Victor BURCHIU

Amintiri şi glume dintr-o viață de profesor

Eu şi soţia mea, care m-a încurajat
şi sprijinit în a o scrie, dedicăm această carte,
iubitului nostru nepot David, spre aducere aminte
şi ca semn al dragostei pe care i-o purtăm.
Victor şi Natalia Burchiu

Cuvânt-înainte

„Nouă, inginerilor, ni se reproşează că scriem într-o limbă tehnică aridă, lipsită de poezie şi de fantezie.
Nici nu se poate altfel. Noi vorbim cu tehnicieni, maiştrii, muncitori şi studenți – ingineri şi această limbă este mijlocul nostru de comunicare şi de înțelegere.
Între deducții, formule şi diagrame ar fi nepotrivită introducerea unor expresii poetice.”

Dorin Pavel

De la aceste vorbe am pornit, atunci când studenţii mei şi mai vechii absolvenţi, m-au convins că, pe lângă cele 24 de cărţi tehnice, pentru uz ingineresc şi didactic universitar, ar mai trebui să scriu încă una, pentru ca biografia şi glumele mele mai cu haz să poată fi mai bine cunoscute, de către cei cu adevărat interesaţi de ce aş putea avea eu de spus, de data asta exclusiv despre persoana mea şi poate mai puţin despre pompe, staţii de pompare sau maşini hidraulice.

M-am întrebat totuşi: Voi putea oare să fac asta, fără să devin plicticos sau total neinteresant pentru cititorul obişnuit?

Precizez însă, de la bun început, că n-am intenţionat niciodată să-mi fac biografia completă în această carte, adică să-mi prezint întreaga viaţă, cu amănunte şi detalii biografice cronologice, unele poate importante pentru mine, dar sigur neinteresante pentru eventualii mei cititori.

Eu nu sunt şi nici nu am fost vreodată o persoană publică, deşi prin faţa mea s-au perindat câteva zeci de generaţii de studenţi aşa că, nu s-ar justifica deloc curiozitatea cititorilor faţă de acele detalii pe care, din considerente personale nu am dorit să le includ în carte. Am spus totuşi

destul de multe despre mine şi despre oamenii cei mai importanţi care mi-au marcat viaţa, în diferitele ei etape, încercând să povestesc întâmplări mai semnificative, unele mai vesele şi mai cu haz, altele mai triste, şi poate mai lipsite de semnificaţie pentru cititorul întâmplător.

În legătură cu asta, i-aş ruga pe mai tinerii mei cititori să aibă răbdarea şi înţelegerea de rigoare pentru contextul social şi politic în care s-a derulat totuşi cea mai mare parte a vieţii mele.

Deşi nu mi-am prezentat cronologic biografia, am încercat ca, cele cinci părţi în care mi-am structurat cartea să se refere la anumite perioade sau etape din viaţa şi cariera mea didactică, pentru a rămâne cumva scrisă, o experienţă de peste cincizeci de ani, dacă nu extrem de fructuoasă, cel puţin bogată în fapte şi întâmplări şi nu întotdeauna stropită cu lapte şi miere.

Prin urmare, în acest cuvânt care-mi revine, nu mă prezint în primul rând ca profesorul Burchiu, care a mai scris un curs pentru studenţii săi ci, în primul rând ca un om obişnuit, născut şi crescut în casa unor ţărani muncitori din Cornu de Prahova, care prin muncă şi fără modestie o spun, merite personale, a ajuns să reprezinte prima generaţie trecută prin şcoli "înalte", din modesta sa familie.

Zodia Săgetătorului în care m-am născut, m-a făcut poate adesea incomod pentru unii din cei cu care m-am intersectat în viaţa şi cariera mea. Dacă unii din foştii mei colegi mi-au înţeles corect intenţiile bune, alţii mi-au devenit duşmani ireductibili şi, pe aceştia nu i-am uitat nici eu.

De iertat însă i-am iertat pe mulţi, pentru că, ajuns deja la vârsta senectuţii, mă gândesc că nu e bine să mă mai culc seara supărat pe cineva, fiindcă, nu se ştie cât timp voi mai avea prilejul să le acord sau să le accept "indulgenţa". Eu îmi doresc ca asta să fie posibil cât mai mult timp, dar niciodată nu se poate şti, că vorba proverbului: *"Omul dacă dinainte-ar şti*, / *Mult mai bine s-ar păzi"*.

Veţi constata poate citind această carte, că, din întreaga mea viaţă, din copilărie, până la senectute, am selectat o serie de întâmplări reale, dar mai cu haz, din care cititorul să poată trage şi unele învăţăminte utile, că de, tot n-am rezistat să mai fiu o ultimă dată profesor.

Nici activitatea mea profesională detaliată nu a făcut obiectul acestei cărţi, pentru că, aceia care mă cunosc, o ştiu, iar cei care nu m-au cunoscut dinainte se vor putea informa, dacă vor dori, din CV-urile ataşate numeroaselor cărţi tehnice pe care le-am publicat.

După ce am terminat această carte, recitind ce am scris, parcă aş fi vrut să rescriu anumite capitole, dar, pentru că nici timpul şi nici răbdarea nu-mi permit să fiu mai riguros cu limba literară, am să te rog încă odată, stimate cititorule, să revezi cuvintele puse ca motto, ale prof. Pavel şi să înţelegi că şi eu, tot un tehnocrat am fost dintotdeauna şi tot asta am rămas.

Autorul

Partea ÎNTÂI

M-A FĂCUT MAMA CORNEAN...
ŞI-AM AJUNS BUCUREŞTEAN

Cornu, leagănul copilăriei mele

M-am născut în luna lui decembrie, a anului 1938, în satul Cornu de Jos, judeţul Prahova, în prezent component al comunei Cornu, împreună cu fratele său Cornu de Sus, situat la o altitudine ceva mai mare, imediat ce traversezi Valea Rea – acum, pe un pod modern şi somptuos, dar odinioară doar pe un podeţ destul de nesigur şi periculos mai ales pentru vehicule.

Despre Cornu, cunoscătorii spun că ar fi fost un sat domnesc, cu nume latinesc pe care:

“...Aşa şi-l aminteşte leatul;/ De ce? De unde? Nu se ştie./ Cum se ivise, rodnic, satul,/ Cu-atâţia maiştri-n zidărie.” [1)]

“Filologii afirmă că, numele satului derivă din latinescul “cornus – corni” şi, dacă ar fi aşa, cei ce i l-au atribuit n-au făcut altceva decât să-i aplice pecetea de frumuseţe a locurilor ce-l înconjoară... Aşezarea lui aici la nord-vestul judeţului Prahova este mai pitorească decât a oricărei alte localităţi submontane prahovene şi nu o poţi admira decât de sus, din vârful Sinoiului sau al Costişului. De acolo vezi cum apa râurilor Prahova şi Câmpiniţa, Valea Rea şi Baliţa, Pământul şi Cerul de deasupra Cornului formează un tablou unic, inundat de o lumină blândă a soarelui, care se face încet, încet nevăzut, sporind farmecul tainic al naturii. O pace dumnezeiască coboară peste sat; nici pasăre, nici om nu se mai zăreşte. Noaptea e singură stăpână.” [2)]

Aş putea reproduce cu mare plăcere, încă multe alte pasaje din lucrări consacrate, care se referă la Cornu — sat vechi, a cărui existenţă este atestată arheologic ca datând cu circa 3000 de ani în urmă, prin urmare, având trainice rădăcini, prin care-şi trage seva din istoria îndepărtată.

Bunicul meu, care ştia la rândul lui de la străbunul lui, îmi povestea că, dintotdeauna, Cornu a fost o localitate prosperă, cu un trecut revelator de muncă cinstită. Bine plasat şi apărat între dealuri, Cornu a scăpat adesea

---

1) Aurora Cornu: *Zidarii satului meu* - *Poezie*
2) Matei Stăncioiu: *Cornu, un sat cu nume latinesc* – monografie, Ed. Mectis, 1998

cu bine de invaziile triburilor migratoare. Din această cauză, el a fost vatra unui singur trib, a unei comunităţi de familie, închisă şi mică.

Prima atestare documentară a satului Cornu datează de la începutul sec. XVI, într-un vechi hrisov din 1514, al domnitorului Neagoe Basarab (1512 - 1521): "*Din mila lui Dumnezeu, Io Basarab voievod şi domn în toată ţara Ungrovlahiei, fiul lui Basarab voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfintei mănăstiri a domniei mele de la Snagov şi sfintei mănăstiri de la Glavacioc, ca să fie loc de chilie la Cornu pe Prahova, pe ocina lui Dragomir Pântei, pentru că a venit înaintea domniei mele Dragomir Pântei cu fiii săi Neag şi Vladul, de au dat acel loc sfintelor mânăstiri, ce sunt scrise mai sus, loc de chilie pentru sufletul lor, fiindcă le am dat şi domnia mea, ca să le fie ocină, ohabă, neatins, după spusa domniei mele...*" [3)]

În zilele noastre, călătorind din Bucureşti către Braşov pe calea ferată sau pe şosea, la numai 90 de km distanţă de Bucureşti (şi 70 km de Braşov), pe locul unde masivul Gârbova îşi dă mâna cu Subcarpaţii de curbură, întâlnim cunoscuta comună Cornu. La nord comuna se învecinează cu Breaza şi Nistoreşti, la sud cu oraşul Câmpina, la est cu satul Voila, iar la vest cu Breaza şi Podul Vadului.

Cu o temperatură medie multianuală de + 9,5ºC şi având o compoziţie de excepţie a aerului, apei şi solului, comuna Cornu a atras dintotdeauna vizitatori şi chiar oameni care s-au aşezat statornic pe aceste meleaguri, atraşi şi de frumuseţea locului dar şi de climatul sănătos, cum numai la Davos în Elveţia se spune că mai poţi întâlni.

Mă opresc aici cu prezentarea satului meu natal, deşi despre el şi despre oamenii locului aş putea să mai povestesc şi poate chiar să scriu tomuri întregi.

De fapt, am pornit să scriu această carte la imboldul multora dintre foştii şi actualii mei studenţi, din zecile de serii pe care le-am petrecut şi care m-au convins că n-ar fi poate o prostie să aştern pe hârtie multe dintre povestioarele şi amintirile pe care, le mai spuneam spre încântarea

---

3) D.R.H., B.: *Ţara Românească,* vol. II (1501 - 1525), Bucureşti, 1972.

lor, atunci când consideram necesar să-i scot din dificultatea disciplinei pompelor şi staţiilor de pompare pe care le-o predam. Mai ştiu acum, după decenii la catedră, că încântarea aceea nu era simulată, pentru că mi-au reconfirmat-o la întâlnirile de peste ani, mulţi dintre absolvenţii seriilor de ingineri şi subingineri ce s-au succedat din 1970 încoace, prin Facultatea de Îmbunătăţiri Funciare din Bucureşti.

Rădăcini cornene – părinţi şi bunici

Părinţii mei — Dumitru Chiţu Burchiu şi Maria Manta Popescu — s-au căsătorit în 1937, fiind vorba de o căsătorie, oarecum aranjată de părinţi. Viitorii mei bunici, reprezentau familii cu stare din cele două sate înfrăţite: părinţii mamei — gospodari de frunte din Cornu de Sus şi respectiv, cei ai tatei — gospodari la fel de respectaţi din Cornu de Jos, unde tânăra familie s-a şi aşezat de altfel imediat după căsătorie.

Din punctul de vedere al mamei, căsătoria a fost oarecum aranjată de bunici, pentru că tata venea dintr-un mariaj anterior ratat, din care rezultaseră doi copii, care aveau să devină fraţii mei mai mari: Gicu, care avea la acea dată patru anişori şi Jean de doi ani. Mama lor naturală îi lăsase fără nici-un regret şi plecase la Câmpina, după alt bărbat, așa cum aveam să aflu mult, mult mai târziu. Pentru mama, o tânără frumuşică şi sfioasă de 21 de ani, care nu ieşea din cuvântul părinţilor, aflată la prima ei căsătorie, nu a fost însă deloc o experienţă uşoară să-i preia pe Gicu şi pe Jean, din prima zi a intrării ei în casa din Cornu de Jos şi să-i crească, precum a făcut-o, ca şi cum ar fi fost copiii ei dintotdeauna.

Mai puneţi la socoteală că, un an mai târziu, în iarna lui 1938, m-am ivit şi eu pe lume, destul de grăbit, după cum îmi povestea mama, pentru că m-am născut prematur, cu circa două luni înainte de termen şi aproape gata, gata să fiu scăpat în latrina din fundul grădinii, spre marea spaimă a mamei.

Ca urmare, la naştere am fost mic şi prăpădit, dar asta nu m-a împiedicat ca mai apoi să cresc şi iar să cresc în înălţime, depăşindu-i în final chiar şi pe fraţii mei mai mari, dar asta ceva mai târziu. Pentru

Foto 1

Foto 2

Foto 3

Foto 4

Foto 5

Foto 6

Foto 1 şi **2** – Părinţii, Dumitru şi Maria Chiţu Burchiu, în 1940 şi 1968; **Foto 3** – Familia Dumitru şi Maria Chiţu Burchiu (1941), împreună cu cei trei fii: Jean, Victor şi Gicu (Nicolae); **Foto 4** – Fratele cel mare al autorului, Gicu Nicolae, în 1956; **Foto 5** – Fratele mijlociu al autorului, Jean, în 1960; **Foto 6** – Autorul în 1962, la terminarea studenţiei.

început, copilaşul de numai 2,5 kg la naştere s-a pus pe mâncat, ca să recupereze probabil ce pierduse ieşind mai devreme din burta mamei şi treptat am ajuns la normal şi chiar mai mult de atât.

Am crescut într-o relaţie strânsă cu fraţii mei mai mari, copilăria fiindu-ne presărată cu întâmplări şi fapte bune şi rele în care, ne implicam împreună, ca nişte fraţi buni ce eram.

Aici trebuie să vă spun că, târziu, poate după vârsta de 14 ani am aflat prin indiscreţia unei vecine cum că noi, cei trei fraţi năzdrăvani am fi fraţi numai de tată şi că Gicu şi Jean ar avea altă "mamiţică" cum îi spuneam cu toţii şi în special eu, mezinul, mamei care ne creştea. Tata şi mama păstraseră cu sfinţenie secretul şi când el s-a dat la iveală, asta nu a schimbat mare lucru în relaţia cu fraţii mei, sau cel puţin aşa am perceput-o eu atunci, pentru că eram mai mic şi noţiunea de "fraţi vitregi" nu-mi spunea nimic de vreme ce eu îi pomenisem dintotdeauna în familia noastră.

Tata, după obiceiul bărbaţilor locului era meseriaş — maistru dulgher şi lucra "la oraş", asigurând existenţa întregii familii. Cel mai adesea însă, în sezonul rece, lucrările în construcţii stagnau şi atunci tata stătea acasă, dar şi veniturile familiei se împuţinau considerabil. Cum dădea însă colţul ierbii, tata începea să aibă de lucru şi toată gospodăria noastră rămânea pe spezele mamei şi, când am devenit mai răsăriţi, şi pe spezele noastre, ale celor trei flăcăiaşi cu care Dumnezeu îl blagoslovise pe nea Mitică, dar mai ales pe ţaţa Marioara.

Şi nu a fost deloc uşor pentru biata mama să ţină o gospodărie destul de extinsă, cu vite, păsări şi animale de curte, cu fâneţe care trebuiau cosite şi fânul "făcut" la timp, cu livezi cu pomi — în special pruni din care se făcea ţuica care nu trebuia să lipsească de pe mesele de sărbătoare şi poate şi de zi cu zi, ale cornenilor. De altfel, munca zilnică istovitoare, în gospodărie, la care s-au adăugat grijile casei în care creşteau cei trei copii, cu un bărbat mai mereu absent, au făcut ca mama, o femeie robustă la început, să se îmbolnăvească grav, devenind clienta spitalelor şi a doctorilor, care cu greu şi cu mare cheltuială i-au găsit leacul. Acei ani, când mama a fost foarte bolnavă şi-au pus pecetea şi pe destinul meu şi poate şi pe cel al tatei, pentru că noi doi, cred că am fost cei mai afectaţi

de situaţia grea pe care am traversat-o în acea perioadă. Eu, pentru că eram cel mai mic şi prin urmare, cel mai dependent de mama, iar tata, pentru că, ţinea mult la ea şi conştiinţa lui probabil îi spunea că nu făcuse destul ca să o scutească de eforturile uneori supraomeneşti pe care mama le făcuse ca să ţină totul "pe roate".

Tot în acea perioadă şi aşa marcată pentru noi de mari greutăţi, o nouă lovitură a venit să se adauge la cea determinată de boala mamei: fratele meu cel mare, Gicu, a fost împuşcat pe graniţa cu Iugoslavia, la numai 20 de ani, în timp ce-şi efectua serviciul militar, undeva în zona Săcălazului.

Moartea lui Gicu a fost o lovitură extrem de grea pentru părinţii mei, dar şi pentru noi, fraţii săi mai mici, faţă de care Gicu fusese întotdeauna protector şi iubitor. Îmi mai amintesc că, doi ani mai târziu, celălalt frate, Jean, a fost luat şi el la armată şi soarta a făcut să fie trimis în acelaşi loc unde Gicu îşi găsise sfârşitul. Ştiu că tata şi mama au stat mereu cu frica în sân, cum s-ar spune, până când Jean şi-a încheiat serviciul militar şi a fost lăsat în fine, teafăr şi nevătămat, la vatră.

În ceea ce priveşte boala mamei, deşi într-un final şi-a găsit, să spunem, leacul, mama n-a mai redevenit niciodată cea care fusese; suferinţele bolii şi spaimele morţii care îi fâlfâiseră pe la urechi, au schimbat-o pentru totdeauna. Dar o să vă mai povestesc în cele ce urmează, cum boala mamei mi-a afectat destinul şi mi-a deviat într-o oarecare măsură, traiectoria vieţii.

Aşa cum spuneam, după căsătorie, părinţii mei s-au stabilit în Cornu de Jos, locuind în aceeaşi curte cu bunicii din partea tatei, unde, după câţiva ani, şi-au ridicat împreună propria casă, situată lângă cea bătrânească, în care au continuat să stea bunicii mei, până când bunul Dumnezeu a decis să-i cheme la dânsul.

Bunicul meu — Niculaie Chiţu Burchiu (n: 07.11.1867 – d: 04.05.1963) a trăit exemplar, 96 de ani şi a murit de bătrâneţe şi "de inimă rea" cum se spune în popor, distrus de moartea soţiei lui — bunica mea Maria, cu doar două săptămâni în urmă. Din momentul morţii ei, tata mare, pentru că aşa îi spuneam eu de fapt, a refuzat cu obstinaţie şi hrana şi orice medicaţie, în ciuda rugăminţilor tatei şi ale celorlalţi din jurul lui: mama, nepoţii şi

surorile tatei. Îmi amintesc că n-a părut să sufere deloc, s-a stins uşor şi seren, ca o flacără de opaiţ căruia i se termină fitilul.

Şi bunica mea Maria (n: 15.04.1871 – d: 19.04.1963), ma`mare cum îi spuneam eu, n-a fost cu nimic mai prejos ca fire şi vrednicie decât tata mare şi poate, tocmai de aceea, viaţa i-a întâlnit şi i-a făcut să convieţuiască paşnic şi fructuos timp de peste 75 de ani. Ar mai fi de spus că, deşi şi ma`mare a trăit până la venerabila vârstă de 92 de ani, ultimii douăzeci de ani i-a trăit complet oarbă, ceea ce n-a împiedicat-o să-şi îndeplinească neabătut îndatoririle de nevastă şi gospodină, prin casă şi prin curte, secondată însă cu o înduioşătoare grijă de către bunicul meu, căruia întotdeauna i se adresa, numai cu apelativul "dumneata Niculaie". Doar atunci când, în situaţii extrem de rare şi dintr-un motiv temeinic, bunica se supăra pe el, maximum de mustrare disimulată era că i se adresa cu un ton ceva mai aspru, spunându-i "tu Niculaie".

Niculaie şi Maria nu au avut mare lucru când s-au luat amândoi, în ianuarie 1888: ea, o copilă de 17 ani, primea drept zestre o junice gestantă iar el, orfan, la 21 de ani, avea două pogoane de pământ, moştenite de la părinţii lui Neagoe şi Dobra Chiţu Burchiu, cu care aceştia fuseseră împroprietăriţi prin reforma agrară de la 1864, a lui Vodă Cuza.

Zece copii au avut împreună bunicii mei, şi doar unul le-a murit înainte de vreme. Dintre cei nouă rămaşi, tata a fost cel mai mic şi de aceea, conform tradiţiei vremii a fost oprit la casa părintească.

Pe toţi ceilalţi copii, fete sau băieţi, fără discriminare, bunicii mei i-au înzestrat cu generozitate la căsătorie, cu locuri de casă şi câte două pogoane de fâneaţă, astfel încât să se poată aşeza fără grijă la casa lor. Aşa cum, înainte de căsătorie toţi contribuiseră prin muncă, după puteri, la crearea şi sporirea averii familiei, cei mai mulţi dintre ei au sporit tot prin muncă proprie ceea ce primiseră de la părinţi şi au devenit la rândul lor, gospodari de frunte ai comunei Cornu.

Aş face o paranteză aici, pentru a vă povesti că, acum câţiva ani, făcând curăţenie prin podul casei de la Cornu, am găsit undeva sub o grindă un rulou cu înscrisuri vechi, acolo unde îl pusese probabil tata, când le evacuase din casa de bani moştenită de la bunicul — tatăl lui, care avusese prăvălie.

Foto 1

Foto 2

Foto 3

Foto 4

Foto 1 – Bunicul Nicolaie Chiţu Burchiu (1920); **Foto 2** – Bunicii Nicolaie şi Maria Chiţu Burchiu (1940); **Foto 3** – Bunicii Dumitru şi Maria Manta Popescu, mama autorului, Maria Chiţu Burchiu şi Natalia, soţia (1971); **Foto 4** – Bunicii Nicolaie şi Maria Chiţu Burchiu, mama autorului, Maria Chiţu Burchiu şi copii Jean, Victor şi Gicu (1942).

Începând să răsfoiesc acele înscrisuri, la început din simplă curiozitate şi mai apoi cu un interes crescând, am descoperit acolo certificatul de căsătorie al bunicilor mei (din 15 ianuarie 1988), un “extract” cadastral pe numele bunicului meu, datat 20 noiembrie 1895 ce stabilea cuantumul şi hotarele locurilor de “hrană şi islaz” ce-i reveniseră străbunicului Neagoe Burchiu prin actul de împroprietărire de la 1864, dar şi cele probabil achiziţionate ulterior. Am mai găsit acolo şi o serie de alte acte vechi de cumpărare, acte de donaţie cu clauze de întreţinere, testamente, declaraţii de martor, inclusiv un decret de decorare de pe vremea lui Carol I. Multe erau acte olografe, scrise cu o caligrafie impecabilă pentru acele vremuri. Bunicul meu le păstrase cu sfinţenie şi din ele am aflat, punându-le cap la cap, cum şi-a făcut averea şi cum a transmis-o apoi copiilor săi, prin dreaptă împărţeală.

Am găsit între acele hrisoave vechi şi o chitanţă de prin 1930, privind plata impozitului pe venit de către tata mare Niculaie, pentru mai multe activităţi dar, între altele şi pe veniturile obţinute ca “agent sanitar”. De fapt, din câte îmi aduc aminte şi când eram eu mai mic, oamenii veneau adesea la tata mare să-i ajute să scape de anumite stări de rău, să-i descânte pentru boli precum albeaţă, dureri de cap, etc., şi probabil de aici, încadrarea îndeletnicirii bunicului meu, la categoria “agent sanitar”, probabil ca să poată fi impozitată.

După ce am făcut copii, după cele mai interesante dintre hârtiile găsite în pod, în vara anului 2006, le-am predat la muzeul din Cornu, considerându-le de interes pentru istoria comunei şi a oamenilor ei.

Din brevetul de decorare, dar şi din poveştile bunicului pe care-l ascultam cu drag, copil fiind, am reconstituit că, soldatul Nicolaie Burchiu din Regimentul 19 Artilerie a fost decorat de regele Carol I cu medalia “Avântul ţărei”, ca participant la campania din 1913, din care s-a ales şi cu o infirmitate la piciorul stâng, pe care l-a târât apoi toată viaţa, fiind nevoit să folosească un baston cu care se deplasa, dar pe care îl mânuia cu multă îndemânare, aruncându-l după mine când îl exasperam cu năzdrăvăniile mele de copil. Spre marea mea încântare (şi nu spaimă cum s-ar putea crede), bastonul pe care tata mare îl arunca după mine, care se

înţelege că fugeam din calea lui, părea să acţioneze ca un bumerang, pentru că, ori de câte ori îl arunca, parcă se întorcea singur în mâna lui, pentru că, uitându-mă înapoi să văd ce se întâmplă, îl vedeam mai mereu pe tata mare, tot cu bastonul în mână.

Judeţul Prahova
Plasa Prahova
Comuna Cornu

Estractu

Din Registrele stării civile pentru căsătoriţi pe anul 1888.

No 4
Actu de căsătorie

Din anul una mie optu sute optu deci şi optu luna Ianoarie ziua cinci spre dece ora dece Dimineaţa. Actu de căsătoria al Dlui Neculaie Chiţu Burchiu în etate de ani Două deci de religie ortodoxă de Profesie muncitor şi locuitor în comuna Cornu fiu major al Decedatului Chiţu Burchiu şi al Dnei Dobra Chiţu în etate de ani şease deci şi şease locuitoare în comuna Cornu şi a Domnişoarei Marica Radu Stan Vasilică de religie ortodoxă Menajeră de casă în etate de ani şeapte spre dece şi locuitoare în comuna Cornu fică majoră a Dlui Radu Stan Vasilică în etate de ani patru deci şi optu şi a Dnei Matgalina Radu în etate de ani cinci deci ambii ortodoxi Muncitori şi locuitori în comuna Cornu care au fostu de faţă şi au consimţitu cei de faţă contractanţi şi Părinţii ai fiorie soţii n-au Declaratu că au făcutu unu contractu de căsătorie între dînşii nu legalisatu. Actele premenări sîntu Intu Publicaţiunele de căsătorie făcute fără oposiţiune în Domiciliul de la trei şi dece Ianoarie anul curentu 1888 actul de Doveditu omologatu de judecătoria, compusa sub No 479 Din 14 Ianoarie 1888 Din care se constată că fitorul soţu este născutu la anul 1864 luna aprilie ziua 15. Estractul de naştere Din registrele civile sub No 94 al fitorului soţu Din

Certificatul de căsătorie al bunicilor Chiţu Burchiu (15 ian. 1888) – pag. 1

cerorn pentru Martori ca pi tori soți nu sîntu rude între
Dînșii Din cele oprite de legea civilă de a se căsători tuturora
aceștor Acte parafate de noi și oprite la Primărie spre a rămînea
alăturate la registru Precum și capitul 6 De sub titlul 5 codu civilu
să Dată cetire de noi în auzul tuturora celor de față mai susu
arătați Dupe care contractanții nau Declarat că voescu a lua în
căsătorie unul pe Dogar Marica Radu stan Vasilică și alta pe junele
Neculaiu chițu Burchiu și noi Neculaiu Duțăr Primarul și ofițerul stării
civile al comunii cornu am Pronunțat în numele legii că contractanții
sîntu uniți Prin căsătorie toate cele de mai sus sa făcutu în Publi-
cu casa Primării și în fața cerutilor pentru Martori și anu-
me costandin țacă de ani 61 Neculaiu Bârloiu de ani 50 Drăgan
gg de ani 38 și gg chițu Burchiu de ani 32 toți ortodoxi științători
și Domiciliați în comuna cornu cei Doi Din tîi Din Partea so-
țului ear cei din urmă Din Partea soției Părinți ai soțului
Părinți ai soții și Martorilor lau sub scrisu cu toți acestu acte

Neculaiu chițu Burchiu } soți
Marica Radu st Vasilică

Dobra chițu Burchiu } Părinți
Radu st Vasilică
Magdalina Radu st Vasilica

costandin țacă } Martorii
Neculaiu Bârloiu
Drăgan gheorghe
gg chițu Burchiu

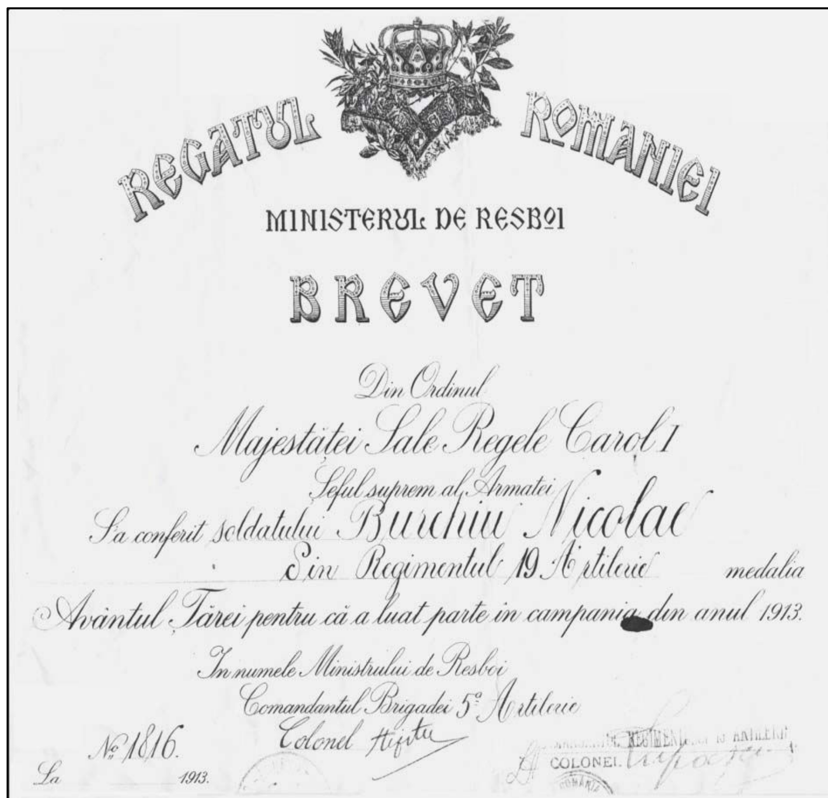
Primar ofițer Neculaiu Duțăr
Notar M. Tohane

Primăria comunii cornu
Presentul Extractu Datu fiindu conformu cu originalul actilor
stării civile Pentru căsătoriți se atestă de noi.
Anul 1908 Aprilie 9

Primar ...

Certificatul de căsătorie al bunicilor Chiţu Burchiu (15 ian. 1888) – pag. 2

Doar două clase de şcoală urmase bunicul meu, dar, cu toate astea îi plăcea să citească toate cărţile pe care eu i le aduceam, împrumutându-le de la biblioteca şcolii. Şi cu scrisul şi socotitul stătea bine, că de, a avut şi prăvălie de coloniale într-o vreme. E drept că până la urmă a dat faliment, dar nu pentru că tata mare nu s-ar fi priceput s-o administreze, din lipsă de carte, ci pentru că aşa erau vremurile: oamenii erau săraci, de cele mai multe ori cumpărau te miri ce şi încă şi acelea pe datorie.

REGATUL ROMANIEI

MINISTERUL DE RESBOI

BREVET

Din Ordinul
Majestăţei Sale Regele Carol I
Şeful suprem al Armatei
S'a conferit soldatului Burchiu Nicolae
Din Regimentul 19 Artilerie medalia
Avântul Ţărei pentru că a luat parte în campania din anul 1913.

In numele Ministrului de Resboi
Comandantul Brigadei 5a Artilerie
Colonel

No 1816.

La 1913.

COLONEL

Brevetul de decorare a bunicului autorului, soldatul Burchiu Nicolaie, pentru participarea la Campania din 1913

EXTRACT

DUPE

Hotărnicia Delimitărei pămîntuluĭ locuitorilor foştĭ clăcaşĭ

DIN

COMUNA CORNU PLAIUL PRAHOVA JUDEŢUL PRAHOVA

cedat dupĕ legea rurală din 1864.

Nr. 121

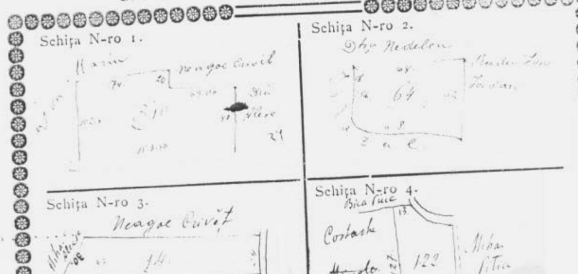
— In baza ordonanţei Onor. Tribunal de Prahova cu Nr. 2844 din 7 octombrie 1894 prin care sub-semnatul Inginer hotarnic **G. A. Pecurariu** sunt insărcinat de a face hotărnicia şi împărţeala pămîntului acestei delimitări;

— Se atestă prin aceasta că locuitorul fost clăcaş Neagoe Burchiu ...., prevĕzut in TABELA litera A la No. 44 cu categoria de [illegible] astă-ḑi moştenitori cumpĕrători .... are dreptul de a stăpâni pe vecie următórele porţiuni de teren, însă:

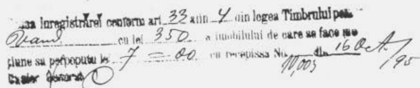
No. curent al Parcelei	No. după planul general	No. schiţei după pagina 4	Numirea Localităţeĭ unde s'a pus in stăpânire şi vecinii cu care se hotăreşte	SUPRAFAŢA Parţial Pogoane	Parţial Prajini	Parţial Stânjeni	Total Pogoane	Total Prajini	Total Stânjeni	OBSERVAŢIĬ
			A. Locuri de hrană							
1	29		Lângă [illegible] Nedelcu ... [illegible] Iordan	0	15	09				
2	30		... Neagoe Crivăţ ... [illegible] Ion Marin	2	10	27				
3										
4										

Schiţele de plan al parcelelor

din Extractul de Hotărnicie N-ro..........

Actul de împroprietărire a străbunicului autorului, Neagoe Burchiu (fost clăcaş), în conformitate cu prevederile Legii Rurale din 1864 (întocmit la 7 oct. 1894, de către inginerul hotarnic G.A. Pecurariu)

...na Inregistrarei conform art. 33 alin. 4 din legea Timbrului pe...
Vand... cu lei 350 a imobilului de care se face me...
tiune sa perceputu lei 7 = 00 cu recepissa No 11005 din 16 Oct. /95
Casier General

TIMBRU FIXU LEI 5

Actu de Vendare

Intre sub semnatii N. St. Davidescu ...

Perceptia Circ. 17 Câmpina

3% Sub chitanța No 4625 din 14/5/916 s'a perceput lei 34 bani 50 taxa înreg. 3% la suma de lei 1150 conform art. 47 din lege.

PERCEPTOR, Gr. Loriceanu

Act de Vânzare

Subsemnatul Moise Mihai Milu muncitor manual de pământ domiciliat în Comuna Cornu declar că de a mea bună voie ... Maria Neculae Chițu

3% ... la suma de lei 600 conform art. 47 din lege.

Act de Vânzare

Subsemnatul Constantin G. G. Mihai muncitor din Comuna Cornu Plasa și Județul Prahova declar, că de a mea bună voie și ne silit de nimeni vând de veci și în mod irevocabil Domnei Maria Neculae Chițu Burchiu, cu autorizația soțului său Neculae Chițu Burchiu ambii tot din Comuna Cornu un loc dat după legea rurală, situat în Comuna Cornu la punctul numit „În Coastă", în mărime ca de 9520 (nouă mii cinci sute două zeci) metri patrați, vecin apus cu Gheorghe Pădure Stoian, la miazănoapte cu Irimia Toader, la miazăzi și răsărit cu drumul comunei, care are lungimea în partea din spre drum de 110 (una sută zece) metri liniari, iar în partea din spre Irimia Toader de 124 (una sută două zeci și patru) metri liniari, capătul din spre apus are o lățime de 100 (una sută) metri liniari, iar cel din spre drumul Comunei are o lățime de 70 (șapte zeci) metri liniari, loc ce face parte din împroprietăririle părinților de la 1864, înțelegând că-l vând liber de orice sarcini, cu toate sădirile, îmbunătățirile și construcțiunile aflate pe el, răspunzând și cât de evicțiune cu cealaltă avere a mea.—

Trei acte de vânzare, găsite între hrisoavele păstrate de bunicul Nicolaie Chiţu Burchiu

Judet. Prahova

1905

Act de Schimb.

Între subsemnații Moise Georgescu agricultor și Nicolae Chițu Burchiu muncitor ambii din comuna Cornu s-a intervenit următorul act de schimb;

1. Eu Moise Georgescu declar că dau în schimb D-lui Nicolae Chițu Burchiu două locuri ale mele rurale ambele cu măsura de un pogon și opt prăjini și anume.

Noi Carol I

Cu mila lui Dumnezeu și voința națională

Rege al României

La toți de față și viitori sănătate

Judecătoria Ocolului rural Câmpina Jud. Prahova

Carte de Judecată Civilă N 316

Audiența din 27 Iunie anul 1913. –

Dispozitivul hotărârei –

Admite în total acțiunea intentată prin petițiunea înregistrată la N 3320/913 de Nicolae Ch. Burchiu din [illegible] Cornu, în contra lui Enache Nicolescu din Câmpina [illegible] – Declară nule și de nul efect cele două cambii [illegible] la ordinul pârâtului, una în valoare de [illegible] lei și alta în valoare de 200 (două sute) lei, ambele cu scadența la 1 Octombrie 1913, publicându-se în Monitorul Oficial spre cunoștința generală –

Obligă pe pârât să plătească reclamantului [illegible] lei spese de judecată, afară de timbrele de procedură.

Cartea cu drept de apel

Dată și citită în ședință publică la 27 Iunie 1913. –

Mandăm și ordonăm tuturor agenților administrativi să execute prezenta carte de judecată, procurorilor [illegible] să stăruiască pentru aducerea ei la îndeplinire – Spre credință prezenta carte s-a semnat de noi. –

N 124 din 26 August 1913 al titlului

Un act de schimb de terenuri din 1905 şi o hotărâre judecătorească din 1913, găsite între hrisoavele bunicului Nicolaie Chiţu Burchiu.

Văzut

Testament

Subsemnatul Ion Arsenescu muncitor din Comuna Cornu, Judeţul Prahova, declar că fiind ajuns de bătrâneţe dar în întregimea facultăţilor mintale, pentru deosebita afecţiune ce port D-lui Nicolae Chitu Burchiu tot din Comuna Cornu îi las ca după încetarea mea din viaţă să stăpânească ca absolut proprietar ... pogonesci pământ situat

Văzut

Act de Arendare

Subsemnatul Ion Arsenescu, muncitor din comuna Cornu declar că am arendat D-lui Nicolae Kitu Burchiu tot din Cornu averea descrisă mai jos sub următoarele condiţiuni:

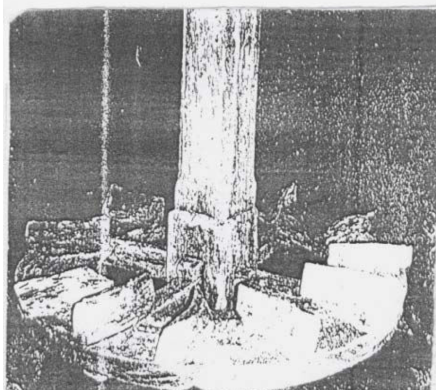
Şeapte prăjini pogonesci, pământ situat în comuna Cornu care se învecinesce: cu Şoseaua Comunală cu Anghel Dafinoiu cu Moise M. Alexe şi cu arendatorul;

Termenul acestei arendări este de unsprezece ani calculaţi de la data acestui act cu dreptul de prelungire pe patru sprezece ani;

Arendaşul va dispune de terenul arendat după cum interesele îl vor povăţui fără nici un amestec al meu care act fac ne am învoit;

Arenda e de lei trei sute pentru întreg acest ... care eu arendatorul am primit-o acum ...

Testament şi act de arendare, făcute în anul 1903, în favoarea bunicului Nicolaie Chiţu Burchiu, de către Ion Arsenescu, “*muncitor din comuna Cornu*”.

Judeţul Prahova
Comuna Cornu
No. 891 al registrului
No. ... al partidului

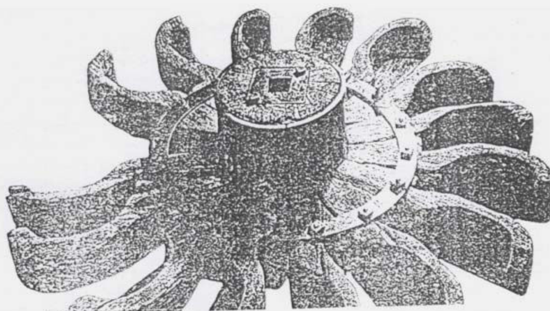
Subsemnatul, Perceptor, încredinţez că am primit dela D-lui Nicolae Chiţu Burchi
următoarele sume

	Lei	B.
Pentru taxă de firmă pe anul 1930	200	
Pentru Taxa pe cazan pe anul 1930	200	
Art. ... din ... Taxa pe căruţă şi Agent sanitar pe anul 1930	200 60	
Total	660	

Adică peste tot lei şase sute şaizeci
Anul 1930, luna Decembrie ziua 28

Perceptor, Ilie Gh. Vărzaru

Văzut de noi:
Primar,
[illegible]

Modelul roţii cu făcaie, de la moara bunicilor Manta Popescu, din partea mamei autorului, localizată pe râul Prahova, lângă gara Breaza (1942).

Chitanţă fiscala din 1930, atestând plata impozitului de către bunicul Nicolae Burchiu, inclusiv pentru veniturile ca “agent sanitar”.

Din povestirile bunicului Nicolaie, de data asta către scriitorul Marin Preda, care ne vizita uneori în scop documentar şi în calitate de soţ al verişoarei mele primare Fănuţa (devenită şi ea poetă, sub pseudonimul Aurora Cornu), am aflat că, tata mare lucrase în tinereţea lui la săpatul manual al puţurilor petroliere de la Moreni şi Țintea, din care petrolul se scotea tot manual, cu găleata. Munca aceea era extrem de istovitoare şi, după un timp, bunicul şi-a căutat o muncă “mai uşoară” la fabrica Costinescu din Sinaia (devenită în anii comunismului I.C. Frimu sau, după 1989 — UMF Sinaia).

În povestirile lui, bunicul îl descria pe patronul Costinescu, ca având un comportament omenos cu muncitorii (contrar celor ce ni se spuneau la şcoală, că bogaţii au fost răi şi i-au exploatat fără milă pe cei săraci), dar fiind extrem de parcimonios, chiar zgârcit cu sine, pentru că, profitul pe care îl obţinea nu era cheltuit ca să-şi asigure un trai îndestulat sau luxos, ci îl reinvestea în mare parte, pentru a-şi extinde şi consolida afacerea.

Ne mai povestea bunicul, şi aici nu ştiu cât era anecdotă şi cât adevăr gol-goluţ, că muncitorii îl surprindeau adesea pe patronul Costinescu umblând cu pantofii găuriţi şi cremuiţi peste găuri, pentru a ascunde culoarea ciorapilor.

I-am cunoscut bine pe bunicii din partea tatei, pentru că am crescut în preajma lor până după terminarea facultăţii, aşa încât pot să vorbesc în deplină cunoştinţă de cauză despre “măreţia” lor simplă, dar pentru mine, cu atât mai evidentă.

Mi-au fost atât de dragi şi atât de multe amintiri ale copilăriei mele se leagă de prezenţa lor sau îi includ, încât şi acum, după atâţia ani, când la rândul meu am devenit bunic, îi păstrez în suflet şi în gând, iar în casa mea de la Cornu, portretele lor tronează pe perete, în ciuda oricăror concepţii moderne şi principii de estetică, care spun că este desuet şi de prost gust să ţii poze pe pereţi.

Nici cu bunicii din partea mamei — Dumitru şi Maria Manta Popescu — nu-mi este ruşine. Au fost şi ei oameni harnici, care s-au ridicat prin muncă asiduă, pentru că la început au fost foarte săraci, reuşind de-abia către sfârşitul vieţii să ajungă la standardul de bogăţie obişnuit în satele de deal: au cumpărat ceva pământ — terenuri de fâneaţă sau livadă, au

crescut vite, aveau cazan de ţuică, căruţă cu cai şi în final şi-au deschis o prăvălie de coloniale şi o moară de apă în preajma gării de la Breaza. Moara a fost pusă în operă cu ajutorul unor împrumuturi masive de la două bănci, dar din păcate nu a funcţionat decât un an, pentru că în 1947 le-a fost luată prin naţionalizare de către statul comunist. Ceea ce este mai trist, dar relevant pentru ce putea însemna la acea vreme “stat de drept” şi “respect pentru proprietatea privată”, bunicii mei au fost siliţi de comunişti să-şi achite în continuare datoriile pentru achiziţionarea morii, banii fiind obţinuţi prin vânzarea în pierdere a multor alte bunuri gospodăreşti, făcute cu greu şi cu multă sudoare de bieţii bătrâni. Aşa cum am mai auzit de multe mii de alte cazuri similare, după nici doi ani, prin proastă administrare, moara a fost falimentată şi în curând a dispărut cu totul de pe faţa pământului. Moara bunicilor din Cornu de Sus, ca şi “centrifuga” unchiului Gheorghe (de care veţi afla ceva mai încolo), au reprezentat o curiozitate şi o fascinaţie pentru mintea mea de copil şi, aşa cum v-am mai spus anterior, poate că au fost începutul unei “mari iubiri” — cea dintre mine şi maşinile hidraulice.

Cinci copii — trei fete şi doi băieţi — au avut şi au crescut împreună şi aceşti bunici din partea mamei.

Mama, cea mai mare dintre fete a crescut şi a fost educată aşa cum se obişnuia în acele vremuri în familiile de ţărani înstăriţi. A fost pusă fără menajamente la treburile gospodăreşti (fân, îngrijirea animalelor de curte, mulgerea vacilor, etc.) dar şi să-i aibă în grijă pe fraţii şi surorile mai mici.

Şcoală nu a făcut nici mama prea multă (doar patru clase primare la şcoala din sat) dar, din atâta câtă a făcut, a învăţat să se descurce în lume, fără să fie nevoită să se ruşineze de neştiinţa ei.

La vârsta senectuţii, când Diana, fiica mea creştea pe lângă mama, în casa de la Cornu, aceasta era încă în stare să-i spună povestioare şi să-i recite poezii învăţate în puţinii ei ani de şcoală. Şi la matematică îi “mergea mintea” uimitor de bine, pentru cât de puţină şcoală făcuse şi, poate că, în parte, de la mama am moştenit şi eu aplecarea către ştiinţele exacte.

I-am iubit şi respectat mult şi pe bunicii din partea mamei, dar nelocuind împreună cu ei, relaţiile au fost mai mult de vizite sporadice şi întâlniri la

evenimentele mai speciale din familie (nunţi, botezuri şi, din păcate, înmormântări).

Ca şi bunicii din Cornu de Jos şi cei din Cornu de Sus au fost oameni frumoşi, la suflet şi la chip. Au trăit împreună o viaţă de muncă, respect şi perfectă înţelegere, până la venerabila vârstă de 86 de ani a bunicii, pentru că dumneaei a plecat prima să se odihnească "în deal" (n.a.: cum zicea mama despre cimitirul din Cornu de Sus), respectiv până la 92 de ani bunicul, care i-a supravieţuit încă vreo câţiva ani. Viaţa le-a hărăzit, ca şi celorlalţi bunici, bucurii dar şi griji şi dureri mari, dintre toate, cea mai greu de dus fiind aceea că, în viaţă fiind, şi-au îngropat cei doi fii, fraţii mai mari ai mamei mele — pe nea Gheorghe, răpus de boală în 1953 şi pe Nicolae — unchiul Nae cum îl numeam eu, mort în 1972, după ce, şapte ani fusese prizonier la ruşi. Când a revenit în sfârşit acasă din prizonierat, unchiul Nae a aflat că familia îi făcuse şi înmormântarea şi toate pomenile creştineşti, crezându-l mort demult şi îngropat undeva aiurea, prin stepele cazace.

Cu înţelepciune dar şi cu resemnare, bunicii mei au avut tăria să treacă şi peste asta şi să meargă mai departe.

Aş mai spune că, tocmai pentru că au existat atât de multe asemănări şi afinităţi între cele două perechi de bunici ai mei, îmi amintesc că, relaţia lor a fost de mare căldură, respect şi admiraţie reciprocă. Cuscrii se întâlneau întotdeauna la toate sărbătorile mari (Paşte, Crăciun şi An Nou) dar şi la petrecerile de nuntă sau botez unde mai erau invitaţi împreună, ca gospodari de vază ai comunei şi rude ce erau.

Are un unchi chiabur şi un altul duşman al poporului

Pentru a completa galeria rudelor mele din ramura bunicilor Chiţu Burchiu trebuie să-i mai prezint aici, în special pe doi dintre unchii mei — Gheorghe şi Niculaie — fraţi mai mari ai tatei, ale căror destine m-au marcat într-un fel şi pe mine.

Mai întâi, Gheorghe, cunoscut mai târziu de către corneni, sub porecla de Pogon, pe care o va primi datorită staturii sale masive, impozante. Mi s-a povestit că, datorită înclinaţiei sale către distracţie, ceea ce îl sustrăgea adesea de la treburile gospodăriei, pe care tata mare le repartiza fără discriminare tuturor odraslelor sale, bunicii, în special bunica, l-au avertizat pe Gheorghe, că-l vor expulza din familie dacă nu-şi schimbă obiceiurile.

După o ultimă escapadă, când Gheorghe — flăcăiaş de 15-16 ani căruia îi mijeau tuleiele — a plecat la un bal, lipsind toată noaptea şi întorcându-se acasă de-abia către miezul zilei următoare, unchiul şi-a găsit la uşă bocceaua făcută de bunica, aşa cum aceasta îl ameninţase în repetate rânduri, dar până atunci, încă n-o pusese în practică. Agravanta era că, în ziua în care Gheorghe lipsise de acasă se sustrăsese de fapt de la acţiunea colectivă de cosire şi strângere a fânului, la care participau de obicei, fără abatere, toţi membrii valizi ai familiei şi care, iniţiaţii o ştiu, odată stabilită, nu poate fi amânată decât de către bunul Dumnezeu (dacă plouă sau se întâmplă vreo altă calamitate naturală). Bineînţeles că ma`mare nu se gândea serios să-l alunge de-acasă ci voia doar să-i dea o lecţie, dar, ambiţios nevoie mare, Gheorghe a lăsat totul în urmă şi a plecat în lume, îmbarcându-se pe un vapor la Constanţa, ca simplu mus. La început, a spălat puntea vaporului până şi-a spălat şi toate păcatele faţă de părinţi, dar în câţiva ani a reuşit să ajungă marinar şi mecanic pe vas. A lucrat în condiţii dure şi, la un moment dat, din cauza degerăturilor s-a ales cu o infirmitate la unul din picioare.

De-abia după vreo patru ani, unchiul Gheorghe s-a întors acasă şi, după ce şi-a cerut smerit iertare de la părinţi, aceştia l-au ajutat să se aşeze la casa lui. Povestea mai spune că, nici după ce s-a însurat cu tuşa Frusina, Gheorghe nu s-a potolit imediat, ci, cu banii din zestrea nevestei la îndemână a plecat din nou în peregrinări pe mare şi, de-abia la a doua revenire s-a stabilit definitiv la casa lui, unde nevasta, biata tanti Frusina, l-a aşteptat cu credinţă şi cu resemnare, să-i treacă cheful de peregrinări prin lume.

A fost un personaj interesant, chiar pitoresc acest unchi al meu, care devenise între timp un bărbat falnic, de 1,95 m înălţime şi 140 de kg, ceea

ce i-a şi atras porecla de Pogon, pe care a purtat-o cu mândrie şi, vorba poetului, transformând-o aproape, în renume.

Având o minte extrem de ascuţită, dar şi infirmitatea la picior, căpătată în peregrinările sale pe mare, unchiul Gheorghe s-a apucat de diferite afaceri de familie.

Cel mai bine i-a reuşit afacerea cu lăptăria pe care a pus-o pe picioare cumpărând o maşinărie centrifugă cu care prelucra laptele colectat de la consăteni, extrăgând din el smântâna şi untul şi vânzându-şi apoi produsele la oraş. Îşi cumpărase în acest scop o şaretă cu arcuri şi un cal, pe capra căreia trona falnic, în zilele când se ducea la Câmpina să-şi distribuie produsele lactate.

Îmi amintesc că, centrifuga unchiului Gheorghe m-a fascinat şi pe mine, când copil fiind, stăteam ore în şir, cu gura căscată şi priveam cum lucrează, atunci când mama mă trimitea cu laptele muls zilnic de la cele două vaci ale noastre. Aşa cum spuneam mai înainte, poate şi de aici mi s-a tras pasiunea devenită mai târziu profesie, pentru maşini hidraulice şi, mulţi ani mai târziu am inclus schema funcţională a acelei centrifuge în cursul meu de “Utilaje şi instalaţii pentru protecţia mediului”.

Neavând copii s-a hotărât împreună cu nevasta, Frusina, să înfieze o nepoată de la fratele lui cel mare — Niculaie de la Proviţa. Fetiţa, botezată Ştefania, dar căreia toţi ai casei şi rudele apropiate îi spuneau Fănuţa, a devenit mai târziu, poeta Aurora Cornu, prima şi... se pare că, cea mai iubită dintre soţiile lui Marin Preda (era să scriu “cea mai iubită dintre pământence”, ştiţi dumneavoastră de ce).

Gheorghe şi Frusina au crescut-o pe Ştefania cu dragoste părintească şi i-au asigurat tot ceea ce, în vremurile acelea se putea da unui copil pentru a-l creşte îndestulat. Cea care de asemenea i-a acordat multă dragoste şi atenţie Fănuţei şi a crescut-o de fapt, a fost Stela, servitoarea familiei, căreia sătenii îi ziceau fără răutate, Muta, pentru că vorbea greu, aproape neinteligibil pentru cei care o auzeau pentru prima oară. Stela a rămas ataşată până la sfârşitul zilelor ei celor doi bătrâni, părinţii adoptivi ai Fănuţei, pe care i-a îngrijit, până când au închis pe rând ochii şi chiar mult timp după aceea, când, cu un devotament înduioşător venea şi le îngrijea

mormântul, unde Fănuţa, devenită între timp Aurora, ajungea destul de rar, fiind plecată din ţară încă din 1965 şi stabilită definitiv în Franţa.

Foto 2

Foto 3

Foto 1 – Fratele tatălui autorului, Nicolae de la Proviţa şi soţia sa Aurica, părinţii naturali ai poetei Aurora Cornu (1930); **Foto 2** – Fratele tatălui autorului, Gheorghe, tatăl adoptiv al Ştefaniei, împreună cu acesta, la vârsta de trei ani (1936); **Foto 3** – Poeta Aurora Cornu (alias Ştefania) în anul 1965.

Revin însă la figura unchiului meu Gheorghe, pe care, copil fiind îl ascultam cu gura căscată când, venind de la oraş, îşi oprea şareta în faţa casei părinteşti şi le făcea o vizită scurtă bunicilor, povestindu-le ce mai e pe la oraş, cum merg preţurile şi chiar mai făcea cu bunicul şi unele comentarii privind mersul politicii. Cât timp stătea în vizită la bunici, unchiul Gheorghe îşi băga şareta în curte şi-i dădea calului ceva de mâncare, pentru ca acesta să stea liniştit cât timp dumnealui îi prezenta bunicului ştirile zilei. Uneori, unchiul Gheorghe era însărcinat să le facă bătrânilor anumite cumpărături de la oraş, pe care i le preda bunicii, iar alteori, când era nevoie, îi mai ajuta la unele treburi prin gospodărie.

Ei bine, până la urmă, deşi aşa cum v-am povestit, în comuna Cornu nu s-a putut face colectivizarea, unchiul Gheorghe a fost categorisit chiabur şi asta numai din cauza micii lui afaceri cu lăptăria, care nu-i permitea de fapt decât să trăiască decent împreună cu familia lui, necum să mai facă şi avere serioasă. O asemenea “calificare” putea cauza mari necazuri celui în cauză dar şi copiilor, copiilor lui şi rudelor mai mult sau mai puţin apropiate. Începeau să curgă cererile de cote mai mari (şi procesele, în caz de nesupunere), dacă nu te achitai de ele erai trimis să faci armată sau concentrare la detaşamente de muncă forţată, copiii aveau oprelişti la examenele de admitere la liceu sau apoi la facultate, şi se înţelege că, oricât de eminenţi ar fi fost, nu puteau beneficia de burse.

Se pare că, prin 1952, unchiul Gheorghe a şi fost subiectul unui proces pentru nepredarea la timp a cotelor. Aurora, fiica lui adoptivă povesteşte cu mult umor despre înfăţişările tatălui său Gheorghe, în faţa justiţiei comuniste, în procesul “de cote”, în romanul ei cu tentă memorialistică “Fugă spre centru”, tradus din limba engleză, apărut şi în România în anul 2005.

În ceea ce mă priveşte, celebra frază “are unchi chiabur” m-a urmărit şi m-a marcat şi pe mine, precum o anatemă, prin toate şcolile pe care le-am urmat după aceea, dar cu predilecţie la admiterea în liceu şi la facultate.

Întâmplarea face ca, al doilea unchi despre care doresc să vă povestesc, Nicolae din Proviţa, să fie tatăl natural al Fănuţei (Aurora

Cornu). Nicolae a fost cel mai mare dintre fraţii tatei, stabilit după căsătorie la Proviţa, o comună apropiată de Cornu, în care poţi ajunge trecând mai întâi prin Poiana Câmpina. Şi să vedeţi cum acesta a ajuns... *“duşman al poporului”* şi, de fapt, a plătit cu viaţa, pentru această pecete absurdă.

Ceea ce îmi amintesc nemijlocit despre unchiul Nicolae este o convorbire, de fapt o confesiune extrem de periculoasă, pe care acesta i-a făcut-o bunicului meu (n.a. şi tatăl lui), pe care eu am surprins-o când aveam numai vreo nouă ani şi mă ascundeam în via din faţa casei, unde mă delectam cu struguri necopţi şi-l spionam pe tata mare ca să aflu ce mai vorbea cu vizitatorii săi ocazionali.

Redau aici cu aproximaţie, ceea ce mi-a rămas întipărit în mintea mea de copil, coroborând însă şi cu cele auzite ulterior, din şoaptele îngrozite ale adulţilor. Aşadar, unchiul îi spunea lui tata mare că-l ascunde în casa lui pe generalul Gheorghe Mosiu — fratele nevesti-si, care luptase pe frontul de răsărit, motiv pentru care, după întoarcerea frontului şi revenirea “la vatră”, comuniştii îl condamnaseră dându-i apoi şi domiciliu forţat într-o comună uitată de lume, din Bărăgan. Ghiţă, cum îi spuneau cei ai casei generalului, n-a putut să suporte izolarea şi viaţa inumană în domiciliul forţat şi s-a sustras, venind să se adăpostească în casa soră-si şi a cumnatului de la Proviţa. La început, unchiul l-a găzduit fără să prea ştie mare lucru despre situaţia lui, doar mai târziu a aflat realitatea, când zarurile erau deja aruncate.

Circa unsprezece ani, din 1949, când a venit la Proviţa şi până în noiembrie 1959, a stat ascuns generalul Ghiţă Mosiu, în casa unchiului meu.

În timpul zilei, dacă în casă venea cineva străin, se băga într-o groapă săpată în pământ, sub patul de la bucătărie. Din casă ieşea de regulă, numai noaptea, pentru a mai face ceva mişcare, prăşind porumbul pe holdă, tăind lemne la lumina lunii, sau plimbându-se pur şi simplu în jurul casei.

S-a auzit apoi că, într-o bună zi, soţia generalului, l-ar fi denunţat şi, atât el cât şi unchiul meu au fost ridicaţi de către securitate. Generalul a fost condamnat la 23 de ani, iar unchiul Nicolae a primit 13 ani pentru tăinuire.

Se pare că totuşi, generalul Mosiu a mai apucat să beneficieze de amnistia pe care Ceauşescu, proaspăt înscăunat ca secretar general al

PCR, a dat-o în 1964 pentru toţi deţinuţii politici şi a fost eliberat din puşcărie şi “reabilitat” de regimul comunist. A murit de bătrâneţe prin 1972.

În schimb, bietul unchiul Nicolae, parcă pentru a confirma zicala că, nici-o faptă bună nu rămâne nepedepsită şi-a găsit sfârşitul la nici doi ani de la arestare, în închisoarea de la Gherla. Avea doar 71 de ani. Mulţi ani mai târziu, după revoluţie, i-am auzit numele pomenit într-o lungă listă a celor asasinaţi prin regim penitenciar sever, prin care comuniştii încercaseră să-i “pună cu botul pe labe” pe opozanţii lor politici şi chiar să-i extermine, citită într-unul din episoadele “Memorialului durerii”, al Luciei Hosu Longin.

Iată că, aşa am ajuns şi eu, la vremea când trebuia să-mi fac autobiografia, nepot de fost deţinut politic. Era o onoare pe care n-am avut cum s-o preţuiesc la acea vreme, ci, mai degrabă am încercat să o tăinuiesc pe cât posibil de ochii şi urechile “cadriştilor” care îmi vor fi întors autobiografia, pe faţă şi pe dos. Faptul că unchiul trăise la Proviţa după căsătorie a făcut ca povestea lui să fie estompată cu timpul în memoria cornenilor dar, a rămas realitatea că, prin 1965, verişoara mea primară, Aurora Cornu, alias Ştefania — fiica adoptivă a lui Gheorghe şi fiică naturală a lui Nicolaie — a plecat din ţară şi s-a stabilit în Franţa. Acesta a fost al treilea şi poate cel mai negru punct al biografiei mele, pentru că, venea după ce terminasem facultatea, eram inginer şi peste tot unde mă duceam, totul începea cu “autobiografia” (acum, aceasta se numeşte Curriculum Vitae şi nu-ţi mai cere nimeni să-ţi înşirui în el toate rudele, de la cele mai apropiate până la cele mai îndepărtate).

Apropo de întâmplarea cu moara bunicilor, sau de cea cu înscrierea unchiului meu Gheorghe pe lista “chiaburilor veroşi”, coroborate cu cele auzite şi în legătură cu alţi consăteni, revin pentru a reflecta că, aşa s-a scris istoria şi în comuna Cornu, în anii “comunismului victorios”.

Ar fi totuşi demn de menţionat că soarta şi din nou “aşezarea geografică” a satului, ne-au fost favorabile. Aşa cum, cu secole în urmă, “amplasamentul strategic” al Cornului ne-a scăpat de invaziile unor

popoare migratoare, se pare că, în anii de început ai comunismului ne-a scutit de “binefacerile colectivizării”. Oricât şi-ar fi dorit comuniştii să distrugă bunăstarea oamenilor din satele cu specific de deal – munte, nouă n-au prea reuşit să ne impună colectivizarea, nu că nu şi-ar fi dorit, dar n-au prea avut cum s-o facă.

Nu-i mai puţin adevărat că, la Cornu şi, probabil că şi prin alte părţi, comuniştii au mai încercat să-şi impună “modelul de viaţă” şi pe alte căi şi cu alte “metode specifice”. De exemplu, au făcut o “întovărăşire” care s-a “fâsâit” în foarte scurt timp, din lipsă de combatanţi. Alte metode însă le-au mai dat ceva “rezultate” — vezi cazul cu moara bunicilor mei, confiscarea şi închiderea unor cazane de ţuică, impozitarea dincolo de limita suportabilităţii a oricăror surse de venit, aşa cum a păţit unchiul Gheorghe şi mulţi alţii. Totuşi, “eficienţa” acestor metode a fost cu mult mai redusă faţă de ce auzisem că au făcut comuniştii lui Dej, în amărâtele sate de câmpie, unde gospodarii mai răsăriţi, având ceva pământ arabil, au fost ameninţaţi, bătuţi, închişi şi în final spoliaţi de tot ce aveau, prin înscrierea silită “în colectivă”.

Faptul că mulţi corneni erau meseriaşi, pricepuţi mai ales în domeniul construcţiilor şi zidăriei a făcut ca satul să supravieţuiască în acele timpuri vitrege, pentru că totuşi, deşi scăpasem “cu bine” de colectivizare, sărăcia muşcase adânc şi din bugetele familiilor de “ţărani muncitori” corneni, cum erau categorisiţi din punct de vedere social, mulţi dintre părinţii noştri. În această categorie socială se încadra şi tata şi toate dosarele mele făcute la intrarea prin şcolile de la oraş pe unde m-a purtat viaţa au inclus hârtii oficiale, conţinând această precizare.

Pentru mine, asta a însemnat concret că, ori de câte ori solicitam o bursă, trebuia să ştiu bine că plafonul de acordare depindea de rezultatul sumei dintre venitul agricol şi salariul tatii. Dacă salariul era modest, venitul agricol se stabilea după nişte criterii care mie îmi dădeau frisoane, dar veţi vedea în cele ce urmează de ce am ajuns să fiu obsedat de această problemă.

Copilăria şi şcolile prin care am trecut

În perioada 1945 – 1953, am urmat cursurile şcolii generale din comuna Cornu de Jos, care, o susţin şi astăzi, după atâta amar de ani, a fost o instituţie cu tradiţie solidă de învăţătură şi de educaţie.

Din documentele de care dispun azi şcoala sau muzeul din Cornu, nu rezultă prea multe informaţii cu privire la data, sau măcar la perioada aproximativă, a înfiinţării primului lăcaş de învăţătură instituţionalizat în comună. Se pare că totuşi, chiliile vechiului schit au găzduit prima şcoală primară, iar primul abecedar a fost de fapt ceaslovul folosit de preoţi şi călugări, care au devenit astfel şi primii profesori instituţionalizaţi.

Totuşi, documente din vremuri mai apropiate de ale noastre, atestă că, la nivelul anului 1838, deci fix cu o sută de ani înainte de anul naşterii mele, în fiecare dintre cele două sate componente ale comunei Cornu funcţiona câte o şcoală, frecventate în total de circa 70... 100 de şcolari.

În perioada cât eu am urmat şcoala din Cornu de Jos, directorul acesteia era profesorul Cristea Stănescu. Acesta devenise dascăl în Cornu — mai întâi învăţător şi apoi profesor de geografie şi istorie la clasele V – VII — după ce, în anul 1945 şi-a încheiat cariera militară cu gradul de căpitan, luptând pe ambele fronturi şi fiind decorat cu mai multe ordine şi medalii.

Îi port o amintire frumoasă acestui dascăl minunat, care, pe lângă talentul pedagogic şi excepţionalele calităţi de predare a fost şi un om de mare caracter.

În vremurile acelea, când părinţii erau mai mereu prinşi cu treburile, în cazul meu, cu tata adesea plecat prin ţară, pe unde-l ducea nevoia de a câştiga o pâine şi mama care se lupta de dimineaţă până seara cu treburile gospodăriei, un profesor precum domnul Cristea Stănescu mi-a fost ca un adevărat părinte. Pe lângă faptul că, m-a făcut să învăţ geografia cu plăcere şi cu "metodă" (căutând şi localizând întotdeauna pe hartă), mi-a dat adesea şi multe sfaturi utile de comportament la şcoală dar şi în exteriorul ei.

Îmi amintesc că, după terminarea primelor patru clase primare, împreună cu Mircea Gaborfi, un prieten de o vârstă cu mine, ne-am pus în

mintea noastră de copii s-o terminăm definitiv cu şcoala şi să ne facem haiduci. Chiar ne-am pus în practică ideea, plecând într-o bună zi în drumeţie amândoi, la locul nostru de pe Livezi (Gaura Ursului) unde, după ce am hălăduit o zi şi o noapte, ne-am dat seama că, avantajul libertăţii nu înseamnă mare lucru atunci când începe să te roadă foamea. Drept care, eu mi-am luat picioarele la spinare şi m-am întors în goană acasă, iar Mircea, după ce a mai bântuit câteva ore singur, pe acolo, m-a urmat şi el, cu coada între picioare şi foamea-n gât.

Totuşi, în anul şcolar care a urmat, după ce m-am lăsat de “haiducie”, sprijinit oarecum şi de tata, nu m-am mai dus la şcoală, hotărând că o să învăţ dulgheria.

Am continuat prietenia cu Mircea Gaborfi, uneori, reuşind să fim protagoniştii unor isprăvi de-a dreptul hazlii. De exemplu, într-o zi, când afară ploua serios, am şterpelit nişte hamsii sărate rămase “în stoc” după ce prăvălia lui tata mare dăduse faliment şi am aranjat ca Mircea să le dea drumul pe şanţ la unul din capete, iar eu, să stau la pândă şi să “le pescuiesc” glorios la oarecare distanţă, în aval.

Tot pe atunci, inventivitatea mea de viitor specialist în maşini hidraulice s-a manifestat prin ideea de a-mi face o morişcă din lemn de soc, pe care o puneam în şanţul plin cu apă, urmărind cu încântare cum se învârteşte, până când apa mi-o lua şi-mi distrugea şi “barajul” construit special în acest scop.

Îmi revin în minte vag şi alte isprăvi copilăreşti pe care le-am mai făcut în acea perioadă, dar, cel mai bine îmi amintesc de sentimentul de tristeţe şi frustrare pe care îl aveam când îi vedeam pe ceilalţi copii, ducându-se şi venind de la şcoală sau de la alte acţiuni şcolare, de la care eu mă simţeam exclus.

Atunci, într-una din peregrinările mele prin sat, m-am întâlnit cu directorul Stănescu care, m-a luat cu binişorul şi descosându-mă cu tact pedagogic, a înţeles că aveam nevoie de o mână de ajutor ca să mă orientez corect ce trebuie să fac. A venit la bunici şi la mama şi a avut cu ei o lungă discuţie despre viitorul meu şi, într-un fel mi-a schimbat soarta, făcându-i ca, în anul următor să insiste pe lângă tata să mă dea din nou la şcoală, în clasa a cincea.

În continuare, cred că nu l-am dezamăgit, pentru că, bucuros de reintegrarea mea în lumea şcolarilor, m-am pus cum se zice, cu burta pe carte, şi am fost mereu premiant.

Chiar şi talentul meu “actoricesc” a fost remarcat tot de profesorul Stănescu, drept care, la toate serbările de sfârşit de an şcolar, rolul meu era să-l imit pe celebrul nostru comic, Vasile Tomazian, spre încântarea părinţilor şi a copiilor prezenţi în sală. Toate monoloagele mele, pastişate după cele ale lui Tomazian, începeau şi se terminau cu inconfundabilul: “Sal`tare taică şi... noroc!”, rostit cu, de asemenea inconfundabila intonaţie a marelui actor.

Şi aşa, în 1953 am terminat cu brio primele şapte clase pe care le urmasem în comuna mea natală, ajungând însă într-un nou impas, pentru că tata nu renunţase la ideea că e mai bine să mă dea să învăţ o meserie. Prin urmare, deşi aş fi putut intra la liceul teoretic fără examen, fiindcă terminasem şcoala generală cu medie maximă (numai cu note de cinci, cum erau notele pe atunci, după modelul sovietic), faptul că dosarul meu purta anatema “are unchi chiabur” putea să mă expună unui eşec, mai ales în obţinerea unei burse de studii.

Aşadar, la îndemnul tatei şi sfătuit şi de preotul Provinceanu — un alt părinte spiritual al meu, m-am înscris şi am urmat timp de trei ani şcoala Medie Tehnică de Petrol din Câmpina (echivalabilă cu liceul), unde puteam avea bursă şi o serie de alte avantaje după absolvire.

Examenul de admitere a fost destul de exigent, dar l-am luat cu brio... când, surpriză, am fost chemat la secretariat şi atenţionat că, aveam o problemă cu... identitatea.

Într-adevăr, aşa cum era obiceiul pe atunci la ţară, pe certificatul de naştere puteai să figurezi cu un nume şi în acte cu un alt nume, sau în cazuri mai fericite, numele “adevărat” să-ţi fie înscris corect dar să-ţi mai lipească un nume însemnând: poreclă, prenume al vreunui bunic sau străbunic, sau, pur şi simplu invenţia vreunui funcţionar plictisit.

Eu aşa am păţit, pentru că, pe certificatul de absolvire a şcolii generale, numele Burchiu nu figura, în schimb, îmi fusese scris doar numele “Chiţu” care, figura, e drept şi în actele tatei şi ale bunicului, însă

alături de numele de “Burchiu”. Cum în certificatul de naştere figuram doar cu numele de Burchiu, aşa m-am înscris la examenul de la Şcoala de Petrol (încă nu aveam buletin) şi, în cele din urmă a trebuit să aduc adeverinţă precum că: *“Burchiu şi Chiţu sunt aceeaşi persoană”*. De-abia după aceea mi s-a comunicat rezultatul, şi anume că am fost admis la şcoala tehnică.

Foto 1

Foto 2

Situaţia şcolară

Absolventul CHIŢU D. VICTOR născut în anul 1938 luna Decembrie ziua 9 în comuna CORNU jud. PLOIEŞTI ţara R.P.R. fiul lui Dumitru N Chiţu şi a Maria D.N. Chiţu de cetăţenie romana, în anul şcolar 1952/1953 a obţinut următoarea **situatie la absolvirea a VII** clase elementare.

OBIECTELE DE INVĂŢĂMÂNT	L. Română	Altă l. maternă	L. Rusă	Istoria	Geografia	Constituţia R.P.R.	Matematica	Fizica	Chimia	Şt. Naturii	Higiena	Cult. Fizica	Muzica	Desenul	Aplicaţii practice	Purtarea	Frecvenţa		
Media anuală	5	-	4	5	5	5	5	5	5	5	-	5	5	5	-	5	99%	-	
Media la examen	5	-	5	-	5	-	5	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Media finală	5	-	5	5	5	5	5	5	5	5	-	5	5	5	-	5	99%	-	

1953 Iulie 8

Secretar,

Diploma de absolvire, cu adnotarea: BURCHIU şi CHIŢU este aceeaşi persoană

Foto 1 – Profesorul Cristea Stănescu, directorul şcolii generale din Cornu (1940); **Foto 2** – Autorul, împreuna cu elevii de la şcoala din Cornu, pe vremea când era profesor suplinitor (1957); **Jos** – Certificatul de absolvire a şapte clase, cu adnotarea: “Burchiu şi Chiţu este aceeaşi persoană” (8 iulie 1953).

Pentru mine acei ani n-au fost deloc o experienţă inutilă, pentru că şi la “Petrol” se făcea carte, mai ales discipline precum matematică, fizică şi chimie au fost predate la înalt nivel, de profesori de mare calitate. Am învăţat bine şi puteam să iau bursă dar, m-am lovit şi aici de problema “stării materiale”, aşa că, la fiecare început de an, tata trebuia să corecteze cu pic adeverinţa dată de secretarul de la primăria din Cornu, în care apărea un surplus inexistent de “venit agricol”, prin care puteam pierde bursa.

Din păcate, când am ajuns în anul III (în anul 1955), regulamentul şcolii s-a modificat — desigur în rău, pentru că urma să devină o simplă şcoală profesională — ceea ce m-a făcut să-mi cer transferul la liceul teoretic. Nu a fost chiar simplu pentru mine, pentru că a trebuit să dau o serie de diferenţe la materii precum: geografie, franceză, biologie, psihologie şi altele, drept care, în anul respectiv mi-am întrerupt practica la Staţia de compresoare din Şintea-Boldeşti şi m-am pus cu burta pe carte, pentru a putea să mă prezint să susţin examenele de diferenţă.

Şi de această dată, profesorul Stănescu a avut un rol important, pentru că m-a ajutat împrumutându-mi hărţile necesare ca să pot învăţa sistematic la geografie. Tot Stănescu, în alianţă cu bunica şi cu mama, au insistat pe lângă tata să-mi acorde o şansă în plus şi să mă lase să trec la liceul teoretic, pentru ca apoi să pot merge la facultate. Dacă rămâneam elev la şcoala profesională şi m-aş fi răzgândit ulterior, vrând să plec, exista riscul ca ai mei să fie obligaţi să-mi plătească şcolarizarea, ceea ce ar fi fost o mare năpastă pe capul lor.

De aceea am optat de la bun început pentru retragere şi transferul la un liceu teoretic. Din păcate, niciunul din liceele teoretice din Câmpina nu mai aveau locuri libere, aşa încât, am apelat la ajutorul unei vechi cunoştinţe de familie — doamna Maria Hortopan, profesoară în Bucureşti, directoarea fostului liceu “Iosif Rangheț” — căreia îi port şi astăzi o recunoştinţă nespusă, pentru rolul fast pe care l-a jucat în viaţa mea, atunci şi mai târziu, odată ajuns student şi apoi inginer în Bucureşti.

Doamna Hortopan nu mi-a fost rudă de sânge, dar, prin marea omenie şi încredere pe care le-a dovedit faţă de mine, eu am considerat-o

întotdeauna ca atare. Când am anunţat-o de impasul în care mă găseam şi-a folosit toate relaţiile şi influenţa de care dispunea la minister, pentru a mă ajuta să obţin suplimentarea unui loc la liceul din Câmpina şi în cele din urmă a reuşit. După cum îmi spunea, fusese impresionată de isteţimea mea şi mai ales de tenacitatea şi aplecarea mea către studiu şi dându-şi seama de posibilităţile mele, mult mai mari decât cele necesare pentru a termina doar o şcoală profesională şi atât, a vrut să mă ajute.

Pregătirea pentru susţinerea examenelor de diferenţă a reprezentat un efort serios pentru mine. Dacă la unele discipline m-am descurcat singur, învăţând ca un disperat, la materii complet noi, precum psihologia, am avut nevoie de ajutorul unui profesor care să mă îndrume prin hăţişurile materiei. Acesta a fost pentru mine profesorul Stanciu din Câmpina, pe care mi-l găsise părintele Provinceanu şi cu care am făcut câteva ore de sinteză la psihologie. Pe vremea aceea, meditaţiile nu se "instituţionalizaseră", şi nici profesorii, dar nici părinţii nu insistau cu meditaţiile, pentru că baza era ce se învăţa la şcoală şi, bineînţeles, studiul individual. Aceea a fost aşadar, singura ocazie în care am luat "meditaţii", după care lucrurile au intrat pe făgaşul normal.

Examenele de diferenţă le-am susţinut toamna, aşa că, toată vara aceea am învăţat de mi-au sărit capacele, dar rezultatele au fost pe măsura efortului, pentru că la toate materiile la care am dat diferenţe am luat numai note maxime. A început şcoala şi am fost integrat în clasa a X-a la liceul teoretic. Acolo i-am reîntâlnit pe unii dintre foştii mei colegi din şcoala generală, între care şi pe Nuţa (Elena), cea care avea să devină viitoarea mea cumnată, pentru că, vreo câţiva ani mai târziu s-a căsătorit cu Jean, fratele meu mijlociu. Şi ceilalţi din clasă m-au primit cu căldură şi ne-am împrietenit, ca şi când am fi fost colegi de când lumea.

Bineînţeles, că la prietenia şi respectul pe care mi l-am căpătat în faţa noilor mei colegi, a contribuit şi faptul că, la început, toţi profesorii dar în special cei de matematică, fizică şi chimie au dorit să vadă cam ce şi cât mă duce capul, drept care m-au întors pe toate feţele, până s-au convins că nu sunt o achiziţie de lepădat pentru liceul lor. Cu ambiţie m-am pus pe învăţat şi la materiile care erau încă o noutate pentru mine, astfel încât,

am terminat liceul în plutonul fruntaş, împărţind locul întâi cu Cristian Colonati, un băiat isteţ şi ambiţios care, ca şi mine, în final a terminat tot facultatea de Energetică.

Nu pot aici, să nu amintesc două vorbe măcar de toţi colegii mei din liceu, pentru că, aşa cum se zice că, ziua bună se cunoaşte de dimineaţă, trebuie să vă spun că eram o clasă de copii foarte buni, studioşi şi ambiţioşi şi ca urmare, toţi au reuşit în viaţă destul de bine. Astfel, din 37 de absolvenţi ai acelei serii, 32 au făcut studii superioare, ceea ce, cred eu, a fost cu adevărat o performanţă pentru acele vremuri. Cei mai mulţi am devenit profesori, ingineri, dar şi doctori, economişti, ba chiar unul dintre foştii colegi a devenit aviator, spre marea noastră surprindere. Doi din seria noastră, am ajuns profesori universitari: Ion Baciu, chimist valoros — profesor la facultatea omonimă de la Universitatea Bucureşti şi subsemnatul.

Astăzi, odată pe an, în prima sâmbătă din luna iunie ne întâlnim în grădina de vară a restaurantului din Câmpina şi depănăm amintiri sau ne povestim ultimele realizări — în special cu câţi nepoţi ne-am mai îmbogăţit între timp. Ne amintim cu plăcere de anii de liceu, de simplitatea problemelor pe care le aveam în acele timpuri, în raport cu complexitatea şi dificultatea celor pe care par a le avea copii şi nepoţii noştri (pericolul răspândirii drogurilor printre copii şi elevi, internetul, cu ce poate să aducă bun dar mai ales rău, boli din ce în ce mai ameninţătoare, multe cu transmitere sexuală). În general vorbim însă de lucruri frumoase, pentru că de cele urâte oricum nu suntem feriţi în viaţa de zi cu zi.

În ceea ce mă priveşte, îmi vin în minte şi acele aspecte mai dificile, uneori chiar neplăcute ale vieţii mele de licean la Câmpina, dar cu domiciliul în Cornu, în speţă, îmi amintesc de naveta dus-întors, pe un traseu de circa patru kilometri “per pedes apostolorum”, pe care trebuia să îl parcurg indiferent de vreme, ziua sau noaptea.

Pe atunci nu dispuneam de autobuze şi nici de şoseaua asfaltată care leagă acum direct Cornu de Câmpina, drept care o luam pe scurtătură, coborând pe Misleanu, traversând pârâul Câmpiniţa şi urcând din nou până la castelul de apă. Drumul meu trecea pe lângă castelul Iuliei

Haşdău şi apoi pe lângă casa memorială “Nicolae Grigorescu”. De cele mai multe ori acest drum îl făceam singur, inclusiv la întoarcerea de la liceu, care se producea cel mai adesea după căderea întunericului.

Oi fi fost eu înalt, dar tot un copil speriat eram și pentru că asta era totuși situația, îmi amintesc că, de cele mai multe ori făceam acest drum fugind și cântând în gura mare ca să sperii la rândul meu animalele sălbatice. După un timp, un unchi mi-a făcut o “făclie”, un fel de cilindru cu capac, în interiorul căreia se afla o feștilă îmbibată în gaz. Pe lângă făclie mai aveam și o lanternă cu baterii pe care o aprindeam intermitent, ca să-mi luminez drumul la distanță. Făclia, care trebuia să mă ferească de animalele sălbatice, o aprindeam când traversam Câmpinița și trebuia să mă țină până ajungeam acasă. Principala mea grijă era să nu plec de acasă fără chibrituri și mai ales să am gaz în făclie.

Ei, și aici dăm în altă poveste, că nu era chiar simplu pe vremea aceea să te aprovizionezi cu gaz lampant, culmea, deși trăiam într-o regiune petrolieră cu tradiție. Pentru ca gospodinele să poată lua cota de gaz de la cooperativă trebuiau să ducă la schimb două ouă pentru litrul de gaz luat lunar. Unii mai hâtrii, ca să facă haz de necaz, inventaseră chiar și o poezioară despre asta, care suna cam aşa: *“Mulțumesc ție găină*, / *Că mi-ai dat din c..r lumină”*.

Îmi amintesc că doar o singură dată am avut o întâlnire de gradul trei cu un lup, pe care însă l-am speriat atât de tare cu țipetele mele și poate și cu făclia, încât a fugit mâncând pământul, mai repede chiar decât am făcut-o eu.

Pentru că tot v-am povestit despre naveta mea pedestră de la Cornu la Câmpina și retur, de pe vremea când ajunsesem liceean la Câmpina, v-aș mai povesti o întâmplare nostimă tot de acest gen, dar care se situa mai înspre copilărie.

Tot aşa, mă întorceam odată din Cornu de Sus, unde fusesem în vizită la bunicii din partea mamei și îmi amintesc că plecasem de la ei cam târziu, iar noaptea cădea cu repeziciune. Aveam pe atunci vreo zece ani și, la acea vârstă, credeam încă în toate poveștile despre moarte, strigoi și stafii pe care le auzeam de la adulți sau de la alți copii. Am trecut în fugă

de Valea Rea, fără să mă uit prea atent în străfundurile ei așa cum făceam când treceam ziua pe acolo și, odată ajuns în Cornu de Jos, după ce am trecut de biserică, am cotit-o la stânga, luând-o pe ulița care o scurta pe lângă cimitir, pentru a ajunge mai repede acasă. La un moment dat, prin întunericul destul de dens, s-a auzit un trosnet și mi s-a părut că, peste pârleazul dinspre cimitir sare parcă o umbră. Înfricoșat, m-am gândit că numai moartea sau vreun strigoi poate fi cea care sare gardul cimitirului și că atâta mi-a fost. Apoi mi s-a părut că, în hăul de întuneric care se închidea parcă în urma mea, aud un zgomot sacadat de pași care mă urmăreau și se tot apropiau: “toc, toc, toc...”. Cuprins de groază, am dat să o rup la fugă, în timp ce, în urma mea, zgomotul pașilor se apropia din ce în ce. Gâtuit de groază, aproape că n-am mai putut să mă mișc și să scot nici un sunet când, cineva mi-a pus mâna pe umăr. Cu ultimele puteri, am dat să mă zmulg din mâna “Morții” sau a strigoiului, când acesta a început să râdă cu hohote omenești. Din fericire era doar nea Ion, un vecin de-al nostru care mi-a povestit că scurtase drumul prin cimitir, tot cu intenția de a ajunge mai repede acasă.

Am terminat liceul în vara anului 1956 și mi-am luat diploma de Maturitate, cum se chema pe atunci bacalaureatul. Examenul era destul de temeinic, pentru că se dădea la toate materiile de bază pe care le studiasem în liceu.

În legătură cu terminarea liceului, am rămas cu un mare regret, acela că eu n-am putut să particip la banchetul final, pentru că, bolile mamei se agravaseră și doctorii și medicamentele necesare înghițeau tot ceea ce tata câștiga în cele câteva luni pe an când își putea găsi de lucru. Mi-a fost jenă să recunosc față de colegii mei că nu dispuneam de banii necesari pentru banchet și am inventat un motiv oarecare, mai mult sau mai puțin plauzibil, ca să nu particip.

Pentru mine nu a urmat deloc o vară liniștită fiindcă, deși nu era lucru hotărât că ai mei vor putea să mă țină la facultate, dată fiind starea noastră materială precară, eu îmi doream din tot sufletul să dau examen la facultate, în București.

Foto 1

SITUAȚIA ȘCOLARĂ ÎN URMA EXAMENULUI
PENTRU DIPLOMA DE MATURITATE

OBIECTELE	NOTELE cu cifre și litere	OBIECTELE	NOTELE cu cifre și litere
Limba romînă	4 (patru)	Istoria universală	5 (cinci)
Literatura romînă	4 (patru)	Constituția R.P.R.	—
Limba *)	—	Geografia	5 (cinci)
Literatura *)	—	Științele Naturale	5 (cinci)
Limba rusă	5 (cinci)	Fizica	5 (cinci)
Algebra	5 (cinci)	Astronomia	5 (cinci)
Geometrie-Trigonometrie	5 (cinci)	Chimia	5 (cinci)
Istoria R.P.R. și U.R.S.S.	5 (cinci)		

*) Se va trece limba sau literatura maternă respectivă.

DIRECTOR

Secretar

Foto 2

Foto 1 – Preotul Petre Provinceanu şi soţia sa, preoteasa Maria, părinţii spirituali ai autorului, în 1930 (stânga) şi 1938 (dreapta). **Foto 2** – Diploma de examen de maturitate (stânga) şi poza autorului, la vârsta absolvirii liceului (1956).

Îmi amintesc vag că, în vara aceea m-am dus prima oară în viaţa mea la București ca să mă informez despre facultatea unde ar fi urmat să dau examen. Prin urmare, primul drum l-am făcut în Polizu, unde era sediul Institutului Politehnic și, pentru că, la un avizier mi-au căzut ochii pe niște anunțuri care se refereau la studenții facultății de Energetică, cred că atunci m-am și decis: am să dau examen la Facultatea de Energetică. Apoi m-am mai plimbat puțin prin clădirile vechi, cu săli și amfiteatre care mie mi se păreau impozante și, precum Baiazid Ilderim cuceritorul, din Scrisoarea III a lui Eminescu, "mi-am șoptit atunci în barbă" că, într-o bună zi, trebuie să ajung și eu student acolo.

Și așa a fost scris să fie. La vremea aceea pot să spun că eram primul din familie (din ambele ramuri — paternă și maternă — de care v-am povestit) care se avânta cu gândul și cu fapta spre alte orizonturi decât cele care se limitau la dealurile Sinoiului sau ale Frăsinetului.

Nu că m-aș fi rușinat de lipsa de diplome universitare a strămoșilor, dar pentru mine, facultatea era un miraj, un fel de chemare a noului, căreia nu puteam și nici nu voiam să-i rezist. Conștient sau mai puțin conștient, învățam, în primul rând pentru că îmi plăcea să o fac dar și pentru că întrezăream vag, că asta îmi va oferi perspectiva de a ieși din Cornu și de a cunoaște și alte orizonturi, mai elevate, spre care mă simțeam irezistibil atras. La acea vreme, Bucureștiul era şi el o mare atracție pentru mine și... multă vreme, așa a rămas.

Partea a DOUA

STUDENȚIA ÎN BUCUREŞTI

Am reuşit la facultate...

În vara aceea, a anului 1956, după terminarea liceului, situația mea nu era deloc roz, iar viitorul îl vedeam incert, uneori chiar sumbru. Mama, grav bolnavă, fusese internată, nu se știa pentru câtă vreme, în sanatoriul de la Moroieni. Tata distrus de starea mamei, se târa de la serviciu acasă unde, eu devenisem un fel de înlocuitor al mamei pentru treburile casnice. Jean, fratele meu mijlociu și singurul care-mi rămăsese, pentru că Gicu, cel mai mare dintre noi se prăpădise între timp, era și el luat la armată, sporindu-i tatii neliniștile și grijile, pentru că nu putea uita moartea lui Gicu în serviciul militar.

Prin urmare, acestea erau auspiciile sub care m-am apucat totuși să învăț pe rupte, în speranța că, poate voi putea măcar să dau examen la facultate, după care... mai vedeam eu ce voi face.

Era și o doză de mândrie în această dorință a mea de a mă duce totuși să dau examen la facultate, pentru a le dovedi și celor care aveau încredere în mine, dar și celor care nu aveau, că pot să fac acest lucru și mai ales că voi reuși. Când mă duceam din când în când să o văd pe mama la sanatoriu, îi povesteam că m-am apucat să învăț pentru facultate și, biata de ea, mă privea cu tristețe și dragoste maternă, știind cât de iluzorie este speranța mea de a putea să și urmez facultatea, odată intrat.

Îndârjit, mi-am organizat timpul, astfel încât să pot face faţă și treburilor gospodărești la care tata conta pe mine dar și să învăț la toate cele patru materii prevăzute pe atunci, în programa examenului de la Politehnică (matematici — trei probe, fizică — scris și oral, limba română — scris și rusă — oral).

Astăzi poate părea o ciudățenie faptul că, la examenul de admitere într-o instituție de profil tehnic se cereau și cunoștințe din discipline umaniste. La limba română mai treacă, meargă, că era limba natală și, culmea, se dădea doar examen scris, dar la limba rusă, să poți să o înţelegi şi chiar să o vorbești bine, față de un profesor calificat ca atare, mi se părea un lucru extrem de dificil şi greu de atins. Aşa s-a şi dovedit a fi, până în final.

Cu matematica (algebra, trigonometria, geometria) și fizica avusesem întotdeauna o relație excelentă, dar, disciplinele umaniste fuseseră expediate destul de neglijent de către profesorii pe care îi avusesem și în școala generală de la Cornu dar și la școala tehnică de petrol. Apoi, în singurul an pe care l-am urmat la liceul teoretic, după transfer, fusese cam dificil să mai recuperez integral, ceea ce îmi lipsea la aceste materii. Cel mai greu mi-a fost însă cu pregătirea la limba rusă, pe care o făcusem totuși din clasa a cincea până în a șaptea, la școala din Cornu şi chiar în continuare la şcoala tehnică şi apoi la liceu, dar având profesori suplinitori, care, ei înșiși nu prea știau mare lucru, dar să ne mai învețe și pe noi.

Cu tenacitate, m-am pus totuși pe învățat la rusă, cele 24 de lecții prevăzute în programa de examen. Trebuia să le traduc și să fac rezumatul fiecăreia, după care, le-am repetat iarăși și iarăși, până când, în preajma datei de începere a examenelor de admitere la facultate, pot să spun că le învățasem pe toate, aproape pe dinafară. Nu mi-e rușine cu asta, pentru că a fost singura soluție să reușesc, și apoi, tot ce mai știu și azi din rusă, provine de fapt, din acele lecții pe care le repetam la nesfârșit în podul grajdului. Am uitat să vă spun că, acolo îmi înjghebasem “sala mea de studiu”, unde urcam ori de câte ori prindeam un moment liber de la treburi. Eram astfel ferit de tentațiile de a-mi pierde timpul sporovăind cu oricine ar fi trecut prin curtea noastră și orice clipă liberă de sarcini gospodărești pe care o aveam era destinată învățăturii. Era multă îndârjire în felul cum am învățat în acea vară, pentru admiterea la facultate, dacă am în vedere finalitatea relativ incertă la acea vreme, a demersului meu.

În fine, timpul a trecut și se apropia data începerii examenelor. În acea perioadă am mai făcut un drum scurt până la București ca să mă înscriu pentru examenul de admitere la Institutul Politehnic. Îmi amintesc că, de data asta i-am făcut o vizită și verișoarei mele, Aurora, devenită între timp (din 1954) soția scriitorului Marin Preda. Locuiau undeva într-un bloc vechi pe strada Dionisie Lupu nr.74.

Rudele mele m-au primit frumos, iar eu m-am simțit ușor intimidat de prezența lui Marin Preda care era cunoscut deja ca o personalitate literară,

publicase nuvela “Desfășurarea” în 1952, dar şi primul volum din “Morometţii” (1955), pentru care, chiar în acel an, 1956, în care eu dădeam la facultate, am aflat ulterior că primise premiul de stat.

Îmi amintesc că, Marin Preda m-a întrebat, probabil din politețe, la ce obiecte dau examene (auzise că m-am înscris la Politehnică) și spunându-i că am de susţinut şi un examen scris la limba şi literatura română, la care nu mă simt un mare cunoscător, deşi mă străduisem mult să recuperez, s-a oferit cu amabilitate să-mi facă o trecere în revistă a celor câtorva posibile subiecte de sinteză.

Cum pe atunci (şi chiar mult după aceea), era oarecum la modă să se scrie şi să se vorbească despre “ţăranul român” pentru că acţiunea de colectivizare era în plină desfăşurare, unul dintre subiectele asupra căruia ne-am oprit mai insistent, a fost cel referitor la locul ţăranului în opera scriitorilor români. Îmi amintesc că l-am ascultat toată seara aceea vorbindu-mi despre personajele din “Ion” şi “Răscoala”, ale lui Rebreanu, apoi despre romanul “Desculţ” al scriitorului Zaharia Stancu şi, în final, despre propriile personaje din nuvela “Desfăşurarea” şi mai ales din “Morometţii”. Vorbea firesc şi fără afectare despre trăsăturile personajelor sale, de altfel, afectarea nici nu s-ar fi potrivit într-un asemenea caz. L-am ascultat cu mare atenţie, cu aviditate aş spune, pentru că eram conştient că, discuţia cu Marin Preda, într-un asemenea moment şi pe o asemenea temă, era pentru mine o şansă nesperată pe care viaţa şi bineînţeles verişoara mea mi le ocazionaseră.

Am înţeles printre rânduri, din discuțiile lui cu Aurora că, lucra la un nou roman, dar recunosc că n-am reţinut, poate că nici n-a spus, despre ce roman ar putea fi vorba. Bănuiesc că lucra la cel de-al doilea volum din “Morometţii” şi spunea că, scrie și rescrie adeseori zeci de pagini pe zi, dar în final reţinea cel mult două pagini care-l mulţumeau, restul ajungeau la coş.

În fine, n-am uitat niciodată vizita mea de atunci la Aurora şi mai ales discuţia cu Marin Preda, pentru că, puteţi s-o credeţi sau nu, dar, peste câteva zile, la examenul scris la română, ni s-au dat două subiecte la alegere, iar unul dintre ele suna aproximativ aşa: “Proza unui scriitor român, de după 23 August”. Alegându-mi tocmai acest subiect, am putut să mă refer de fapt la opera lui Marin Preda şi mai ales la figurile de ţărani

care-i populau opera de până la acea vreme, despre care scriitorul însuşi îmi vorbise atât de pe larg.

Ce s-o mai lungesc, la română am luat o notă nesperat de mare, din punctul meu de vedere — 4,85 şi asta mi-a ridicat atât moralul, cât şi media la examenele scrise. După scris, m-am situat pe un loc bun (parcă al zecelea), având în vedere concurenţa destul de mare (eram cam 7 candidaţi pe loc).

Au urmat examenele orale şi, mai ales oralul la rusă, de care mă temeam cel mai mult. Aşa cum mă aşteptam, primele două subiecte de pe biletul tras se refereau la citirea, traducerea şi comentarea unui fragment dintr-o poezie şi le-am trecut cu brio, pentru că, după cum v-am spus anterior, le cam învăţasem pe dinafară. Profesorul mă asculta încântat de atâta acurateţe câtă-i dovedisem, dar, a urmat ultimul subiect de pe bilet, care era de gramatică. Ei bine, cel mai tare m-a frământat ce naiba poate să însemne singurul cuvânt înscris pe bilet la al treilea subiect (se înţelege că, în limba rusă) — “deepriciastie” — pe care în cele din urmă, mi l-a tradus iritat profesorul examinator. Însemna gerunziul în limba rusă şi eu ar fi trebuit să cunosc şi să dezvolt acest subiect. Evident că habar n-am avut şi n-o să vă mai spun ce dezamăgire am fost pentru profesorul examinator, care, a constatat că, de fapt nu eram deloc talentul lingvistic pe care păruse a-l descoperi din prezentarea primelor două subiecte. Ca urmare, n-a avut nici-o consideraţie sau milă pentru efortul meu de învăţare a limbii ruse şi mi-a dat o notă îndeajuns de mică, pentru a mă coborî astfel, undeva mult mai în josul listei celor care, totuşi fuseseră admişi la Energetică şi printre care, am constatat cu mare bucurie că mă aflam şi eu.

Bucuria şi mândria de a mă fi văzut admis la facultate nu mi-a fost întunecată nici măcar de gândul că, în mod aproape sigur, starea materială nu-mi va permite şi s-o urmez. Din păcate fusesem admis dar, nu cu o medie care să-mi permită să solicit bursă şi, prin urmare, trebuia să văd dacă voi putea să-l conving pe tata să mă susţină. Văzusem în timpul admiterii ce înseamnă să fi lipsit de mijloace, într-un mediu străin unde fiecare trebuia să se descurce pentru sine. Nu mi-e ruşine s-o spun,

dar în acele zile m-am descurcat numai cu mâncarea adusă de-acasă, adică pâine, brânză, ceva ouă şi roşii.

Îmi amintesc că noi, candidaţii aspiranţi din provincie am fost cazaţi, câte 30 în cameră, la căminul 303, amenajat în fostele grajduri regale (vis-a-vis de fostul hipodrom).

Despre acest cămin, de altfel renumit, al Politehnicii, o glumă studenţească mai frustă şi care circula prin subteran, spunea cu o admirabilă autoironie, că: *"acolo unde odinioară stăteau caii regelui, în prezent erau cazaţi boii lui Gheorghiu Dej"*.

După examen m-am întors acasă şi am început "tratativele" cu ai mei, pentru a vedea dacă aş putea spera că voi putea urma facultatea, pentru că era vorba totuşi de a-mi putea plăti taxa de cazare în cămin (circa 50 de lei pe lună), la care se adăuga şi cartela de masă (circa 250 lei).

Au fost persoane, nu neapărat din familie, care s-au oferit să-mi întindă o mână de ajutor (vecinul şi mentorul meu, preotul Provinceanu, fosta mea profesoară de la liceu, d-ra Stănciulescu şi ing.Paul Chiran — fostul meu profesor de fizică de la şcoala tehnică de petrol) dar, la vârsta aceea mi se părea de-a dreptul umilitor să accepţi aşa ceva de la străini, aşa că, în cele din urmă, cu banii daţi de tata mare doar pentru a-mi achita cheltuielile pe prima lună de facultate, am plecat la Bucureşti, hotărât să mă înscriu la facultate şi... să rezist.

....şi pentru aproape o lună am fost student în Bucureşti

A venit în sfârşit şi ziua de 1 octombrie 1956, când, fără să fi ajuns la vreo concluzie clară din discuţiile cu tata, am revenit în Bucureşti şi, după ce mi-am achitat doar cazarea la Serviciul Social, am primit o repartiţie tot în căminul 303, în camera MI/4, împreună cu alţi 32 de colegi.

Au început cursurile şi eu încă nu îmi rezolvasem problema mesei, pentru că, din puţinii bani daţi de tata mare, nu-mi permisesem să-mi cumpăr şi o cartelă integrală de masă, aşa că, mâncam pe sponci, cam

ce-mi adusesem de acasă sau dacă reuşeam să mai obţin câte un bon la cantină, de la vreo colegă căministă, mai mofturoasă. Îmi amintesc că, după vreo două săptămâni de la începerea cursurilor, am fost anunţaţi că, datorită programării examenelor la forma "fără frecvenţă" se impunea eliberarea pentru câteva zile a unui număr de camere din cămin, în care urmau a fi cazaţi candidaţii.

Astfel, cei care locuiam mai aproape de Bucureşti am plecat acasă... într-o scurtă vacanţă. Asta se întâmpla pe la jumătatea lunii octombrie.

Odată ajuns acasă, am reluat "tratativele" cu tata în privinţa soluţiei practice de a urma totuşi facultatea, în acel an. De data asta eram şi eu mai în cunoştinţă de cauză, pentru că apucasem să simt pe propria piele, ce înseamnă să fi student sărac, într-un oraş mare, cu destule tentaţii pentru un tânăr de vârsta mea, trebuind să particip zi de zi la cursuri şi seminarii, să învăţ conştiincios tot ce ni se preda şi chiar mai mult decât atâta, aşa cum făcusem dintotdeauna, în şcolile prin care trecusem.

O concluzie realistă care a rezultat din convorbirea cu tatăl meu şi mai ales după ce am revăzut-o şi pe mama, care acum se mutase în spitalul din Poieşti, a fost că, trebuie să-mi întrerup studiile pentru un an şi, în acel timp să-mi pot strânge prin efort propriu o sumă suficientă de bani, pentru a-mi permite să rezist în anul I, fără bursă. Domnul Cristea Stănescu, fostul meu profesor din şcoala generală şi care era în continuare directorul şcolii din Cornu de Jos, cunoscându-mi capabilităţile, mi-a oferit un post de profesor suplinitor la clasele V – VII, pentru disciplinele de matematică şi fizică.

Mai aveam în vedere şi perspectiva de a mă angaja ca tehnician la Institutul de Cercetare şi Proiectare pentru Petrol şi Gaze din Câmpina, având în vedere şi calificarea pe care mi-o confereau cei trei ani de şcoală tehnică de petrol, chiar dacă n-o mai absolvisem şi trecusem la liceul teoretic.

Cu toate aceste perspective mai liniştitoare "în raniţă", mi-am luat inima în dinţi şi am acceptat şi în faţa tatii dar şi pentru mine însumi că, în acel an, va trebui vreau, nu vreau, să-mi întrerup studiile la facultate.

Cu hotărârea luată m-am întors la Bucureşti, pentru a-mi anunţa intenţia de a mă retrage, temporar, speram eu, şi a-mi recupera dosarul cu acte.

Carantina şi... revoluţia din Ungaria

Primul drum pe care l-am făcut a fost la secretariatul decanatului, ca să-mi depun cererea de retragere. Decanul, prof. Pollingher, de geometrie analitică, la care secretara m-a şi băgat în audienţă, mi-a vorbit frumos, dar mi-a respins cererea, punând pe ea rezoluţia incertă că, trebuie să mă mai gândesc.

Eu m-am dus totuşi la cămin, pentru a-mi lua din lucrurile lăsate într-un dulap pe hol, pentru perioada cât căminul fusese alocat candidaţilor la fără frecvenţă.

Spre surprinderea mea, intrarea pe holul de acces spre camera în care eram cazat — corpul M, et.I, era blocată cu dulapuri. Nişte studenţi din anii mai mari, care erau cazaţi pe acelaşi palier, mi-au spus că, la studenţii de anul I fusese depistat un caz de poliomielită (era credibil în acea perioadă) şi că toţi colegii mei de cameră şi mulţi alţii erau carantinaţi. Asta m-a speriat şi mai tare, drept care, m-am dus totuşi la serviciul social pentru a-mi anunţa retragerea şi a rezolva eventualele formalităţi de predare a cazarmamentului. Numai ce mi-am pronunţat numele şi camera în care fusesem cazat, că au apărut doi indivizi, care, mai cu voie mai fără voie, m-au condus în corpul de cămin dinspre Splaiul Independenţei, unde, toate spaţiile de la et.I fuseseră transformate în spaţii de carantină. Mi-am regăsit colegii de cameră, dar şi pe mulţi alţii din alte camere. Erau câte unii care se bucurau că vor putea sta o lună degeaba, închişi în acel spaţiu, pe mâncarea statului, dar, mai târziu am aflat că, acel "concediu", acceptat de unii sau respins de alţii a făcut ca majoritatea să plătească cu repetenţia.

Personal nu m-am împăcat nici-o clipă cu ideea de a sta acolo o lună, şi a tăia frunză la câini, mai ales că, mă hotărâsem încă odată să mă întorc acasă şi să-mi iau soarta în propriile mâini.

Carantina nu mă speria, pentru că, deşi nu ştiam mare lucru în această privinţă, ceva mi se părea putred "în Danemarca". La început, mulţi colegi plecau şi reveneau când doreau în zona de carantină, e drept, nu pe uşă, ci pe geam, escaladând pe căi de ei ştiute, zidul exterior.

Asta mi-a dat şi mie ideea despre cum a-şi putea evada de acolo, fără să fac prea multă vâlvă. Astfel, în aceeaşi zi, către seară, cu hainele făcute boccea, legată în jurul mijlocului, am ieşit pe un geam şi am coborât pe zidul exterior, acoperit cu verdeaţă de care m-am mai agăţat până am ajuns jos, la parter. M-am dus glonţ la gara de nord, unde am luat primul tren către Câmpina şi... până acasă nu m-am mai oprit.

Acum, când privesc în urmă şi mai ales când ştiu ceea ce ştiu, mi se pare extrem de periculos ce am făcut ca să scap din acea... carantină — pentru ei, captivitate — pentru mine, dar atunci, inconştienţa tinereţii şi poate o uşoară premoniţie, m-au făcut să ignor toate pericolele şi să-mi doresc doar să fug de acolo, cu orice preţ.

De abia întors acasă, ascultând Europa Liberă la radioul vechi — în funcţiune şi în prezent — dar foarte eficient pe care-l cumpărase tata, am aflat că, pe 23 octombrie, în Ungaria începuse o revoluţie antibolşevică şi împotriva ocupaţiei sovietice, iar studenţii unguri fuseseră între primii care o declanşaseră.

Atunci m-am mai luminat puţin, de ce fuseserăm noi “carantinaţi” cu atâta “grijă părintească”, probabil mai mult din dorinţa de a ne ţine sub observaţie, ca să nu ne vină cumva şi nouă ideea să facem “prostii”, precum colegii maghiari. De altfel, mulţi ani mai târziu, am aflat de un fost coleg R.L., de cameră, cămin şi facultate, care se pare că fusese la originea declanşării acelei acţiuni de “carantinare” a noastră, pentru că făcuse deschis comentarii privind evenimentele din Ungaria. RL şi-a plătit “îndrăzneala” cu şapte ani din viaţă, pe care şi i-a petrecut în închisoare, până în 1964.

Revin însă la momentul întoarcerii mele acasă, după evadarea din carantină.

Pentru că atunci, mai credeam încă în motivaţia de suprafaţă a carantinei şi anume că în cămin ar fi fost un caz de poliomielită, odată ajuns acasă le-am povestit alor mei (între timp, mama se externase din spital) şi, mama, credulă după câte auzise prin spitalele prin care fusese internată, dar şi grijulie faţă de mine, m-a izolat în camera din fundul casei, unde de regulă stăteau numai musafirii. Acolo am fost hrănit şi adăpat de mama, prin uşă, vreo patru săptămâni.

În sfârşit, carantina odată încheiată cu bine, m-am şi dus la şcoala din sat să-mi iau în primire postul şi îndatoririle de profesor suplinitor. Pe de altă parte, am dat un concurs, în urma căruia am fost angajat şi la ICPGG Câmpina.

Aşa am început să lucrez, ziua la institut, între 7.00 şi 15.00, iar după amiaza până spre seară, la şcoală, unde ţineam ore de matematică şi fizică la clasele V–VII. În plus, de două ori pe săptămână mai dădeam şi meditaţii la matematică unui vecin, care voia să dea şi el la facultate anul următor.

Am muncit mult în anul acela dar a meritat. Îmi amintesc chiar că am făcut şi ţuică din prune strânse de mine, la care adăugam marmeladă care era mai ieftină pe atunci. Am valorificat-o dându-i-o lui tata mare, la un preţ sub cel "al pieţei", dar care îmi asigura totuşi un oarecare profit. Ce să vă mai spun, dar, în acest fel, de la sfârşitul toamnei şi până în primăvară, am reuşit să-mi pun de-o parte o sumă frumuşică de bani (circa 5.000 de lei, care erau bani serioşi la acea vreme), dar şi să-mi cumpăr trei costume de haine şi multe altele necesare pentru întoarcerea mea la facultate în anul următor.

Legat de experienţa mea ca profesor suplinitor, voi aminti de o situaţie, nu tocmai comodă în care m-am regăsit la un moment dat, pe care n-am uitat-o niciodată, şi de care am ţinut seama în toată cariera mea didactică ulterioară.

Făceam ora de matematică cu clasa a VI-a şi, la un moment dat, le-am propus spre rezolvare, o problemă dintr-o culegere. Întâi le-am citit-o eu şi, la prima "audiţie" şi ei, dar şi eu, am rămas cam încurcaţi. Am pus apoi, doi elevi s-o citească şi să o recitească pe rând. Între timp eu mă gândeam ruşinat la o cale de rezolvare aritmetică, pentru că algebră ei nu făcuseră încă. Noroc cu clopoţelul salvator, care mi-a permis să întrerup ora şi să le dau problema ca temă pentru acasă. De atunci însă, niciodată, în toată cariera mea de profesor, nu m-am mai considerat atoate ştiutor şi nu m-am mai prezentat în faţa elevilor (sau studenţilor mai târziu), fără să ştiu exact, răspunsurile la toate întrebările pe care le puneam.

Între timp, la finele lunii ianuarie am primit de la facultate o înştiinţare că fusesem exmatriculat pentru lipsă de frecvenţă. Iată că acum mă aflam în situaţia că, în anul următor aş fi avut bani şi cele trebuincioase ca să pot

să mă susţin la facultate dar, era posibil să nu mai am de ce, pentru că acea exmatriculare mă punea în postura de a trebui să susţin un nou examen de admitere. Şansele mele de reuşită de această dată se reduceau considerabil, dat fiind că, aş fi venit în concurenţă cu noua serie de absolvenţi ai liceului care terminau cu unsprezece clase şi materia la disciplinele de bază, dar mai ales la matematică se extinsese mult faţă de ce făcuserăm noi în liceul de numai zece clase.

Ca un făcut, tot prin ianuarie, februarie 1957, mi-a sosit acasă şi hârtia prin care eram convocat la Comisariatul Militar din Câmpina, pentru recrutare la armată. În această privinţă am avut un noroc nesperat, pentru că la comisariat lucra temporar un tehnician din ICPGGC, care, ştiind că sunt student, m-a înregistrat ca atare în scripte, fără să-mi mai ceară o adeverinţă, numai pe baza unei vechi cartele de masă cu antetul Politehnicii, pe care o mai păstrasem şi i-am arătat-o. Aşa am scăpat, ca prin urechile acului să fiu luat la armată, în acel an, în care mi-am întrerupt studiile.

Am încercat apoi să mă duc şi la Bucureşti ca să văd dacă aş putea să-mi rezolv problema cu exmatricularea. De cum am ajuns, am văzut că şi la cămin, dar şi la cantina Buzeşti, la aviziere erau puse anunţuri prin care eram convocat nominal, să mă prezint urgent la secretariat.

Şiind cum am fugit din carantină, dar şi ce aflasem ulterior că se întâmplase în perioada aceea în Ungaria, m-am speriat şi am făcut stânga împrejur spre casă, fără să mai vorbesc cu nimeni şi, mai ales fără să-mi fi rezolvat problema cu exmatricularea.

Anul acela a trecut repede pentru mine, fiindcă tot timpul am avut ceva de făcut, dar gândul meu şi bineînţeles speranţele erau să mă reîntorc la facultate.

După un an mă întorc la facultate

Acum, când privesc în urmă, îmi dau seama că, n-aş fi putut să rezolv de unul singur încurcătura cu exmatricularea mea, dacă nu s-ar fi oferit să mă ajute vecinul şi mentorul meu, preotul Provinceanu, un om cu suflet mare şi caracter pe măsură, care ţinea mult la mine, între altele şi pentru

că nu avea proprii copii dar mă aprecia şi pentru că mă considera studios şi muncitor.

Prin relaţii proprii, preotul Provinceanu s-a dat peste cap să-mi obţină nişte certificate medicale care atestau spitalizarea mea la domiciliu în diferite perioade şi, înarmaţi cu ele, am plecat împreună la Bucureşti unde, tot părintele l-a asaltat cu rugăminţi pe doctorul Racoviţeanu, de la Cabinetul medical al Politehnicii. În cele din urmă doctorul a cedat şi mi-a curmat "suferinţele", dându-mi o recomandare pentru a repeta anul I din motive medicale. De altfel, din actele pe care i le prezentasem rezulta că sunt atât de bolnav, încât doctorul a fost încredinţat că, zilele mele sunt numărate şi că este un act de caritate din partea lui, să mă lase să mor student.

În fine, poate că n-a fost tocmai moral, dar atunci a fost extrem de important pentru mine să obţin această recomandare, care mă scutea de calvarul unui nou examen de admitere. Pe baza recomandării medicale şi rectorul mi-a dat aprobarea de reînmatriculare în anul I, la facultatea de energetică, an pe care urma să-l repet din lipsă de frecvenţă, pe motive medicale.

Deşi nu mi-a plăcut deloc acest lucru, în anul I de studenţie statutul meu a fost acela de "repetent" şi desigur că, din acest motiv nu am putut beneficia de bursă. Asta nu mai conta însă, acum eram pregătit să rezist, inclusiv material, aşa că, începând de la întâi octombrie 1957, am reluat cursurile la facultate, de data asta frecventându-le "pe bune" şi cu o hotărâre nestrămutată să învăţ şi să mă văd inginer.

Ajuns în acest punct, voi face un scurt intermezzo, pentru că n-aş vrea să trec totuşi peste figura luminoasă a preotului Provinceanu fără să subliniez că rolul acestui om în viaţa mea, a fost cu mult mai important decât acela de a mă ajuta într-o problemă, e drept spinoasă, precum a fost aceea cu reînmatricularea mea la Politehnică.

Am să amintesc aşadar câte ceva din destinul acestui om, figură emblematică de altfel şi pentru comuna Cornu, pentru că iată, astăzi, strada pe care stăm (şi unde se află şi casa în care a locuit preotul cu soţia lui) îi poartă numele.

Venirea comuniştilor la putere l-a găsit pe preotul Provinceanu, om aşezat la casa lui, preot de mir, stabilit ca slujitor al bisericii din Cornu de

Jos. Se căsătorise cu o fată frumoasă şi bogată din Cornu de Jos — viitoarea preoteasă Maria Provinceanu şi prin căsătorie, intrase în posesia uneia dintre cele mai mari şi frumoase suprafeţe de livadă şi fâneaţă, din intravilanul Cornului, chiar pe strada noastră.

După cum vă mai povesteam, colectivizarea nu s-a putut face în Cornu, dar, s-a încercat cu “întovărăşirea” şi părintele a fost somat de autorităţile locale să cedeze 2 ha de teren în acest scop. Bineînţeles că a refuzat, dar asta l-a costat vreo doi ani de libertate, pentru că a fost arestat şi băgat în puşcărie. La închisoare nu-i erau deloc permise vizite, de altfel nici nu cred că preoteasa a ştiut exact unde l-au dus.

Cert este că popa Petre a revenit după circa doi ani, mai slab cu vreo 55 de kilograme decât plecase. Eliberarea lui s-a produs, în urma insistenţelor cu care preoteasa a încercat (şi în cele din urmă a reuşit) să probeze o serie de acţiuni de caritate pe care preotul le făcuse, mai ales frecventele lui vizite de sărbători, la deţinuţii din închisoarea Doftana, cărora le ducea de-ale gurii şi, pentru cei care acceptau, chiar şi alinare sufletească. Asta se întâmpla în perioada în care, pe acolo se aflase şi Gheorghiu Dej.

Îmi amintesc că, însuşi părintele mi-a povestit după ani, că proba cea mai convingătoare şi pe baza căreia a şi fost pus în libertate, era o casetă din lemn, încrustată manual, primită în dar de la un deţinut, şi pe capacul căreia era gravat numele lui Gheorghiu Dej. Chiar dacă unii n-ar mai aprecia acum deloc un asemenea gest, acesta i-a salvat părintelui libertatea şi poate chiar viaţa şi, în plus i-a asigurat liniştea, pentru că nimeni nu l-a mai deranjat după întoarcerea acasă, până când bunul Dumnezeu l-a chemat la El, prin 1965.

Am să închei acest scurt intermezzo, mai adăugând doar că, pe mine personal, preotul Provinceanu m-a sfătuit şi îndrumat în multe situaţii dificile ale existenţei mele.

Era un om cult, care citise şi citea mult, avea o bibliotecă cu cărţi valoroase ale literaturii române şi universale, pe care nu ezita să mi le împrumute ori de câte ori îi solicitam acest lucru.

În materie de atitudine în viaţă, îmi amintesc că părintele îmi reproducea adesea un citat din *Confucius*: *“Când vezi un om bun, încearcă să-l imiţi, când vezi un om rău, analizează-te”*, pe care eu nici astăzi nu l-am uitat şi-mi place să cred că, pe oriunde m-a purtat viaţa, am ţinut seama de el.

Cum era gata, gata, ca vaca tatii să-mi “pape” bursa

Am reînceput anul I de facultate, la întâi octombrie 1957, de data asta, sub auspicii ceva mai bune din punct de vedere material. În primul rând că, acum eram “înţolit” decent (din banii câştigaţi de mine îmi făcusem şi trei costume de haine) şi, în plus, aveam în buzunar şi banii necesari ca să-mi pot achita căminul şi masa la cantină, să-mi cumpăr rechizite şi unele cărţi pe care nu le găseam la bibliotecă şi chiar să-mi satisfac şi eu unele capricii nu prea costisitoare.

Surpriza şi mai plăcută a fost că masa la cantină se îmbunătăţise considerabil şi, se spunea pe şoptite că asta se datora în primul rând evenimentelor care avuseseră loc în Ungaria şi care, deşi brutal reprimate, dăduseră ceva frisoane şi puterii politice de la noi.

Aşadar, de la “varza în clini”, care era un fel de varză fiartă în apă şi stropită cu un pic de bulion şi “crep” — fel denumit astfel de studenţi, pentru că era o bucată de griş fiert de asemenea în apă puţin îndulcită, că în lapte nu prea părea a fi, cu o lingură de zahăr ars stins cu apă, pusă pe deasupra, se trecuse acum la feluri de mâncare ceva mai acceptabile. De câteva ori pe săptămână ni se dădea şi carne, sub diferite forme, ceaiul de dimineaţă mai alterna şi cu cafeaua cu lapte şi chiar desertul era altceva decât crepul de care vă spuneam.

În cămin, am fost cazat în camera M04 şi cu studenţi “de strânsură”, adică repetenţi ca şi mine, din diferite motive şi, asta părea a mă urmări ca o anatemă, pentru că, deşi am învăţat câineşte în acel an, am reuşit cam greu să-mi asigur media de bursă. Profesorii erau suspicioşi faţă de cei

care repetau anul, fără să se mai uite la motive şi, chiar şi dacă n-ar fi fost aşa, exigenţa lor era foarte mare.

Aici trebuie să vă spun, nu neapărat ca scuză, că la analiză matematică i-am avut profesori pe Ciorănescu şi apoi pe Roşculeţ şi Pollingher, iar în anul II, pe prof. Şabac, la matematici speciale şi prof. Agârbiceanu, la Fizică. Toţi au fost şi au rămas nume de referinţă în analele Politehnicii.

Aş mai avea multe de povestit din întâmplările mai nostime ale anului I de studenţie şi una dintre ele se leagă de şederea mea în cămin. Pentru că stăteam tot mulţi în cameră (eram 27 de suflete), dar mai puţini aveau şi chef de studiu, eu mă duceam adesea la sala de lectură ca să învăţ pentru seminarii şi să-mi pregătesc temele de casă. Pe de altă parte erau colegi care veneau mereu târziu, după ora stingerii şi cu chef de vorbă, aprindeau lumina, deschideau difuzorul şi ne deranjau, pe cei obosiţi de învăţat şi nu de distracţie. Eu le-am propus colegilor de cameră ca, toţi cei care veneau târziu în cameră, indiferent de unde, să nu mai aprindă lumina, ca să nu-şi mai deranjeze colegii care dormeau. Sigur că unii dintre ei au prins pică pe mine din cauza asta şi, prinzând ocazia, mi-au făcut o figură de pomină.

Pe atunci, toţi mai primeam sau ne aduceam câte un pachet cu de-ale gurii de acasă. În buna tradiţie studenţească, totul se punea la grămadă şi se mânca laolaltă.

Un singur coleg de prin Moldova, unul Nimiţan, avea obiceiul să-şi ascundă mâncarea în dulapul de haine şi, aşa a făcut şi de data asta, cu nişte caltaboşi primiţi de la ai lui, de-acasă. Bineînţeles că, în căldura din dulap, nu le-a trebuit mult caltaboşilor ca să se strice şi, datorită “mirezmei” să fie depistaţi de colegi. Eu, venind târziu de la sala de lectură, am respectat consemnul autoimpus, de a nu aprinde lumina, ceea ce nu m-a împiedicat totuşi să remarc în sinea mea că în toată camera domnea o duhoare insuportabilă, pe care am pus-o pe seama... să zicem, lipsei de igienă personală a unor colegi.

M-am dezbrăcat pe bâjbâite şi m-am băgat în pat. Mirosul greu din cameră parcă mă urmărea şi, ca să nu-l mai simt mi-am tras pătura peste

cap. Mirosul devenea şi mai pătrunzător şi, m-a făcut să mă sucesc de mai multe ori în pat, doar, doar nu voi mai simţi duhoarea. Pe măsură însă ce eu mă învârteam în pat mirosul devenea din ce în ce mai puternic, până ce m-a făcut să sar din pat şi să mă duc să aprind lumina. Surpriză, toţi colegii de cameră erau treji şi râdeau pe înfundate, pentru că, unul dintre ei, avusese ideea să-mi aşeze sub cearceaf caltaboşii "fezandaţi", pe care mişcările mele energice îi terciuiseră, provocând mirosul insuportabil care domnea în toată camera. Deşi am sfârşit prin a mă amuza de gluma lor, de atunci, niciodată în viaţa mea, n-am mai pus gura pe caltaboşi.

În fine, a trecut şi anul I. După o vară în care mi-am mai luat iarăşi nişte slujbe sezoniere ca să-mi refac rezerva de bani, am revenit la facultate în anul II.

Terminasem cu o medie care mi-a permis fără probleme, ca în anul II să solicit bursă. Mai era un singur hop de trecut în privinţa asta. Trebuia să mai îndeplinesc şi plafonul de venit minim, impus pentru acordarea unei burse de studiu. În cazul meu, asta însemna ca jumătate din salariul tatii, adunat cu venitul agricol, să nu depăşească plafonul impus.

Certificatul de stare materială se elibera de către cei de la primărie, şi venitul agricol se calcula pe baza datelor înscrise în registrul agricol. Toate bune şi frumoase până când, primind certificatul, am observat că depăşeam plafonul exact cu valoarea venitului, chipurile adus de unica vacă pe care o mai aveau ai mei (tata vânduse alte două vaci pe care le-am avut, în perioada când mama fusese grav bolnavă, pentru a-i putea procura medicamente).

În fine, de data asta, era vorba de circa 300 de lei, ceea ce acum pare o sumă ridicolă dar pe atunci, banii ăştia însemnau ceva. În rest, certificatul de stare materială mai includea veniturile aduse de: un porc, şapte găini, două raţe, trei oi, dar toate acestea adăugau foarte puţin. Atunci, mi-a venit următoarea idee. I-am sugerat tatii să-i vindem fictiv vaca fratelui meu Jean, pentru ca venitul adus de vacă să dispară din adeverinţă.

La început, tata n-a prea înţeles bine ce vreau să-i cer, adică ce mai e şi asta, el m-a trimis la şcoală ca să-mi vină mie ideea să-i vând vaca?

Când s-a lămurit că totul s-ar petrece doar pe hârtie şi că, în realitate, vaca va rămâne tot a noastră, a acceptat.

Zis şi făcut. Am întocmit chitanţa de vânzare-cumpărare, tata a semnat-o, Jean a semnat-o, iar eu, triumfător, m-am dus s-o depun la "sfat" şi să-i rog să-mi elibereze un nou certificat de stare materială. Secretarul, m-a ascultat atent şi apoi, zâmbind condescendent m-a asigurat că v-a ţine seama de noua situaţie cu vaca, de-abia în anul următor. Aşa am aflat că, venitul agricol al "ţăranului ajuns" din zonele necolectivizate, se calcula doar odată pe an şi că, orice modificare de situaţie se opera în scripte, doar în luna ianuarie a anului următor.

Din această situaţie, aparent insolubilă, m-a salvat tot profesorul Cristea Stănescu. Acesta a intervenit pe lângă secretarul sfatului, unul Cojocaru, să-mi elibereze totuşi un act doveditor, pe care acesta, şi la ordinul primarului care ne era puţin rudă, mi l-a şi dat până la urmă. Arăta cam aşa:

Adeverinţă,

"Se adevereşte de către noi, Sfatul Popular al comunei Cornu, că tov. Burchiu Chiţu N. Dumitru ***are vacă, dar nu-i a lui****. Eliberăm prezenta adeverinţă pentru a-i servi fiului — Burchiu D. Victor, la facultate."*

SS indescifrabil: Primar, I.Lazăr

Conştient de comicul de situaţie şi mai ales de limbaj, dar şi amărât că din nou soarta parcă-mi juca feste, am plecat la Bucureşti şi am depus adeverinţa la dosarul de bursă, împreună cu un memoriu în care încercam să lămuresc ce e cu vaca de ce o am, dar de fapt n-o mai am.

Dosarul meu a fost trimis la minister, pentru că doar ministrul putea hotărî în asemenea cazuri, mai speciale. Mult timp n-am primit nici-un răspuns. Se apropia sfârşitul sem.I şi eu tot nu ştiam dacă mi s-a aprobat sau nu, bursa. Exasperat şi sfătuit de un coleg mai mare, m-am dus la Ministerul Învăţământului, hotărât să aflu care-i situaţia. Am trecut peste portar, strecurându-i un bacşiş şi m-am oprit direct la cabinetul ministrului de care aflasem că s-ar ocupa cu aprobarea burselor.

Având norocul ca secretara să nu fie pe moment pe acolo, mi-am luat inima în dinţi, am ciocănit la uşă şi am intrat:

- Bună ziua tov. Ministru, ştiţi eu sunt student la Politehnică, la Energetică şi am venit la dvs. în problema bursei...
- Vă rog să mergeţi la institut şi acolo veţi primi răspunsul.
- Da, tov. Ministru, dar ştiţi, problema mea este mai specială, e vorba despre o vacă, pe care tata a vândut-o şi, de fapt nu ne mai aduce venit...

  Tipul a început să râdă în hohote şi mi-a zis:
- Dumneata eşti ăla cu vaca dom` ne? Du-te acasă liniştit, că ţi-am aprobat bursa.

Am ieşit din cabinetul lui parcă zburând de bucurie că problema s-a rezolvat. Din acel moment şi până am terminat facultatea, am avut bursă fără nici-o problemă, în anii mai mari am luat şi bursă de merit, dar am şi învăţat mult ca să nu mai fiu pus niciodată în situaţii limită.

Atunci dar şi mulţi ani mai târziu le-am povestit colegilor şi prietenilor mei întâmplarea cu bursa şi vaca, făcând deliciul adunărilor în care mă găseam. N-am uitat-o niciodată, că vorba unui anonim:

“Când viaţa îţi dă motive să plângi, demonstrează-ţi că, ai o mie şi unul de alte motive, să râzi”.

Cum m-am îmbolnăvit de stomac mâncând la cantina dietetică

În privinţa mâncării, în primii mei ani de studenţie, mama, văzându-mă atât de slăbănog, pentru că aşa eram pe atunci (spre deosebire de acum), îmi dădea mereu sfatul să nu “îmi neglijez masa”, asta era vorba ei, pe care probabil o reţinuse de la doctorii care au tratat-o de multele ei boli. Oricum, deşi eram slab la fizic, eram totuşi mâncău, precum tinerii de vârsta mea. Aveam însă şi unele preferinţe culinare pe care cantina obişnuită nu mi le putea satisface, nici calitativ şi nici cantitativ.

Îmi amintesc de un coleg de cameră şi de grupă, Viorel Lăcătuşu, care, din motive medicale, mânca la cantina dietetică studenţească, de altfel singura din Bucureşti, situată la subsolul unui bloc, vis-a-vis de sediul Miliţiei Capitalei.

Comentând odată cu Viorel despre conţinutul şi calitatea mult mai bună a meselor la cantina dietetică şi mai aflând şi că aş putea primi de seara, la pachet, alimentele pentru micul dejun, am fost convins că acolo trebuie să ajung şi eu. Cum unii studenţi care beneficiau de cartelă la cantina dietetică, şi-o vindeau la jumătate de preţ, am profitat şi eu de chilipir şi m-am dus să mănânc acolo. Nu mi-a trecut totuşi prin cap că, o asemenea treabă mă va face dependent de mâncarea dietetică şi că, în viitorii ani voi fi obligat să o frecventez. La cantină mâncarea se dădea pe regimuri, în funcţie de afecţiunea pe care o aveai: hipo sau hiper aciditate la stomac, diabet zaharat, etc.

Am ajuns după ceva timp să dau din hiper în hipoaciditate şi astfel, ori de câte ori îmi refăceam analizele (chimismul gastric) schimbam şi regimul.

Aşa am terminat facultatea, “oarecum” bolnav de stomac, fiindcă diagnosticul final pe care m-am oprit a fost de “gastrită hiperacidă — chiar ulcer duodenal” şi, cu el mi-am făcut stagiatura la Buşteni, dar m-am şi însurat şi mi-am convins nevasta să mă lase să plec singur la tratament, la Slănic Moldova.

Mai am de povestit încă o întâmplare, legată tot de dorinţa mea de a mânca mai bine.

Eram deja proaspăt absolvent al facultăţii de energetică, angajat la Fabrica de Hârtie de la Buşteni. Încă din primele zile după ce m-am stabilit la Buşteni, m-am dus să-mi iau cartelă de masă, la cantina fabricii. Aveau meniul standard, cu 2,5 lei per masă de prânz şi mai produceau şi un alt meniu îmbunătăţit, de 3,5 lei per masă. Am optat pentru cel de-al doilea, hotărând că, de acuma, fiind inginer-stagiar, cu o leafă de 850 lei pe lună, pot să-mi permit să nu mă mai zgârcesc, mai ales pentru mâncare. După câteva zile, observând ce se serveşte la masa de prânz, la ambele meniuri, am constatat cu surprindere că meniul “îmbunătăţit” este mult inferior ca nivel calitativ, celui obişnuit. Revoltat, am cerut condica de

reclamaţii şi mi-am consemnat acolo părerea, asta fără să ştiu că, şefa cantinei era de fapt mama directorului. La câtva timp de la reclamaţie m-a chemat directorul Iosif şi mi-a spus:

- Măi Burchiule, când te-am întâlnit în tren şi te-am chemat să vii la noi la fabrică să-ţi faci stagiatura, am făcut-o pentru că te-am crezut băiat deştept. Păi, dacă tu ai văzut că meniul de 2,5 lei e mai bun, de ce nu ţi l-ai luat pe ăla, mai făceai şi economie de un leu pe zi?!

M-a pufnit râsul şi pe mine de simplitatea soluţiei şi aceea a fost una din primele mele lecţii de viaţă, pe care le-am luat în timpul şederii mele la fabrica de hârtie din Buşteni. Am mai primit şi altele, cele mai multe administrate de inginerul şef Gheorghe Pomponiu, un profesionist de excepţie, dar despre asta, am să vă vorbesc ceva mai târziu.

Mă întorc la studenţie, de data asta pentru a vă povesti o întâmplare nostimă, care nu are legătură cu mâncarea.

Eram în practica de vară după ce terminasem anul II, la secţia de turnătorie a Uzinei de Pompe “Aversa” Bucureşti. Ne cazaseră la Căminul Zalomit, în vecinătatea Cişmigiului şi stăteam în aceeaşi cameră cu câţiva dintre colegii mei, deveniţi şi buni prieteni aşa cum am rămas până în ziua de astăzi: Viorel Lăcătuşu, ajuns şef la Dispecerul Energetic Naţional, Gheorghe Zidaru Ancuţoiu, — căruia toţi îi spuneam Ţoiu şi care este în prezent profesor la o universitate din Germania, Ion Neaga şi Valeriu Nistreanu, azi, profesori la Politehnica din Bucureşti, Ion Dumitrache, profesor şi fost rector al UPB şi poate încă mulţi alţii, pe care scuzat să-mi fie, că nu mi-i mai amintesc.

Eu mă plângeam într-o zi la colegi că am probleme cu mătreaţa.

- Spală-te şi tu cu şampon pe cap, lasă naibii săpunul, a sărit de colo, colegul meu, Viorel Lăcătuşu.

L-am ascultat şi am plecat în zonă, la un magazin de cosmeticale, să-mi cumpăr şampon. M-am întors la cămin, am pus plicurile cu şampon pe masă şi mi-am văzut de treabă. Cred că am mai făcut un drum prin cămin, să caut un coleg şi atunci s-a produs dezastrul. Dar nu vă spun acum ce, pentru că şi eu am aflat mulţi ani mai târziu.

Am revenit în cameră, mi-am luat “şamponul” şi m-am dus la baie, unde mi-am preparat prafurile de şampon precum îmi spusese Viorel. Le-am dizolvat în apă caldă şi... mi le-am turnat în cap. Mi-am frecat bine părul şi apoi l-am clătit. Surpriza a venit după ce am ieşit de la duş, când m-am uitat în oglindă. Pur şi simplu, nu mi-a venit să cred. De unde la origine, eu eram şaten spre blond, părul meu căpătase culoarea penei de corb, adică negru, aşa cum m-am făcut şi eu la faţă, văzând ce mi s-a întâmplat. Cu o faţă prelungă şi întrebătoare m-am întors în cameră, unde colegii mă priveau compătimitori, dar în realitate cred că abia se abţineau să nu pufnească în râs.

Furios, m-am îmbrăcat şi am plecat la magazinul de unde cumpărasem şamponul, însoţit chiar de Viorel Lăcătuşu, unde m-am certat furcă cu vânzătoarea, care săraca dădea din colţ în colţ şi nu ştia ce să mai spună. În final a trebuit să renunţ, pentru că oricum nu aveam ce mai face, dar după aceea mi-am spălat părul în fiecare zi, timp de cel puţin două luni, ca să scap de culoarea buclucaşă. Ei bine, la întâlnirea de 10 ani de la terminarea facultăţii aveam să aflu, în sfârşit, adevărul. Mi l-a povestit chiar autorul farsei, dragul meu coleg şi prieten sfătuitor, Viorel.

După ce eu plecasem pentru scurt timp din cameră, a turnat peste conţinutul plicurilor de şampon, anilină, o vopsea de lână (pentru circa 10 kg) cumpărată de el la rugămintea maică-si şi pe care a sacrificat-o fără regret, de dragul farsei pe care a găsit prilejul să mi-o joace.

Mi-a trebuit mult timp să-mi treacă furia şi necazul pentru toată întâmplarea, de-aia probabil că nici-unul din colegi nu a avut curajul să-mi spună pe loc că a fost doar o glumă, însă o glumă care pentru mine luase proporţii aproape catastrofice.

Profesorii de aur, ai generaţiei mele

De-abia după ce am început facultatea şi am început să particip la cursuri şi seminarii, mi-am dat seama cât de mare era diferenţa între maniera de predare şi modul de învăţare deprinse în liceu, faţă de ceea ce ni se oferea, dar şi cerea la facultate.

Cred că a fost şi efectul cumulat al noutăţii şi gradului ridicat de dificultate al unor materii predate, cu exigenţa şi prestanţa multora dintre profesorii pe care i-am avut şi care, pot spune acum, mai în cunoştinţă de cauză, că au făcut cu adevărat parte din generaţia de aur a Politehnicii din Bucureşti.

Eu, deşi fusesem întotdeauna între primii, atât în şcoala generală, cât şi în seria de absolvenţi din liceu, sentimentul că, oricât aş fi învăţat nu pot să mă ridic la înălţimea exigenţelor facultăţii, nu m-a părăsit multă vreme după ce ajunsesem student.

M-am gândit mai târziu, de ce am avut acel sentiment şi mi l-am explicat prin, noutatea vieţii de student, când, aparent erai mult mai liber să faci ce vrei, dar asta era doar o capcană, pentru că, dând curs impulsurilor spre “libertate”, riscai să scapi hăţurile definitiv. Din fericire, eu am înţeles destul de repede ce am de făcut şi, fără să mai psihanalizez, m-am pus pe învăţat.

Aveam şi mult de recuperat, mai ales în primii ani, când îndeosebi analiza matematică, pentru că n-o făcusem deloc în liceu, mi-a dat destul de furcă. Dar, lucrurile nu au stat aşa toată facultatea.

Chiar în primii ani, am descoperit şi profesori, care m-au făcut să-mi uit timiditatea şi spaimele că n-aş putea face faţă şi, în raport cu ei, am şi astăzi un mare sentiment de recunoştinţă şi admiraţie, nu numai pentru că au fost adevăraţi profesionişti ci şi pentru tactul pedagogic de care au dat dovadă.

L-aş încadra în această ultimă categorie, în primul rând pe profesorul nostru de fizică din anul II, prof. Ion Agârbiceanu. A fost cel căruia noi studenţii ne-am adresat întotdeauna, aproape instinctiv, cu apelativul “domnule” profesor, deşi, în acele timpuri era aproape obligatoriu să te adresezi oricui cu “tovarăşe”. Eleganţa exterioară şi mai ales cea interioară a acestui om ne impunea însă în asemenea măsură încât am trecut peste interdicţie.

Profesorul **Ion I. Agârbiceanu** (n.: 6 ianuarie 1907, com. Bucium, judeţul Alba — d.: 9 martie 1971, Cluj) a fost fiul marelui scriitor Ion Agârbiceanu şi, ilustra descendenţă l-a marcat numai în sens pozitiv,

pentru că, la rândul lui a devenit, dacă nu un mare literat, precum tatăl său, un savant recunoscut, în domeniul fizicii clasice şi nucleare.

În perioada 1925 - 1929 şi-a făcut studiile superioare în cadrul Institutului Electrotehnic din Bucureşti, continuate apoi la Facultatea de Ştiinţe din Paris, unde în 1934 şi-a luat doctoratul, cu o lucrare elaborată sub conducerea lui A. Cotton. Teza sa de doctorat cu denumirea de *"Recherche sur le spectre de fluorescence et d'absorption des vapeurs de Iodine"* a devenit o lucrare de referinţă în domeniu.

În anul 1948 a devenit profesor universitar la Institutul de Petrol şi Gaze din Bucureşti, iar din anul 1951 profesor la Facultatea de Matematică şi Fizică din cadrul Universităţii Bucureşti.

Transferat la Institutul Politehnic din Bucureşti, în perioada 1955 - 1971 va deţine funcţia de şef al Catedrei de Fizică I.

În anul 1956, prof. dr. Ion I. Agârbiceanu a organizat, la Institutul de Fizică Atomică din Bucureşti, laboratorul de *"Metode Optice în Fizica Nucleară"*, în cadrul căruia s-au realizat numeroase cercetări privind structurile atomice hiperfine şi izotopice, rezonanţa magnetooptică şi păturile subţiri dielectrice.

Sub conducerea sa, în 1962 a fost realizat primul laser cu gaz (heliu-neon) cu radiaţii infraroşii, după o concepţie originală. La 21 martie 1963, a fost ales membru corespondent al Academiei Române.

Am să povestesc întâmplarea care a făcut să ajung să-l cunosc personal, chiar în primele zile după ce începusem cursurile anului II.

Prof. Agârbiceanu, venise la căminul 303, într-o vizită oarecum obligatorie, în care erau trimişi şi alţi profesori, pentru a lua cunoştinţă de modul în care studenţii vieţuiau în cămin.

Eu plecam parcă la cantină când l-am văzut stând puţin derutat, în cabina portarului, pe care îl întreba cum poate ajunge la camerele studenţilor din anul II Energetică.

Îl cunoşteam deja de la primele cursuri pe care ni le predase, drept care, l-am salutat şi m-am oprit, oferindu-mă să-l conduc, chiar în camera în care stăteam şi eu. Îmi amintesc că a stat de vorbă cu noi aproape o oră. Noi, la început intimidaţi de prezenţa lui, ne-am destins ulterior când a

început să ne povestescă despre studenţia lui în Franţa, ca mai apoi să ne întrebe şi pe noi, cum ne descurcăm în cămin, ce condiţii de studiu avem şi dacă ne place facultatea pe care ne-am ales-o.

După ce prof. Agârbiceanu şi-a încheiat vizita în cămin, tot eu l-am însoţit până la ieşire. Cum înţelesese că, de fapt, mă deturnase din drumul spre cantină când m-am oferit să-l conduc prin cămin, m-a întrebat dacă n-aş accepta invitaţia lui să mâncăm ceva la un restaurant din apropiere.

Văzând că mă codesc să accept, a înţeles probabil că mă gândesc la bani (în realitate eu eram intimidat de invitaţia dumnealui) şi mi-a reiterat imediat că sunt invitatul lui şi că de fapt i-ar face mare plăcere să mai stăm de vorbă. Am acceptat invitaţia şi nu mi-a părut rău, pentru că aş putea spune că acela a fost începutul unei frumoase relaţii ca de la profesor la discipol.

I-am povestit şi eu multe despre mine, istoria cu întreruperea facultăţii, cu lupta mea pentru a o relua. În mod cert prof. Agârbiceanu a avut darul de a-mi alunga stânjeneala iniţială şi de a mă face în final, să mă simt în largul meu, fără însă a depăşi graniţa politeţii şi a respectului reciproc.

M-a descusut dacă îmi place fizica şi dacă aş fi interesat să mă înscriu la cercul studenţesc, condus de dumnealui. Bineînţeles că i-am răspuns că da şi a rămas că mă aşteaptă să mă prezint la cercul de fizică. Aşa am făcut.

Lucrarea pe care am elaborat-o în cadrul cercului a fost legată de radiaţia corpului negru şi am prezentat-o atât la sesiunea ştiinţifică a cercurilor studenţeşti, pe IPB, unde am luat locul I şi apoi pe ţară unde lucrarea a luat locul II. Am muncit mult şi cu plăcere pentru această lucrare, atât în laborator, seara, după terminarea cursurilor, dar şi deplasându-mă la Fabrica de produse refractare “Vulturul” din Comarnic, pentru ca în final să pot realiza un model de corp negru.

Am să vă povestesc o întâmplare nostimă dar şi plină de învăţăminte, din perioada când eu participam cu zel şi entuziasm la cercul de fizică, unde am uitat să vă spun, profesorul mă numise secretarul cercului.

Făceam seminarul de fizică cu doamna Candida Gheorghiţă, apropiata colaboratoare a profesorului şi aceasta ne dăduse o lucrare de control, cu un subiect legat de difracţia luminii. Spre ruşinea mea,

mărturisesc că nu reuşisem încă să citesc cursul legat de acest subiect şi, prin urmare, nu prea ştiam ce să scriu. În timp ce eu mă frământam jenat în bancă, gândindu-mă că mă voi face de ruşine, tocmai eu, secretarul cercului, iată că în sală a intrat tocmai prof. Agârbiceanu.

Aruncându-şi privirea, m-a văzut şi s-a apropiat de mine spunându-mi să-l urmez pentru că avem treabă să întocmim programul sesiunii de comunicări ştiinţifice studenţeşti, care a şi avut loc în zilele de 4-5 aprilie 1959. Eu, cu voce pierită i-am spus că dăm lucrare şi că nu terminasem de scris şi mi-a răspuns că, nu este pentru mine acea lucrare. M-a luat de acolo şi am plecat împreună, sub privirile uşor mirate ale doamnei asistente.

Niciodată de atunci nu m-am mai prezentat la nici un seminar, fără să fi citit dinainte cursurile şi fără să pot răspunde măcar la nivel satisfăcător la posibilele întrebări ale asistentului.

A venit şi sesiunea şi, examenul de fizică era pentru mine testul pe care n-aş fi vrut să-l ratez cu nici-un chip. Am învăţat temeinic pentru examen şi, dorinţa mea era ca subiectul pe care l-aş fi tras să-mi permită a-i dovedi profesorului că nu i-am înşelat încrederea. Aşa s-a şi întâmplat.

Am tras biletul şi am văzut dintr-o privire că toate subiectele îmi sunt perfect cunoscute, mai ales cel mai dificil care se referea la *efectul de spin*. Destul de repede prof. Agârbiceanu, mi-a făcut semn să ies la tablă să-mi prezint subiectele.

Mie, de emoţie mi se uscase gura şi îmi pierise glasul, drept care, tot mai mult prin semne l-am rugat să mă mai lase puţin în bancă. Am stat, am tras aer în piept, m-am recules cum s-ar spune şi, după vreo cinci minute am ieşit, în sfârşit, la tablă. Am început să vorbesc clar şi aparent fără emoţii şi, după ce mi-am încheiat prestaţia, profesorul m-a întrebat ce se întâmplase cu mine. I-am explicat, că dorinţa mea de a fi la înălţime la acest examen a fost atât de mare, încât emoţia mi-a retezat graiul pe moment. Tuşat probabil şi el de explicaţia mea, când mi-a trecut nota în carnet, a inversat cele două rubrici — nota şi data — aşa încât, la primul meu examen de fizică am luat nota 14.06.59 din data de... 10 (zece).

De altfel, examenul la fizică nu era deloc o caznă, pentru nici unul dintre studenţi. De dragul profesorului, pe care toţi îl considerau un domn

în adevăratul înţeles al cuvântului, studenţii învăţau iar profesorul ne trata pe toţi cu toată obiectivitatea.

Nu am prea auzit de vreun student care să pice examenul la Agârbiceanu, cu excepţia unui coleg de-al meu, care, din motive de el ştiute nu se prezentase în vară la examenul de fizică. În toamnă, când a venit să-şi dea restanţa, stătea cam rău cu pregătirea examenului la fizică, pentru că avusese mai multe “boabe” la care trebuise să se prezinte.

După cum ne-a povestit ulterior, studentul era singur la examen; Agârbiceanu i-a dat subiectele, după care a trebuit să plece fiind chemat la laboratorul de la Măgurele. A lipsit vreo două, trei ore, interval de timp în care, colegul nostru a citit cu mare zel, tot ce avea la el, legat de subiect.

În sfârşit, profesorul s-a întors, l-a întrebat dacă reuşise să-şi elaboreze subiectul şi la răspunsul lui afirmativ, i-a spus să-i aducă carnetul şi i-a trecut nota. Mirat, studentul l-a întrebat:

- Nu mă mai ascultaţi?

Aruncându-şi într-o doară ochii pe notiţele făcute de student, profesorul i-a răspuns cu umor:

- Nu mai este nevoie să te ascult, te-am trecut cu convingerea că, măcar două ore din viaţa dumitale ai citit ceva şi la fizică.

În continuare, vă voi spune câte ceva despre profesorul nostru de la hidraulică, din anii II şi III, şi care mi-a rămas în minte nu numai pentru calitatea lui de dascăl extrem de exigent, dar şi pentru umorul spontan pe care-l dovedea în relaţia cu noi, studenţii secţiei de Hidroenergetică şi Maşini hidraulice.

Profesorul **Dumitru Dumitrescu** (n.: 7 septembrie 1904, în comuna Buftea, jud.Ilfov — d.: 1984, Bucureşti). După bacalaureatul la liceul Ghe. Lazăr din Bucureşti, s-a înscris la şcoala Politehnică şi la Universitatea din Bucureşti, frecventând în paralel cursuri de inginerie, dar şi facultăţile de Fizico-Matematici, Drept şi Filozofie. A obţinut diploma de inginer, dar şi licenţele în matematici, drept, litere şi filozofie. Pregătirea inginerească, cea pentru care a optat în final, şi-a desăvârşit-o între 1930 - 1935, în Franţa, frecventând Şcoala Superioară de Electricitate, ca elev al

celebrului profesor P. Janet şi cele ale Şcolii de Aeronautică. A urmat apoi studii doctorale la Universitatea din Göttingen, avându-l ca îndrumător pe nu mai puţin celebrul profesor Ludwig Prandtl. În 1942, îşi susţine teza, cu subiectul: “Curgerea unei bule de aer într-un tub vertical”, lucrare devenită un reper în domeniu, publicată şi citată în toate tratatele şi manualele de prestigiu, apărute în diferite ţări.

Între 1937 – 1940, a lucrat ca asistent universitar la Universitatea din Göttingen.

În ţară, ceea ce avea să devină o îndelungată activitate didactică universitară, şi-a început-o în anul 1943, la Facultatea de Construcţii din Bucureşti, unde a preluat cursul de hidraulică.

În 1955, se transferă la Institutul Politehnic din Bucureşti, unde a fost numit şeful catedrei de Hidraulică şi Maşini hidraulice, funcţie pe care a deţinut-o până în anul 1974.

În aceeaşi perioadă a mai predat cursuri de hidraulică la facultatea de matematici din Universitatea Bucureşti, la Academia Tehnică Militară şi la Institutul de Mine.

Cercetările prof. Mitu Dumitrescu bazate pe încercări pe modele la scară redusă, au reprezentat contribuţii importante la teoria similitudinii şi modelării. Astfel, studiile sale pe modele la scară redusă au contribuit la optimizarea unor importante amenajări hidrotehnice, de la Bicaz, Sadu, Moroieni, până la Porţile de Fier şi pe Canalul Dunăre – Marea Neagră.

Pentru activitatea sa ştiinţifică şi didactică, în anul 1955 a devenit membru corespondent iar în 1963, membru titular al Academiei Române. A mai fost membru al asociaţiei internaţionale de Cercetări Hidraulice şi, din 1966, membru corespondent al Academiei de ştiinţe din Toulouse.

Academicianul Dumitru Dumitrescu, s-a stins din viaţă la 20 septembrie 1984.

Hidraulica a fost şi a rămas una dintre disciplinele fundamentale în pregătirea inginerilor hidroenergeticieni, iar cursul predat la un înalt nivel de matematizare de către prof. Mitu Dumitrescu era unul pe care-l frecventam întotdeauna cu plăcere şi interes.

Aşa era la curs, la examen însă… am rămas cu impresia că, profesorul era puţin cam prea subiectiv. De exemplu, cei care au dat examen cu el ştiu că, avea unele subiecte marotă, pe care dacă le abordai altfel decât aştepta dumnealui, erai mâncat (de pildă, nu ştiam niciodată unde şi când infiniţii mici, trebuie să fie neglijaţi). Din acest motiv, dar şi pentru că disciplina predată nu era deloc uşoară, promovabilitatea la hidraulică a fost întotdeauna, destul de scăzută.

Pe de altă parte, multiplele activităţi la care magistrul lua parte (comisii, comitete, Academie, etc.) îl făceau adesea să mai întârzie la curs, nu mult, dar câte cinci, zece minute. Când, în cele din urmă sosea, ne spunea cu voce de stentor, că a fost reţinut de colegul Moisil şi apoi îşi începea cursul adresându-ni-se invariabil cu: *“Dragii mei băieţi şi fete”*.

Asta se întâmpla în anul doi, pentru că mai târziu, adică în anul trei, după ce trecuserăm cu toţii prin furcile caudine ale examenului de hidraulică cu prof. Mitu Dumitrescu, salutul de deschidere a cursului se schimbase puţin… mai mult, şi devenise: *“Dragii mei băieţi şi fată...”*. Pentru cei neavizaţi, trebuie să precizez că aceasta însemna că, din douăsprezece colege, cam câte avuseserăm până în anul doi, în anul trei rămăsese doar una care reuşise să promoveze hidraulica. Dacă era vorba de misoginism sau doar de exigenţă, asta nu mai ştiu… cert este că devenisem o serie cu componenţă majoritar masculină.

Exigenţa, ziceam noi cam exagerată a profesorului Dumitrescu îmi aminteşte o întâmplare care circula prin Politehnică legată însă de alţi doi magiştri, la fel de renumiţi în materie de profesionalism dar şi de mare exigenţă faţă de studenţi: prof. Gheorghe Buzdugan şi prof. Manea, care predau cursurile de rezistenţa materialelor şi respectiv organele de maşini la Facultatea de Mecanică. Prof. Manea era mai în vârstă şi se ştia că avea un oarecare tremolo al capului şi mâinilor.

În ce-l priveşte pe Buzdugan, vedeam adesea pe pereţii sălii de lectură de la căminele 303, câte un înscris făcut de mâna vreunui student necăjit, probabil lăsat repetent de acesta: “Am mai rămas încă un an, m-a lăsat… tot Buzdugan”. Dar iată întâmplarea de care vă spuneam:

Un student dădea examen la Rezistenţa materialelor cu prof. Buzdugan. După ce profesorul l-a întors pe toate părţile, încercând să afle dacă studentul ştie totuşi ceva mai multe decât dovedise până atunci, i-a zis:

- Dragă, n-am cum să te trec, eşti complet pe dinafară…

Studentul a început să-l roage să mai aibă răbdare că poate îi dovedeşte că ştie totuşi mai mult.

În sfârşit, profesorul, văzând că nu mai scapă de el îi spune:

- Ai dat examenul de Organe de maşini cu prof. Manea?
- Încă nu, a răspuns studentul.
- Nu pot, pur şi simplu nu pot să te trec, cred că dac-aş face-o, profesorul Manea m-ar împuşca!

Băiatul a început să râdă cu gura pe jumătate, spunând:

- Dom` profesor, nu vă faceţi probleme, n-o să păţiţi nimic. Închipuiţi-vi-l pe domnul Manea ochind!

Ultimul dar nu cel de pe urmă profesor de care doresc să amintesc în acest capitol este şi cel mai apropiat de sufletul meu, pentru că vă vorbesc de prof. dr. docent ing. Dorin Pavel, profesorul nostru de Maşini Hidraulice, mai târziu îndrumătorul la doctorat, mentorul şi modelul meu în profesia de dascăl.

Profesorul **Dorin Pavel** s-a născut la 31 mai 1900, în comuna Lancrăm, jud.Alba, în familia învăţătorilor Ion şi Letiţia Pavel (născută Blaga). Aşadar, după mamă profesorul a fost nepot al marelui cărturar, Lucian Blaga şi s-a mândrit întotdeauna cu asta.

După bacalaureatul luat în 1918, ca şef de promoţie, la liceul Andrei Şaguna din Braşov, obţine o bursă de studii în Elveţia, la Politehnica din Zürich. S-a înscris la Facultatea de Electrotehnică, pe care a terminat-o în 1923, cu medalia "Studio Labori".

Pentru rezultate şi merite deosebite la învăţătură a fost reţinut de către profesorul Franz Prašil ca asistent la Facultatea de Electromecanică; fiind suferind şi înaintat în vârstă, profesorul Prašil i-a oferit de multe ori posibilitatea predării cursurilor de Hidraulică, Maşini hidraulice şi Centrale hidroelectrice. Este numit apoi şef de lucrări (Oberasistent) la Technische Hochschulle din Zürich.

Trei ani mai târziu, în 1925, sub îndrumarea aceluiaşi profesor F. Prašil, îşi finalizează şi susţine teza de doctorat, pentru care îşi alesese o temă foarte dificilă şi anume: “Ebene Potentiale Strömungen durch Gittern und Kraiselräder” (Fluxuri plane de potenţial, transmise prin grătare şi roţi de tip Kraisel).

Susţine cu succes teza, în faţa unei comisii renumite în frunte cu marele prof. Ludwig Stodola, care, la finele expunerii, i-a strâns solemn mâna şi i-a spus: “Gratuliere, Herr Kollege!” (Felicitări, domnule coleg). Teza a fost ulterior publicată şi a devenit lucrare de referinţă în domeniu.

La o lună după obţinerea titlului de dr. ing. în ştiinţe tehnice şi-a prezentat demisia din postul de şef de lucrări şi, cu toate promisiunile de promovare rapidă la gradul de docent şi apoi de profesor, venite din partea rectorului şi a prof. Fr. Prašil, dr. ing. Pavel Dorin rămâne neclintit în hotărârea de a se întoarce în ţară, ştiind că va fi singurul specialist de înaltă calificare în domeniul hidroenergeticii şi construcţiilor hidrotehnice.

Revenit în ţară, se angajază mai întâi la Societatea Electrica, ca şef al biroului de studii şi proiecte hidroelectrice, unde desfăşoară, în condiţii grele, o activitate de creaţie, elaborând numeroase studii şi proiecte. De altfel, pe baza experienţei dobândite în acea perioadă, în anul 1933 a publicat o monografie de mare amploare, lucrare de referinţă a Hidroenergeticii româneşti, intitulată: *“Plan général d’aménagement des forces hydrauliques en Roumanie* (*Plan general de amenajare a forţelor hidraulice din România*)*”*, tipărită la Institutul Român de Energie. Această lucrare extrem de amplă, includea schemele a 567 de uzine hidroelectrice, prevăzute pe toate râurile ţării, cu datele tehnice şi economice aferente şi peste 100 de planşe cu vederi în plan şi profile în lung, prin amenajări; ea va constitui multă vreme un preţios îndrumar pentru proiectarea hidroenergetică românească, perfecţionarea acestor soluţii constituind o preocupare continuă în întreaga sa carieră.

Dorin Pavel revenise în ţară, împreună cu soţia sa, elveţiancă, Elsa Kerchgraber, care l-a urmat fără ezitare, rămânându-i devotată şi talonându-l cu exemplară modestie şi credinţă, până când profesorul a închis ochii, la data de 5 iulie 1979.

Între anii 1927–29 va fi profesor la Şcoala Politehnică din Timişoara şi va preda cursuri de aeronautică şi de construcţia avioanelor la Orăştie în 1927 - 1928. Se mută în Bucureşti şi, din 1931 până în 1935 va preda la Facultatea de Ştiinţe a Universităţii. Din anul 1935 devine profesor la Politehnica bucureşteană, în cadrul Catedrei de Maşini Hidraulice, profesor emerit din 1964, devenind profesor consultant în 1970. Între 1931 - 1934 a făcut pilotaj civil la Şcoala de zbor de la Cotroceni obţinând brevetul de pilot, pentru gradele întâi şi doi.

Din anul 1929, în calitate de conferenţiar la Institutul Electrotehnic al Facultăţii de Ştiinţe, a amenajat primul laborator de Hidraulică, dotat cu modele de turbine, stavile, baraje şi alte echipamente în funcţiune, sau modele “uscate” demontabile în scop didactic. În anul 1938 acest laborator a fost transferat la Politehnică, fiind completat şi extins, astfel încât în anul 1950 în el se efectuau în fiecare semestru circa 30 de lucrări didactice.

În cadrul Institutului de Studii şi Proiectări Energetice (ISPE) şi al Institutului de Studii şi Proiectări Hidroenergetice (ISPH) unde a colaborat ca proiectant şi consilier, a acordat asistenţă tehnică pe şantiere, la multe hidrocentrale în construcţie, precum: Aştileu, Sadu V., parţial la Moroeni şi Bicaz, cascada Bistriţei şi a Argeşului, precum şi la partea hidrotehnică a unor termocentrale.

Începând chiar din 1925 a conceput primele proiecte pentru cataractele Dunării (ceea ce aveau să devină mai târziu, hidrocentralele Porţile de Fier I şi II), a fost consilier la amenajarea Lotrului şi Sebeşului şi a proiectat cascada celor 6 hidrocentrale de pe Sebeş. S-a ocupat de asemenea de modernizarea parţială a centralei hidroelectrice din Sinaia (1926 - 1928) şi a participat la construcţia hidrocentralei Dobreşti (1929 - 1934), aflate în categoria primelor hidrocentrale care au fost exploatate în ţară.

A fost referent la World Power Conference din 1930 (Berlin), 1936 (Washington) şi 1957 (Belgrad), apoi membru şi vicepreşedinte al Comisiei naţionale a marilor baraje, raportor la al 3-lea Congres Internaţional de Mecanică (Stockholm, 1930).

În anul 1934 a fost ales membru corespondent al Academiei de Ştiinţe din România, iar în 1936, membru titular. Din păcate, după reorganizarea Academiei Române din anul 1975, când a fost propus de Institutul Politehnic să devină membru corespondent, profesorului Dorin Pavel i s-a negat calitatea avută de membru titular al Academiei de Ştiinţe din România şi Cabinetul 2 al Comitetului Central i-a refuzat calitatea de viitor membru corespondent al nou reorganizatei Academii Române. A fost catalogat drept "colaborator al regimului burghezo-moşieresc", deoarece fusese decorat de Majestatea Sa Regele Carol al II-lea pentru lucrările sale, dar şi pentru activitatea de om de ştiinţă şi dascăl. A urmat şi retragerea calităţii de profesor consultant, ceea ce nu i-a mai permis să organizeze admiterea de noi doctoranzi. Afectat profund de această nerecunoştinţă faţă de activitatea titanică depusă, profesorul a suferit un preinfarct, iar recidiva din vara anului 1979 i-a fost fatală, decedând la Bucureşti la 7 iulie 1979. Este înmormântat la Lancrăm alături de părinţii săi şi de ilustrul său unchi, Lucian Blaga.

Se poate afirma că, Dorin Pavel este cea mai mare personalitate din domeniile hidroenergeticii, hidraulicii, construcţiilor hidrotehnice, amenajărilor de râuri şi CHE, alimentari cu apă şi maşini, deoarece s-a ridicat la acelaşi nivel pe toate planurile, inclusiv pe cel didactic şi al cercetării tehnico-ştiinţifice.

Personalitatea şi activitatea strălucitului inginer, dascăl, om de ştiinţă şi patriot, prof. dr. doc. ing. Dorin Pavel trebuie judecată după criteriul marelui nostru istoric Nicolae Iorga, care spunea că: *"Valoarea unui om se preţuieşte în ce lasă după dânsul, ca un adaos la viaţa neamului său"*.

Pentru prestigiul şi demnitatea pe care şi le-a dobândit printr-o muncă necurmată şi tenace, comparată cu stâncile pe care şi-a amplasat barajele, pentru încrederea şi dragostea pe care a purtat-o mereu ştiinţei pe care a slujit-o cu credinţă, profesorul Dorin PAVEL este numit fondatorul hidroenergeticii româneşti, inclus pe veci în galeria marilor ingineri pe care i-a dat România: George (Gogu) CONSTANTINESCU, Anghel SALIGNY, Dionisie GHERMANI, Ilie RADU, Ion IONESCU, Dimitrie LEONIDA, Cristea MATEESCU, Emil PRAGER şi mulţi alţii.

Între ei, se consideră că, Dionisie GHERMANI, Cristea MATEESCU şi Dorin PAVEL formează de multă vreme, *“trepiedul de aur”* al hidraulicii şi hidroenergeticii româneşti.

Foto 1

Foto 2

Fizica | I. Agârbiceanu | 14.VI.59 | 10 (zece) | I. Agârbiceanu

Foto 3

MINISTERUL ÎNVĂŢĂMÎNTULUI ŞI CULTURII
INSTITUTUL POLITEHNIC BUCUREŞTI

SECŢIA VI : FIZICA
Sala : A.P.A.

Biroul Secţiei :
Preşedinte : *Prof. Dr. Agîrbiceanu Ion.*
Membrii : *Prof. Dr. Ausländer Iosif.*
Şef Lucr. Gheorghiţă Candida.
Secretar : *Student Burchiu Victor.*

PROGRAMUL
SESIUNII CERCURILOR ŞTIINŢIFICE
STUDENŢEŞTI

PE ANUL 1959

2. — Studiul distribuţiei energiei radiante. Construirea unui corp negru.
Student : Burchiu Victor, Fac. Electro-Energ., anul II.
Andrei Mihai, Fac. Electro-Energ., anul II.
Conducător ştiinţific : Şef Lucr. Gheorghiţă Candida.

4—5 APRILIE 1959

Foto 1 – Profesorul Dumitru Dumitrescu (1904 - 1984); **Foto 2** – Profesorul Dorin Pavel (1907 - 1979); **Foto 3** – Profesorul Ion Agârbiceanu (1907 - 1971); **Dreapta jos** – Coperta programului sesiunii ştiinţifice studenţeşti, pe anul 1959, la care lucrarea autorului de la cercul de Fizică, a primit premiul întâi pe IPB şi premiul II, pe ţară.

Astăzi cele patruzeci şi şapte de generaţii de studenţi îl poartă în suflet pe marele lor dascăl şi sunt mândri că pot spune: *“Şi eu am fost studentul eminentului profesor dr. doc. ing. Dorin Pavel”*.

Ca student, îmi amintesc că prof. Pavel venea întotdeauna cu un sfert de oră înainte de ora începerii cursului şi, desena pe tablă, cu cretă colorată toate figurile de care avea nevoie în prezentarea cursului. Desenele lui erau atât de frumoase şi explicite încât după încheierea orei, aproape că nu ne venea să le ştergem de pe tablă.

Ca urmare, toţi discipolii lui, între care cu modestie mă enumăr şi eu, odată ajunşi cadre didactice universitare am păstrat deprinderea profesorului de a folosi creta colorată la curs, atât pentru a face desene cât şi pentru a marca noţiunile predate, în funcţie de importanţa şi ordinea de prioritate pe care o aveau.

Ne povestea cu umor prof. Pavel că, la Zürich, pe când era student şi mai dădea meditaţii studenţilor din anii mai mici, pentru a-şi mai rotunji veniturile, folosea acelaşi sistem de culori pentru a le indica învăţăceilor, ce era important sau mai puţin important în ceea ce trebuiau să reţină (marca cu roşu, ceea ce trebuia reţinut şi ştiut şi dacă erai întrebat noaptea în somn, cu albastru, lucrurile pe care nu trebuia să le uiţi măcar ziua, iar cu galben cele care te ajutau să treci, fără glorie, examenul).

În acest fel, profesorii îi recunoşteau de îndată stilul şi ziceau: “Ăsta ştie precis carte, fiindcă se vede că a făcut meditaţie cu Herr Pavel”.

Ascultam cu multă plăcere în pauzele de la curs, istorioarele profesorului legate de începuturile carierei lui de inginer hidrotehnician — responsabil cu exploatarea centralei de la Dobreşti, dar şi de cadru didactic în Bucureşti.

Îşi dusese acolo în munţi, la centrală, şi soţia — pe dna. Elsie, şi tot acolo a apărut pe lume şi unicul lor fiu Mario. Era obligat ca cel puţin odată pe săptămână să coboare pe schiuri, cu rucsacul şi puşca în spate, până în gară la Sinaia. Acolo lua trenul spre Bucureşti, îşi ţinea cursurile şi se întorcea de multe ori în aceeaşi zi şi refăcea drumul invers, până la centrală, iarna pe schiuri, vara pe jos. Uneori, când situaţia financiară i-o permitea îşi invita studenţii la centrala Dobreşti şi făcea cursuri practice în

sala maşinilor, pe o tablă improvizată, dar folosind întotdeauna creta colorată.

În aceeaşi perioadă a avut ocazia să cunoască în detaliu, centrala Sinaia, urmărindu-i îndeaproape exploatarea. Aşa a ajuns să-i propună regelui soluţia de modernizare prin înlocuirea turbinelor de tip Pelton din dotarea centralei, cu altele de tip Francis, mai adaptate la caracteristicile căderii de apă pe care se construise centrala. Întru-cât efectele modernizării au fost extrem de benefice, regele l-a premiat pe inginerul care-i propusese soluţia, premiul constând, între altele, şi din patru bănuţi de aur (cocoşei), pe care profesorul Pavel îi păstra cu sfinţenie şi pe care, mai târziu, când am ajuns doctorandul lui, mi i-a arătat cu mândrie şi mie.

O altă întâmplare povestită nouă, doctoranzilor, se lega de o şedinţă de avizare importantă, dedicată aprobării proiectului Porţile de Fier I, când prof. Pavel a prezentat în faţa comisiei de avizare, principalele rezultate ale calculelor tehnico-economice, în special relaţia finală prin care se calcula preţul unitar al energiei electrice produse. Relaţia era empirică şi introducea o mulţime de coeficienţi de influenţă, care făceau ca preţul calculat al energiei, să rezulte extrem de redus.

În timpul discuţiilor, a luat cuvântul şi profesorul Cristea Mateescu, deasemenea mare şi cunoscut hidraulician, recent numit ca director al Societăţii Electrica Bucureşti. Acesta a apreciat că, relaţia stabilită pare corectă şi prin urmare şi preţul rezultat pentru energia produsă, dar, a adăugat el:

- Mi se pare totuşi, că aţi luat în calcul cam prea mulţi coeficienţi, stimate coleg…
- Şi încă nu i-am luat în calcul pe toţi, pentru că preţul energiei ar fi rezultat în mod sigur negativ i-a răspuns râzând hâtru, prof. Pavel.

Un pic mai târziu, a mai venit o mică ripostă mucalită tot din partea prof. Pavel, către noul director al Electrica, prof. Cristea Mateescu:

- Apropo, dragă directore, că veni vorba de bani, la voi la Electrica cu cât se mai vinde voltul?!
- Pentru cei neavizaţi, vreau să precizez că voltul este unitatea de măsură a tensiunii electrice, la care se transportă sau se consumă energia, evident însă că, tensiunea nu se poate vinde ca atare.

Îmi mai amintesc o mică supărare a profesorului Pavel, din ultimii lui ani de viaţă, după ce se pensionase, legată de faptul că, avea un vecin, care fusese şofer la Securitate şi se lăuda cu o pensie de cel puţin trei ori mai mare decât a lui.

O supărare, de data asta ceva mai mare, a prof. Pavel se lega de amintirea unui om ceva mai şcolit — Ion Gheorghe Maurer pe vremea când era prim ministru, şi care, într-o discuţie cu Dorin Pavel, s-a referit la salba de lacuri ale capitalei ca şi cum ar fi fost vorba de un dar natural, cu care capitala ar fi fost chipurile blagoslovită de Cel de Sus. Pavel, i-a replicat sec, în stilu-i caracteristic:

- Blagoslovită, da e adevărat, dar cu mine, pentru că eu le-am făcut, toate aceste lacuri nu sunt deloc naturale ci create de mâna omului... Dorin Pavel.

Mă opresc aici cu amintirile despre profesorii excepţionali ai generaţiei mele, deşi poate că-i nedreptăţesc pe cei pe care nu-i pomenesc, fiindcă sunt încă mulţi care ar merita cu prisosinţă acest lucru: M. Botez (Geometrie descriptivă), Ghe. Şabac (Matematici speciale), I.D. Stăncescu (Economie energetică), Jean Boisnard (Hidroenergetică), Alexandru Diaconu (Centrale hidroelectrice), Dan Taşcă (Pompe) şi nu cel de pe urmă, prof. Mircea Cazacu, singurul din această galerie care trăieşte şi este încă şi acum un om activ, ca specialist, îndrumător de doctoranzi şi violonist de excepţie în orchestra AGIR.

Partea a TREIA

AM AJUNS INGINER ŞI M-AU LUAT LA ARMATĂ

Se termină studenţia...

Cu bune şi cu rele, anii au trecut repede şi iată-mă ajuns şi în anul V, dar fără “plăcerea” de a avea şi eu măcar o restanţă, plăcere pe care mulţi studenţi, chiar pe atunci, dar mai ales în zilele noastre, pretind că nu şi-o pot refuza, căci fără asta n-ar mai “gusta” studenţia. Ei bine, eu mi-am refuzat-o şi bine am făcut, pentru că, aveam planul de viaţă bine trasat şi nu doream să mai pierd nici pic de timp, în mod inutil.

Au început cursurile anului V şi s-au afişat listele cu îndrumători şi tematici pentru proiectele de diplomă. Nu-mi mai amintesc cu exactitate de ce, dar am lipsit când s-au făcut repartizările de proiecte, pe baza opţiunilor studenţilor şi, în funcţie de nota pe care o avuseseşi la disciplina pentru care optai.

Îmi amintesc că, venind cam la “spartul târgului”, mai mult în lipsă, mi s-a repartizat o temă de proiect de diplomă, destul de nouă şi de atipică, referitoare la proiectarea dotării noului Laborator de Hidraulică, din viitoarea locaţie a Institutului Politehnic, proiect aflat în execuţie la acea dată. Îndrumătorul meu desemnat, avea să fie conf. dr. ing. Mircea Podani, profesor asociat la Politehnică, dar având norma de bază ca inspector general în Consiliul de Stat al Apelor, ceea ce, aveam să aflu mai târziu, îl făcea să fie extrem de ocupat şi mai mereu absent, când îl căutam să-mi dea unele îndrumări pentru proiect.

Pentru că pe vremea aceea nu se punea problema de “tocmeală” cu profesorii, ca să reuşeşti totuşi să zmulgi prin rugăminţi altă tematică, a trebuit să mă mulţumesc cu ce aveam şi să încerc s-o rezolv cât am putut eu mai bine. După cum aveam să constat destul de curând, tema era nouă şi dificilă nu numai pentru mine, dar şi pentru îndrumător care, deşi extrem de amabil cu mine când reuşeam să-l prind, în privinţa îndrumării la proiect, căuta să mă expedieze cât mai repede, sub diferite pretexte.

Cel mai frecvent invocate erau chemările la diferite şedinţe, la “comiţii şi comitete” şi atunci, mă lua şi pe mine pe motocicletă (prof. Podani era un pasionat posesor al unui astfel de vehicul) şi mă întreba unde vreau să

mă lase. Uite aşa au zburat cele câteva luni în care eu trebuia să-mi definitivez şi apoi să predau proiectul de diplomă. În disperare de cauză, am cerut sprijinul unora dintre profesorii mei din facultate şi, cel mai binevoitor cu mine în această privinţă a fost prof. Dorin Pavel, care mi-a dat multe sfaturi şi sugestii folositoare pentru proiect. La recomandarea prof. Pavel, m-am mai adresat şi dnului prof. dr. ing. Alexandru Măruţă, pe vremea aceea director al ICH şi de asemenea profesor asociat la Facultatea de Energetică, al cărui sprijin practic şi idei pentru proiectul meu au fost, de asemenea, extrem de preţioase.

Şi acum, după aproape cincizeci de ani, păstrez încă proiectul meu de diplomă, aşa cum a ieşit, în forma lui finală. L-am recuperat de la facultate, unde pe vremea aceea proiectele erau păstrate timp de cinci ani, după care, puteai să ţi-l recuperezi.

Deşi întocmirea unui proiect cu o asemenea temă nu a fost o experinţă uşor de câştigat, tot ce am învăţat şi am inclus în el mi-a fost de mare folos mai târziu. Astfel, primele două Laboratoare de Hidraulică şi Staţii de Pompare — unul realizat prin 1970 - 1972, după ce venisem deja cu normă întreagă la facultate, al doilea prin 1975 - 1980. Ambele erau laboratoare ale nou înfiinţatei (în 1970) Facultăţi de Îmbunătăţiri Funciare, în cadrul căreia mi-am început activitatea didactică universitară pe la sfârşitul anului 1970 şi a căror dotare eu am conceput-o aproape integral, în proporţie majoră pe baza modelelor de standuri experimental-didactice, incluse şi în proiectul meu de diplomă.

Aşadar, plecând de la zicala unui hâtru că: *“ceea ce nu te omoară, te întăreşte”*, aşa şi cu proiectul meu de diplomă; deşi mi-am făcut destule griji şi sânge rău, cum s-ar zice, până l-am terminat, experienţa teoretică dar, mai ales cea practică pe care am dobândit-o atunci, mi-au fost de mare folos în toate locurile de muncă prin care am trecut după absolvirea facultăţii.

Iată încă o întâmplare amuzantă din perioada când lucram pentru proiectul de diplomă.

Spre sfârşitul anului V, toţi studenţii căminişti de la Energetică fuseseră transferaţi de la “303”, în noile cămine din complexul

Semănătoarea. Deşi camerele arătau cu mult mai bine şi erau mai dotate decât cele în care stătuserăm până atunci, îmi amintesc că, nu dispuneam de planşete pe care să ne putem face desenele pentru proiecte, drept care, "ingeniozitatea" noastră de viitori ingineri ne-a făcut să ne descurcăm cu ce aveam: scoteam câte un geam din ţâţâni, folosindu-l pe post de planşetă. Pe vremea aceea, planşele se făceau pe calc, folosind clasicul trăgător cu tuş şi bineînţeles fără a dispune de instrumentele de desen sofisticate, apărute câţiva ani mai târziu.

Sistemul ne solicita la maximum talentul de desenatori şi de proiectanţi în acelaşi timp. Deoarece o planşă astfel făcută, chiar şi una de mai mici dimensiuni, necesita uneori multe ore sau chiar zile întregi de muncă extrem de migăloasă, una dintre planşele principale ale proiectului meu de diplomă, a rămas prinsă pe geam cu scotch pentru mai multe zile. Cum pe atunci nici frigider în cameră nu aveam, iar cantina era destul de departe şi evitam să pierd timpul ducându-mă la masă, mai primeam din când în când, de acasă, câte un pachet cu mâncare. Mi-am atârnat plasa cu un astfel de pachet, de închizătoarea geamului exterior rămas întredeschis şi, într-una din zile, când eram plecat din cameră, geamul a basculat şi, grăsimea dintr-o slăninuţă care se topise sub acţiunea soarelui primăvăratic, a picurat catastrofic, pe planşa mea aproape finalizată. Cum, timp de refacere n-am mai avut, am predat proiectul aşa, cu planşa pe care se lăfăia o pată mare de grăsime, pe care n-am mai putut cu nici-un chip, s-o înlătur.

Îmi amintesc că, la susţinere, unul dintre membrii comisiei m-a şi întrebat zâmbind hâtru, ce mi s-a întâmplat, dacă nu cumva am folosit planşa pe post de faţă de masă.

Eu, încercând să mă scuz, le-am povestit, cam stânjenit, ce mi s-a întâmplat, dar, ca să par ceva mai elevat, am spus "şuncă de Praga" în loc de "slănină", ceea ce, pe unii dintre domnii profesori din comisie i-a făcut să zâmbească din nou, şi unul mi-a zis cu umor:

- Măi Burchiule, nici dacă-ţi trimiteau ai tăi toată "şunca" din Praga, nu obţineai o pată atât de "reuşită" pe cât ţi-a făcut-o, probabil, o banală bucată de slănină.

Dar iată că a venit şi ziua examenului meu de diplomă. La examen lucrurile nu au decurs deloc aşa cum am sperat, pentru că, practic nu am avut nici-un suport moral din partea cuiva. Prof. Podani nici măcar în ziua în care am fost programat pentru susţinere nu a fost prezent, necum să-mi mai dea vre-un sfat sau sugestie utilă despre cum să-mi prezint proiectul, sau ce-aş putea să răspund la diferitele întrebări posibile. Nici structura comisiei de diplomă nu a fost de natură să mă favorizeze cât de cât, pentru că, în ziua aceea, în ea erau prezenţi doar profesori de la alte specialităţi. Pe scurt, deşi media cu care terminasem cei cinci ani de facultate şi chiar calitatea proiectului făcut, mă îndreptăţeau să sper la mai mult, am primit doar nota opt.

Pe moment m-am necăjit niţel, dar mai apoi, gândindu-mă că gata, de acum sunt inginer şi nu mai depind de nimeni, mi-am ridicat singur moralul şi am început să mă gândesc la viitor, până când acesta a năvălit singur peste mine, pentru că...

....şi plec la armată

Nici 24 de ore nu am avut la dispoziţie ca să-mi savurez bucuria absolvirii şi deja am primit la cămin, înştiinţarea Comisariatului Militar, să mă prezint de urgenţă, pentru satisfacerea stagiului militar (eu fusesem amânat, când la controlul medical pentru recrutare, făcut în anul trei de facultate, am fost găsit cu hipertensiune arterială).

De data asta, găsit ca fiind sănătos tun, în 48 de ore am şi fost “încălţat” şi trimis să-mi isprăvesc cele patru luni reglementare de armată cât trebuia să facă în acea perioadă orice absolvent de studii superioare.

Am fost repartizat la o unitate de infanterie, din Caransebeş, într-o trupă de strânsură, adică împreună cu absolvenţi de la diferite alte institute de învăţământ superior tehnic, dar şi cu ultima serie de absolvenţi, de la facultăţile de Actorie şi Conservator; şi printre aceştia erau câte unii care fuseseră amânaţi cu armata din diferite motive (fie medicale, fie concerte, festivaluri, spectacole, etc).

Aceştia din urmă, firi mai artistice erau şi mai nonconformişti decât noi inginerii, cu studii bazate pe ştiinţe exacte, drept care, au imprimat convocării o atmosferă mai boemă. Deşi, în cele din urmă, au trebuit să se adapteze şi ei la rigorile disciplinei militare, au fost totuşi sarea şi piperul acelor zile, creând multe situaţii şi ipostaze în care ne-am distrat copios cu toţii, fie făcând haz de necaz, fie pe seama unor gradaţi cu care făceam instrucţie.

Îmi amintesc cu mare plăcere de cei mai mucaliţi dintre ei, cum ar fi de pildă actorul Mihai Ciucă, despre care am mai auzit de multe ori şi după ce am terminat armata; la un moment dat, am auzit că ajunsese directorul Circului de Stat şi avea un număr special cu o ursoaică pe care o dresase şi de care era extrem de mândru, încât povestea tuturor prietenilor şi cunoscuţilor cu care se întâlnea, "ce grozavă este ursoaica lui". Alţii pe care mi-i mai amintesc erau actorii Rogulski, Serbina, Popovici, Arcudeanu, Răşchitor sau Paul Staicu, absolvent de Conservator, secţia vioară şi de care am auzit mai târziu că a ajuns dirijor al Filarmonicii din Constanţa.

Cei care terminaseră Conservatorul îşi aduseseră cu ei şi instrumentele, alcătuind chiar o orchestră ad-hoc, prezentă la spectacolele montate pe atunci în unitate, cu diferite ocazii, mai mult sau mai puţin oficiale.

Noi, trupa de "TR-işti" (pentru cei neavizaţi, în armată asta însemna *termen redus*) eram sub comanda unui locotenent, ajutat de caporalul Blaga. Curând aveam să aflăm că, la armată timpul soldatului este planificat minut cu minut şi că, orice abatere de la programul trasat se putea termina cu o pedeapsă. Aşadar între deşteptarea de dimineaţă şi stingere, mai aveam: gimnastica de înviorare, apelul (în timpul căruia eram obligatoriu verificaţi să avem unghiile tăiate şi o batistă curată), masa de dimineaţă, după care urma programul de instrucţie în câmp, masa de prânz şi apoi, o jumătate de oră, odihnă obligatorie. Urmau câteva ore de studiu individual şi iarăşi o jumătate de oră, program de voie. Din programul zilnic nu lipseau, nici "cântarea şi plimbarea de seară", urmate apoi de cină. Stingerea se dădea invariabil la ora 23^{00} şi, teoretic, după această oră, nici musca nu trebuia să mai bâzâie.

Foto 1

Foto 2

Foto 3

Foto 1 – Autorul, în excursie de studii la CHE Bicaz, împreună cu un coleg de grupă (1961); **Foto 2** – Autorul, împreună cu colegii de armată, într-o pauză de instrucţie (1962); **Foto 3** – La spectacolul artistic de la Caransebeş, fotografie făcută în timp ce actorul Popovici de la Teatrul de stat din Piteşti, recită o poezie (15 sept. 1962)

Mă obişnuisem cât am fost în facultate cu un program (auto impus) destul de strict, pentru că altfel mi-ar fi venit greu să fac faţă atâtor exigenţe legate de frecventarea obligatorie a cursurilor şi seminariilor dar şi de studiu individual, însă programul strict de la armată, mi s-a părut de-a dreptul draconic.

Să nu uit totuşi de o altă îndatorire diurnă şi anume, aceea de a urmări planificarea plantonului.

Cel mai neplăcut era să fi desemnat pentru schimbul II — pe intervalul 1^{00} – 3^{00} noaptea; acesta era, precum ne spunea caporalul Blaga, *“schimbul cu care ostaşul sovietic a câştigat războiul”*.

Pentru nefericiţii puşi de planton în schimbul II însemna, să “doarmă de două ori”, mai pe înţeles spus, să-şi întrerupă somnul, atunci când era el mai dulce.

Ca să scape de acest calvar, chiar cei mai nesupuşi şi slobozi la gură, încercau să-şi domolească tonul cu caporalul, care, cum bine ştiu cei care au mai făcut armata, avea drept de “viaţă şi de moarte” asupra noastră, mai ales dacă nu jucam precum ne cânta el.

Am “prins” şi eu odată un planton în schimbul doi, deşi de regulă scăpam cu scuza că, făcând parte din echipa artistică a unităţii, trebuie să fiu bine odihnit, ca să pot face faţă la repetiţii. Odată însă, scuza asta n-a mai funcţionat şi iată ce mi s-a întâmplat.

Moţăiam toropit de somn în planton, când, la un moment dat, n-am mai rezistat şi m-am aşezat în pat, încrezându-mă în promisiunea unor colegi care jucau cărţi într-o sală alăturată cu dormitorul nostru, că vor fi atenţi să nu se întâmple nimic.

Ceasul rău şi nebăgarea de seamă, au făcut ca, după ce eu am adormit ca un prunc, să vină în control ofiţerul de serviciu pe unitate şi, vâzând cum îmi fac eu “datoria” de planton, mi-a luat un bocanc de lângă primul pat de lângă uşă şi a plecat cu el. Am uitat să vă spun că, în dormitorul nostru erau cazaţi circa 120 de elevi (noi TR-iştii aşa eram numiţi, pentru a ne deosebi de cei de la trupă care erau soldaţi). Se înţelege că, la apelul de dimineaţă, unul dintre elevi, a apărut, şontâc, şontâc, într-un singur bocanc. A început scandalul şi s-a ajuns repede la mine, când ofiţerul de serviciu a apărut cu bocancul în mână şi a relatat întâmplarea.

De fapt, lucrurile se petrecuseră aşa: cum la armată *“nimic nu se fură, totul se completează”*, cel care a descoperit primul că nu mai are bocancul, a luat repede altul de la vecinul lui, şi lipsa s-a propagat din

aproape în aproape, precum golurile şi electronii la joncţiunile semiconductoare, ajungându-se în final ca bocancul lipsă să fie tocmai la elevul din fundul dormitorului.

Eu, faţă de explicaţia ofiţerului de serviciu n-am prea mai avut ce zice şi astfel, pofta mea de somn în timpul plantonului mi-a fost răsplătită cu trei zile de carceră ("bulău"). Aceea a fost totuşi singura pedeapsă majoră pe care am luat-o în cele patru luni de armată. De altfel, nici pe asta n-am făcut-o integral, pentru că, după o zi jumate m-a salvat maiorul responsabil cu activitatea politică pe unitate, pe care îl convinsesem că sunt un experimentat cântăreţ de muzică uşoară şi, din acest motiv mă inclusese în echipa artistică. Aşa că, tocmai când eram pedepsit să fac cele trei zile de bulău, echipa artistică trebuia să facă repetiţii pentru cea mai mare serbare a anului: 23 August 1962.

Spectacolul de 23 August s-a ţinut într-o sală din centrul Caransebeşului, unde erau prezenţi ca invitaţi, circa 600 de ofiţeri, cu neveste, copii şi alţi aparţinători.

Când, mai era aproape un sfert de oră până să intru pe scenă, m-a apucat "tracul". Vocea îmi tremura şi toate celelalte asemenea, aşa că, la sfatul lui Anton, un coleg absolvent de la Iaşi, mai experimentat în ale cântatului, m-am dus la bufetul învecinat cu sala de spectacole şi am dat pe gât două pahare mici de rom, drept care, mi-au revenit şi curajul şi vocea şi... băieţii mi-au făcut vânt pe scenă.

Nici în ziua de azi nu prea ştiu cum am cântat, ştiu însă că m-am descurcat destul de bine, pentru că îl auzeam ca prin vis pe maiorul Popescu cum mă bisa din sală, iar eu, fericit nevoie mare că nu mă făcusem de ruşine, am părăsit scena glorios, în aplauzele asistenţei.

Succesul înregistrat atunci de echipa artistică a unităţii, a fost atât de răsunător, încât, după aceea, din două în două săptămâni tot mai dădeam câte un spectacol, în diferite localităţi din jurul Caransebeşului. A mers aşa până ce ni s-a descompletat formaţia, prin plecarea "artiştilor", cei de la conservator (nucleul tare al orchestrei noastre) şi alţii de la actorie, pentru că majoritatea terminaseră cele două luni de convocare pe care le mai avuseseră de făcut.

Oricum participarea în formaţia artistică a unităţii a fost una dintre părţile cele mai distractive ale armatei, dar, în restul timpului, instrucţia era instrucţie şi toţi eram obligaţi să o facem. Chiar şi de aceasta se leagă totuşi unele întâmplări vesele, precum cea pe care vreau să v-o povestesc în continuare.

Plecasem într-o aplicaţie care urma să se desfăşoare undeva pe dealul Andreonilor, în apropiere de cazarma noastră.

Fiind printre cei mai înalţi din plutonul meu, de regulă eu trebuia să transport către locul de instrucţie, afetul mitralierei Goriunov, o piesă nu mai uşoară de vreo 22-23 kg. Se înţelege că, de multe ori ajungeam la locul de instrucţie, gata aranjat. Ne mai plângeam la comandantul şcolii, colonelul Donica, de faptul că locotenentul face abuz de comandă cu noi, dar plângerile noastre nu aveau mare efect, pentru că, instrucţia a continuat să se facă aşa cum "scria la regulament".

Colonelul ne promisese totuşi, că iată, în curând vom avea ocazia să preluăm şi noi comanda plutonului, în calitate de viitori ofiţeri (la terminarea armatei primeam gradul de sublocotenenţi). Şi, în cazul aplicaţiei de care vorbeam, aşa s-a şi întâmplat.

Aplicaţia, denumită *"plutonul în cercetare"* avea ca temă, aşa cum ne-a fost prezentată de locotenent următoarele:

- *Plutonul, desfăşurat pe grupe, trebuie să înainteze pe direcţia crucii din dealul Andreonilor.*
- *Principala misiune a plutonului este să descopere inamicul şi să-l anihileze.*
- *Inamicul se află în inferioritate numerică, este slab pregătit şi dotat, dezordonat, nemotivat în luptă şi nu se aşteaptă să fie descoperit.*

Sus pe deal, pe post de "inamic", a fost desemnat să stea elevul Ciucă (pe care noi îl porecliserăm Grâuşor, nu-mi mai amintesc din ce motiv) drept care, a primit un fel de morişcă care făcea un zgomot ce simula focul mitralierei, dintr-un avion care zboară la mică înălţime. Zis şi făcut. Ciucă s-a urcat pe vârful dealului, la bază plutonul s-a desfăşurat pe grupe şi un coleg al nostru a preluat comanda, supravegheat îndeaproape de locotenent. Am început să urcăm dealul cu tot echipamentul în spinare,

dar n-am înaintat mai mult de 6-7 m că s-a şi auzit cârâitoarea lui Ciucă. Toţi ne-am aruncat pe burtă şi am început să ne târâm, conform ordinului. Până la jumătatea dealului, dragul de Ciucă ne făcuse deja să ne târâm pe burtă de vreo 10 ori. Locotenentul zâmbea pe sub mustaţă de furia şi obida noastră, pentru că, de data asta, nu el, ci chiar colegul nostru făcea cu noi "instrucţie la cataramă".

După două ore obositoare, am ajuns în sfârşit în vârful dealului, cu gândul "să-l lapidăm" pe Ciucă; acolo, surpriză: Grâuşorul nostru nu se vedea nicăieri, doar un copilaş de vreo cinci, şase anişori care se distra grozav învârtind cârâitoarea dată de "inamic" care-i mai şi spusese că o să-i placă să vadă toţi militarii aceia din vale care se vor trânti pe burtă, când el va învârti morişca. Locotenentul a început să-l strige şi, într-un târziu, Ciucă a apărut mergând alene, dar cu mâinile ridicate în semn de "predare". Era la bustul gol, fiindcă în tot timpul ăla, cât noi ne-am târât pe burtă prin toate tufele de mărăcini de pe deal, el făcuse plajă după nişte arbuşti şi culesese mure. Interpelat de locotenent, Ciucă a raportat:

- Să trăiţi, eu sunt "inamicul" şi precum ni l-a-ţi descris, sunt în inferioritate numerică, slab pregătit, necorespunzător dotat, dezordonat, nemotivat în luptă şi nu m-am aşteptat să fiu descoperit. Aşa că, mă predau şi trebuie să admiteţi că mi-am îndeplinit misiunea exact în conformitate cu ordinul.

Am râs cu toţii de gluma lui, destul de reuşită de altfel, iar supărarea ne-a trecut repede pentru că de, aşa e la armată. Locotenentul ne-a înşiruit pe toţi pe un rând ca să ne prezinte concluziile asupra aplicaţiei abia încheiate.

Îmi amintesc că, pe vârful dealului Andreonilor erau destul de multe tufe de mure, pe care nu avusesem timp să le scotocim când locotenentul ne-a şi realiniat pentru concluzii. Probabil că mulţi dintre noi, priveau cu jind spre tufele de mure şi, în cea mai apropiată de locul în care ne aliniaserăm, s-a văzut cum se lăfăia o mură mare şi coaptă.

La comanda "De voie" a locotenentului, când formaţia s-a rupt, trei dintre băieţi s-au repezit să culeagă mura şi atât de mare le-a fost avântul că s-au ciocnit cap în cap de le-a trebuit ceva timp să-şi revină după aia,

ba au mai ajuns şi pe la cabinetul medical. Îmi amintesc chiar că, doi dintre ei au fost pansaţi la cap, pentru mai mult de o săptămână şi, au profitat de asta pentru a stârni compasiunea câte unei bătrâne când ieşeam la instrucţia în câmp, căreia la întrebarea ce au păţit, îi răspundeau pe un ton spăşit:

- Ce să facem maică, aşa e la armată, se mai şi moare de glonţ...

Până la urmă, primele două luni de armată au trecut repede, pentru că le-am făcut în compania colegilor de la Teatru şi Conservator. Când însă cei mai mulţi dintre ei şi-au terminat stagiul reglementar, au plecat acasă, şi vremea a început şi ea să se răcorească. Venise toamna. Nouă, celor rămaşi începuse să ni se facă teamă că nu ne vom elibera la termen pentru că tocmai se produsese criza rachetelor din Cuba şi situaţia pe plan mondial se complicase destul de mult.

Ne-am concentrat puternic pe studiul individual, pentru că mai fuseserăm şi subtil ameninţaţi că, dacă unul din noi nu va promova corespunzător examenele, poate fi reţinut să-şi completeze stagiul militar la trupă.

Evident că nu s-a întâmplat aşa şi toţi am promovat examenele cu note frumuşele şi, în final ne-am primit gradul de sublocotenenţi. Până în final, chiar şi caporalul Blaga ne mai slăbise cu mizeriile, pentru că urma să se elibereze şi el cam odată cu noi şi se întorcea la Braşov, la uzinele “Steagul Roşu”, unde lucrase ca strungar. Un coleg de-al nostru, mai glumeţ, i-a susurat machiavelic la ureche într-o zi, că printre noi, Tr-iştii, avem un coleg inginer, cu repartiţie tot la uzinele “Steagul Roşu”:

- Vezi tov. caporal, i-a zis elevul, că ăsta e dat naibii şi o să facă şi el instrucţie cu tine la locul de muncă, până ieşi la pensie, aşa că las-o şi tu mai moale cu noi.

Fie că a ţinut şantajul, fie că i s-a făcut şi lui lehamite, că ne-a mai slăbit şi la “înviorarea” de dimineaţă, pe care de atunci am făcut-o mai mult din gură, dar şi în restul timpului când nu ne mai vâna greşelile. La înviorare, afară fiind întuneric, că venise toamna, ieşeam dimineaţa în spatele barăcii, ne rezemam de ea şi ne continuam moţăiala. Unul dintre noi, se sacrifica şi striga comenzi de înviorare, numai bune pentru urechile vreunui şef care trecea întâmplător prin zonă. Se auzea:

- Stâng, drept, stângul ... stâng, drept, stângul....
- Unu, doi, trei, patru.... unu, doi, trei, patru.....
- Inspiraţi, expiraţi.... inspiraţi, expiraţi.
- Încolonaaarea! Direcţia către dormitor!
- Luaţi-vă în primire sectoarele!

...şi gata cu înviorarea. Caporalul mulţumit, noi —de asemenea.

Şi uite-aşa, am terminat cu armata. Noua serie de sublocotenenţi şi-a sărbătorit “liberarea” cu atâta zel, încât am auzit că au fost şi dintre cei care, de mult ce au sărbătorit liberarea s-au trezit de-abia după ce luaseră trenul în sens invers, spre casă.

În ce mă priveşte, mai încheiasem o etapă din viaţă şi urma să-mi încep stagiatura ca inginer, acolo unde primisem repartiţia înainte de a pleca la armată: la Întreprinderea de Reţele Electrice — IRE Argeş, cu sediul în oraşul Piteşti. Gândindu-mă bine, conchid că, nu era o repartiţie rea, era într-un oraş mare şi la o întreprindere importantă. Eu fusesem clasat al treilea la secţia de hidroenergetică şi, dacă primii doi clasaţi (Zidaru şi Seteanu) rămăseseră în facultate ca preparatori, singura repartiţie mai atractivă care rămăsese a fost cea pe care am luat-o eu. Atunci m-am considerat norocos faţă de alţi colegi de-ai mei care au găsit repartiţii în zone mai îndepărtate, pe la hidrocentrale existente sau în construcţie în locuri mai puţin populate, cum erau de exemplu, salba de hidrocentrale proiectate atunci pe râul Bistriţa. Sigur, după ce vrusesem să mai ies din Cornu, făcând o facultate, acum aş fi vrut totuşi, ca repartiţia să nu mă trimită mult prea departe de casa părintească. În fine, mai exista totuşi scăparea ca, dacă o repartiţie nu te mulţumea prea mult, să cauţi un nod în papură şi să obţii “negaţia”. Cum inginerii aveau mare căutare la vremea aceea, nu era o problemă să-ţi găseşti alt loc de muncă, mai apropiat de dorinţele tale.

Aşadar, destul de optimist în privinţa repartiţiei, după eliberarea de la armată, am trecut pe-acasă pe la Cornu, unde am stat câteva zile, mi-am revăzut părinţii şi neamurile şi, mai ales, m-am pregătit pentru a mă duce să-mi preiau prima mea slujbă, ca inginer.

Era pe la sfârşitul lunii noiembrie şi, când am plecat din Cornu, iarna începuse deja să bată la uşă. Eu, mă simţeam cam în situaţia greierului care toată vara cântase (şi cam asta făcusem la armată) iar acum trebuia să joace... bineînţeles dacă putea.

Cum am ajuns stagiar la... Fabrica de Hârtie Buşteni

Probabil că, aceia dintre dumneavoastră care citiţi titlul acestui capitol, după ce a-ţi văzut în finalul celui precedent că repartiţia mea era la Piteşti, vă veţi grăbi să conchideţi că am scris din greşeală Buşteni, în loc de Piteşti. Ei bine, nu este aşa şi iată de ce.

Odată ajuns la Piteşti (cu trenul), mi-am lăsat geanta la bagaje de mână (oricum nu-mi adusesem prea multe lucruri, pentru că, parcă am avut o presimţire că nu voi face mulţi purici pe acolo) şi, cu repartiţia “în dinţi” m-am prezentat glonţ la IRE, amplasată chiar pe bulevardul gării, cum aveam să aflu imediat, întrebând un cetăţean amabil.

Întrebând portarul şi spunându-i despre ce este vorba, m-a trimis la directorul întreprinderii, care, după ce m-a lăsat să aştept ceva timp, m-a primit în final şi am stat de vorbă.

La început a fost amabil cu mine, dar după ce l-am întrebat de locuinţă şi de alte facilităţi pe care, după ştiinţa mea erau cam obligaţi să ni le creeze, a devenit glacial. Mi-a spus că, încă vreo patru ingineri repartizaţi la ei din seriile anterioare de la Energetică, împărţeau aceeaşi cameră şi speranţa mea de a primi în scurt timp, o locuinţă separată, era de-a dreptul iluzorie. De altfel şi eu, învăţat de un prieten cu care discutasem dinainte despre repartiţia mea, i-am spus directorului că am o prietenă care termină Conservatorul, cu care intenţionez să mă căsătoresc şi care prin lege ar avea dreptul la “spaţiu de creaţie” (o cameră în plus, adică). Răspunsul lui a fost prompt şi vi l-am şi povestit aşa că, pentru că oricum în ziua aceea nu mai puteam face mare lucru, i-am spus că, pentru moment am venit doar pentru un prim contact, urmând să mă duc acasă,

să-mi aduc cele trebuincioase şi mă voi întoarce peste o săptămână la post. În ziua aceea m-am dus până la căminul unde urma să locuiesc cu încă patru colegi de cameră. Voiam totuşi să văd dacă situaţia este chiar atât de neagră pe cât întrevăzusem din spusele directorului. Ei bine... era chiar mai rea. Pe uşa camerei unde trebuia să mă cazez am găsit o plăcuţă dintre acelea cum văzusem că se pun de obicei pe echipamentele sau incintele periculoase, cu un cap de mort sub care scria: “Stai! Înaltă tensiune! Pericol de moarte!”. Am ezitat puţin, dar a venit un tip care, când mi-a văzut ezitarea, a început să râdă şi m-a poftit în cameră.

Am aflat apoi că, plăcuţa era postată pe uşă în poziţia “cap de mort” numai când unul din băieţi se afla înăuntru cu o fată şi ceilalţi trebuiau să le respecte intimitatea, cam atât timp cât dura ea.

De data asta, cineva făcuse o glumă şi întorsese plăcuţa, fără ca înăuntru să fie “pericol de moarte”. M-am prezentat, am făcut cunoştinţă cu băieţii şi ei au început să mă pună în temă. Mi-au arătat într-un colţ al camerei (care fie vorba între noi era şi cam mizerabilă), o cutie de carton plină cu cămăşi murdare, pe care băieţii şi le duceau acasă la spălat, numai când li se epuiza stocul de cămăşi curate. În rest.. ce să vă mai spun, toate erau vraişte.

Am ieşit puţin şi prin oraş, dar cei care au trecut prin Piteşti în acea perioadă ştiu că era doar un târg ceva mai răsărit, în care fiecare se cunoştea cu fiecare, plimbarea de seară se făcea pe Strada Mare, în sus şi în jos sau spre Pădurea Trivale, unde seara ajungeau doar tinerii mai îndrăzneţi.

După ce stătusem cinci ani ca student în Bucureşti, vă spun sincer că Piteştiul nu mi-a făcut o impresie prea grozavă.

M-am întors în cameră, am aşteptat dimineaţa şi, luându-mi la revedere de la viitorii mei “foşti” colegi, am plecat înapoi spre Cornu, cu gândul că, dacă nu găsesc repede o altă soluţie va trebui să mă întorc în Piteşti, să-mi irosesc tinereţea şi cariera profesională pe care voiam să o fac cât mai bine, la IRE Argeş şi respectiv în camera aceea cam mizeră şi înghesuită, cu plăcuţa cu cap de mort pe uşa de la intrare. N-a fost să fie aşa, pentru că destinul parcă mi-a sărit din nou în ajutor, ca şi în alte dăţi până atunci...

În trenul pe care l-am luat din Bucureşti Nord către Braşov, pentru a ajunge la Câmpina, m-am aşezat într-un compartiment unde m-am întâlnit cu un consătean, căruia, din vorbă în vorbă i-am povestit despre repartiţia mea la IRE Argeş şi cât de dezamăgit eram să constat că, nimic nu se potrivea cu ceea ce visasem eu să obţin. Într-un colţ al compartimentului mai era un domn care, a tăcut aproape tot timpul cât eu mi-am depănat povestea către consăteanul meu. Când se apropia timpul să coborâm la Câmpina, domnul acela mi s-a adresat direct şi mi-a spus:

- Tinere, am auzit din întâmplare ce i-ai povestit dumnealui, ei bine, eu am să-ţi fac o propunere cât se poate de concretă. Vino la noi, la Fabrica de Hârtie din Buşteni şi, dacă este aşa cum spuneai, vei avea asigurate toate condiţiile pe care le doreşti.

Eu l-am privit uimit, dar şi neîncrezător, pentru că prea părea de film ştiinţifico-fantastic ce-mi spunea tipul. El a scos repede din buzunar o carte de vizită pe care mi-a întins-o, adăugând:

- Sunt directorul Fabricii de Hârtie Buşteni şi te aştept să vii la mine cu negaţia. Noi te angajăm pe loc, dacă te hotărăşti să dai curs propunerii mele.

Încă siderat de propunerea lui, am mai apucat totuşi să-l întreb ce-aş putea să fac eu, un inginer hidroenergetic, într-o fabrică de hârtie. Mi-a răspuns imediat că fabrica are o centrală de termoficare industrială de 20 MW instalaţi, care produce abur şi energie electrică pentru fabrică, dar şi o centrală hidroelectrică cu două turbine Pelton şi una Francis, cu patru captări de apă (două în Bucegi, una la Prahova şi una pe Zamora) şi ar fi continuat poate enumerarea, dacă trenul n-ar fi intrat deja în gara Câmpina. Aşa că eu l-am salutat repede şi i-am spus că mă voi gândi serios la propunerea lui.

Ce s-o mai lungesc, în nici două săptămâni, eram angajat ca inginer stagiar la fabrica de hârtie din Buşteni. La Piteşti am mai făcut doar un singur drum să-mi obţin negaţia, pe care directorul mi-a dat-o fără să se opună prea mult, deşi a încercat să mai supraliciteze puţin, spunându-mi de nişte perspective să am casa mea în câţiva ani, etc.

În final şi el a fost bucuros să scape de povara condiţiilor cu care-l bombardasem, fericit şi eu, pentru că ştiam clar ce am de făcut şi încotro mă îndrept.

Şi mai trebuie să vă spun acum, la patruzeci şi opt de ani de la acea uimitoare şi oportună întâlnire în tren, care poate mi-a schimbat mersul vieţii, că omul acela providenţial, directorul Iosif, aşa cum aveam să aflu că îl chema, s-a ţinut punct cu punct de cuvânt, faţă de tot ce îmi promisese.

În primul rând că, la câteva ore de la sosirea mea în Buşteni eram deja în camera mea de la “Fierăstrău”, într-o clădire din perimetrul fabricii vechi, într-o colonie situată în apropierea lizierei pădurii, unde mă puteam bucura de aer curat şi de o privelişte minunată, cum numai într-o staţiune de munte poţi avea, şi, mai ales de căldură fără limită, pentru că lemne erau în zonă …berechet.

Îmi amintesc că şi clădirea în care am fost cazat eu dar şi întreaga colonie din zonă, unde mai stăteau tot angajaţi ai fabricii de hârtie, erau încălzite cu abur de la un cazan vechi, care funcţiona în principal pe coajă de brad rezultată din decojirea trunchiurilor trimise cu decovilul la fabrică, pentru producerea pastei de hârtie. A fost într-un fel, primul cazan pe biomasă, pe care l-am văzut ca inginer, pentru că funcţiona cu deşeuri lemnoase şi contribuia astfel şi la ecologizarea zonei.

Noaptea în special, auzeam în ţevi şi în calorifer bătăile sacadate, specifice încălzirii cu abur, şi la început nu prea mi-am dat seama ce se întâmplă, crezând că am la parter vecini ceva mai zgomotoşi.

Câteva zile mai târziu m-a lămurit un maistru de la fabrică, cu care vorbeam de asta întâmplător, că nu era vorba de zgomote făcute de alţi locatari ci de un fenomen asemănător loviturii de berbec.

Am înghiţit găluşca şi de atunci am fost foarte atent când mă documentam în legătură cu chestiuni practice din circuitul de producţie al fabricii, ca nu cumva să-mi arăt neştiinţa în ale ingineriei termice, deşi, jena mea nu era justificată, pentru că eu absolvisem de fapt, secţia de hidroenergetică, unde făcusem doar un semestru de termotehnică şi deloc termodinamică.

Cu toate astea, traseul meu profesional în Fabrica de Hârtie din Buşteni, m-a obligat să mă pun la punct, cu multe aspecte teoretice dar mai ales practice, care ţineau de ingineria termoenergetică, pentru că prima mea funcţie importantă în fabrică, a fost aceea de şef al centralei electrice de termoficare a fabricii (CET industrială).

Revin însă la prima mea zi, ca angajat al fabricii de hârtie, când m-am prezentat la inginerul şef Pomponiu, care m-a cântărit cu privirea, mi-a pus câteva întrebări legate de specializarea mea şi apoi mi-a înmânat programul de stagiatură, întocmit pe un an de zile (pe vremea aceea, atât dura teoretic perioada de stagiu, după care, dacă erai capabil, puteai deveni inginer cu drepturi depline).

Programul, întocmit extrem de riguros dar şi pertinent, prevedea trecerea mea prin toate posturile cheie din centrală. Am început prin a fi ajutor şi apoi operator plin la staţia de tratare a apei pentru cazane, apoi maistru şi şef de tură la sala turbinelor, operator la panourile de comandă, maistru de schimb şi în final şef de centrală. Toate aceste posturi le-am preluat şi pe ture, însemnând că făceam serviciul în toate schimburile reglementare, prevăzute pentru fiecare post în parte.

După cum aveam s-o aflu în scurt timp, inginerul şef Ghe. Pomponiu era un specialist termoenergetic de mare clasă, cu o solidă educaţie nemţească, ce mai, adică neamţ la propriu şi la figurat. Nu pot să spun că eu l-am apreciat din prima, pentru că, la început mi s-a părut cam sever, uneori parcă mă urmărea tot timpul şi avea mereu ceva să-mi reproşeze, alteori nici nu mă băga în seamă zile la rând, de parcă nici nu existam.

O întâmplare nostimă de care îmi amintesc, din perioada când încă nu-mi terminasem stagiatura este că, într-una din zile, eram în birou şi maistrul de schimb la sala cazanelor, unul Goagă a venit la mine să-mi spună că avem o avarie la cazanul 1 şi anume că a cedat “ştobiţa” unui ventil, ceea ce impunea oprirea cazanului. Am fost puţin derutat, pentru că habar nu aveam ce însemna “ştobiţa” de care vorbea, drept care, ca să nu-mi arăt neştiinţa în faţa lui, l-am întrebat ce soluţie are pentru remedierea rapidă a defecţiunii. Mi-a răspuns că trebuie făcut un releveu al piesei şi că dacă avem desenul, atelierul mecanic va rezolva situaţia în câteva ore. Ca

să mă arăt util, ştiind şi că mă pricep foarte bine la desen tehnic, i-am zis repede să-mi aducă piesa în birou că am să-i fac eu releveul.

Am văzut că omul m-a privit puţin cam lung, dar în final a plecat fără să obiecteze. Pentru cei care nu ştiu asta, în fabrică se respecta disciplina ierarhică şi, în general ceea ce spunea superiorul (adică inginerul) trebuia executat, fără prea multe comentarii. Maistrul Goagă a plecat prin urmare şi, după vreo două ore, când începusem chiar să cred că a uitat ce i-am spus sau că situaţia s-a rezolvat mai simplu, îl văd intrând în biroul meu de la et.II, cu alţi patru oameni după el, care, pe un drug de fier, cărau o vană DN 400, de vreo 150 - 200 kg. Eu, când i-am văzut am înlemnit şi am început să fac feţe, feţe. I-am spus pe loc că totuşi “ştobiţa” trebuie dusă înapoi şi că vin eu jos să-i fac releveul (mi-era teamă că apare cineva în biroul meu şi o să mă întrebe cum a ajuns acolo). Abia atunci am aflat, că de fapt defecţiunea era la sistemul de etanşare al tijei, care putea fi simplu demontată şi adusă fără a extrage vana.

A fost pentru mine un alt exemplu de cum nu va mai trebui să procedez în situaţii similare, după ce am devenit şef de centrală. Mai mult decât atâta, de atunci şi dacă mi-ar fi spus maistrul sau vre-un muncitor că a intrat o muscă în centrală, mă duceam să văd cu ochii mei “la faţa locului” despre ce este vorba. Cât despre acea întâmplare, eu am fost bucuros că până la urmă totul s-a rezolvat cu bine şi că nu s-a răspândit în fabrică zvonul despre gafa mea monumentală.

Cu mici abateri, fireşti pentru perioada de debut, în cele din urmă am învăţat să mă adaptez la stilul de disciplină necesară într-o fabrică şi pot spune că mi-a fost de folos şi atunci şi mai târziu, prin alte locuri de muncă pe unde m-a mai purtat viaţa.

Am deprins lucrul cu oamenii, dar şi rigoarea cu care trebuiau executate anumite manevre de o importanţă deosebită pentru bunul mers al centralei (atât pe partea electrică, cât şi pe cea termică).

După nici patru luni am ajuns să mă orientez bine şi să cunosc fără ezitare instalaţiile din centrală dar şi pe cele ce alcătuiau fluxul tehnologic al fabricii.

Urmând planul trasat de inginerul şef, am reuşit chiar să-l devansez şi să-mi închei stagiatura în numai şase luni. A urmat un examen final pe care l-am luat cu brio, pentru că, destul de repede am şi fost numit şeful CET- ului după cum vă spuneam anterior. De altfel, în această numire era cuprinsă şi intenţia conducerii fabricii de a-mi schimba eventualul gând de plecare şi de a mă lega oarecum “de glie”. Sigur că şi statutul meu în fabrică s-a îmbunătăţit substanţial, din toate punctele de vedere, odată cu această numire. De fapt ar trebui să vă mai povestesc şi o alta dintre situaţiile care au contribuit din plin la creşterea prestigiului meu în faţa inginerului şef Pomponiu şi la numirea ulterioară ca şef de centrală.

Era către sfârşitul celor şase luni de stagiu, când, a survenit următoarea situaţie la sala maşinilor. După o modernizare făcută la una din turbine (erau echipamente cu vechimea de peste 50 de ani, de fabricaţie nemţească S.S.W.) la aceasta nu se mai obţinea presiunea de ulei necesară atât pentru diferite comenzi cât şi pentru ungerea lagărelor turbinei. O întreagă comisie de specialişti, în frunte cu reprezentanţii întreprinderii Energoreparţii fuseseră convocaţi pentru a încerca să afle cauzele şi mai ales cum s-ar putea rezolva această defecţiune destul de gravă, de natură a periclita funcţionarea pe termen lung a grupului respectiv. Soluţiile avansate de specialiştii Energoreparaţii implicau se pare riscuri destul de mari pentru a fi aplicate în situ. Toate astea eu le aflam “pe surse” cum spun ziariştii în ziua de azi, pentru că nimeni nu-mi prea dădea atenţie mie, un stagiar fără experienţă practică.

Într-o seară însă, după ieşirea din schimb, am încercat să-l abordez pe inginerul şef căruia am apucat să-i spun că, m-am gândit şi eu la problema ivită la turbină şi că, s-ar putea ca ea să fie datorată pompei de circulaţie a uleiului, caz în care există metode de rezolvare la îndemână. Pomponiu m-a expediat în stilul lui, destul de zeflemist, spunându-mi:

- Du-te dom`ne la dans la casa de cultură, eşti tânăr, ce-ţi baţi dumneata capul cu lucruri la care nu ai cum să te pricepi!

M-am simţit jignit de neîncrederea lui şi mai ales de faptul că nici măcar nu stătuse să asculte cât de cât ce voiam să-i spun. Am plecat cam necăjit şi, la ieşirea din fabrică am dat nas în nas cu secretarul de partid pe fabrică,

pe care-l cunoşteam (la data aceea încă nu mă făcuseră membru de partid). L-am salutat şi, acesta m-a întrebat dacă mi-am terminat treaba şi de ce par cam supărat. Eu i-am relatat atunci rezultatul discuţiei mele cu inginerul şef, la care el mi-a zis să fac calea întoarsă şi împreună cu el am intrat în sala unde se afla comisia de specialişti care dezbăteau problema. I-a rugat să mă asculte şi pe mine pentru că i-am spus că aş avea o soluţie care merită încercată. Pe scurt, le-am expus pe loc ce anume gândeam eu că trebuie făcut pentru readucerea presiunii pompei de ulei în parametrii normali de funcţionare, şi anume că, rotorul pompei trebuie înlocuit. Este foarte adevărat că soluţia o întîlnisem în cursul prof. Pavel Dorin, ceea ce am şi recunoscut şi pentru a-i convinge că nu este o prostie, pe loc am pus mâna pe telefon şi l-am sunat pe profesor. Norocul meu a fost că l-am găsit acasă şi i-am expus repede problema pe care o aveam şi rezolvarea pe care eu o propuneam, adâugând totuşi că sunt tratat cam cu neîncredere de cei care trebuie să ia decizia.

Profesorul m-a ascultat şi mi-a răspuns în stilul lui caracteristic, cu voce tare, ca să se audă clar, dincolo de microfon:

- Sigur că asta este soluţia la problema voastră şi cine nu o pricepe e fie greu de cap, fie de-a dreptul prost.

Aşa era prof. Pavel, nu se sfia niciodată să spună drept în faţa oricui ceea ce gândea, indiferent de rangul sau demnitatea celui căruia i se adresa. Cu mulţi dintre foştii lui studenţi ţinea legătura, ne spusese chiar să nu ezităm să-l contactăm ori de câte ori ne lovim de o problemă profesională în care el ar putea să ne ajute. Eu aşa am făcut atunci şi nu mi-a părut rău.

Soluţia mea a fost luată în considerare şi în final acceptată şi, în cel mai scurt timp rotorul pompei a fost trimis la uzina Aversa din Bucureşti unde, după desenele mele, a fost turnat unul nou, cu caracteristicile necesare creşterii presiunii date de pompă (diametru mărit şi simultan, strunjirea statorului).

A fost o reuşită pe care am savurat-o în sinea mea, fără să exagerez prea mult, mai ales că pentru asta am fost răsplătit şi cu o primă frumuşică. Bineînţeles că acest episod a contribuit şi el la primirea postului

de şef al centralei imediat după ce mi-am susţinut examenul de final de stagiu. Să mai adaug şi că, în noua funcţie saltul la salariu a fost considerabil, de la 850 lei/lună, ca inginer stagiar, la 1850 lei/lună, deci mai mult decât dublu, salariul ca şef de centrală.

Am început să mă gândesc serios, că o rămânere a mea în Buşteni, pe termen mai lung nu era o soluţie inacceptabilă. Era totuşi şi o altă parte din mine care parcă îmi spunea că mă predau prea uşor şi că poate ar trebui să încerc mai mult, că pot să fac mai mult.

Centrala fabricii de hârtie era legată la sistemul energetic naţional şi avea o putere instalată de circa 24 MW. Nu era deloc simplu să ţii în mână o asemenea centrală de care depindea buna derulare a întregului proces tehnologic al fabricii şi eu mi-am luat postul foarte în serios.

Ca şef de centrală aveam o serie de atribuţii de comandă şi control în relaţia cu oamenii din subordine şi, cu această ocazie am putut să aflu tot felul de trucuri pe care unii le foloseau ca să mai treacă dincolo de litera regulamentului.

De pildă, am aflat cum se poate dormi cu ochii deschişi în faţa unui panou de comandă, aşa cum mi s-a întâmplat să surprind un operator, la un control pe care-l făceam în timpul schimbului de noapte.

Am intrat în camera de comandă şi omul părea că se uită la aparate cu o privire fixă şi concentrată, dar când i-am trecut cu mâna prin faţa ochilor n-a reacţionat de loc, ceea ce înseamnă că de fapt el nu mă vedea că sunt acolo.

Aici e cazul să spun că, experienţa mea de muncă într-o unitate productivă m-a învăţat că, foarte multe probleme, din păcate din categoria celor “de viaţă şi de moarte”, se legau sau derivau din nerespectarea normelor de protecţia muncii. De aceea pot spune că am făcut o oarecare fixaţie pentru respectarea acestor norme, care adesea pot părea neimportante sau chiar puerile dar viaţa mi-a dovedit că nu este deloc aşa.

Tot din relaţia directă cu oamenii din subordine, am constatat cât de loiali pot fi aceştia şi câtă încredere pot avea în deciziile şefului, dacă şi acesta este corect şi drept în relaţia cu ei. Am mai înţeles că într-o fabrică este important să faci promovări (dacă funcţia te îndreptăţeşte cu această

atribuţie) pe criterii strict profesionale şi nu pe P.C.R. (pile, cunoştinţe, relaţii) aşa cum se spunea cu obidă, înainte de 1989. Apropo de acest subiect, în zilele noastre, sigur nu mai avem un PCR cu puterea şi atributele celui de atunci, dar tot aşa de sigur este că, în multe domenii (culmea chiar şi în cel privat) se practică încă cu mare succes sistemul **p**ilelor, **c**unoştinţelor şi **r**elaţiilor. Nu-i de mirare că lucrurile se “gripează” adesea şi la nivel micro dar şi macroeconomic.

Îmi amintesc şi acum cu emoţie cum am făcut singur, prima mea manevră de cuplare a centralei, la sistemul energetic (“paralelul” cum i se zicea pe scurt, acestei manevre). Paralelul se făcea manual şi orice mişcare greşită sau pripită, ar fi putut duce la deteriorarea iremediabilă a turbinelor. Multe săptămâni la rând i-am urmărit cu mare atenţie pe Pomponiu sau pe maistrul Goran, singurii care aveau atribuţia de a face această operaţie extrem de riscantă. Odată însă, ambii fiind absenţi din fabrică, mi-am asumat eu această manevră, deşi nu terminasem încă stagiatura şi nu prea aveam dreptul să o fac. După ce mi-am reprimat emoţia care mă cuprinsese la gândul importanţei simplului gest de a apăsa un buton, dar la un anumit moment şi într-o fracţiune de secundă, am făcut-o şi doar după ce am executat cu bine manevra, am început să tremur la gândul consecinţelor în caz de eşec. Dacă stau să mă gândesc, nu era vorba de frică ci doar de responsabilitatea faţă de ceea ce trebuia şi voiam să fac foarte bine.

Cât timp am stat la “Fierăstrău” (era cam în apropierea actualei staţii de plecare a telecabinei, spre Babele), deplasarea la fabrică, în perioada de iarnă o făceam cu sania. Coboram deci pe sanie şi, în trei, patru minute eram jos, la fabrică. Dădeam sania portarului şi acesta avea sarcina să o pună în primul decovil care se întorcea la Fierăstrău după ce descărca buştenii transportaţi la fabrică. Ritualul acesta se repeta iarna zi de zi şi, la Buşteni, iernile erau lungi, puteau dura şi cinci luni pe an, iar eu am locuit la Fierăstrău, timp de trei ani.

Deşi spaţiu aveam destul şi în casa de la Fierăstrău, în perioada aceea nu m-am omorât cine ştie ce să-mi amenajez şi să-mi mobilez locuinţa. Aveam un pat de fier, cu saltea şi plapumă aduse de acasă, iar

pe jos, aveam duşumea de scânduri, pe care, ca să o protejez şi să o menţin curată mai aşterneam din când în când ziare curate. Ca să nu râdă prea tare de mine fetele care mai veneau în vizită, puneam pe jos foi din ziarul l`Humanite.

Câţiva ani mai târziu, când mi-am schimbat locuinţa la parterul unei vile situate foarte aproape de locaţia fabricii, mi-am amenajat cu mult mai multă grijă noul apartament, luându-mi nişte mobilă şi chiar un covor de iută. Totuşi, aşa cum obişnuiam să povestesc mai târziu râzând, prietenilor mei, niciodată parcă nu am mai avut acelaşi succes la fete, ca în perioada cât am stat la Fierăstrău, cu ziare pe jos. În schimb, începusem să fiu luat mai în serios şi chiar am început să fiu vizat şi ca o posibilă partidă "de viitor" pentru domnişoarele care aspirau la măritiş. Mie însă, v-o spun sincer, nu prea îmi stătea gândul la însurătoare, deşi nu refuzam să mă mai întâlnesc din când în când cu câte o fată care-mi stârnea interesul, însă, în cel mai tainic colţişor al inimii mele păstram tot nostalgia după Bucureşti.

Anii mei de şedere la Buşteni nu au însemnat numai muncă şi obligaţii profesionale. Mi-am făcut acolo şi mulţi prieteni buni, cu care am petrecut clipe frumoase şi amuzante.

În toată perioada cât am stat la Buşteni, am ţinut mereu legătura cu profesorul Pavel, pe la care treceam ori de câte ori aveam ocazia să vin într-o deplasare la Bucureşti.

Prin ianuarie 1967, am venit în Bucureşti şi, trecând pe la facultate l-am căutat pe profesor şi am stat mai mult de vorbă. Mi-a povestit între altele, că, îşi recăpătase calitatea de conducător de doctorat după o lungă perioadă de dizgraţie, în care aceasta îi fusese retrasă de comunişti, din considerente politice. Mi-a mai spus că, unul dintre foştii mei colegi de generaţie şi bun prieten — Gheorghe Zidaru, rămas în facultate după absolvire, se va număra printre viitorii lui doctoranzi şi deodată, m-am trezit că mă întreabă, eu ce am de gând să fac în continuare, vreau să rămân la Buşteni, să-mi continui cariera în "producţie" sau poate m-ar interesa să mă înscriu la doctorat şi mai târziu să încep o carieră didactică şi aşa mai departe.

Am fost uimit dar în acelaşi timp şi flatat de propunerea profesorului, pentru că pe vremea aceea nu oricine se putea gândi să facă un doctorat şi i-am răspuns că da, m-aş înscrie şi eu la doctorat dar că nu prea ştiam cum decurge practic o astfel de acţiune. Mi-a spus că dacă sunt hotărât să mă înham la muncă, pentru că voi avea mult de studiat, prin mai se va da examenul de admitere la doctorat, pentru care trebuie însă să mă pregătesc serios la disciplinele de bază, hidraulică şi maşini hidraulice.Trecuseră deja cinci ani de când absolvisem facultatea şi sigur, lucrurile se mai uită, eu învăţasem serios la acele materii de bază pentru specializarea mea, dar se impunea să mă pun din nou serios pe treabă.

M-am întors la Buşteni, hotărât să mă apuc de învăţat, pe de o parte pentru că asta doream şi eu, pe de altă parte pentru că n-aş fi vrut în ruptul capului să-l dezamăgesc pe profesorul Pavel.

Îmi amintesc că, decizia mea a fost comentată la fabrică pentru că le spusesem colegilor mei ce vreau să fac şi, în legătură cu decizia mea de a mă înscrie la doctorat, odată pe când ne întorceam de la cascada Urlătoarea (unde aveam una din captările de apă ale fabricii), inginerul şef, care, şi acum când mă făcuse şef de centrală, tot mă mai lua uneori "în balon", mi-a zis:

- Bine măi Burchiule, tu şti că dacă ai fi venit la mine să-mi spui cinstit că vrei să te plimbi din când în când pe la Bucureşti, cu sau fără un motiv real, nu te-aş fi refuzat. Dar să-mi spui că te-ai înscris pe bune pentru doctorat, e prea de tot şi eu unul nu te cred că vorbeşti serios.
- Credeţi ce doriţi tov. inginer, dar realitatea asta e şi am să v-o dovedesc.

Am uitat să precizez că, pe atunci, conform legii, dacă erai doctorand aveai dreptul la un concediu plătit în perioada de examene şi, pentru început am beneficiat de asta ca să mă duc în mai la examenul de admitere. Surpriza mare a fost că, de unde trebuia să fie un examen oarecum formal, a fost de fapt un fel de concurs, pentru că, s-au mai înscris încă doi candidaţi în plus faţă de numărul locurilor disponibie. N-am să-i mai numesc aici, pentru că cei doi erau două nume destul de sonore

în domeniu (unul director la o mare întreprindere bucureşteană de profil şi o doamnă inginer proiectant cu experienţă).

Profesorul Pavel m-a prevenit că s-ar putea să fiu surclasat de cei doi, dar s-a comportat extrem de corect, dându-ne nişte subiecte de dezvoltat la examen, pe care, a fost evident că nu le comunicase dinainte nici mie, dar nici celorlalţi candidaţi. Ce mai, eu învăţasem cu multă ambiţie tematica de examen şi am făcut subiectele date fără probleme aşa că, fără falsă modestie vă spun că i-am surclasat eu pe contracandidaţi. Am fost admis eu şi aşa a început pentru mine drumul laborios dar şi frumos al unei cariere ştiinţifice şi didactice, pe care mi-am construit-o pas cu pas, cu multă muncă. Înainte de toate, m-am întors victorios la Buşteni şi, nu pot spune că satisfacţia mea a fost prea mică când le-am spus tuturor (inclusiv inginerului şef) că am intrat la doctorat.

Sigur, eram conştient că greul abia începea pentru mine, dar eram convins în acelaşi timp, că-mi voi finaliza planurile de viitor. Aveam 29 de ani şi o dorinţă de nestăvilit să reuşesc în ceea ce fac.

Deocamdată însă, viaţa mea a trebuit să continue la Buşteni, cu turele de la fabrică, sau câte un dans sâmbăta seara la Casa de Cultură, întâlniri cu prietenii, pe scurt, cu bunele şi cu relele ei.

Profesorul Pavel, care între timp îmi şi trimisese programul aprobat pentru doctorandură (trei examene şi referate), a venit în vara aceea la Buşteni, în concediu împreună cu soţia, doamna Elsie şi cu nepoţica lor Monica, pe care amândoi, o adorau.

Şi iarăşi îmi vine în minte o poveste legată de prima întâlnire cu prof. Pavel, în perioada cât s-a aflat la Buşteni la odihnă. Într-o după amiază ne-am întâlnit întâmplător în faţa cinematografului unde profesorul şi doamna Elsie îşi luaseră bilete la un film şi, cum mă simţeam responsabil ca profesorul meu să fie tratat aşa cum merita, adică foarte bine, auzind că locurile erau cam în fundul sălii, m-am dus imediat la directorul cinematografului, cu care eram deja bun prieten. Acesta nu a ezitat să mi le schimbe cu alte două bilete mai bune, pe rândul “de protocol”. I le-am adus profesorului, bucuros că am reuşit să rezolv repede situaţia şi după

ce i-am urat vizionare plăcută, ne-am despărţit, dându-ne întâlnire după terminarea filmului ca să stăm de vorbă.

Noroc că Buşteniul este un orăşel mic şi eu, mă găseam tot prin apropiere când, pe la jumătatea filmului l-am văzut pe profesor ieşind nervos cu doamna Elsie din cinematograf. Mi-a povestit că locurile obţinute de mine cu pile fuseseră ocupate dinainte de alţii şi că stătuseră de fapt în picioare până au obosit şi au renunţat. M-am simţit extraordinar de prost şi nu ştiu dacă scuzele mele au mai folosit la ceva, dar, după ce a tunat şi a fulgerat puţin, prof. Pavel s-a liniştit şi întâmplarea, destul de neplăcută a fost dată repede uitării.

Aşa cum spuneam, programul după care urma să-mi dau examenele la doctorat era deja făcut şi aprobat, iar prof. Pavel mi-a spus că, după părerea lui va fi dificil pentru mine să respect termenele prevăzute pentru a-mi da cu succes examenele dacă nu mă voi gândi la un transfer în Bucureşti, ca să putem comunica mai simplu şi mai rapid. Şi eu începusem să mă gândesc din nou la asta, pentru că, eram conştient că va fi foarte greu, cu răspunderile şi programul încărcat pe care le aveam la fabrică, să mă pot pregăti serios pentru examenele de doctorat. Era exclus să-mi pot permite ca în timpul programului să fiu văzut citind altceva decât ce avea strictă legătură cu treaba pe care eram plătit să o fac.

Aşadar, odată gândul plecării din Buşteni încolţit în mintea mea, nu mai aveam decât să mă gândesc cum să-l pun în practică. Era luna iulie şi primul examen, cel de hidraulică, îl aveam programat către sfârşitul lunii decembrie, prin urmare trebuia să mă grăbesc să-mi rezolv situaţia. Întâi mi-am căutat viitorul loc de muncă şi apoi trebuia să mă gândesc unde voi putea să stau. Din nou providenţa mi-a venit în ajutor, luând şi de data asta chipul unor persoane de care am mai vorbit în capitolele anterioare.

Devin bucureştean, cu casă şi buletin de oraş

Ca să ajung bucureştean cu acte în regulă nu a fost deloc simplu şi vă spun cinstit că a trebuit să pun în mişcare un mic lanţ al slăbiciunilor, deşi

pentru o cauză cu mult mai corectă şi mai dreaptă, cred eu, decât cea descrisă în schiţa lui I.L.Caragiale.

Astfel, reîntâlnindu-l la Buşteni pe prof. Alexandru Măruţă, care venise pe la fabrică să facă nişte măsurători de debite la cascada Urlătoarea, am aflat că era acum director la ICH (Institutul de Cercetări Hidrotehnice), unde era disponibil postul de şef al secţiei de mecanică-modelaj şi pe care, mi-a spus că aş fi putut fi angajat. Cum însă aveam nevoie de un “transfer în interesul serviciului”, acest lucru nu ar fi fost posibil fără aprobarea “forului tutelar” al ICH şi anume a Consiliului Naţional al Apelor (CNA).

În fine, şi cu sprijinul fostului meu îndrumător de proiect de diplomă, prof. Podani, ajuns inspector general la CNA, am putut să intru în audienţă chiar la preşedintele CNA, care era un anume domn Gheorghe Hosu. În afară de funcţia în care fusese numit politic, se pare că acesta avea şi o serie de preocupări ştiinţifice, între altele, fiind foarte interesat să realizeze o *pompă sonică* (al cărei principiu fusese descoperit şi prezentat în literatura de specialitate de către celebrul savant român Gogu Constantinescu — n.: 1881 - d.: 1965).

Preşedintele CNA, era de la sine înţeles, un om ocupat, aşa cum şi în ziua de azi sunt toţi “marii ştabi”. La început m-a luat cam de sus şi mi-a spus că e greu de obţinut ce cer eu, însă când i-am spus că sunt doctorand la prof. Pavel şi că am ca subiect al tezei “turbinele bulb”, a devenit deodată foarte interesat dându-şi seama că, din poziţia de şef al mecanicii modelaj de la ICH, voi putea să-i rezolv în cunoştinţă de cauză, problema realizării modelului de pompă sonică, fără a-l solicita prea mult pe dumnealui. Şi, uite-aşa mi-a aprobat cererea de “transfer în interesul serviciului”.

Mai aveam de rezolvat o ultimă problemă, poate cea mai spinoasă dar, după cum s-a dovedit ulterior, nu insolubilă. Buletinul de Bucureşti acordat numai dacă aveai un domiciliu stabil.

Lanţul slăbiciunilor nu se închisese. M-am dus din nou la vechea noastră prietenă de familie, doamna profesoară Hortopan, cu care ţinusem mereu legătura şi care-mi urmărise atent evoluţiile mele şcolare şi apoi în

timpul studenţiei. A acceptat să mă ia în spaţiu, pentru că avea o casă mare, pe strada Negureni nr.11, pe lângă Piaţa Sudului.

Între timp, auzisem deja că se puteau cumpăra locuinţe la bloc, în rate, adică cu credit de la stat. M-am şi interesat unde aş putea lua un apartament, cum s-ar contracta şi cât m-ar putea costa. N-am să vă mai plictisesc povestindu-vă, câte exhibiţii am făcut pentru a face rost de toţi banii necesari pentru avans (circa 16.000 de lei la nivelul anului 1967, erau totuşi bani serioşi).

Ca să fac rost de bani m-am împrumutat de la toate neamurile şi mi-am mai şi vândut la sub jumătate de preţ, toate lucrurile mai valoroase (haina de piele, aparate electrocasnice) pe care le putusem achiziţiona în timpul şederii mele la Buşteni. În fine, cu greu, dar am strâns banii de avans şi am încheiat contractul pentru prima mea casă proprietate privată şi asta chiar... în Bucureşti. Aveam de ce să fiu mândru şi chiar era o performanţă pe vremea aceea.

Ca să nu vă fac curioşi, am să vă spun că, blocul în care contractasem apartamentul se afla în cartierul Militari, iar eu locuiesc în el şi în ziua de astăzi. Diferenţa este că iniţial am contractat un apartament de două camere la et. VII, şi că prin 1983, fiind deja însurat şi cu copil în clasa I-a, m-am schimbat la trei camere, în acelaşi bloc, doar că la et.I.

Oricum, îmi aduc aminte că, am fost atât de dornic să-mi iau proprietatea în primire, încât m-am mutat în apartament, fără a avea curent electric şi nici apă caldă, fiind singurul venit în bloc, dintre noii proprietari, timp de mai bine de două săptămâni. Mi s-a părut un palat, pe lângă cămăruţa înghesuită de doi metri pe trei, fără dependinţe şi dotări proprii, în care am stat cu chirie până mi s-a dat în primire noul meu apartament. Spre onoarea constructorilor care făcuseră blocul, trebuie să vă spun că, nu prea am avut observaţii de făcut pentru recepţie, finisajele erau cu adevărat de bună calitate şi conforme cu proiectul şi nu trebuia ca proprietarul să fie legat la ochi ca să nu vadă găuri prin pereţi sau ţevi dislocate, obiecte sanitare lipsă, etc. aşa cum se mai întâmplă şi în ziua de azi (la locuinţele de duzină, adică pentru plebei, nu la vilele celor ajunşi).

Un episod mai nostim se leagă de mutarea mea de la Buşteni, în speţă de transportul la Bucureşti al mobilei şi altor obiecte casnice pe care le mai aveam.

Şi aici, din nou precizarea că, transferul “în interesul serviciului” îi dădea posesorului şi dreptul la transportul plătit de către stat al mobilei şi lucrurilor între localităţile din care şi spre care se făcea transferul.

Zis şi făcut, am închiriat un camion de la o societate de transporturi din Buşteni şi şoferul, auzind că e vorba de a-mi face o chitanţă decontabilă pentru transport m-a întrebat dacă n-aş putea să obţin decontarea a două transporturi dus-întors, ca să mai câştige şi el ceva. Părându-mi-se că acest lucru nu este imposibil şi cum eram şi foarte bucuros că am rezolvat-o cu mutarea, am acceptat şi el mi-a adus mobila dându-mi chitanţa pe care eu trebuia să o decontez ulterior, la unitatea unde se făcea transferul (la ICH Bucureşti). Nu mică mi-a fost mirarea, când contabilul Matei de la ICH, mergând la el să-mi semneze decontul mi-a spus că, întrucât la dosarul meu se găseşte o cerere iniţială de transfer din partea mea, transportul nu-mi poate fi decontat chiar dacă eu am primit în final aprobarea de transfer în interesul serviciului. Cum nu-mi doream să-mi încep noua slujbă cu un scandal pe teme financiare cu conducerea institutului, am renunţat şi... am dat de la mine, plătind dublu, unicul transport pe care-l făcusem pentru a-mi aduce lucrurile. Încă o învăţătură de minte pentru mine.

Nu vă mai spun câte inimi frânte am lăsat în urmă la Buşteni, câţi prieteni buni, cunoscuţi şi multe alte amintiri plăcute din cei cinci ani de şedere acolo. Am rămas însă în relaţii excelente cu toată lumea, inclusiv cu foştii mei şefi, aşa încât, ori de câte ori am mai trecut în vizită pe la fabrică, eram primit cu multă căldură, stăteam de vorbă şi schimbam cu plăcere impresii şi amintiri din anii mei de debut în ale ingineriei.

Am avut şi un episod simpatic când, acum câţiva ani, într-o vară, trecând prin Buşteni, m-am oprit ca de obicei şi la fabrică să văd pe cine aş mai putea găsi pe acolo. Surpriza a fost că, întrebând-o pe portăreasă, de unii din foştii mei colegi şi prieteni, am aflat că toţi sunt la pensie. În primul moment m-am mirat, pentru ca mai apoi, să realizez că toţi ne

apropiasem bine de vârsta de 70 de... primăveri, numai eu, ca profesor în învăţământul superior, beneficiam încă de legea care-mi permitea să activez până la împlinirea vârstei de 70 de ani. A fost pentru mine un nou prilej să reflectez, la vorba latinului: *“Fugit ireparabile tempus”*. M-am mai înveselit puţin când tânăra de la poartă, s-a uitat la mine lung şi mi-a zis:

- Ştiţi, eu totuşi vă cunosc pe dumneavoastră...
- Cum, am replicat eu cu oarecare speranţă în glas, dumneata unde lucrai?
- Aaa, nuu, am auzit de fapt de la mama mea, ea a lucrat aici până în urmă cu douăzeci de ani.

A fost de fapt ultima mea descindere la fabrica de hârtie din Buşteni, pentru că, doi ani mai târziu când am mai trecut iar prin Buşteni, deja am văzut că în locul clădirilor tehnologice ale fabricii se ridica un morman de moloz şi când am întrebat trecătorii am aflat că fabrica nu mai există şi a fost dezafectată.

Tinerel... m-am însurat, dar şi doctoratul mi l-am luat

Odată încheiat capitolul şederii mele la Buşteni, şi rezolvată în toate privinţele mutarea şi aşezarea la casa mea, în Bucureşti, mi-am început activitatea de şef al secţiei mecanică-modelaj de la ICH. În această secţie se realizau toate modelele fizice necesare cercetărilor în curs pe domeniul amenajărilor hidrotehnice din ţară. La solicitarea cercetătorilor, în secţia noastră întocmeam desene şi detalii de execuţie după schiţe, ale unor modele la scară, ceea ce mi-a permis să pot avea contacte strânse cu cercetători de prestigiu, precum: C. Diaconu (Hidrologie şi Meteorologie), R. Bally (Construcţii hidrotehnice), Ventura Ghederim (Alimentări cu apă), I. Negulescu (Tratarea apelor uzate), M. Lateş (Hidraulică navală) şi mulţi alţii, oameni de înaltă ţinută profesională, recunoscuţi în domeniile în care activau.

Voi povesti aici o întâmplare care i-a pus în posturi oarecum antagonice pe domnul Lateş şi respectiv pe domnul Moscu — şeful

atelierului de modele din lemn şi plastic, aflat în subordinea mea. Trebuia să executăm modelele a circa 400 de stabilopozi (dispozitive folosite pentru disiparea energiei valurilor în zonele marine de coastă), aceştia urmând a fi amplasaţi şi studiaţi în cadrul unui model fizic realizat în hala de modele a institutului. Stabilopozii erau din beton turnat în cofraje din lemn şi după decofrare, mai mult de 10% din ei s-au ciobit, rezultând într-o soluţie uşor diferită (cu picioruşe prismatice), cea iniţială prevăzând ca picioarele fiecărui stabilopod să aibă formă cilindrică.

Ca să nu fie rebutaţi, stabilopozii "defecţi" au fost amplasaţi şi ei în bazinul de valuri, grupaţi mai lateral faţă de cei reuşiţi la turnare (cei cu picioruşele cilindrice). După o perioadă de experimentări, s-a constatat că, "rebuturile" s-au comportat mult mai bine ca ceilalţi, în fapt, soluţia rebutată rămânând în final ca soluţie definitivă, folosită şi în ziua de azi pe tot litoralul românesc. Toate bune şi frumoase, dar soluţia finală a fost revendicată şi de cercetător dar şi de maistrul Moscu ca soluţie inovatoare şi, cei doi au ajuns chiar la un proces în instanţă. Instanţa a tranşat conflictul impunându-le "coautoratul" soluţiei şi aşa de la o eroare de decofrare s-a ajuns la soluţia cea mai potrivită de stabilopozi.

Nu ar fi însă primul caz în care o mare descoperire s-a făcut din pură întâmplare şi îi am în vedere aici pe Arhimede care şi-a descoperit legea făcând baie, pe Isac Newton cu mărul şi celebra exclamaţie: "Evrika!", la Papin şi ceaiul lui de mac în ulcica cu capac şi poate încă mulţi, mulţi, alţii.

Revenind la mine şi la viaţa mea în ICH, am să vă spun că şi aici mi-am luat foarte în serios îndatoririle dar, în acelaşi timp aveam şi o mare preocupare să-mi pregătesc primul examen la doctorat, al cărui termen se apropia. Deşi atmosfera din ICH era propice pentru studiu, aveam la dispoziţie şi o bibliotecă bine dotată cu cărţi şi reviste de specialitate, eu, ca şef al secţiei de mecanică modelaj, nu-mi puteam permite să lucrez la altceva în timpul programului, mai ales că, aşa cum vă spuneam, tot timpul la mine în birou era cineva care dorea să-i soluţionez ceva, fie că erau cercetări, fie oamenii mei care-mi cereau părerea despre vreo soluţie mai dificil de realizat. Examenele trebuiau pregătite serios şi rămâneam adesea după program, când lucrurile se mai linişteau şi eu puteam studia

fără a mai fi deranjat de cineva. Îmi amintesc că, de multe ori ieşeam din institut după ora zece seara, după ce conspectasem poate zeci şi sute de pagini, care sigur că îmi foloseau în primul rând mie dar ele trebuiau prezentate şi comisiei de examen. Îmi amintesc că numai pentru examenul de hidraulică am conspectat în total peste o mie de pagini, folosind culorile, după modelul prof. Pavel, pentru a-mi eşalona nivelul de importanţă al problemelor pe care le studiasem.

Cele trei examene şi referate, le-am susţinut fără nici-o întârziere faţă de programul iniţial trasat de prof. Pavel, aşa încât, după doi ani, am putut să mă dedic integral întocmirii tezei cu titlul: “Contribuţii la studiul turbinelor cu reacţie, de joasă cădere, Kaplan, Dèriaz şi Bulb”, pe care am finalizat-o într-un singur an.

Bucureşti, 12 Iunie '67

Stimate Coleg

Iţi scriu în legătură cu Programul de activitate de doctorat, care este aprobat de consiliul ştiinţific şi de Rectorat nr şi titlu de examene însă cu o mică modificare de date:

Maşini hidr 30 dec 1967
Mec. fluide 30 oct 1968
Metode de calcul... 31 martie 1969

Această ordine, desigur s-a constatat ca în [illegible] [illegible], [illegible] nu am ştiut / că toate examenele se dau în primii 2 ani

Cu stimă,
[illegible] Pavel
Str Dr [illegible] 36
Buc 35
tel 311556

În partea stângă – Scrisoarea prof. Pavel, prin care doctorandul Victor Burchiu (pe atunci inginer la FHB), era înştiinţat cu privire la programul de activitate de doctorat, aprobat de Consiliul ştiinţific şi Rectoratul IPB.; **Foto 1** – Rotorul modelului de turbină Bulb, cu care autorul şi-a dat doctoratul; **Foto 2** – Turbina Bulb asamblată, cu carcasă transparentă din material plastic.

Cee ce este mai important însă, nu v-am spus, pentru că finalizarea cu succes a tezei impunea realizarea şi încercarea unui model de turbină Bulb, ceea ce a reprezentat o premieră absolută în România. Realizarea modelului nu a fost deloc o treabă simplă pentru mine, dar trebuie să arăt aici că am fost ajutat necondiţionat de mulţi oameni din secţia mea.

Unii erau atât de mândri de faptul că şeful lor, adică eu, îşi susţine doctoratul încât îi auzeam adesea pe câte unii spunând despre asta că: "Ăsta e modelul lu` şefu, ne dăm doctoratul cu el".

Îmi amintesc şi acum cu mare plăcere de tehnicienii Perciun, Stoenciu, Moscu, Zisu şi mai erau şi alţii care m-au ajutat, muncitori foarte pricepuţi, ca de exemplu fraţii Lupescu; pe mulţi dintre ei i-am reîntâlnit uneori întâmplător, pe stradă, alţii mă mai sună câteodată de sărbători, dar sunt şi dintre cei care, poate că nu mai sunt demult printre noi.

Modelul turbinei şi instalaţia experimentală în care l-am integrat au fost realizate după planurile mele şi au fost amplasate în hala de modele către finele anului 1969. În numai patru zile de la începerea montajului, instalaţia era deja funcţională şi puteam începe experimentările. Era destul de spectaculoasă, şi atrăgea atenţia asupra ei, de cum intrai în hală, aşa că, a stârnit nu numai remarcile curioase şi admirative ale unor cercetători, dar şi pe cele răutăcioase şi chiar răuvoitoare aş zice, ale altora. Cea mai amuzantă remarcă, deşi atunci când am auzit de ea m-am simţit grozav de jignit, a fost cea a unuia Chiper, cercetător în secţia de hidraulică maritimă, care în cadrul unei şedinţe a consiliului ştiinţific al institutului, din care făceam şi eu parte, a întrebat:

- Cine este domnule Burchiu ăsta, că am văzut o instalaţie în hală, eu n-am auzit de el, cine i-a dat aprobare să o facă?

După ce a primit răspunsul, a continuat:

- Aveţi dom`ne grijă, că a mai fost unul pe la mecanică modelaj care făcea butelii, le-a vândut prin Crângaşi pe la unii şi-am auzit că unele au şi explodat...

La un asemenea afront eu nu i-am răspuns pe loc, fiind şi extrem de afectat de tonul şi insinuările extrem de jignitoare cuprinse în vorbele lui, dar prof. Măruţă care era director ştiinţific al ICH, i-a retezat-o scurt,

spunându-i că modelul este făcut cu ştirea şi aprobarea conducerii, că nu este o marotă de tip butelie artizanală, ci un model de studiu pentru doctorat, sub îndrumarea prof. Pavel.

Ambiţionat de această discuţie, mi-am pus şi eu în funcţiune nişte relaţii, prin care am ajuns să stau de vorbă la televiziunea română cu redactorul Ioana Bogdan, care realiza pe atunci emisiunea "Tânărul Inventator". A fost foarte interesată de modelul meu, pe care eu l-am prezentat ca realizare a ICH şi a venit la institut unde a făcut un film de câteva minute cu turbina în funcţiune. Tot timpul filmării am avut grijă ca, în prezentarea sonoră, să vorbesc numai de "realizarea institutului" şi totodată, să fac referiri nu numai calitative ci şi cantitative la eficienţa şi economiile masive pe care implementarea acestui tip de turbină le-ar putea aduce în amenajările hidroenergetice de pe Oltul inferior şi Porţile de Fier II.

Filmul, a cărui copie se află şi azi în posesia mea, a fost dat pe post şi s-a bucurat şi de mare audienţă dar şi de interesul meritat, pentru că de atunci nimeni nu m-a mai deranjat cu întrebări prosteşti sau incomode şi eu am putut să-mi termin cu succes experimentele şi să-mi redactez teza. Inclusiv tov. Chiper, a venit la mine mai spăşit şi m-a felicitat personal pentru realizare.

De altfel, toate vizitele oficiale din institut, aveau în program şi o vizită pe la modelul meu, iar eu trebuia să pornesc turbina şi uneori o supraturam, ca să apară un fenomen hidraulic spectaculos (cavitaţia), perfect vizualizat prin carcasa transparentă a turbinei. Sigur că, operaţia implica şi un anume risc, ceea ce eu ştiam şi, odată după ce o numeroasă delegaţie străină (era o conferinţă a ţărilor riverane ale Dunării) a părăsit locul, după ce le-am făcut demonstraţia de rigoare, eu, interesat să mai fac nişte fotografii pentru a le ilustra în teză, am mai repornit turbina şi am supraturat-o din nou. Atunci am trăit momentul critic în care una din palelele rotorului s-a desprins, a spart carcasa din plexiglas şi s-a oprit direct în zidul cel mai apropiat, unde a făcut o gaură destul de măricică. Eu, care aşa cum v-am mai povestit aveam şi practica şi respectul regulilor de protecţia muncii specifice unui om care lucrase anterior în producţie, am înlemnit de spaimă, gândindu-mă numai ce s-ar fi putut întâmpla dacă

acest accident ar fi survenit în timp ce delegaţia străină era încă acolo. Cert este că, am avut noroc şi incidentul a fost văzut şi trăit, numai de mine. Ulterior am remediat defecţiunile şi nicidată n-am mai supus turbina la manevre atât de periculoase. La un timp, după ce mi-a mai trecut spaima, mi-am amintit de ce spusese Chiper în şedinţă, despre "ăla cu buteliile" şi, mi-am dat seama că, de dragul ştiinţei puteam să fac o prostie mare de tot.

Oricât de ocupat am fost în anii aceia când doctoratul îmi mânca aproape tot timpul, tot am avut "răgazul" să-mi întâlnesc viitoarea soţie şi, cu puţin timp înainte de data planificată pentru susţinerea publică, să mă şi însor.

"Tinerel m-am însurat" este vorba cântecului, pentru că în realitate, nu mai eram chiar aşa de tinerel, între timp, împlinisem treizeci şi unu de ani. Ai mei, şi în special săraca mama, care-şi dorea să mă vadă mai gras şi mai bine îngrijit de o femeie gospodină, mă băteau la cap, ori de câte ori, mai ajungeam şi eu pe acasă, că trebuie să mă însor, pentru că (parcă aş fi fost fată) îmi trece... vremea şi să nu rămân burlac.

Nu ştiu dacă a fost o pură întâmplare sau mâna destinului, dar viitoarea mea soţie era originară din Piteşti şi, vă aduceţi aminte că prima mea repartiţie ca inginer fusese la Piteşti. Vorbeam de multe ori amândoi după aceea că, poate dacă aş fi rămas la Piteşti, nu ne-am fi întâlnit niciodată, sau dacă ne-am fi întâlnit în nici-un caz n-aş fi luat-o în seamă ca posibilă nevastă, pentru că ea era încă liceancă pe atunci iar mie nici măcar nu-mi trecea prin cap să mă însor.

Dar în fine, aşa a fost să fie, pe 28 februarie 1970 ne-am căsătorit şi atmosfera în casa noastră a devenit cu adevărat de "atelier de creaţie". Eu lucram la teză într-un colţ iar soţia mea ocupase centrul sufrageriei, cu o planşetă A_0, aşezată pe o masă, pe care ea îşi lucra planşele pentru proiectul de diplomă. Cum pe vremea aceea mă asculta cu "sfinţenie", i-am dat şi eu, multe sfaturi şi idei privind execuţia unor desene, fiindcă de, eram inginer cu vechime şi experienţă, iar la desen tehnic am fost întotdeauna foarte priceput, având şi un spirit practic deosebit, care mă ajuta să văd imediat soluţia tehnică corectă.

Eu, pe măsură ce-mi finalizam câte un capitol din teză, i-l duceam profesorului Pavel pentru ca acesta să-l poată citi şi pentru a face eventualele observaţii şi corecturi. De multe ori era ocupat, avea multe activităţi profesionale şi ştiinţifice în care era implicat, dar niciodată nu m-a întârziat în returnarea capitolelor citite ale tezei, nici chiar atunci când, îmi spunea că-i este imposibil să-mi verifice prea repede materialul. De fapt cred că, se apuca imediat de citit pentru că a doua zi după ce-i duceam manuscrisul mă şi trezeam cu un telefon de la el, prin care mă chema să-l iau, pentru că l-a citit deja. Aici mai fac o paranteză ca să spun că, din modul în care m-a tratat pe parcursul elaborării tezei şi chiar din spusele profesorului, mi-am dat seama că eram "doctorandul lui preferat". Cu toate astea niciodată nu mi-am permis să mă duc la profesor şi să-i spun că nu ştiu să fac un anumit lucru din teză, înţelesesem din relaţia noastră de profesor-învăţăcel că ăsta era lucrul care-l supăra cel mai tare. În acelaşi timp, dacă te duceai la el cu două variante de rezolvare ale unei probleme, care poate chiar să se fi dovedit eronate în final, nu se supăra niciodată ci te ajuta dându-ţi o sugestie bună de soluţie alternativă, care se dovedea a fi şi cea bună.

În sfârşit, teza a fost predată la termenul prevăzut şi data susţinerii a fost fixată pentru ziua de 7 iulie 1970. Membrii comisiei mele de doctorat au fost: prof. dr. ing. Ştefan Zarea, preşedintele comisiei de doctorat, decan al Facultăţii de energetică, prof. dr. docent ing. Dorin Pavel, acadm. prof. dr. docent ing. Dumitru Dumitrescu, conf. dr. ing. Dan Taşcă şi dr. docent ing. Simion Hâncu, director la ICH.

Susţinerea a fost încununată de succes, în finalul ei am prezentat şi secvenţa filmată pentru emisiunea TV şi, totul s-a încheiat cu bine, eram doctor inginer şi... mai bifam un punct în planul meu de viaţă, pe care mi l-am îndeplinit exact aşa cum mi-am propus. Am fost primul din acea serie de doctoranzi ai profesorului Pavel, care-şi încheiase doctoratul în termenul cel mai scurt (în numai trei ani, faţă de cei şase prevăzuţi de lege ca termen limită)

Oricum, modelul turbinei Bulb, cu care eu mi-am luat doctoratul a stârnit mult interes şi, după ce mi-am susţinut teza, la insistenţele prof.

Ştefan Zarea a fost cedat de către ICH facultăţii de energetică, pentru a fi utilizat în laboratorul de maşini hidraulice, ca model demonstrativ pentru studenţii de la hidroenergetică. Dacă ar fi fost să fie după dorinţa mea, modelul ar fi trebuit să fie adus în noul laborator pe care l-am realizat tot eu la FIF unde, m-am transferat după 1971, ca titular al disciplinei de Pompe şi Staţii de Pompare.

Foto 1

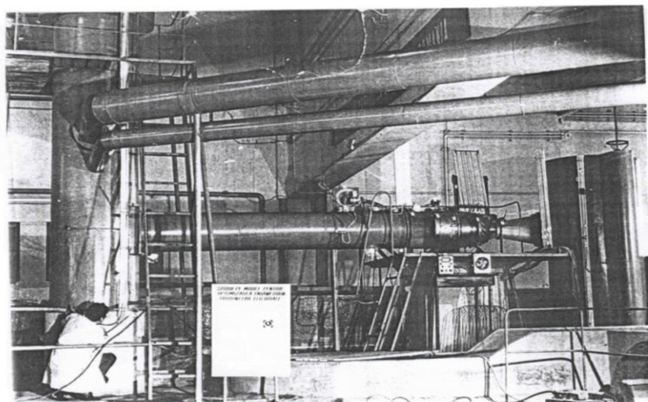

Foto 2

Foto 1 – Autorul, conferenţiar la FIF USA MV, împreună cu decanul prof. Cezar Nicolau, prezintă instalaţiile din primul Laborator de Hidraulică şi Instalaţii de Pompare (subsol, corp A), în cursul unei vizite a ministrului Învăţământului, Mircea Maliţa (1972); **Foto 2** – Modelul de turbină Bulb pe standul de încercări, realizat de către autor, la ICH Bucureşti (1969 - 1970).

Aş fi vrut să-l adaptez la funcţionarea ca pompă şi să-l prezint studenţilor mei. Din păcate alţii au decis şi modelul a fost cedat Politehnicii, unde n-a mai fost niciodată repus în funcţiune.

Ca să închei acest capitol într-o notă de veselie şi optimism, voi mai povesti o întâmplare de pe vremea când eram încă şef la mecanică modelaj. A fost o întâmplare cu final fericit, dar care putea să se termine şi destul de rău pentru mine. De data asta protagonistul nu am fost eu, ci unul dintre tehnicienii din subordinea mea — nea Petrică Perciun — un om altfel priceput şi cu un spirit scormonitor, pe care nu se sfia să-l traducă în tot felul de invenţii, uneori trăsnite, pe care venea şi mi le prezenta cu mare încredere, încercând să mă facă chiar părtaş la unele dintre ele.

Odată, ştiind nea Perciun că eu îmi dau doctoratul în turbine, a venit la mine şi mi-a prezentat o teorie a lui, precum că turbinele Kaplan de pe malul sârbesc s-ar învârti cu o tură în plus faţă de cele de pe malul românesc, datorită.... forţelor centrifuge, care-ar acţiona diferit pe cele două maluri.

Văzând că nu mă poate convinge uşor, m-a invitat să vin în altă zi la el acasă, unde avea amenajat un adevărat atelier de “inventică”.

Acolo, pe o masă, plasase o maşinărie centrifugă, precum o roată de ruletă, pe care se învârtea o bilă metalică mai măricică. Când nea Petrică a început să învârtă maşinăria, bila a prins şi ea viteză şi, la un moment dat n-am mai văzut decât că bila a zburat, trecând razant pe lângă capul meu, a trecut prin uşă şi s-a oprit în holul de la intrare. Ca o consolare, nea Petrică, s-a uitat la mine, eu la el şi mi-a zis:

- Domn` inginer, e prima dată când mi se întâmplă aşa ceva...

Eu, n-am prea putut să mai îngaim mare lucru, însă în sinea mea m-am gândit că trebuie să-mi fie învăţătură de minte şi altădată să fiu mai circumspect cu inventatorii, că la ei, cam toate se întâmplă “prima oară”, şi alea reuşite, dar şi cele ratate.

Totuşi nu m-am putut supăra pe nea Perciun că mi-a pus viaţa în pericol, fiindcă era tare cumsecade şi de bună credinţă aşa că... m-a mai “cooptat” odată la evaluarea unei invenţii de-a lui. De data asta, dacă-mi

aduc bine aminte era vorba despre un fel de: ...“influenţa razelor de lună asupra galoşilor de gumă” şi să vă povestesc.

Într-o zi, nea Petrică Perciun mi-a cerut aprobarea să-i dau maşina secţiei, o vechitură de IMS şi un muncitor drept ajutor, ca să facă el nişte măsurători, undeva, pe un câmp la marginea Bucureştiului. Întrebându-l despre ce este vorba mi-a spus că, în noaptea următoare va fi o eclipsă de lună anunţată şi ca urmare, se vor produce unele modificări ale scoarţei terestre, pe care el dorea să le măsoare, în nu ştiu ce scop. Intenţiona ca la măsurători să folosească o nivelă topografică şi o miră, dar nu mi-a dat detalii cum şi de ce. Eu am încercat să-l lămuresc că nu poate face genul de măsurători la care se gândea, numai cu astfel de instrumente, dar el, nu şi nu, că are în cap şi ştie bine ce trebuie să facă.

Ca să scap de insistenţele lui i-am sugerat să facă un referat pe care să i-l aprobe directorul, crezând că acela nu-i va aproba în nici-un caz o asemenea bazaconie. Ei bine, m-am înşelat, nea Petrică a obţinut aprobarea şi... în noaptea eclipsei a fost plecat la “măsurători”.

A doua zi dimineaţă s-a şi înfiinţat la mine şi mi-a băgat sub nas victorios, un tabel de “date măsurate”. Trebuia să înţeleg din acele date că, pe măsură ce se derula eclipsa, cotele terenului s-au modificat, ceea ce i-ar fi putut confirma teoria lui.

Eu, m-am uitat atent la datele obţinute din “măsurători” şi mi-am dat seama că, diferenţele proveneau de fapt din aceea că, probabil, spre sfârşitul eclipsei, când oscilaţiile ar fi trebuit să se diminueze şi ele de fapt creşteau, muncitorul care-i ţinea mira lui nea Petrică, obosise şi începuse să moţăie de somn mai abitir... I-am spus şi lui observaţia mea şi, şi-a dat seama că aveam cumva dreptate. Ca să nu-şi facă sânge rău că a pierdut timpul degeaba, i-am sugerat să excludă datele finale şi să facă nişte diagrame cu scara mărită pe verticală care, în final arătau ca nişte oscilaţii în dinţi de fierăstrău, de care nea Perciun a fost extrem de mândru. Toate bune şi frumoase dacă lucrurile s-ar fi oprit aici. M-am întâlnit însă odată cu el în staţie la Semănătoarea şi mi-a spus că are de gând să facă o comunicare la o sesiune ştiinţifică a Facultăţii de Geografie şi că, bineînţeles voi fi coautor. Când am mai auzit-o şi pe asta i-am spus destul

de serios ca să mă creadă că-l dau în judecată dacă-mi foloseşte numele, mai ales că totul era "opera" lui, pe care eu nu doresc de loc să mi-o asum, nici măcar parţial.

Prima mea deplasare în străinătate

În perioada pregătirii doctoratului activitatea mea publicistică a fost destul de susţinută, lucru la care şi prof. Pavel ţinea în mod deosebit. Majoritatea articolelor, cu rezultate ale cercetărilor făcute de mine pentru definitivarea tezei le publicam în revista Hidrotehnica, una dintre cele mai prestigioase publicaţii pe domeniu din ţara noastră.

La începutul verii anului 1970, după ce îmi dădusem deja doctoratul, eram încă salariat la ICH, devenit ISCIFPGA, am aflat de o conferinţă a AIRH (Asociaţia Internaţională pentru Cercetări Hidaulice) programată să se desfăşoare la Stockholm, în perioada 23-27 august 1970.

În colaborare cu prof. Pavel, am trimis şi noi o lucrare cu tema: *"Influence of economical Parameters on the turbines diameters"* care conţinea principalele contribuţii la acest subiect, selectate din teza mea de doctorat. Nu am completat şi formularul de înscriere pentru că, taxa de participare la lucrările conferinţei ca şi celelalte cheltuieli în valută, implicate de o eventuală participare a mea, în persoană, se ridicau la o sumă de câteva sute de dolari, bani pentru care eu ar fi trebuit să obţin mai întâi toate aprobările ca să mă pot angaja să-i dau. Am primit destul de repede confirmarea acceptării lucrării, sub rezerva achitării taxelor de participare.

Am primit mai întâi aprobarea consiliului ştiinţific al institutului după care am continuat demersurile la Ministerul Agriculturii, forul tutelar al ISCIFPGA, pentru a obţine aprobările de rigoare (efectuarea deplasării oficiale şi valuta necesară). Evident, răspunsul ministerului a fost negativ, motivat de faptul că: …"după recentele inundaţii, ţara se confruntă cu o acută lipsă de valută şi bla, bla, bla"…

În disperare de cauză am intrat chiar în audienţă la ministrul agriculturii — pe atunci Angelo Miculescu — şi tot nu am reuşit să-l

conving să-mi aprobe deplasarea. Îmi amintesc chiar că, acesta mi-a zis cu oarecare ironie, că dacă ţin neapărat să vizitez occidentul: *"…să joc la loterie că poate voi câştiga o excursie în străinătate"*.

Am lăsat totuşi un memoriu la adjunctul ministrului — Barbu Popescu, la care, după un timp am primit răspunsul că, deşi Ministerul Agriculturii nu poate suporta costurile participării mele la conferinţă, mi se aprobă participarea pe cont propriu, cu posibilitatea de a schimba doar suma de 75 $ (ceva mai mult de un sfert din suma necesară înscrierii oficiale la conferinţă). Mai rezulta şi că, plata în lei a cheltuielilor pentru transportul dus-întors cu trenul, va trebui făcută din banii solicitantului, adică ai mei.

Am luat şi eu partea bună a lucrurilor, adică faptul că mi-a fost aprobată deplasarea în occident, fără să mă gândesc prea mult la implicaţiile financiare şi mai ales la ce voi putea face cu acea ridicolă sumă în valută, cu care eu ar fi trebuit să-mi asigur şi taxa de participare la conferinţă dar şi supravieţuirea timp de vreo 15 zile în străinătate. Prin urmare am început să mă agit pentru obţinerea paşaportului şi în final a valutei.

Recunosc că, de obţinerea paşaportului şi a vizelor necesare s-au ocupat în principal şi cei de la institutul unde lucram şi care, de această dată nu mi-au pus prea multe beţe în roate.

Între timp, eu îmi făceam itinerariul şi evident că mi-am planificat ca drumul dus-întors să-l fac cu trenul, la clasa a doua, fiind şi mai ieftin, dar şi pentru că asta îmi permitea ca la întoarcere, să fac mai multe escale prin cele câteva capitale europene, pe care le traversam şi doream mult să le văd, fie şi măcar din "fuga trenului".

Convins că odată ajuns la Stockholm la conferinţa AIRH, voi putea totuşi să mă înscriu oficial, plătind doar o taxă simbolică sau, cu puţin noroc chiar nimic, fără să-mi mai fac multe griji, mi-am continuat febril pregătirile de plecare.

Deşi nu primisem încă paşaportul şi, prin urmare nu făcusem rost nici măcar de cei 75 $ aprobaţi (mi-au schimbat banii de-abia după ce am obţinut paşaportul), împreună cu soţia, mi-am elaborat "inginereşte" listele cu alimentele pe care trebuia să le cumpăr ca să le iau cu mine. Am

calculat scurt ce voi mânca dimineaţa, la prânz şi seara şi mi-au rezultat un număr de conserve de carne, legume şi compoturi.

Norocul a fost că, la vremea aceea Ceauşescu era încă într-o dispoziţie ceva mai bună faţă de români, şi nu ne lăsase încă cu alimentarele goale sau în cel mai bun caz doar cu casieriţa, aşa cum s-a întâmplat, câţiva ani mai târziu. Prin urmare, într-o zi, am descins cu nevastă-mea direct la magazinul alimentar cu autoservire Unic, de pe bdul Magheru (lângă Sabena), de unde am cumpărat câteva zeci de cutii cu conserve de carne şi peşte, şi tot atâtea cutii cu compoturi de vişine, cireşe, etc. În plus, am mai încercat şi la bufetul unui restaurant mai central (nu-mi mai amintesc care era) unde, cu greu l-am convins pe un chelner să-mi vândă o bucată de salam de Sibiu, care nici măcar în 1971 nu mai putea fi lesne găsit în magazinele alimentare obişnuite.

Bref, cu produsele de bază achiziţionate am umplut două valize care, cântărite însumau peste 50 de kilograme. Nota bene, când m-am aprovizionat cu tot ce am crezut eu de cuviinţă că-mi trebuie pentru deplasare, nu aveam încă certitudinea de 100% că voi pleca.

Paşaportul încă nu-mi ieşise, dar l-am primit totuşi cu numai două zile înaintea plecării, aşa că am putut să-mi cumpăr în sfârşit, biletul de tren pentru care făcusem rezervare cu mult timp înainte şi să-mi schimb în timp util, valuta aprobată.

A sosit şi ziua plecării, joi 20 august 1970, în care, fără să mă sinchisesc prea tare de greutatea valizelor pe care le căram cu mine, cu paşaportul şi cei 75 de dolari în buzunar, nevasta m-a condus la gară şi m-am suit în tren.

Bineînţeles că, în glumă, i-am dat tinerei mele soţii toate asigurările că mă voi întoarce, chiar de-ar fi şi numai ca să-i aduc tot ce-mi notase ea, grijulie, pe o listă, pe care, deşi ştiam că n-am nici-o şansă să i-o satisfac, nici măcar parţial, o pusesem şi o păstram cu sfinţenie în buzunarul “de la piept”.

Biletul meu era la clasa a II-a (nici măcar la cuşetă, necum la vagon de dormit) şi drumul la ducere, care a durat vreo două zile şi două nopţi, a fost destul de obositor pentru mine.

Îmi amintesc că, prin compartimentul în care călătoream s-au perindat multe figuri noi, până ce am ajuns la destinaţie şi cum după o zi şi o noapte eram deja turtit de oboseală şi nesomn şi nici chef să mai cunosc sau să conversez cu persoane necunoscute nu mai aveam.

De altfel, înainte de plecare, când mi s-a înmânat paşaportul, am fost şi "prelucrat" în privinţa atitudinii pe care să o adopt faţă de străini: să fiu reţinut, cât mai puţine conversaţii şi mai ales, nici-un fel de lamentări sau comentarii privind situaţia din ţară.

În tren, n-am prea putut să mă hrănesc ca lumea, pentru că ar fi însemnat să-mi scot sandwich-urile în faţa acelor străini şi mă simţeam murdar şi după o zi şi o noapte de călătorie îmi mai crescuse şi barba şi… în fine mă apropiam de sfârşitul călătoriei.

Când ajunsesem în Danemarca, în compartimentul în care călătoream a venit o familie de belgieni, care, din vorbă în vorbă am aflat că mergeau şi ei tot în Suedia, dar la Göteborg. Lăsând la o parte reţinerea, m-am împrietenit cu ei, discutând despre una şi alta, despre scopul călătoriei mele, dar şi a lor (ei mergeau în concediu de odihnă), în fine… ca în tren. La un moment dat, conductorul ne-a anunţat că vagonul cu care mergeam noi urma să fie decuplat şi rămânea în Danemarca, drept care noi a trebuit să ne transvazăm în alt vagon. Belgianul, foarte amabil, când a văzut cum trăgeam din greu de cele două valize ale mele, s-a oferit să mă ajute. Deşi m-am codit iniţial i-am dat totuşi una din valize să mi-o care, la care îmi amintesc că el a exclamat râzând, în limba franceză:

- Monsieur, es`que vous avez des pierres ou des bombes ici, ou quoi?

Mai mult decât stânjenit, i-am explicat că aveam nişte conserve, pentru că, pe drumul de întoarcere aveam intenţia să mă opresc câte o zi în ţările prin care treceam, ca să le vizitez şi cum în privinţa valutei nu stau tocmai bine, m-am gândit să mă asigur că nu voi sta nemâncat două săptămâni, cât dura voiajul meu. Desigur că, apucasem deja să le spun că vin din România, că sunt inginer, şi mă duc la o consfătuire ştiinţifică la Stockholm.

Nu le-a trebuit să le spun mai mult şi au cam înţeles care era situaţia mea. Am rămas în continuare împreună cu ei, până am ajuns la punctul de

traversare cu feribotul în Suedia. Traversarea dura, dacă-mi amintesc bine, mai mult de o oră, drept care, am coborât cu toţii din tren şi am început să admirăm peisajul. Apoi, belgienii m-au invitat să intru cu ei într-un bufet unde se serveau produse tip fast food, îmi amintesc că aveau expuse pe mese platouri cu sandwich-uri de diferite culori, ornate şi împodobite cu tot felul de garnituri, cu fructe de mare şi alte specialităţi de care eu, sincer să fiu, nu auzisem în viaţa mea, necum să mai fii şi mâncat vreodată. În privinţa preţurilor afişate discret în dreptul fiecărei categorii de produse, ce să vă mai spun; erau de la câteva zeci de cenţi, până la câţiva dolari un sandwich, aşa că eu nu prea m-am înghesuit să mă servesc. Belgianul m-a îndemnat să-mi aleg ce doresc să iau, spunându-mi delicat că sunt invitatul lor. Ba chiar, văzând că eu tot mă codesc, mi-a arătat către nişte sandwich-uri care păreau a fi cu icre roşii şi, din loc în loc aveau câte o bobiţă neagră, spunându-mi să iau, că sunt deosebite. Eu, m-am servit cu două sandwich-uri din acelea arătate de el şi am mai luat şi o cutie de bere.

Apoi, ne-am aşezat cu toţii la o masă şi eu am început să mănânc din primul sandwich, care chiar îmi plăcea, când belgianul m-a întrebat din nou: Ce părere am? Sunt bune?

Eu i-am răspuns că îmi plac icrele alea combinate, la care el mi-a spus zâmbind că, nu sunt icre, nici roşii, nici negre ci nişte viermi comestibili speciali, de Marea Baltică, delicatesă pe care poţi s-o consumi în stare ultra proaspătă exclusiv pe feribot.

Când am înţeles ce mi-a spus şi mai ales că, ceea ce eu credeam că ar fi bobiţe de icre negre erau de fapt ochişorii viermişorilor, n-am mai aşteptat finalul poveştii că m-am ridicat brusc şi ducându-mă glonţ la toaletă, am scăpat neîntârziat şi de viermi dar şi de berea ingerate (berea chiar am regretat-o ulterior, pentru că fusese bună şi era tot o premieră pentru mine, fiindcă bere la cutie nu băusem până atunci, în România).

Cam livid, m-am întors la masă, unde belgienii săracii înţeleseseră şi ei ce gafă au făcut, drept care mi-au cerut scuze, dar şi eu de la ei. Între timp feribotul se apropiase de Malmö aşa că, întrucât acolo drumurile noastre se despărţeau, ne-am luat călduros rămas bun, am schimbat chiar

şi adresele, pentru a coresponda poate în viitor. Mărturisesc chiar, cu oarecare jenă acum, că oamenii aceia au fost atât de drăguţi încât înainte de a ne despărţi la Malmö, mi-au oferit şi douăzeci de dolari, deşi îmi amintesc că le spusesem că probabil o verişoară a mea din Franţa (şi o aveam în vedere pe Fănuţa, alias Aurora Cornu) urmează să-mi trimită nişte bani la Stockholm, bani cu care speram ca în final să mă descurc. În felul ăsta mai vrusesem de fapt şi să le explic de ce căram după mine atâta mâncare.

Mărturisesc că, deşi cam ruşinat, nu le-am refuzat cadoul, deşi oricum cei douăzeci de dolari nu m-au ajutat să scap de grija cheltuielilor cărora trebuia să le fac faţă în continuarea călătoriei mele, dar au însemnat totuşi ceva în economia bugetului meu atât de subţire.

Am ajuns târziu în Stockholm, sâmbătă 22 august, noaptea pe la ora 23^{30} şi având doar adresa unei pensiuni din apropierea gării, unde aş fi putut eventual să mă cazez. Adresa mi-o dăduse un român (n.a. meteorologul Nicolae Buşlega de la INMH), pe care-l contactasem înainte de plecarea din ţară, pentru că aflasem că a fost şi el în Suedia, cu puţin timp înaintea plecării mele şi care a avut amabilitatea să-mi dea unele informaţii care s-au dovedit foarte utile pentru sejurul meu acolo.

Între timp, valizele mele parcă se îngreunaseră şi mai mult, deşi câteva cutii de compot şi pachete de biscuiţi, tot mai consumasem pe drum. Dar starea de oboseală în care mă aflam, mă făcea să le consider, vorba belgianului, ca pe nişte ghiulele pe care le târam după mine. Fiindcă pensiunea se afla foarte aproape de gară, am plecat pe jos şi, ca să-mi pot transporta geamantanele, am început să le car, unul câte unul, pe distanţe mici. Căram un geamantan, îl lăsam jos după câţiva metri, mă întorceam după celălalt şi tot aşa, avansam ca melcul pe burlan.

Noroc că, la ora aceea din noapte puţinii trecători nu prea mă băgau în seamă şi manevrele mele au trecut oarecum neobservate. Totuşi, la un moment dat, un tânăr cam cherchelit, s-a oprit lângă mine şi, probabil în suedeză, pentru că n-am înţeles mare lucru din ce mi-a spus, s-a oferit să mă ajute.

Mai mult prin semne, mi-a arătat că este pictor (zugrav, aveam să aflu în final) şi, l-am lăsat să apuce unul din geamantane.

Scena era destul de hilară şi, chiar şi în situaţia în care mă aflam, mie îmi venea să râd la gândul că, un doctor inginer din România şi un «pictor» din Suedia, cară geamantane pline cu conserve, noaptea, pe o stradă din Stockholm.

Îi arătasem "pictorului" adresa unde trebuia să ajung şi el m-a dus relativ repede şi la fix, până în faţa pensiunii căutate, ba chiar m-a ajutat să şi negociez cu proprietăreasa.

A rămas deci cu mine până ce patroana pensiunii, mi-a comunicat condiţiile de cazare (echivalentul în coroane suedeze a circa 3 $ pe noapte) şi apoi mi-a dat cheile camerei în care urma să mă cazez. Ca să-mi arăt gratitudinea faţă de însoţitorul meu, am scos o sticlă mică de cognac dintr-unul din geamantane şi i-am oferit-o, lucru care l-a înveselit foarte tare şi ne-am despărţit buni prieteni. Între timp avusesem timp să înţeleg că de fapt nu era pictor, ci zugrav de case, dar ăsta era deja un detaliu minor, de vreme ce tipul fusese atât de amabil cu mine şi mă scosese din încurcătură, la ora aceea târzie din noapte.

A fost prima noapte după plecarea din ţară în care m-am putut şi eu odihni într-un pat comod, deşi emoţia pentru ceea ce ar fi trebuit să mi se întâmple a doua zi, nu prea m-a lăsat să dorm liniştit.

Oricum, a doua zi, adică duminică 23 august (mi-a venit în cap gândul că, românii mei din ţară sunt la marea defilare tradiţională), spălat, bărbierit şi pus la patru ace, m-am îndreptat către Palatul Parlamentului, unde urmau să se desfăşoare lucrările conferinţei. Odată ajuns la recepţie, m-am adresat unei doamne cu ecusonul conferinţei, i-am spus cine sunt şi de unde vin, dar a trebuit şi să adaug că, nu am deocamdată cei 250 $ necesari pentru înscriere, însă ei urmau să sosească pe numele meu în zilele următoare, fie din România (aici am blufat), fie din Franţa de la o rudă de-a mea.

Fac o paranteză aici, ca să spun că, întradevăr, îi scrisesem verişoarei mele o scrisoare pe care o pusesem la poştă în gara din Viena, în care îi solicitam ajutorul şi îi dădeam adresa secretariatului conferinţei AIRH. Se

pare că, explicaţiile mele nu au fost suficient de credibile ca să primesc mapa cu programul şi lucrările conferinţei dar, pentru început, am fost totuşi poftit în sala unde se ţineau lucrările de deschidere.

A trecut prima zi a conferinţei şi în ziua următoare, doamna de la recepţie m-a anunţat că, într-adevăr, pe numele meu sosiseră din Franţa, 200 de franci. Evident că suma nu acoperea costul înscrierii şi, după ce s-a consultat cu cineva dintre organizatori, mi-a făcut propunerea de a lua parte la lucrările conferinţei fără să mai achit taxa de participare, cu condiţia de a accepta să susţin şi comunicarea unui profesor de la I.P. Timişoara, pentru care taxa de înregistrare fusese achitată în avans, dar, în ultimul moment îşi declinase participarea (am aflat ulterior că el nu primise paşaportul în timp util).

Cu curaj, am acceptat propunerea lor, însă i-am rugat să-mi dea măcar volumul cu lucrările conferinţei în extenso ca să pot pregăti expunerea orală a comunicării prof. Preda. Mi-au dat volumul de lucrări tipărite şi eu am plecat la pensiunea unde stăteam ca să-mi pregătesc prezentarea.

N-o mai lungesc, dar nu a fost deloc simplu să prezint credibil un material ştiinţific pe care nu-l întocmisem eu şi care mi-a luat ceva timp pentru a-l înţelege şi rezuma pentru o prezentare orală cât de cât inteligibilă, care trebuia să dureze maximum cinci minute. Lucrurile au ieşit chiar bine în final şi mi-am dat seama de asta urmărind în cască traducerea simultană (am făcut prezentarea în l. franceză).

Deşi am putut până la urmă să stau în sala de conferinţă şi să particip la discuţii, în rest, lucrurile deveneau penibile de cum ieşeam în pauză, când nu puteam să iau nici măcar o cafea, neavând talonul de participare oficială la conferinţă. Am avut însă interlocutori de marcă şi asta şi datorită recomandării prof. Pavel către unul din chairmanii conferinţei, prof. Nechleba, care mi-a şi facilitat participarea la una din acţiunile de grup — vizitarea muzeului Vasa, lucru pentru care îi sunt recunoscător şi în ziua de azi.

L-am cunoscut acolo, şi pe dr. Klein, directorul Institutului de Cercetări Hidraulice al concernului Vöhst din Linz care, după susţinerea comunicării mele m-a contactat şi s-a arătat interesat, mi-a spus că, are legături cu

România pentru că institutul condus de el se ocupa de modernizarea laboratoarelor ICPEH Reşiţa. Mi-a spus că oricum, vom putea sta de vorbă mai mult la banchetul de închidere a lucrărilor conferinţei şi auzind că eu nu particip şi din ce motiv, s-a oferit pe loc să-mi achite el taxa. Era însă prea târziu, întrucât conferinţa practic se terminase iar organizatorii n-au mai acceptat "înscrierea" mea tardivă. Totuşi, dr. Klein mi-a făcut invitaţia de a mă opri la Linz pe drumul de întoarcere şi să trec pe la el pe la institut ca să cunosc şi eu preocupările lor.

Lucrările s-au terminat şi am mai rămas doar o zi în Stockholm, unde am continuat să vizitez şi eu tot ce am putut, fără să mă coste prea mulţi bani. După aceea am luat primul tren în direcţia România, dar cu gândul la escalele planificate în câteva oraşe mari de pe traseul meu.

Mi-am făcut planul călătoriei de întoarcere, în aşa fel încât să voiajez pe cât posibil noaptea, ca să mă scutesc de plata hotelurilor dar şi ca să pot vedea ziua cât mai mult din locurile pe unde treceam. Singura abatere de la planul iniţial era oprirea la Linz, pentru a-l reîntâlni pe dr. Klein aşa cum îi promisesem.

Rezerva mea de conserve continuase să scadă, dar era încă suficient de consistentă ca să mă supună la exerciţii fizice obositoare. Ca să mă cruţ, pe unde m-am oprit, bagajele grele le lăsam la gară şi, eliberat de "bombe", luând cu mine doar un mic bagaj de mână în care îmi puneam câteva schimburi şi câte ceva de mâncare, am putut să circul de plăcere pe jos şi să mai şi văd câte ceva.

Prima mea oprire pe drumul de întoarcere a fost la Copenhaga, unde noaptea am petrecut-o pe o bancă în parcul Tivoli, iar a doua zi am vizitat Muzeul Nordului şi un laborator al firmei DISA, unde de asemenea fusesem invitat, la recomandarea doctorului Klein.

Am ajuns apoi în RFG, la Hanovra, unde, după ce am căutat un cunoscut din România (prof. Spătaru de la institut, aflat acolo cu o bursă), pe care nu l-am găsit fiind plecat din oraş, am dormit o noapte în parcul oraşului, pe o bancă, după care mi-am continuat drumul. Am trecut şi pe la München unde am stat doar patru ore, între două trenuri pe care le-am schimbat şi, îmi amintesc că am apucat să văd şantierul în lucru al

stadionului naţional care se construia pentru a găzdui Olimpiada şi am reîntâlnit acolo câţiva muncitori români. Vorbisem cu ei întâmplător în tren, la ducere şi ei m-au invitat ca, la întoarcere să trec pe la ei, spunându-mi chiar că aş putea dormi în baraca lor, precizându-mi însă că, să nu mă gândesc că ar fi de tipul celor folosite pe şantierele din România, ci mult mai civilizate. Deşi i-am întâlnit, m-am mulţumit să văd câte ceva din şantierul în lucru şi nu am dormit acolo, ci mi-am continuat drumul către Linz.

La Linz unde am ajuns duminica dimineaţa. Evident că nu-l puteam contacta pe dr. Klein fiindcă nu aveam telefonul lui privat aşa că, am făcut doar o mică plimbare ca să identific adresa institutului unde trebuia să ajung luni dimineaţă. De cazat m-am cazat la un mic hotel de pe malul Dunării şi, timpul rămas l-am folosit ca să mă plimb la pas prin oraş, până târziu în noapte, ca să văd şi eu mai bine, la faţa locului, cum se «prăbuşeşte capitalismul în prăpastie… uitându-se după socialismul nostru amărât».

Ca să nu mă rătăcesc, mi-am luat ca reper o groapă destul de măricică, din faţa hotelului unde mă cazasem, făcută probabil pentru o intervenţie la instalaţia de apă sau canalizare. Groapa era demarcată vizibil cu panouri împrejmuitoare, astfel încât era exclus să treci pe acolo şi să nu o remarci. Liniştit, am plecat într-o plimbare relaxată, mai întâi de-a lungul falezei Dunării, şi apoi, m-am băgat şi pe străzile adiacente, privind vitrine, oameni şi tot ceea ce mă interesa din acest oraş occidental, sortit pieirii, ca tot ce făcea parte din "putreda societate capitalistă".

Timpul a trecut repede şi nici măcar nu-mi dădusem seama când se făcuse noapte, pentru că iluminaţia era atât de puternică încât trecerea de la zi la noapte a fost aproape neobservată. Într-un târziu m-am hotărât să mă întorc la hotel ca să mă odihnesc, pentru întâlnirea de a doua zi.

Şi aici începe nostimada. Uitându-mă după lucrarea aceea în asfalt, demarcată cu panouri, din faţa hotelului în care stăteam, am trecut probabil de mai multe ori, în sus şi în jos fără să mai recunosc nici măcar locul. Într-un târziu, după atâta bâjbâială, m-am uitat să văd măcar numele hotelului şi, de-abia atunci am realizat că mă aflam chiar în vecinătatea lui, însă groapa mea parcă se evaporase.

Totul era ca-n palmă, reparaţia la instalaţii probabil terminată, groapa astupată şi asfaltul proaspăt turnat era parcă de acolo şi nu fusese niciodată dizlocat.

A fost pentru mine încă un prilej să mă minunez de eficienţa economiei capitaliste, gândindu-mă şi la câţi ani ne vor mai trebui nouă, socialiştilor ca să-i ajungem din urmă, presupunând că acest lucru ar fi fost totuşi posibil vreodată.

În fine, după o noapte de somn într-un pat confortabil, m-am prezentat la institutul unde amabilul dr. Klein m-a primit imediat ce i-am fost anunţat şi m-a purtat prin câteva laboratoare care mă interesau. Între timp îmi spunea că şi ei au preocupări în domeniul turbinelor Bulb şi, la un moment dat, oarecum în trecere, m-a întrebat dacă n-aş fi interesat să lucrez la ei. Am fost o clipă deconcertat şi imediat i-am mormăit ceva de genul că, da, mi-ar place dar trebuie să vedem ce spun cei din ţară, dacă-mi vor da drumul… A lăsat-o şi el baltă şi eu, iar după vreo oră ne-am despărţit cordial, el spunându-mi că are un program încărcat în continuare, dar că i-ar face plăcere să ne mai vedem la un restaurant, după încheierea programului. Eu plecam deja în acea după amiază aşa că ne-am luat la revedere cu promisiunea de a ne revedea în România, ceea ce s-a şi întâmplat, pare-mi-se la circa un an, un an şi jumătate, după aceea.

Următoarea mea escală a fost la Viena, unde printr-o cunoştinţă din ţară, aş fi putut avea asigurată cazarea la ambasada română. Numai că, faţă de circa 98 şilingi cât mă aşteptam să fie costul unei nopţi de cazare, acolo am aflat că, trebuia să achit o sumă mai mult decât dublă (vreo 198 şilingi pe noapte). Am renunţat bineînţeles, pentru că nici suma aceea n-o aveam dar nici intenţia de a dormi în noaptea aceea, pentru că, voiam să văd cât mai mult din Viena în acea singură noapte cât am stat acolo.

N-am să insist prea mult asupra impresiei puternice pe care mi-a făcut-o acest oraş, plin de muzica lui Joseph Strauss şi de clădiri monumentale superbe, statui şi parcuri de neuitat. Am încercat chiar să vizitez opera din Viena şi, câţiva paşi în interior chiar am făcut, alături de mulţimea care intra probabil la un concert, însă destul de repede am fost

abordat de un paznic care m-a poftit afară, politicos dar ferm. Am admirat clădirea pe exterior şi mi-am continuat plimbarea.

Cea mai uimitoare amintire a mea din Viena este faptul că, bulevardul care pleacă din zona gării West Bahnhoff şi până la parcul în mijlocul căruia trona statuia lui Joseph Strauss era pavat integral cu marmură.

Când, pe la ora două dimineaţa m-am întors la gară cu intenţia să trag totuşi un pui de somn la sala de aşteptare, ghinion: gara era închisă pentru curăţenia de noapte (între 2^{00} şi 4^{00} a.m.). Mi-au rămas în minte efluviile de mirosuri de şampon cu care spălau gara. Am plecat din nou şi am moţăit apoi pe o bancă într-un părculeţ din vecinătatea gării.

Tot ca o paranteză, la Viena mi-am amintit totuşi de lista soţiei şi am avut lipsa de spirit comercial, ca, tocmai în cea mai scumpă capitală din cele prin care treceam, să intru în primul magazin de încălţăminte din drumul meu, şi să mă las ameţit de un vânzător italian, căruia îi mergea gura ca la meliţă şi care m-a convins să cumpăr nişte cizme, frumoase ce-i drept, dar cu peste două numere mai mari decât îmi precizase soţia pe nota dată la plecare.

Din păcate, cizmele m-au costat aproape toţi banii pe care-i mai aveam aşa că, eliberat şi de grija asta, a doua zi, la prânz, am plecat spre Budapesta. La recomandarea prof. Pavel, aici trebuia să-l întâlnesc pe prof. Mösony, inginer şef la uzinele Ganz-Mavag.

În Budapesta m-am cazat totuşi la o mică pensiune şi apoi am vizitat oraşul, care, deşi poate nu la înălţimea Vienei mi s-a părut totuşi, la fel de frumos şi de curat, ca toate oraşele occidentale prin care trecusem. M-au impresionat şi aici clădirea Parlamentului, podul cu lanţuri şi bineînţeles superba promenadă de pe malurile Dunării.

A doua zi a şederii mele în Budapesta m-am întâlnit cu profesorul Mösony, care mi-a propus să vizitez laboratoarele de turbine de la Ganz şi apoi m-a invitat la masă, unde am mai stat de vorbă despre preocupările comune. Ne-am despărţit apoi, nu înainte ca el să-i transmită prin mine, călduroase salutări prof. Pavel, iar eu să-i mulţumesc pentru amabilitatea cu care se ocupase de mine.

Şi, iată-mă, în sfârşit în tren, de data asta într-adevăr cu direcţia şi destinaţia finală România.

Îmi amintesc că, de-abia la controlul vamal am realizat şi eu că mă întorsesem acasă cu aproape jumătate din stocul de conserve, spre uimirea neîncrezătoare a vameşilor, care m-au întrebat totuşi ce am cumpărat de pe unde am fost. Le-am răspuns făcând pe prostul că, mi-am luat doar o pâine la Stockholm şi o coca cola la München. Nici măcar cizmele nevestii şi cele câteva pliante şi vederi cumpărate nu le-am mai menţionat, dar nici ei nu le-au mai remarcat.

Am ajuns la Bucureşti, unde nu m-a aşteptat nimeni la gară, pentru că nici eu nu avusesem cum să-mi anunţ ora sosirii.

Ca să fac o glumă, folosind expresia standard pe care toţi specialiştii o introduceau în finalul celebrului «Raport de deplasare», deocamdată, puteam să spun că: «*scopul delegaţiei mele a fost atins*».

Deşi nu pot spune că această primă deplasare a mea, care poate că la vremea aceea era visul nerealizabil al oricărui specialist român, mi-a lăsăt numai amintiri penibile, totuşi m-am bucurat nespus de întoarcerea mea, în sfârşit, acasă.

Sigur că, pe drumul de la gară şi până acasă în cartierul Militari, am dat din nou ochii cu străzile prăfoase, casele cu tencuiala jerpelită, autobuzele şi tramvaiele de la paş`opt, dar asta nu mi-a întunecat totuşi bucuria reîntoarcerii.

Încet, încet, am reintrat în rutină şi, prima acţiune era aceea de a-mi depune paşaportul la serviciul protocol al ministerului, şi apoi, mi-am întocmit celebrul Raport de Deplasare. Nu-mi mai amintesc cât de în detaliu am făcut acel raport, dar îmi aduc aminte că, în el am avut grijă să introduc intenţionat câteva referiri explicite, la umilinţele pe care, ca specialist român, le-am resimţit, din lipsa banilor necesari ca să pot să-mi asigur o participare şi un sejur onorabil la congres.

Probabil că, cine a citit şi a trebuit să înţeleagă ceva din vorbele mele, a înţeles, pentru că, până înainte de 1990 nici nu am mai avut ocazia să plec în occident.

Am să menţionez doar că, în 1975, la trei ani după transferul meu în învăţământul superior, am mai plecat două săptămâni la Budapesta, într-un «schimb echivalent nevalutar», cum se chemau deplasările prin care se făceau schimburi de vizite de specialişti, între ţările «lagărului socialist».

De data asta, ţinta era Universitatea de Ştiinţe Agronomice din Gödolo, unde m-am întâlnit cu omologi de-ai mei şi şederea mi-a fost nu numai confortabilă dar şi extrem de interesantă, din toate punctele de vedere.

Închei acest capitol, dedicat de fapt primei mele deplasări în străinătate cu cea mai neplăcută dintre amintirile cu care am rămas din participarea mea la conferinţa AIRH.

Vă spuneam că, pentru a pregăti prezentarea colegului Preda de la Timişoara, mi se dăduse volumul tipărit cu lucrări (care altfel se dădea numai celor care-şi achitaseră taxa de înscriere la conferinţă). Eu nici nu mi-am putut închipui că ei aşteptau să le restitui cărţulia la plecare, drept care am luat-o cu mine. Dar surpriza a fost că, nici nu ajunsesem bine în ţară, cum aveam să aflu, că la institut se şi primise înştiinţarea că trebuie să returnez neîntârziat volumul de lucrări.

Cătrănit, mai întâi am făcut şi eu fotocopii (nu prea existau xeroxuri pe atunci) şi apoi le-am returnat cartea, zicând în sinea mea să şi-o pună la căpătâi, că prea scârţani s-au dovedit în cazul ăsta.

Ceea ce v-am povestit în acest capitol este oarecum o premieră pentru că, doar cu prietenii cei mai apropiaţi am putut comenta despre anumite întâmplări, fapte şi oameni pe care i-am întâlnit. Câţiva ani mai târziu, puteam însă deja să glumesc despre dormitul meu prin parcuri sau gări, dar şi despre modul cum îmi luam uneori dejunul sau cina pe vreo bancă, uitându-mă jenat să nu mă observe cineva.

Faptul că eram tânăr pe atunci m-a ajutat să-mi depăşesc inhibiţiile şi, mi-a permis mai ales, să rezist fizic şi psihic la toate situaţiile neplăcute prin care am trecut.

Partea a PATRA

CARIERA MEA DIDACTICĂ

Conferenţiar înainte de 1989...

Activitatea mea de dascăl, cu normă întreagă în învăţământul superior, a fost precedată, de-a lungul timpului, de activităţi mai mult sau mai puţin sporadice, prin cumul, pe diferite niveluri ale şcolii, după cum mi s-au ivit posibilităţile şi oportunităţile de a-mi lua norme didactice.

V-am povestit despre debutul meu în domeniu, ca profesor suplinitor în comuna natală. Asta se întâmpla prin toamna anului 1956 când, forţat de împrejurări, a trebuit să-mi întrerup facultatea pentru a putea munci, ca să-mi asigur banii pentru a-mi relua studiile.

În acea perioadă am lucrat aşadar cu clasele V – VII, ceea ce a reprezentat pentru mine o experienţă nu numai nouă ci şi extrem de utilă pentru tot ce a însemnat în continuare, cariera mea de dascăl.

Directorul Cristea, de care v-am mai vorbit şi care mă şi recomandase pentru ocuparea postului de suplinitor la şcoala din Cornu, mă asista frecvent la ore, cel puţin în perioada de început şi mi-a spus adesea că am chemare pentru această profesie, că ştiu să mă fac înţeles de copii, dar şi eu îi înţeleg pe ei, pot intra în mintea şi felul lor de a gândi şi raţiona.

Aşa se face că, mai târziu, după terminarea facultăţii, fiind inginer la FH Buşteni, nu am ezitat să accept propunerea de a preda ore la liceul teoretic din Buşteni, inclusiv la şcoala profesională şi tehnică, patronate de Ministerul Chimiei. Am făcut asta cu plăcere, în toată perioada cât am stat la Buşteni şi pentru că astfel mi se rotunjeau binişor veniturile dar şi pentru că prinsesem deja gustul carierei didactice.

Am constatat că puteam şi ştiam să mă impun destul de bine şi în faţa unor elevi mai mari şi, ceea ce este mai important, elevii mă apreciau pentru calităţi de care, în mod normal, trebuia să dea dovadă un cadru didactic: punctualitate, claritate în expunere, înţelegere pentru problemele lor dar şi severitate atunci când sesizam încercări ale unor elevi de a bagateliza anumite cunoştinţe pe care chiar consideram că este util să le dobândească.

La liceul teoretic de pildă, predam la clasa a XI-a o disciplină tehnică — echipamente şi instalaţii electrocasnice — prin care se dorea formarea elevilor în sensul dobândirii de abilităţi practice, curent necesare în viaţa lor de zi cu zi.

Şi la şcoala tehnică am predat cursuri de geometrie descriptivă, desen tehnic şi mecanică, care mi-au servit şi mie să-mi dezvolt abilităţile practice la aceste materii, aşa încât nu numai că nu am uitat ce învăţasem în primii ani de facultate, ba am putut chiar, câţiva ani mai târziu să-mi încep cariera didactică universitară, predând geometria descriptivă şi desenul tehnic, la prima serie de studenţi a nou înfiinţatei Facultăţi de Îmbunătăţiri Funciare din cadrul Institutului Agronomic N. Bălcescu, din Bucureşti.

Dar să revin cu amintirile, la prima serie a liceului teoretic din Buşteni, unde am predat disciplina "Echipamente şi instalaţii electrocasnice". Acolo am avut-o elevă pe cea care mai târziu avea să devină celebra solistă de operă Eugenia Moldoveanu (Gita, cum îi spuneau colegii ei).

Îmi amintesc că, încă de pe atunci Gita era o fată frumoasă, delicată şi extrem de talentată, pentru că am auzit-o cântând de câteva ori, în diferite ocazii şi mai ales apoi, la banchetul de terminare a liceului. În ceea ce priveşte, priceperea şi înţelegerea Gitei pentru materia pe care le-o predam, nu pot spune că erau ieşite din comun şi eu îi spuneam adesea (văzând-o că pare plictisită şi neinteresată de aridele probleme ale electrotehnicii) că sigur va avea nevoie mai târziu, fie şi ca gospodină la casa ei, de minimele cunoştinţe care să-i permită, de pildă, să schimbe o siguranţă, sau o rezistenţă la un fier de călcat. Îmi răspundea zâmbind că poate n-o să aibă nevoie şi, din fericire pentru ea, a avut dreptate.

Viaţa şi talentul au purtat-o pe Eugenia Moldoveanu prin multe capitale ale lumii şi pe mai toate marile scene, unde şi-a înălţat vocea de excepţie şi eu, deşi am avut ocazia să o mai reîntâlnesc ulterior de câteva ori, n-am mai întrebat-o dacă a fost pusă vreodată în situaţia de a trebui să schimbe o siguranţă electrică. Probabil că nu, dar asta nu înseamnă că, nu ar fi fost totuşi posibil.

Cu promoţia 1963 de absolvenţi ai liceului teoretic din Buşteni (colegii Eugeniei Moldoveanu) m-am reîntâlnit de câteva ori, pentru că m-au invitat să particip la toate întâlnirile lor periodice. Indiferent de programul pe care l-am avut, m-am străduit să-mi fac timp şi să particip pentru că invitaţiile lor au fost de fiecare dată extrem de insistente şi mai ales îmi dovedeau că doresc cu adevărat să mă facă să particip. Am constatat că întreaga lor

serie a fost alcătuită din oameni de excepţie, toţi au făcut ceva bun cu viaţa lor şi la fiecare întâlnire ascultam cu mare plăcere povestea fiecăruia privind realizările în viaţa personală dar şi în profesia aleasă.

Chiar dacă Gita n-a putut fi prezentă la toate întâlnirile cu foştii colegi de liceu, de fiecare dată le trimitea mesaje de prietenie şi de regret că nu se poate afla alături de ei. De regulă, era plecată din ţară în vreun turneu.

Personal am reîntâlnit-o prin 1985 când a avut amabilitatea să accepte invitaţia de a veni în institutul nostru, unde a susţinut un spectacol, în compania corului Madrigal. Îmi amintesc că, la finalul spectacolului, i-am trimis pe scenă un buchet de flori şi, recunoscându-mă imediat am stat de vorbă şi m-a prezentat dirijorului Marin Constantin. Am constatat cu plăcere, că nu uitase deloc de anii de liceu de la Buşteni, şi nici de discuţiile noastre legate de necesitatea de a şti să faci de toate în viaţă. Cu acea ocazie mi-a făcut şi invitaţia permanentă de a veni la Operă, ori de câte ori doream să văd un spectacol care mă interesa.

Pot spune că la Buşteni mi-am încheiat etapa de început şi de ucenicie în activităţi didactice legate strict de învăţământul mediu. Dar lucrurile nu s-au oprit aici.

Activităţile mele didactice în învăţământul superior, au demarat de-abia după stabilirea mea în Bucureşti, ca doctorand al prof. Pavel şi inginer, şef de secţie la ISCIFPGA.

Probabil că şi pentru a mă determina să mă obişnuiesc cu cariera didactică dar şi pentru a se convinge el însuşi că sunt potrivit pentru o astfel de carieră, prof. Pavel mă solicita adesea să-l înlocuiesc la cursul de Turbine şi Echipamente Hidromecanice. Am făcut asta ori de câte ori profesorul mă solicita, în toată perioada cât am fost doctorand, până în 1970, când prof. Pavel s-a pensionat.

De altfel, către sfârşitul anului 1971, când s-a anunţat public concursul pentru ocuparea postului de conferenţiar titular la disciplina Instalaţii de Pompare şi Confecţii Metalice, din nou înfiinţata Facultate pentru Îmbunătăţiri Funciare (FIF), din cadrul IANB, m-am înscris şi eu şi l-am câştigat (la data de 25.10.1971).

Înainte de a mă titulariza pe post, timp de circa un an am predat geometria descriptivă şi desenul tehnic la anul I ingineri, constatând încă odată cât de utile mi-au fost cursurile extraordinare de descriptivă, pe care ni le făcea prof.M. Botez, dar şi faptul că mai predasem la Buşteni aceste discipline, chiar dacă la elevi de vârstă mai mică.

Îmi amintesc extraordinarele desene făcute cu cretă colorată ale prof. Botez, atât de frumoase şi de explicite, încât studenţii care trebuiau să şteargă tabla la pauză, de multe ori nu se îndurau parcă, să o facă. Asta mă îndreptăţeşte uneori şi pe mine să glumesc cu studenţii mei, care se cam codesc să şteargă tabla la pauză şi trebuie mereu, să le atrag atenţia eu, ca să o facă. Le povestesc despre prof. Botez de descriptivă, şi îi întreb dacă nu cumva vor să ia tabla acasă cu ei, de dragul desenelor mele, de altfel şi ele destul de complicate şi laborioase uneori, precum cele de la intersecţii de corpuri din geometria descriptivă.

Revin la concursul de titularizare, pentru a spune că nu a fost un mare hop pentru mine, pentru că, întruneam toate condiţiile obiective pentru a ocupa postul vizat: îmi susţinusem doctoratul la nici 33 de ani, aveam destul de multe lucrări ştiinţifice publicate, avusesem o activitate didactică anterioară, proveneam dintr-un institut de cercetări de profil şi contribuisem substanţial la înfiinţarea şi echiparea primului laborator didactic al FIF, alături de prof. Simion Hâncu, director la ISCIFPGA. În plus faţă de toate astea, am primit şi recomandarea academicianului prof. dr. ing. I. Anton de la Politehnica din Timişoara, care, atunci când l-am contactat mi-a spus să las problemele turbinelor pe seama specialiştilor timişoreni, iar eu să mă ocup în continuare, doar de pompe.

Voi spune şi că da, întruneam inclusiv condiţia sine qua non pe atunci de a fi membru PCR, fusesem făcut încă din timpul şederii mele la Buşteni şi, ca toţi cei care voiau să facă o carieră universitară sigur că, această “calitate”, pro forma, nu trebuia să îmi lipsească.

Şi, pentru că tot am ajuns aici am să le mai spun unora dintre cei care-mi reproşau mai mult sau mai puţin făţiş că am avut o ascensiune prea bruscă în cariera universitară, că nu a fost nicidecum aşa.

Nu am avut nici pile, nici cunoştinţe şi nici relaţii, ci numai dorinţa şi voinţa proprie de a face asta şi, dacă nici cele povestite cu onestitate până aici nu i-au convins, înseamnă că nimic nu-i va mai putea face să vadă lucrurile obiectiv. În ce mă priveşte, eu consider că mi-am meritat cu prisosinţă locul în învăţământ şi de-a lungul timpului mi-am onorat toate îndatoririle de dascăl faţă de studenţi şi, când a trebuit şi faţă de facultatea în care am activat (FIF IM în prezent) fără să cer sau să aspir la onoruri sau funcţii în schimb.

Deşi concursul meu de titularizare a decurs în condiţii normale, trebuie să mai spun că, aprobarea pentru transferul de la ISCIFPGA la facultate nu am obţinut-o uşor, ci dimpotrivă, a trebuit să duc multă muncă de convingere, în special la Academia de Ştiinţe Agricole şi Silvice (ASAS), unde cererea de transfer mi-a fost iniţial respinsă, deşi câştigasem deja concursul.

Motivul principal al respingerii cererii mele, era că am susţinut mai întâi concursul şi pe ei i-am anunţat de-abia ulterior. În fine, după multe diligenţe şi intrând în audienţă la N. Giosan, preşedintele ASAS (şi, pe vremea aceea, preşedinte al Marii Adunări Naţionale) am reuşit să-l conving să-mi aprobe transferul, amintindu-i chiar că, el însuşi era profesor la IANB şi, prin urmare n-ar avea de ce să-mi pună beţe în roate.

Dacă într-un fel, din partea forurilor tutelare am întâmpinat piedici la trecerea mea în învăţământul superior, în schimb am avut parte de o atitudine extrem de binevoitoare, chiar colegială din partea decanului Facultăţii de Îmbunătăţiri Funciare, prof. Cezar Nicolau, un om de mare caracter, pragmatic şi foarte devotat profesiei de dascăl. Niciodată nu a ezitat să-mi sublinieze aportul la realizările facultăţii noastre, inclusiv în faţa altor colegi, ceea ce le stârnea probabil unora sentimente de ură şi invidie şi credinţa că eu fac ceea ce fac pentru a obţine acele evidenţieri pe care decanul mi le făcea în consiliul profesoral, sau după cum era cazul în şedinţele de partid. Văzând reacţiile de adversitate pe care le stârneau laudele prof. Cezar Nicolau, l-am rugat adesea să nu mi le mai facă, ceea ce dânsul nu a acceptat şi a continuat să mă trateze ca pe un colaborator de bază, precum am şi fost, dar numai în acţiuni care ţineau de latura didactică sau de dotarea facultăţii.

Aşadar am fost titularizat conferenţiar la nici treizeci şi trei de ani împliniţi, dar gradul de profesor l-am obţinut numai după 1990, adică după circa 20 de ani şi asta nu pentru că nu aş fi întrunit cu prisosinţă condiţiile de a fi profesor şi mai devreme (eram deja autor de cursuri universitare, cărţi tehnice, numeroase articole şi comunicări ştiinţifice) dar vremurile au fost de aşa natură că, puterea politică dinainte de 1989 nu a admis să se mai facă promovări, mai ales la grade mari, nici în cercetare, nici în învăţământul superior.

Aş putea să spun că asta spre deosebire de ce se întâmplă în zilele noastre, când, aproape fără discernământ sau criterii valorice mai solide, au fost distribuite în stânga şi în dreapta, posturi de conferenţiari şi profesori, nerespectându-se nici măcar intervalul minim de timp între două promovări succesive de la şef de lucrări la conferenţiar şi de la conferenţiar la profesor, necum să se mai respecte minima cerinţă a preexistenţei unor lucrări ştiinţifice (curs tipărit, carte tehnică, etc.).

Să nu mai pomenesc de avalanşa de parlamentari, deveniţi peste noapte profesori, că de, mai puţin nici nu era de rangul dumnealor şi ce mai conta că unii nu prea aveau nici calificarea, nici experienţa didactică necesare ocupării unor astfel de posturi. Probabil că, acestor impostori le datorăm şi votarea legii care a permis la un moment dat, dublarea lefurilor numai a profesorilor universitari, prin urmare s-ar chema că trebuie să le fim recunoscători, deşi dumnealor s-au gândit desigur să-şi asigure propriul viitor când au ridicat mâna şi au votat şi nu la umila categorie reprezentată de profesorul universitar de carieră...

La vreo doi ani după ce mi-am luat în primire postul de conferenţiar, în facultate au fost organizate cursuri postuniversitare, unde erau chemaţi să se recicleze, cam toţi şefii sistemelor de îmbunătăţiri funciare, inclusiv directorul general al centralei ing. I. Toma, un agronom de ţinută, care ştia şi meserie dar şi să se impună ca manager. Mi-am adaptat prelegerile cursului de Utilaje hidromecanice la necesităţile de predare pentru acest eşantion de specialişti, şi aşa mi-a venit ideea de a-i propune prof. Pavel să scriem o carte care să întrunească în primul rând necesarul de informaţie pentru cursanţii postuniversitari în domeniu. Partea de utilaje

hidromecanice era destul de importantantă şi urma să o scriem eu şi prof. Pavel. Profesorul mi-a acceptat propunerea, împreună i-am mai cooptat şi pe alţi specialişti colaboratori şi aşa, în 1974 s-a născut prima mea carte: “Utilaje hidromecanice pentru sistemele de îmbunătăţiri funciare — Staţii de pompare” la care am fost coautor şi de care m-am ocupat cu mult entuziasm şi determinare. Amintesc aici de această carte şi pentru că asta îmi oferă un nou prilej de a sublinia caracterul deosebit al prof. Pavel. Astfel după publicarea cărţii, la care şi profesorul muncise cât se poate de mult, cei cinci autori au făcut o declaraţie de contribuţie personală şi pe baza ei ni s-au calculat drepturile băneşti.

Prof. Pavel, a venit împreună cu mine când ni s-au plătit drepturile pe bază de semnătură. După ce şi-a luat plicul, prof. Pavel s-a întors către mine şi mi-a întins plicul lui spunându-mi:

- Dragă Victore, ia-i tu pentru că ştiu că ai mai puţini bani ca mine şi mai ştiu şi ce muncă înseamnă să coordonezi apariţia unei asemenea cărţi.

Deşi am protestat şi i-am refuzat imediat oferta, aşa cum era şi normal, gestul profesorului m-a mişcat şi mi-a rămas în minte până în ziua de astăzi. Asta cu atât mai mult cu cât, spre deosebire de alţii care ocupau poziţii similare, profesorul Pavel îşi redactase cu conştiinciozitate şi profesionalism, toată partea care-i revenise din carte, inclusiv desenele.

Poate că şi de la prof. Pavel am rămas cu convingerea că, tot ce am scris după aceea, în coautorat sau ca unic autor, trebuie să fac numai cu propria mea mână şi, de multe ori am trecut de la mine unor colaboratori, un aport pe care în realitate poate că nu l-au avut, doar ca să-i ajut să poată promova.

Deşi pentru unul care privea din exterior, meseria de dascăl se asocia cu un program mai lax, în care nu alergai neapărat să semnezi o condică de prezenţă la ora şapte dimineaţa, în realitate, lucrurile nu au fost aşa de relaxate pentru noi. Pe vremea aceea, un cadru didactic trebuia să îndeplinească şi alte “sarcini”, fie că era vorba de lucruri normale, pentru dezvoltarea facultăţii, fie că a fost vorba de aşa numita “integrare în producţie” care ne obliga pe noi, cadrele didactice să sprijinim activitatea

unor CAP-uri, sau la fermele institutului de la Belciugatele, Băneasa şi Moara Domnească.

În ce mă priveşte, nu m-am dat în lături de la nimic şi, mai ales că decanul Cezar Nicolau se convinsese de abilităţile mele tehnice-practice, mi-a dat posibilitatea să mi le folosesc.

Enumăr aici numai câteva dintre cele mai importante acţiuni în care m-am implicat în primii ani ai venirii mele la facultate:

- În 1972, finalizarea lucrărilor la primul laborator didactic de hidraulică şi staţii de pompare, conform documentaţiilor întocmite tot de mine, pe când încă eram şef de secţie mecanică modelaj la ISCIFPGA;
- În 1975, proiectarea, împreună cu ing. I. R. Giuşcă (inginer proiectant la ISPIF) şi execuţia celui de-al doilea laborator al facultăţii, de data asta chiar în incinta clădirii noi a FIF (în corpul C, parter). Pentru această acţiune am avut colaboratori de bază din proiectare şi execuţie, specialişti de marcă, precum: V. Cucoaneş, A. Matache şi V.Drăgan.
- Coordonarea lucrărilor de execuţie a corpului C al clădirii facultăţii, inclusiv platforma exterioară, din spatele clădirii actuale.
- Înfiinţarea unui laborator de confecţii metalice ca parte integrantă a atelierului şcoală unde studenţii noştrii făceau practică, pentru anumite discipline tehnologice care le erau predate.
- Alimentarea alternativă cu apă a institutului, din două puţuri săpate existente şi care au trebuit să fie repuse în funcţiune, ca o necesitate pentru asigurarea irigării livezii de pomi şi a plantaţiei de viţă de vie ale facultăţii de horticultură, folosite pentru practica studenţilor (o directivă recentă le interzicea folosirea apei de reţea pentru irigaţii, chiar şi la scară redusă, cum era cazul la IANB).
- Realizarea a două puţuri forate noi în incinta IANB şi racordarea lor la sistemul de microirigaţii nou proiectat pentru serele facultăţii de horticultură.
- Proiectarea şi realizarea împreună cu mai vechiul meu colaborator V. Drăgan, a staţiei de punere sub presiune 307 de la Staţiunea

Didactică Experimentală Belciugatele, precum şi a celei de la Băneasa Lac.

- Realizarea (proiectare şi execuţie) staţiei de pompare şi a sistemului de irigaţii de la CAP Tânganu (n.a: unde eram eu “integrat”), împreună cu ing. I. R. Giuşcă.

Deşi poate că această simplă înşiruire de obiective tehnice poate plictisi cititorul neavizat, eu am făcut-o totuşi, pentru că de multe dintre ele se leagă amintiri şi chiar situaţii cu haz, specifice activităţii mele de început ca dascăl în învăţământul superior şi de finalul de “iepocă” comunistă (mai ales perioada cea mai grea 1980 - 1989).

Să ştiţi că, deşi aşa s-ar putea înţelege, realizările mele de genul celor anterior enumerate, nu au avut nici-o legătură cu hei-rupismul regimului comunist, ci doar cu pasiunea mea de a face ceva care să rămână şi să folosească şi dovada cea mai bună o veţi avea când vă voi prezenta şi alte realizări şi acţiuni oarecum similare şi de după 1990.

Îmi amintesc de pildă o situaţie cu haz din perioada când se lucra la punerea în funcţiune a instalaţiei de alimentare cu apă din cele două puţuri sapate, existente în curtea institutului şi aflate în conservare de câteva zeci de ani. Bineînţeles că, întrucât în fiecare puţ trebuia instalată câte o pompă şi apoi acestea trebuiau să asigure debitul de apă necesar irigării unor obiective ale facultăţii de horticultură, eu eram un fel de vioara întâia şi, a trebuit chiar să mă bag în puţurile respective pentru a verifica soliditatea platformelor pe care se instalau pompele. De fapt în anul acela, în programa studenţilor noştri de la IF se introdusese şi disciplina de alimentări cu apă şi, în primul an eu am preluat şi cursul dar şi activităţile adiacente cu specific de alimentări cu apă. De aceea, nu am putut refuza să mă implic în realizarea acelei instalaţii alternative, care urma să economisească apa de reţea, care oricum era interzis prin lege a mai fi folosită pentru irigaţii. Mă aflam aşadar la circa opt metri adâncime, într-unul din puţuri, îmbrăcat într-o salopetă de împrumut, când, o voce de sus, mi-a strigat că sunt căutat de un tovarăş ofiţer de miliţie. La început m-am mirat puţin dar, după vreo zece minute am ieşit din puţ să văd ce doreşte. Tipul plecase şi eu am întrebat în stânga şi-n dreapta ce se ştie de el, ce-a

vrut, dar nimeni n-a ştiut să-mi spună. Finalul poveştii l-am aflat de-abia după vreo trei săptămâni, ducându-mă la Cornu, când fratele meu Jean mi-a spus râzând ce se întâmplase. Jean, croitor de meserie, lucra pe vremea aceea la Şcoala de miliţie din Câmpina şi, vorbind odată cu unul din ofiţerii veniţi la el cu o treabă, din vorbă în vorbă, i-a spus că sunt profesor "la facultate". Acela, dorea nişte informaţii legate de admiterea la facultate, pentru fiu-său sau nu ştiu pentru cine. Prin urmare, îndrumat de Jean a venit să mă caute la facultate, ca să stea de vorbă cu mine, dar, când a văzut că "profesorul" este băgat în puţ ca să instaleze o pompă, omul a plecat fără să se mai uite înapoi. La întoarcere, ofiţerul l-a căutat pe Jean şi i-a spus:

- Bine dom`ne, ce e fratele dumitale la facultatea aia, că era băgat într-un puţ şi repara o pompă sau dracu ştie ce făcea. Nici n-am mai stat să vorbesc cu el, pentru că îţi spun sincer că nu cred că este profesor.

Dacă mă întorc la activitatea mea de bază, cea de dascăl pentru studenţi, trebuie să spun că, deşi am fost implicat şi în multe activităţi colaterale la care pe atunci erai obligat să participi, niciodată nu mi-am neglijat îndatoririle la catedră şi nici nu am folosit sarcinile suplimentare pe care le primeam sau pe care mi le asumam, ca pretext pentru asta.

Pentru început, mi-am adunat toate reproşurile sau neajunsurile pe care, în calitate de student, le făcusem de multe ori (în gând) unora dintre profesorii mei, dar şi lucrurile bune care-mi marcaseră studenţia, şi din ele mi-am alcătuit o atitudine pe care mi-am propus să o adopt în raport cu proprii mei studenţi. De pildă, am ţinut ca relaţia mea cu studenţii să nu fie una numai de la "înălţimea catedrei" dar, nici să nu ajungem să "ne batem pe burtă" cum se spune în limbaj mai neaoş.

Pentru a menţine echilibrul între cele două atitudini extreme, am considerat că trebuia să devin pentru studenţi şi un fel de părinte, la nivelul înţelegerii problemelor personale dar să rămân şi profesor, atunci când era necesar să le reamintesc respectul şi seriozitatea datorate, vis-a-vis de profesia pe care şi-o aleseseră şi doreau să o urmeze.

Dacă această atitudine a mea a dat sau nu rezultate, asta nu mai ştiu să vă spun cu exactitate, dar, că a fost în mare parte viabilă, stau mărturie mulţi dintre foştii mei studenţi pe care i-am reîntâlnit după ani, când ajunseseră şi ei la maturitatea unor poziţii profesionale, sociale şi... umane. Nu-mi fac iluzii că nu vor fi existat şi din aceia care, în sinea lor, din motive personale mai mult sau mai puţin subiective, m-au judecat greşit că am fost prea sever sau prea exigent cu ei.

În legătură cu disciplina pe care o predam, conştient fiind că noţiunile teoretice predate nu erau deloc simplu de asimilat de către studenţi, am căutat să le asociez cu lucrări practice care să le uşureze înţelegerea teoriei şi care să-i pregătească şi pentru viitoarea lor profesie. De aceea am pus mare accent şi pe lucrările de laborator, pentru care de la bun început mi-am elaborat îndrumătorul (manualele lito) dar şi în cursurile tipărite am introdus capitole şi subcapitole cu pronunţat caracter practic.

Practica de vară la disciplina mea a fost de asemenea pentru mine întotdeauna un prilej de a mă apropia de studenţi şi a le înţelege modul de gândire, dar şi pentru a le stârni interesul faţă de latura practică a viitoarei lor meserii.

Pentru a încheia acest capitol al construcţiei relaţiei student-profesor, la care un dascăl adevărat lucrează de fapt permanent, în întreaga lui carieră, trebuie să vă mai spun că, în ce mă priveşte, o mare atenţie am dat şi modului de evaluare a cunoştinţelor, mai pe scurt, examenului la disciplina mea.

Încă din primii ani de profesorat, mi-am propus ca examenul la “pompe” să nu fie pentru mine un prilej de a afla “ce nu ştie” studentul, ci, mai degrabă “ce ştie, cum gândeşte şi cât a învăţat”, pentru că, înţelesesem încă de pe vremea studenţiei mele că, o greşeală în evaluare din partea profesorului, pentru el putea trece neobservată sau imediat uitată, dar niciodată pentru student.

Prin urmare, ca profesor, n-am avut ambiţia absurdă (pe care multe alte cadre am aflat că o au sau au avut-o cel puţin odată în viaţă) să rămân în memoria studentului ca ăla care nu-ţi dă nici mort examenul, nici dacă te prezinţi a zecea oară şi te freacă până uiţi şi ce ai ştiut. Mi-am

dorit însă să fiu pentru studenţii mei, profesorul care ţi-a dat examenul numai după ce s-a convins că, măcar ştii să gândeşti. Şi sper, cu modestie, că am reuşit.

Fiindcă vorbeam de practica de vară a studenţilor îmi vine în minte o întâmplare de data asta foarte tristă, în care rolul şi reacţia mea a fost mai mult acelea de părinte şi nu neapărat de profesor însoţitor la practică al unei grupe de studenţi.

Lucrurile s-au petrecut în vara anului 1974, când însoţeam la practica de vară, o grupă de studenţi absolvenţi de anul II ai secţiei de ingineri de la FIF. Practica o făceau la IELIF Constanţa, studenţii fiind cazaţi pe grupe mai mici, la sistemul Murfatlar şi în alte sisteme adiacente: Kogălniceanu, 23 August şi N. Bălcescu.

Locurile de practică fiind atât de disipate dar în acelaşi timp, toate în vecinătatea „marii tentaţii" - litoralul cu plaja şi agrementele lui, le-am făcut studenţilor un instructaj destul de serios privind pericolele la care se expuneau atât în cadrul obiectivelor de practică propriu zise, dar şi în ceeace priveşte plaja şi scăldatul în valurile mării.

Deşi poate părea absurd îi prelucrasem şi chiar semnaseră cu toţii că nu au voie să se ducă la mare, pentru că supragherea lor permanentă de către mine, un singur om, era greu de realizat, dacă nu chiar imposibil. Eu eram cazat undeva, într-un canton, pe malul lacului Siutghiol, între M. Kogălniceanu şi Constanţa. Într-o duminică, pe la miezul nopţii am fost trezit din somn de un student, din grupul celor cazaţi la Murfatlar care mă anunţa că, în ziua aceea, fuseseră cu toţii la plajă la Mamaia, undeva în zona Cazinoului, şi unul dintre ei nu se întorsese încă la sistem. Mi-au povestit că, fusese o zi cu valuri foarte mari, când prin toate difuzoarele de pe plajă se revărsau anunţuri sonore, din cinci în cinci minute ca lumea să nu intre în mare că era extrem de periculos. Băiatul care a venit să anunţe nenorocirea mi-a spus că intraseră cu toţii în apă, după care, văzând că treaba se îngroaşă au ieşit din apă. Studentul dispărut se pare că a întâlnit o cunoştinţă cu care a rămas de vorbă şi, probabil s-a dus înapoi în apă, de data asta singur. Cert este că nu s-a mai întors la grupul de colegi cu care venise, care, după ce l-au aşteptat un timp să se întoarcă, în

speranţa că poate este la o bere cu cunoscutul întâlnit, s-au întors la sistemul, unde erau cazaţi. Erau destul de speriaţi, pentru că, vorbind cu salvamarii aflaseră că, în ziua aceea fuseseră mai multe cazuri de înnec, inclusiv o persoană care ceruse ajutor în zona respectivă şi în perioada presupusei dispariţii a colegului lor.

Pentru mine a fost o veste îngrozitoare, pentru că, după ce am pus cap la cap informaţiile lor, mi-am dat seama că băiatul era probabil mort, dacă nu apăruse până atunci. Am anunţat la facultate şi la IELIF acest caz şi am început căutările prin toate locurile unde am fi putut să-l găsim. Iniţial s-a lansat ideea că ar fi putut fugi din ţară, ceeace era mai degrabă o speranţă absurdă că ar mai putea fi viu, după care însă am umblat pe la morgi şi spitale, doar, doar, am putea să-l recunoaştem între cei care în ziua aceea fuseseră salvaţi sau recuperaţi în alt fel. Un coleg care-i împrumutase dispărutului un slip, m-a însoţit în toate peregrinările mele, fiindcă acela era singurul indiciu palpabil, alături de recunoaşterea fizionomică a celui dispărut. Totul a fost zadarnic şi, după câteva zile i-am anunţat familia. A fost şi mai îngrozitor pentru mine să aflu, că băiatul era singura speranţă a unor bătrâni de peste 70 de ani, care-l înfiaseră şi-l crescuseră de mic. Bătrânul tată mai era şi invalid de război şi se deplasa destul de greu, încât simpla lui vedere şi mai ales jalea lui de părinte, ne-au făcut pe toţi să încercăm mai întâi să-i ascundem adevărul deşi omul şi-a dat seama destul de repede de cruda realitate. Cei de la IELIF Constanţa şi de la sistemele unde făceau băieţii practica au fost extrem de omenoşi şi de săritori şi, văzând cât de lipsiţi erau bieţii părinţi, au făcut tot ce trebuie pentru ale înmormântării (sicriu, mâncare pentru pomenire, etc.), deşi eu între timp continuam să caut cu disperare măcar să-i găsim cadavrul pentru a-l putea îngropa creştineşte. După câteva zile, bătrânul a trebuit să plece acasă pentru că fiul lui n-a mai apărut nici viu, nici mort. L-au însoţit câtiva oameni şi un IMS plin cu tot ce era necesar înmormântării şi pomenirii. Am auzit că, am fost acuzat de unii din localitatea de reşedinţă a studentului, că aş fi vinovat de ce i s-a întâmplat, însă tatăl le-a spus tuturor că n-am avut nici-o vină, că dimpotrivă făcusem tot ce-a fost omeneşte posibil să-i feresc pe studenţi de asemenea pericole.

Ca să închei această poveste tristă trebuie să vă spun că niciodată nu a mai fost găsit corpul băiatului şi nici vreo altă veste de la el n-am mai avut, nici noi, cei de la facultate şi nici părinţii lui, ceeace a fost dovada clară că lucrurile se terminaseră trist. Ştiu asta, pentru că un an de zile am purtat corespondenţă cu familia studentului pentru că-i spusesem tatălui de speranţa că ar fi putut fi fugit din ţară şi că poate le va trimite un semn de viaţă.

Şi la institut lucrurile nu au trecut uşor deşi instructajul meu de practică a fost verificat şi răsverificat, am dat declaraţii peste declaraţii despre modul cum s-a petrecut nefericita întâmplare. Mai era şi la scurt timp de când în IANB izbucnise scandalul descoperirii identităţii studentului Râmaru, de la Medicină Veterinară, celebrul asasin de femei.

În ce mă priveşte, întâmplarea m-a marcat nu numai ca profesor ci şi ca om, pentru că era prima situaţie de acest gen (şi din fericire singura) cu care mă confruntasem.

Să trecem însă şi la amintiri mai vesele din cariera mea de conferenţiar, dinainte de 1989, când şi învăţătura dar şi seriozitatea faţă de actul de învăţământ erau ceva mai serioase decât s-a împământenit după `90, în numele unei democraţii, zic eu prost înţelese şi de către dascăli dar mai ales de către studenţi.

Iată prima întâmplare hazlie care-mi vine în minte, în centrul căreia s-a aflat o studentă de-a mea.

În vara anului 1974, aveam examen la staţii de pompare şi confecţii metalice, cu o grupă din anul patru al primei serii de ingineri care urmau să iasă din facultatea noastră. După ce au dat mai întâi proba scrisă obligatorie, dădeau şi un examen oral, pe bază de bilete trase pe loc de către studenţi, în care eu voiam să mă conving şi cum gândesc în privinţa noţiunilor teoretice acumulate.

Una dintre studentele din această grupă, să-i zicem Anca, făcuse o lucrare scrisă aproape fără cusur (notată cu nouă sau chiar zece dacă-mi amintesc eu bine) aşa încât, examenul oral ar fi urmat să fie pentru ea o pură formalitate. Trebuie să vă spun că am mai trecut şi eu multe cu vederea din ale studenţilor, chiar şi pe atunci, când disciplina universitară

era mult mai strictă; un lucru însă mă scotea din sărite şi mă făcea să devin foarte intransigent şi anume, dacă constatam că studentul sau studenta, direct sau indirect, s-au „inspirat” din copiuţe. Totuşi, la examenul scris nu stăteam numai cu ochii pe ei „ca pe butelii”,cum s-ar zice, însă nici nu aveam naivitatea să cred că, ştiute fiindu-mi pretenţiile vis-a-vis de corectitudinea lor, studenţii nu vor risca nimic.Aşadar Ancuţa noastră a tras biletul pentru oral şi după ce l-a „pregătit în bancă timp de zece minute să zicem, a ieşit la tablă şi a „pictat” pe tablă toate trei subiectele de pe bilet. Eu, treceam pe rând şi discutam cu fiecare din cei ieşiţi la tablă şi am ajuns şi la Anca. M-a impresionat să văd că făcuse totul aproape perfect, dar i-am pus o primă intrebare simplă de control la care, răspunsul a fost... tăcere. Şi tot aşa, din aproape în aproape, am constatat imediat că habar n-are din ce-a scris pe tablă. Bineînţeles că m-am gândit imediat că a copiat de undeva (şi probabil că aşa se întâmplase şi la scris), drept care, i-am spus calm să şteargă tabla şi să scrie din nou subiectul. Nu am stat numai lângă ea să văd de unde „se inspira”, dar, după un timp iar a umplut tabla, numai că, nici de data asta n-a putut să-mi spună ceva cât de cât inteligibil.

Anca, văzând că eu insist totuşi să o fac să spună ceva legat de subiect, sau de pompe în general, a izbucnit la un moment dat, zicându-mi:

- Tovarăşul profesor, degeaba insistaţi cu mine, că nu ştiu nimic din ce mă întrebaţi. Vă mărturisesc însă că mi-a plăcut foarte mult cursul de pompe, e aşa o legătură între un curs şi altul, iar dumneavoastră ne predaţi atât de clar şi pe înţelesul nostru, doar eu sunt de vină că n-am învăţat mai temeinic.

Impresionat de „sinceritatea” ei şi mai ales de aprecierile vis-a vis de cursul meu, i-am dat nota de trecere, mustrând-o părinteşte şi recomandându-i totuşi ca pe viitor să nu mai apeleze la surse de „inspiraţie”, în caz că o făcuse (nu avusesem nici-o dovadă palpabilă, că ar fi copiat, în afara ignoranţei ei totale faţă de subiect). Ce a urmat vă povestesc oarecum din auzite. Anca a ieşit din sala de examen şi, pe hol s-a întâlnit cu inginera de laborator, doamna Berbentea, care, ştiind-o de

fată bună, a întrebat-o ce a făcut la examen. Când a auzit că luase doar cinci, s-a mirat zicându-i:

- Cum se poate măi Anca, tocmai tu, fată bună, doar cinci ai putut să iei?
- Ce să fac doamnă, a izbucnit Anca cu năduf, n-am putut să pricep nimic la cursul ăstuia, e atît de complicat şi apoi, între un curs şi altul n-a fost nici-o legătură...

Doamna Berbentea mi-a povestit amuzată ce spusese studenta, dar eu, care ştiam ce-mi zisese Anca în sala de examen, m-am ofticat puţin de „antiteză" şi mi-am spus în sinea mea că trebuie să fiu mult mai circumspect în viitor cu asemenea cazuri.

Dar, timpul a trecut şi, la zece ani de la absolvire, seria Ancăi s-a întâlnit la facultate, foşti colegi şi profesori care se revedeau după ani. Eu, ca de obicei mă pregăteam pentru a le spune câte ceva simpatic la fiecare, şi, văzând că e vorba de seria din care făcea parte şi studenta care mă „vexase" puţin cu spusele ei, mi-am verificat caietul în care ţineam de obicei prezenţa studenţilor la cursuri şi seminarii. Ne-am revăzut cu toţii, ne-am salutat şi, când am ajuns la Anca i-am spus:

- Măi Anca, ţi-am verificat prezenţa la cursul de pompe, asta apropo de examenul tău de acum zece ani şi m-am liniştit. Am aflat imediat de ce pentru tine n-a fost nici-o legătură între un curs şi altul, păi tu veneai la un curs şi lipseai apoi la două aşa că, mi-am explicat spusele tale către doamna Berbente, că mie îmi spusesei cu totul alceva.

Am râs cu toţii de întâmplare şi ea mi-a confirmat ce aflasem, cu totul întâmplător.

Oricum, întâmplarea respectivă m-a făcut ca ulterior să-i monitorizez mult mai atent pe studenţii mei, mai ales la examenul scris.

Şi iată acum un alt caz identic, dar în acelaşi timp mult diferit de cel al Ancăi. Se ştie că, înainte de 1989 dacă surprindeai un student copiind la examen (sau doar încercând să o facă) sancţiunea era extrem de gravă, mergând până la exmatriculare şi, de aceea noi cadrele didactice eram destul de atenţi dacă este cazul sau nu ,să facem public orice caz de

acest gen, şi care ar fi putut fi doar o furtună într-un pahar cu apă. La urma urmelor era vorba de soarta unui tânăr.

Aşa s-a întâmplat şi cu studentul S.V., un băiat foarte bun şi studios (poate cel mai bun din an), pe care l-am prins către sfârşitul examenului la pompe, cu cartea deschisă pe genunchi.

I-am luat imediat lucrarea, dar l-am primit totuşi la oral, cu gândul să-l pic la cea mai mică greşeală.

L-am pus să tragă mai multe bilete şi l-am frecat la fiecare bilet, pe toate feţele, cum nu mai făcusem niciodată cu vreun alt student de-al meu, pentru că de obicei nu-i ţineam la examenul oral mai mult de o oră. Studentul mi-a răspuns însă fără greş la tot ce l-am întrebat şi se vedea clar că învăţase temeinic şi mai ales că „gândea”. În final, către ora şapte seara, pentru că până atunci l-am ţinut la examen, i-am dat nota zece, dar nu înainte de a-l întreba ce anume îl determinase să încerce să copieze, când el era evident că învăţase. Mi-a răspuns obidit că a vrut doar să se verifice la sfârşitul scrisului, fiindcă a vrut să facă o lucrare perfectă, ca să nu mă dezamăgească. Eu, parcă m-am auzit pe mine la examenul de fizică cu prof. Agârbiceanu, când mi-a pierit graiul câteva minute numai din emoţia de a nu-l dezamăgi pe profesor.

Aici unii ar putea zîmbi zicând că şi de data asta, Burchiu s-a lăsat păcălit de un student, din sentimentalism. Nu, de data asta nu m-am înşelat, băiatul a terminat facultatea ca şef de promoţie şi de atunci n-am mai auzit nimic care să-mi stârnească vreo bănuială în legătură cu el. De altfel era şeful anului de studenţi la care eu eram numit cadru didactic îndrumător şi fusese ales şef de an la propunerea mea, tocmai fiindcă îi apreciasem seriozitatea.

M-am gândit şi de data asta dacă am avut dreptate sau nu să procedez cum am procedat şi da, a fost bine ce am făcut, vorba proverbului: „*Erare humanum est, perseverare diabolicum*”. Şi SV n-a mai perseverat în greşeală, drept care şi-a meritat iertarea.

O altă situaţie hazlie în care m-a pus tot un student de-al meu, de data asta de la secţia serală, s-a petrecut prin vara anului 1973. Se lucra intens la construcţia noului sediu al facultăţii noastre şi, unul dintre băieţii care

lucrau pe şantierul facultăţii era în acelaşi timp student la facultatea noastră, la secţia serală. Erau de fapt o grupă de vreo şapte studenţi angajaţi să lucreze pe şantier şi eu aveam responsabilitatea de a le urmări prezenţa, dacă fac lucrările cerute şi de calitate, etc. Burlacu, pentru că aşa îl chema pe studentul de care vreau să vă povestesc, lucra pe şantier ca sudor şi eu, intrând în vorbă cu el, mi-a povestit că are categoria a patra, ceeace se şi reflecta în calitatea sudurilor pe care am văzut că le făcea. Pentru vârsta lui era foarte bine şi i-am şi spus-o, la care el, mândru că i-a stârnit admiraţia profesorului, mi-a zis:

- Dom` profesor, haideţi să vă fac ceva din fier forjat că se poartă acum astea, o ramă de oglindă, un cuier, ceva ce poate vă trebuie în casă.

La început l-am refuzat dar, la un moment dat, văzând el insistă, mai mult ca să-i fac plăcere şi să nu-l refuz am întrebat-o pe nevastă-mea dacă ar avea nevoie de ceva de acel gen, prin casă. Pe atunci stăteam în bloc la etajul şapte şi, soţia mă tot bătea la cap să-i fac un suport metalic pentru geamul de la bucătărie, ca să-şi pună nişte ghivece cu flori.

Când a auzit că în sfârşit am o opţiune, Burlacu s-a bucurat. I-am zis să-mi dea un telefon acasă ca să-i transmit cotele „suportului”. M-a sunat şi i-am dat cotele, pe care el le-a notat: lăţimea 900, să iasă afară 250 şi nu mai înalt de 300. Acum eu v-am scris exact cum au sunat spusele mele la telefon. L-am întrebat doar dacă îi este clar ce vreau, el mi-a spus că da şi..s-a pus pe lucru. După vreo opt zile, în care nu ne mai văzusem, m-am trezit cu el în uşa biroului meu şi dialogul nostru a decurs cam aşa:

El: Dom` profesor, e gata..

Eu: Ia să vedem, l-ai adus?

El: Păi n-am adus-o sus, că e cam mare..

Eu: Cât de mare, a putut să-ţi iasă un suport pentru geam?

El: Ce suport, că eu am crezut că e vorba de o poartă, dumneavoastră mi-a-ţi dat cotele, uitaţi aici, şi a scos hârtia pe care-şi notase cotele dictate de mine, la telefon.

A continuat apoi: La lungimea de 900 cm, a trebuit s-o fac din două părţi, pentru că ştiam că n-aveaţi cum s-o transportaţi altfel, doar cu înălţimea de 300 cm m-am descurcat mai uşor.

În momentul acela eu am izbucnit în râs. Îmi dădusem seama că, întrucât el lucrase pe şantier, unde cotele se dădeau în centimetri, cotele mele, referitoare la confecţii metalice, date în milimetri le luase ca şi cum ar fi fost vorba de centrimetri. Când a înţeles confuzia, a râs şi el cam stânjenit şi a plecat fără să mai aud ce-o fi făcut cu poarta aia gigantică.

În fine, odată finalizate lucrările la noul laborator de hidraulică şi staţii de pompare din corpul C, acesta a devenit unul dintre obiectivele preferate ale circuitelor de vizite oficiale, mai ales cele ale preşedintelui Ceauşescu. Imi amintesc că, la prima vizită prezidenţială programată, încă nu dădusem în funcţiune staţia de pompare îngropată, care asigura umplerea rezervorului de înălţime, de unde apa se distribuia în instalaţiile (standurile) laboratorului. Sigur că, se dorea ca Ceauşescu să viziteze un laborator cu instalaţii funcţionale, drept care, o noapte întreagă, împreună cu o trupă de studenţi, în şir indian, am dat găleţi din mână în mînă, ca să umplem rezervorul de circa 60 de metri cubi şi instalaţia.

A doua zi, în timpul vizitei propriu-zise, aveam sarcina să dau drumul la apă la standuri, deschizând vana principală, dar numai când delegaţia se apropia, pentru ca nu cumva să rămânem fără apă, tocmai la spartul târgului. Stăteam concentrat lângă vana cu pricina, uitându-mă să văd când apare delegaţia şi să acţionez. Aşa se face că, la un moment dat am întins mâna să deschid vana, ca din senin, o mână m-a înşfăcat şi o voce severă, dar şoptită, m-a somat:

- Stai! Ce vrei să faci?
- Trebuie să dau drumul la apă, că vine delegaţia, am răspuns eu pierit..
- Bine, continuaţi!

Aţi înţeles probabil că era vorba de unul din paza lui Nicolae Ceauşescu care stătuse cu ochii pe mine tot timpul, să nu cumva să fac ceva... netrecut în program.

Tot legat de acea primă vizită, îmi mai amintesc că, ţinta finală a vizitei erau căminele studenţeşti unde i se pregătiseră „şefului cel mare” o mapă specială din piele, cu pixul şi scaunul aferente, pentru ca el să poată sta, să-şi depună semnătura „de onoare” la finalul vizitei. Contabilul şef, al

institutului, Constantin Croitoru, care altfel nouă, cadrelor didactice nu ne aproba uşor nici măcar cumpărarea unei simple cutii de cretă, făcuse această „investiţie”, pentru a îmbunătăţi imaginea institutului în faţa şefului cel mare. Cert este că, din lipsă de timp, sau pentru că Ceauşescu se plictisise, traseul vizitei a fost scurtat şi s-a oprit intempestiv la ieşirea din laboratorul nostru.

Disperaţi că n-au mai avut răgazul să aducă recuzita dinainte pregătită, oficialii noştri i-au prezentat lui Ceauşescu un simplu caiet studenţesc şi un pix obişnuit cu care acesta a semnat în caiet, aşezat pe un scaun obişnuit, în holul de la intrarea în laborator. Am văzut că asta n-a părut să-l deranjeze deloc, deşi cei din suita lui păreau foarte aferaţi de simplitatea circumstanţei. Pentru mine este încă o dovadă că, grandomania de care a fost acuzat mai târziu „tiranul”, a fost substanţial alimentată de cei din anturajul lui.

Prin 1985, deci, la vreo zece ani după acea vizită, fiind mutat un dulap de pe holul de la intrarea în laborator, în spatele lui s-a descoperit că fusese montată o cutie de conexiuni către toate telefoanele din facultate, al cărei scop şi prezenţă în acel loc nu au fost atestate de nimeni. Rămăsese probabil ca amintire de la pregătirea acelei prime vizite a lui N.Ceauşescu, fiind făcută în cine ştie ce scop obscur.

Tot din perioda dinainte de 1990, când eram conferenţiar şi cadru didactic la FIF IANB, am să mai povestesc o întâmplare, neavând o legătură directă cu calitatea mea de cadru didactic, dar ceva mai directă cu disciplina pe care o predam: pompe şi staţii de pompare.

Era prin 1984-85, când, se ştie cât de greu putea, un nefericit posesor de maşină să-şi procure benzina alocată pe cotă lunară. Cozile la benzinăriile unde se băga benzină erau adesea interminabile, şoferii se aşezau la coadă încă din timpul nopţii şi, în continuare, coada se lungea şi se tot lungea. Aşa am procedat şi eu, aşezându-mă odată la o coadă deja binişor formată, la benzinăria de la Băneasa. De fapt, când m-am aşezat eu la coadă aceasta se termina undeva la Casa Scânteii dar ocolea spre Dămăroaia şi ieşea din nou spre benzinăria Băneasa. La o asemenea coadă, bineînţeles că noi, conducătorii auto, mai coboram din maşini când

coada stagna şi mai schimbam câte o vorbă, impresii despre mărimea cozii, despre cantitatea de benzină băgată la pompe şi dacă ne va ajunge şi nouă până ajungem în faţă, despre cum unii şoferi lipsiţi de caracter se bagă în faţă la coadă, etc.

Cum între timp, pe măsură ce coada se mai urnea, eu tot opream şi reporneam maşina (eram la a doua mea Dacie 1300), am văzut că aceasta nu mai vrea să pornească şi dădea numai rateuri.

Întâi m-am asigurat că nu sunt în „pana prostului”, după care am ridicat capota şi am început să verific unde ar putea fi defecţiunea. Un binevoitor din spatele meu, s-a apropiat imediat şi s-a oferit să mă ajute. A umblat la pompa de benzină, i-a scos capacul şi mi-a spus că aceasta are supapele defecte. Din fericire, tipul avea la el şi piesele şi, cu acordul meu mi-a înlocuit supapele şi maşina a pornit imediat. I-am mulţumit şi i-am plătit pentru piesele de schimb, dar şi pentru efortul lui, deşi mi s-a părut că mi-a cerut cam mult pentru cât timp îi luase să facă reparaţia. I-am spus şi lui asta şi mi-a răspuns că de fapt supapele au costat puţin dar că merită să plătesc mai mult pentru priceperea lui şi mai ales pentru neştiinţa mea. Cum între timp coada la benzină nu mai avansase deloc, cei de la coadă văzându-mă mai vocal acolo, m-au rugat, că tot îmi reparasem maşina să mă duc până în faţă la benzinărie să văd ce se întâmplă de stagnează coada. Cel care mi-a reparat maşina a zis mai în glumă, mai în serios:

- Da vezi dom`ne să nu rămâi pe-acolo şi să ne laşi pe noi cu ochii-n soare, că nu de-aia ţi-am făcut maşina.

Eu am zâmbit, le-am zis să-mi ţină rândul la coadă şi am plecat „în cercetare”. Când am ajuns la Băneasa, unul de la coadă mi-a zis că aia nu livrează de vreo două ore, că nu le merg pompele. Auzind asta m-am dus şi am văzut nişte mecanici care se agitau pe-acolo şi aceştia mi-au spus că pompele care trăgeau benzina din rezervoare sunt dezamorsate şi nu prea ştiu ce-ar putea să le facă.

Mie pe loc mi-a venit ideea, nu ştiu dacă v-am spus că era vară şi afară era deja foarte cald şi m-am adresat unuia care părea a fi mai isteţ, spunându-i că sunt profesor de pompe şi că sfatul meu este să aducă un

furtun şi să stropească cu apă rece conducta de aspiraţie a pompei. Spre uimirea personalului benzinăriei dar şi în admiraţia totală a celor de la coadă, pompele au pornit imediat şi livrarea benzinei s-a reluat. Am vrut să mă întorc la locul meu lăsat în coadă, undeva mai spre Dămăroaia, când cei din zona pompei nu m-au lăsat să plec şi m-au invitat să intru în rând cu ei, că dacă nu eram eu oricum ei n-ar fi putut lua benzină. M-am gândit eu ce-or să zică mai vechii mei camarazi de coadă, dar în cele din urmă am acceptat. Când mai aveam vreo câteva maşini până să ajung să iau şi eu benzină, simt că cineva mă bate pe umăr:

- Ce faci dom`ne din ăştia mi-eşti? Te-am crezut om serios şi dumneata te bagi în faţă..

Eu, amuţisem jenat de situaţia în care mă pusesem, când cei câţiva care mă chemaseră să trec cu maşina în faţă, au sărit, zicându-i:

- Stai măi băiatule, că omul ăsta este profesor de pompe la facultate şi a reparat pompele de benzină că altfel, mai stăteam şi mâine la coadă.
- Cine dom` ne, a răspuns omul indignat, ăsta ? Profesor zici, păi nu e nici o oră de când eu i-am reparat pompa de benzină, că rămăsese cu maşina în drum.

Am râs multă vreme singur gândindu-mă la acea întâmplare şi nu mai spun cât mi-am distrat prietenii când le-o povesteam.

De atunci, nu prea m-am mai recomandat în faţa unor neavizaţi, ca fiind specialist în pompe...cu o singură excepţie. Mă aflam într-un magazin de electrocasnice, nu mai ştiu ce vroiam să cumpăr, când, am auzit că un vânzător îi spunea unui cumpărător care se interesa de o pompă de apă, că aceasta ar putea trage apă de la 30 de m. Nu m-a lăsat inima să nu intervin şi i-am spus vânzătorului:

- Nu poţi domnule să spui că pompa asta trage apă de la 30 de metri ci cel mult că aspiră de la şapte, opt metri. Da, poţi să zici, doar că are sarcina de 30 de metri...

Cumpărătorul s-a uitat la mine şi m-a întrebat de unde ştiu eu asta, iar eu i-am răspuns că sunt profesor de pompe şi deci, lucrez în domeniu. Apoi el a plecat şi vânzătorul, uitându-se urât la mine mi-a zis printre dinţi:

- Pe viitor să nu mai faci pe deşteptul dacă mai intri în magazinul meu, că-mi sperii clienţii.

În 1985, la propunerea senatului IANB şi a rectorului C. Pintilie am fost numit de către minister secretar ştiinţific pe institut. Era prima şi, până în final s-a dovedit a fi fost şi singura funcţie pe care am avut-o în acest institut, în care am fost cadru didactic, timp de peste 40 de ani.

Printre multiplele îndatoriri ale acestei funcţii executive şi nicidecum onorifice, una dintre cele mai importante era cea legată de buna organizare şi desfăşurare a concursului de admitere, pe întreg institutul.

N-am să vă plictisesc povestindu-vă cât stres şi câtă responsabilitate presupunea pentru mine, această activitate, mai ales că în perioda premergătoare se produseseră o serie de nereguli şi încălcări ale eticii profesionale, la facultatea de drept, la ASE şi în alte părţi.

Eu, eram conştient că dacă lucrurile vor merge bine, n-o să mă ridice nimeni în slăvi, dar dacă ar fi fost să se producă fisuri în derularea concursului sigur, principala vină s-ar fi considerat că este a mea .

Prin urmare, am căutat să cunosc şi să impun respectarea ad literam a regulamentului de concurs, chiar cu riscul ca unii dintre colegi să mă considere prea rigid şi am reuşit.

Nu m-am gândit însă la acea vreme (doar ulterior, după revoluţie, am putut realiza) câţi duşmani „pe viaţă” îmi voi face, din dorinţa mea de a-mi îndeplini corect îndatoririle.

Două lucruri din cele pe care am reuşit să le impun în calitate de secretar ştiinţific au deranjat se pare cel mai tare: stabilirea punctajului (baremului) de corectură a lucrărilor la toate disciplinele de concurs, înainte ca primul candidat să părăsească sala de concurs şi elaborarea subiectelor la disciplinele tehnologice (teorie şi aplicaţii), strict pe baza manualelor unice, de către comisia centrală şi nu discreţionar, doar la propunerea unui titular de disciplină.

Îmi amintesc de scandalul produs atunci când la disciplina biologie, profesorul P.V. şi colaboratorii săi au început corectura lucrărilor, fără să aibă un barem, pe care intenţionau să-l facă ulterior, în funcţie de „performanţa” anumitor candidaţi preferaţi, probabil cunoscuţi, rude sau

simpli clienţi, meditaţi de către unii din membrii grupei de corectori. Constatând ce se întâmplă, am stopat procesul de corectare, am cerut întocmirea imediată a baremului şi de-abia apoi, reluarea corecturii.

Evident că prof. P.V. nu a uitat şi mai ales nu m-a iertat pentru că–i stricasem ploile şi a găsit posibilitatea să mi-o plătească în perioada tulbure de după `90, când, în calitate de prim rector post revoluţionar mi-a semnat, cu mare plăcere unica sancţiune (evident nemeritată) pe care am avut-o în viaţa mea şi în întreaga mea carieră de profesor.

Cel de-al doilea „mare jignit” de măsurile corecte pe care le-am impus perfect legal, pentru ameliorarea condiţiilor de susţinere a examenului de admitere în facultăţile institutului a fost un alt merituos „emanat” din revoluţie: profesorul R.S., care, poate nu întâmplător, a ajuns şi el, primul decan post revoluţionar la FIF. În calitate de titular al unei discipline tehnologice, îşi propusese să îmbine *utilul* - adică meditaţiile pe care le dădea candidaţilor în cadrul facultăţii, în perioada premergătoare examenului, de altfel legal permise - cu *plăcutul*, adică elaborarea discreţionară a subiectelor, după criterii doar de către dumnealui ştiute. Se pare că, propunerea mea de stabilire aleatorie a subiectelor, de către comisia centrală, pe baza tablei de materii din manualul unic şi a problemelor rezolvate din acelaşi manual, l-a jignit profund şi a fost suficientă pentru a mi-l face duşman etern. Prin urmare, nici RS nu m-a uitat şi, mai ales în calitate de decan a putut să mi-o dovedească cu vârf şi îndesat, după cum veţi mai avea ocazia să o constataţi din cele ce vă voi mai povesti.

După această destul de lugă acoladă, vreau să mai revin puţin la îndatoririle de secretar ştiinţific şi la efectele zic eu, benefice pentru concurenţi şi chiar pentru cadrele oneste prinse în acel proces. Aşadar, duratele concursurilor s-au scurtat considerabil prin bună organizare, s-a redus substanţial şi numărul de contestaţii faţă de anii anteriori, iar profesorii participanţi la corectură şi la activităţi conexe (responsabili şi supraveghetori de săli), au putut să intre mai curând în vacanţă.

Şi aici am o amintire frumoasă legată de unul dintre concursurile de admitere pe care le-am organizat. Cei care-şi mai aduc aminte, ştiu că, înainte de 1989, cea mai mare afluenţă de candidaţi era la facultatea de

medicină veterinară, desigur şi la altele dar, la MV ajungeam să avem şi 10-12 candidaţi pe loc. În ziua în care urmau să se afişeze rezultatele (pe la ora 18.00 p.m.), părinţii, rudele şi copiii începuseră deja să roiască prin curtea institutului, încă de la ora 14.00.

Eu ieşisem prin curte împreună cu un coleg să mai luăm o gură de aer şi la un moment dat, un cetăţean pirpiriu, mai modest îmbrăcat, în haine de lucrător ceferist, ni s-a adresat întrebându-ne dacă ştim cumva, se vor da rezultatele la ora 18.00 aşa cum suna anunţul afişat la avizier?

I-am confirmat că rezultatele vor fi afişate poate chiar ceva mai devreme decât ora anunţată, după care l-am întrebat pentru cine a venit să se intereseze. Mi-a răspuns cu modestie că fata lui dăduse la medicină veterinară şi că el vrea să să vadă cu ochii lui că a intrat. Puţin mirat dar şi cam indignat l-am întrebat:

- Fata unde e, n-a venit şi ea?
- N-a mai venit, mi-a zis că e sigură de reuşită.
- De ce, ai dat-o să facă meditaţii probabil, am adăugat eu.
- Nicidecum domnule, de unde bani pentru aşa ceva, a învăţat singură că de-aia are cap.

În sinea mea mi-am spus că cine ştie ce loază o mai avea şi bietul bătrân, de nu vrusese nici măcar să mai vină să vadă ce ispravă a făcut.

Ne-am îndepărtat apoi de el şi după un timp s-au afişat listele. După ceva timp am plecat şi eu către casă şi, în drum, am mai trecut odată să văd care este atmosfera la panourile de afişaj. Cei mai mulţi părinţi, sau candidaţi plecaseră deja, dar, rezemat de unul din panouri l-am văut pe omul meu de mai devreme. M-am apropiat de el şi am văzut că are lacrimi în ochi. Mi-am dat seama că fata lui a picat probabil şi, plin de compasiune am dat să-l consolez.

- Lasă omule, că nu-i un capăt de ţară, dacă n-a intrat acum poate intră la anul, i-am zis.

El, s-a uitat la mine parcă mirat, dar de data asta sigur cu bucurie în ochii înlăcrimaţi şi mi-a spus:

- Nu domnule profesor, v-am spus eu că fata mea nu minte, nu numai că n-a picat dar a intrat a treia pe listă, uitaţi aici, cu 9,50.

Sincer să fiu, întâmplarea m-a impresionat şi ca profesor dar şi ca părinte şi, în ceeace mă priveşte, aflându-mă în ambele ipostaze, am căutat să trag din ea maximum de învăţăminte care se impuneau. Sper s-o poată face şi alţi părinţi, chiar şi în ziua de astăzi, sau mai ales în ziua de astăzi, când tendinţa generală este ca părinţii să ofere copiilor totul şi ca răspuns, unii copii să rateze pe măsură, tot ceeace au fost împinşi de părinţi să facă.

Oarecum în antiteză cu ceeace vă povesteam anterior v-aş mai povesti încă un caz, tot aşa legat de admiterea la facultate, dar din perioada când nu eram secretar ştiinţific, ci eram numit şef de sală la concursul de admitere de la facultatea de horticultură. Aşa îmi picaseră sorţii, fără ca eu să ştiu asta dinainte. Sala care-mi picase la tragerea la sorţi era un amfiteatru imens B II1, de circa 140 de locuri.

Principalele mele atribuţii, ca şef de sală, erau: coordonarea celor patru supraveghetori, primirea plicului cu subiecte de la comisia centrală şi transcrierea subiectelor pe tablă, primirea lucrărilor scrise şi aplicarea semnăturii de control, înaintea închiderii colţului, după care aveam sarcina să le predau comisiei centrale.

Şi acum mă întorc în timp, cu câteva luni înainte, când participând la o nuntă în familie, a venit la mine naşul meu de cununie şi m-a rugat dacă aş putea să stau de vorbă puţin cu fiica unor cunoscuţi de-ai lui, încă elevă la un liceu agricol, şi care ar vrea să dea examen la facultatea de horticultură.

Fata şi mai ales părinţii ei auziseră că sunt profesor la „Agronomie” şi s-au gândit probabil că, pe de o parte ar putea obţine de la mine unele informaţii utile privind desfăşurarea examenului de admitere dar în acelaşi timp m-au şi rugat dacă aş putea să–i aranjez fetei nişte meditaţii, eventual cu cadre implicate în examen, cum ar fi chiar în corectura lucrărilor la diferitele discipline de concurs.

Eu, am început prin a le spune că nu am nimic comun cu facultatea de horticultură dar că, în ce priveşte examenul de admitere, acesta se va desfăşura după reguli similare în toate facultăţile din institut. Prin urmare, i-am dat câteva sfaturi fetei, despre cum să înveţe, cum să-şi sistematizeze materia de concurs, mai spunându-le, de data asta

părinţilor, să renunţe la ideea de a-i da meditaţii cu vreun cadru didactic implicat în concurs, pentru că, în conformitate cu regulamentele în vigoare, dacă un cadru medita un canditat era obligat să anunţe conducerea institutului şi să se recuze din orice calitate de participant fie şi indirect la concursul de admitere.

Dacă eu eram naiv sau nu afirmând toate astea, şi că în realitate lucrurile se mai puteau petrece şi altfel, asta ar fi altă poveste. Părinţii fetei nu au părut prea convinşi de spusele mele şi ne-am despărţit în relaţii nu grozav de călduroase.

Timpul a trecut şi chiar uitasem acea poveste, până în ziua când, în amfiteatrul BII1, alături de cei 140 de candidaţi şi cei patru colegi supraveghetori, aşteptam şi eu aducerea plicului cu subiecte. Am uitat să spun că, în ziua acea, în acel amfiteatru se susţinea chiar proba scrisă de horticultură.

În aşteptarea subiectelor, aruncându-mi ochii prin sală şi studiindu-i pe candidaţi, la un moment dat am observat-o şi pe fata de la nuntă, cu care stătusem de vorbă şi care mi-a atras atenţia prin faptul că se tot foia în bancă, de parcă dorea să-mi atragă atenţia.

În fine a sosit plicul de la comisia centrală, eu l-am deschis şi am început să transcriu pe tablă cele trei subiecte, dintre care, primul, „*Replantarea pomilor de anul* III” mi-a rămas în minte aşa cum era formulat, şi o să vedeţi în continuare de ce. Candidaţii au început să scrie, mai precis cine ştia scria, cine nu, se mai uita pe geam sau se foia neliniştit în bancă. Cam aşa făcea şi fata mea, la care eu priveam din când în când cu coada ochiului, pentru că nu doream să vadă că îi acord vreo atenţie mai specială decât celorlalţi candidaţi. Conform regulamentului de concurs, candidaţii nu aveau voie să părăsească sala de examen înainte de trecerea a cel puţin o oră de la comunicarea subiectelor, indiferent că ştiau sau nu ştiau deloc ce să scrie pe foaie.

Fata din povestea mea a fost printre primii care au părăsit sala imediat după ce ora de consemn trecuse. Aşa am avut răgazul să-mi arunc ochii pe foaia ei de concurs şi să văd că nu scrisese mai nimic. I-am verificat lucrarea şi după ce am semnat şi i-am închis colţul, am privit-o întrebător pe candidată şi i-am zis:

- Ce-ai păţit, ţi-e rău cumva sau ai vreo altă problemă de nu mai stai?

Fata m-a privit cam iritată şi a ridicat din umeri bâiguind ceva ininteligibil, după care a ieşit fără se se mai uite înapoi.

Curios, de data asta m-am uitat mai atent la ce scrisese totuşi pe foaie (numai la subiectul 1) şi redau cu oarecare aproximaţie:

Răspuns la subiectul 1:

Replantarea pomilor de anul III înseamnă scoaterea pomilor din pământ, după trei ani.

Scoaterea pomilor din pământ după trei ani, se poate face: mecanizat şi manual.

Mecanizat, cu maşini.

Manual, cu un grup de cooperatori.

Şi...dracu să vă ia pe toţi, că eu pe aici nu mai trec.

Evident că eu n-am transcris aici şi greşelile de ortografie, pentru că îmi amintesc că făcuse şi din astea, dar consider destul că i-am redat „opera de fond” integral.

Finalul a fost că fata probabil s-a dus acasă şi ce le-o fi povestit părinţilor, că după un timp (după ce examenul se terminase) m-a sunat naşul meu, cel care mi-o prezentase la nuntă, şi care mi-a spus râzând:

- Ce-ai făcut măi finule, mi-ai picat fata, în loc s-o ajuţi?

Bineînţeles că glumea, dar este clar totodată că fătuca şi părinţii ei, în loc să tragă învăţămintele de rigoare din ceeace li se întâmplase, mă forfecaseră bine, inclusiv la naşul, deducând ei că n-am vrut să-i ajut în această problemă pentru că probabil nu mi-au oferit destul.

O altă întâmplare cu tâlc şi chiar cu haz pentru cine nu e direct implicat în ea, se petrecea tot la un examen de admitere la care eu eram tot aşa, şef de sală, de data asta într-o sală mult mai mică, unde circa 12 candidaţi dădeau proba de chimie.

Unul dintre candidaţi mi-a atras atenţia de data asta prin faptul că, era aşezat în prima bancă şi, în buzunarul de la piept al cămăşii îşi înfipsese un pachet de ţigări Kent, din acelea 10 la metru care pe vremea aceea puteau fi găsite doar la negru şi la un preţ destul de piperat. Pe atunci

eram încă fumător şi nu mi-e ruşine s-o mărturisesc fiindcă între timp m-am lăsat, de peste cinsprezece ani.

Dar atunci, am gândit cu oarecare invidie, în sinea mea că, tipul sigur nu poate fi candidat real, că prea era degajat, inclusiv după darea subiectelor, când s-a uitat tot timpul în jurul lui şi n-a scris nimic timp de aproape trei ore. Sincer am crezut că o fi vreun securist infiltrat ca să supravegheze derularea examenului, dar părea totuşi neverosimil, pentru că sala era prea mică pentru a justifica un asemenea „deranj”.

Şi pentru mine cele trei ore au trecut foarte greu, mai greu ca de obicei, pentru că tot uitându-mă la pachetul de Kent al tipului, pofta de fumat mi se accentua. În sfârşit, greu, dar cele trei ore reglementare de concurs au trecut şi candidaţii au început să predea lucrările. Printre ultimii a venit să predea şi băiatul meu, cu Kentul. După ce i-am sigilat lucrarea, ros de curiozitate să aflu cine e în realitate, nu m-am putut abţine şi l-am întrebat:

- Văd că n-ai prea scris mare lucru, ai stat mai mult degeaba în sală, de ce n-ai plecat măcar mai devreme?
- N-am plecat dom`profesor, că mă aşteaptă părinţii la poartă…
- Păi, cu atât mai mult ar fi trebuit să pleci mai repede, ce să te mai aştepte bieţii oameni în emoţii, degeaba.

El mi-a replicat imediat zâmbind cu viclenie:

- Ei, nu e chiar aşa cum ziceţi. Eu dau a doua oară la facultate, şi prima oară am picat, dar acum vreau ca ai mei să vadă că am stat aici până în ultimul moment, şi că am făcut tot posibilul ca să iau examenul. Am să le explic că, de... aşa a fost soarta, eu am scris până în ultimul moment, dar concurenţa a fost mare, ghinionul, ceasul rău...

Să vă mai spun că şi de data asta am căzut pe gânduri şi, stocul meu de întâmplări cu tâlc, pentru părinţi şi profesori şi de un haz uşor amărui, s-a mai îngroşat cu una.

N-aş vrea să închei acest capitol care se referă la tot ce a însemnat perioada dinainte de 1990, pentru cariera mea de dascăl, cu gradul de conferenţiar universitar, fără să pomenesc ceva şi despre ce a însemnat

calitatea de membru PCR, pe care şi eu am avut-o, ca o condiţie sine qua non, mai dihai aproape decât doctoratul, pentru a putea ajunge să avansezi în ierarhia profesională.

De fapt, fusesem făcut membru de partid în 1965, pe când eram inginer la FH Buşteni, numit deja şeful centralei, după cum am povestit anterior. N-o să spun că mi-am dorit cu ardoare acest lucru, ci doar că, secretarul de partid pe centrala, unul Savu, m-a contactat într-o zi şi m-a întrebat direct când am de gând să cer să devin membru de partid. La privirea mea mirată el mi-a spus că, aşa e în producţie, ca să poţi ocupa un post de mare răspundere, trebuie să fi membru PCR, pentru ca partidul să te poată îndruma dacă greşeşti sau nu faci ce trebuie pentru binele întreprinderii. Am mai aflat şi că, trebuie ca partidul să ştie din sursă sigură cum stă treaba cu „cc-ul”, dacă creşte, dacă scade, de ce,....

Ulterior mi-am dat seama că se referea de fapt la consumurile specifice de combustibil convenţional ale centralei, care trebuiau să fie strict urmărite şi raportate periodic şi la forurile noastre tutelare dar şi la partid. Dar să revin la cum am devenit membru PCR. N-au mai aşteptat să mă mai răzgândesc eu, ci m-au făcut destul de repede, trecând şi peste consemnările biografice de genul cu „are unchi chiabur” şi nu mai vorbesc de cealaltă treabă delicată, cu unchi-meu mort în puşcărie politică la Gherla.

De altfel şi în ziua de azi cred că, de asta din urmă nici nu se aflase, pentru că, oricât de simpatic le voi fi fost eu ca să mă dorească în partid, sunt sigur că nu m-ar fi făcut în vecii vecilor. Dacă este să mai continui cu petele negre din dosarul meu, cea mai neagră dar şi cea mai recentă s-a produs după ce m-au făcut membru PCR, chiar în vara aceluiaşi an, când vară-mea, Aurora Cornu, a plecat în Franţa....şi n-a mai venit. În ce mă priveşte, dorind să fiu corect, am încercat să-i povestesc deschis lui nea Biţă, şeful Personalului din fabrică, dar şi preşedintele asociaţiei sportive Buşteni. Acesta însă, pentru că eram într-o relaţie bună cu el, îl ajutasem şi eu cu diverse, mi-a spus cu tâlc că el n-a auzit nimic şi e bine să uit şi eu că am avut o verişoară care ar fi făcut ce spusesem eu că a făcut. Şi....am uitat, până când am revăzut-o pe Aurora, alias Fănuţa, în 1983

sau 1984, când s-a întors în vizită în ţară şi a trecut şi pe la Cornu ca să-şi revadă neamurile.

La FIF, organizaţia de bază PCR, în care eram integrat era formată din circa şapte, opt cadre didactice şi în medie doiş`pe, cinş`pe studenţi, făcuţi membri de partid, începând din anul doi, pe criteriul mediei de absolvire dar şi al dosarului personal care nu trebuia să conţină „situaţii reprobabile”.

Prin urmare, biroul de conducere al organizaţiei (BOB-ul cum îi ziceam) era alcătuit din cinci, sau după caz, şapte membri, iar noi, cadrele didactice intram prin rotaţie, după cum ne venea rândul, odată la doi ani, când se făceau alegerile pe linie de partid.

La prima mea alegere în BOB am avut sarcina să mă ocup de „resortul” profesional.

Aşa precum am făcut întotdeauna când a fost vorba de activitate profesională, eu mi-am luat treaba în serios şi m-am ocupat de pregătirea studenţilor şi modul de promovare a acestora în sesiunile de examene, de activitatea cercurilor ştiinţifice studenţeşti, de practica de vară a studenţilor şi chiar de aspecte care ţineau de viaţa lor în cămin (condiţii de studiu) şi de asigurarea serviciului studenţesc în pregătirea meselor la cantină, etc. Mai aveam în responsabilitate şi pregătirea premilitară a studenţilor, care se făcea în institut, prin catedra militară. Apropo de această ultimă îndatorire îmi vine în minte o întâmplare petrecută prin 1978, din care m-am ales cu prima şi singura concentrare din viaţa mea, după terminarea armatei în vara anului 1962.

Fiind cu studenţii în câmp, undeva lângă pădurea Băneasa, făceam instrucţie de front cu un an de studii de la FIF. În condiţii normale, delegam această treabă unui student cu grad mai mare, dintre cei care făcuseră un an de armată, înainte de începerea facultăţii. În ziua aceea aveam însă, inspecţie de la catedra militară a Centrului Universitar Bucureşti, care ne trimisese un colonel să verifice modul în care decurge instruirea studenţilor şi eu am fost nevoit să preiau comanda (pe vremea aceea aveam doar gradul de sublocotenent, obţinut din 1962).

Am aliniat compania pe un rând şi le-am ordonat:

- Pentru onor, arma la umăăăr!

Pentru conformitate trebuie să transcriu cum ar fi trebuit să sune în realitatea comanda pe care trebuia să o dau:

- Pentru onor, la umăr prezentaaţi..arm`!

Se înţelege că, auzind ce le-am comandat eu „soldaţilor” colonelul şi-a pus mâinile în cap şi m-a întrebat când am făcut ultima convocare la armată. Auzind răspunsul meu a mustăcit ceva care îmi suna precum că, ar trebui să mai avansez în grad că am vârsta necesară. N-am prea băgat în seamă observaţia lui, dar mi-am amintit de ea, când, după vreo două săptămâni am primit acasă ordinul de concentrare şi, vrei nu vrei, timp de trei luni m-am refamiliarizat cu viaţa de ostaş, mi-am împrospătat toate cunoştinţele teoretice şi practice (vezi comenzile uzuale) şi am fost avansat la gradul de locotenent, cu care de altfel m-am şi pensionat.

Am încheiat din nou paranteza şi revin şi la alte atribuţii ale mele ca membru în BOB, când trebuia să particip la şedinţele în care se discutau tot felul de probleme şi se aprobau (sau nu) dosarele de concurs ale unor cadre didactice. De aici mi s-a tras şi primul conflict cu Gh.F.- secretarul BOB pe FIF, când eu m-am opus respingerii dosarului unui conferenţiar, pe care-l ştiam ca pe un specialist de valoare în Fizică, pe motivul unei convorbiri surprinse „în tramvai” , între două studente care l-ar fi acuzat de imoralitate. În maniera mea, mai directă i-am spus lui Gh.F. că nu pot accepta ca o simplă bârfă de tramvai între două studente să hotărască soarta unui om, cunoscut altfel ca un bun specialist şi om onorabil. Ceilalţi mi-au dat dreptate şi hotărârea a mai fost amânată un timp (până ce, în cele din urmă omului i s-a aprobat dosarul) dar se pare că Gh.F. nu mi-a uitat niciodată atitudinea contrară „pohtei” lui, drept care nu m-a iertat şi după aceea, ori de câte ori a putut să-mi facă rău, mi-a făcut fără să mai ezite.

Un alt conflict în care tot partidul a fost vioara întâia, s-a datorat şi relaţiei mele cu un alt coleg I.S., cel care preluase disciplina de geometrie descriptivă şi pe care eu îl susţinusem cu mult entuziasm, în acest demers. De data asta secretarul BOB pe FIF era Gh.O., devenit ulterior şi decan, de care îmi vine să exclam, gândindu-mă la celălalt Gheorghe (F):

- Atât de tânăr şi tot Gheorghe şi... tot lipsit de caracter!

De asemenea îmi pare rău să o spun şi mai ales să o scriu, pentru că, se zice că de morţi să vorbeşti numai de bine, însă acel I.S. de care pomenesc mai sus, a fost un alt personaj de care mi-e greu să-mi mai amintesc în vre-un fel, atât s-a dovedit a fi de onctuos şi fals în relaţiile cu mine.

Fuseserăm într-o vreme aproape prieteni de familie şi mi-a luat ceva timp să constat cât de fals era şi ce puţin însemnau pentru el relaţiile de pritenie şi colegialitatea.

Îmi amintesc că, în urma unui conflict apărut între decanul nostru, prof.Cezar Nicolau pe de o parte şi Gh.F. şi I.S. pe de altă parte, în institut s-a alcătuit o comisie de analiză a acestui conflict, pe linia comitetului de partid, coordonată de prof. I. Berceanu. Între alţii, care nu ştiu ce poziţie vor fi avut, am fost chemat şi eu să fiu chestionat cu privire la acuzaţiile care se aruncau de către părţile „beligerante”. Eu am susţinut poziţia prof. Cezar Nicolau, pentru că omul avea întradevăr dreptate.

Încă odată Gh.F. a fost probabil vexat de poziţia mea, iar de I.S. ce să mai spun, că făcea o echipă „pe cinste” cu celălalt. Secretarul BOB, Gh.O. s-a alăturat şi el celor doi şi uite aşa s-a ajuns la cei trei evanghelişti care au fost până la urmă patru, exact cum scrie la carte, fiindcă nici bunul meu coleg R.S nu s-a ţinut prea departe de triumvirat (poate doar un pic mai în umbră şi inamic mai discret).

Aş putea adăuga că, sub toate iniţialele de mai sus, îi ascund de fapt pe toţi acei colegi „binevoitori” de care spuneam anterior că acum eu i-am iertat, dar de uitat ce au făcut, nu pot să uit.

Vă întrebaţi poate de ce nu le dau numele lor întregi? Răspunsul meu e simplu: Pentru că, nici măcar atâta nu merită din partea mea.

Cu această haită pe urmele mele, am ajuns până la urmă, fără nici-un motiv serios, decât poate gura mea mare şi stilul meu de a le spune verde-n faţă ce gândeam despre ei, să fac obiectul unei şedinţe de partid maraton, desfăşurată în sala A II61, în care am fost înfierat în fel şi chip, propunându-mi-se cea mai gravă sancţiune pe linie de partid: „vot de blam cu avertisment”. Evident că, dacă le-ar fi reuşit, asta ar fi însemnat poate chiar excluderea mea din învăţământul superior.

Planurile le-au fost însă dejucate de sfatul pe care prof. Berceanu mi l-a dat, anume acela de a-mi pune un pic de cenuşă în cap, ca să mă poată salva de acea extrem de gravă sancţiune*).

Pentru că era în joc întreaga mea carieră profesională, pe care mi-o construisem cu mijloace oneste şi doar prin merite proprii, am fost nevoit să-l ascult şi, în fine numai aşa am putut scăpa de glonţul care-mi trecuse pe la ureche. Cât despre cvartetul acela de inamici, în final rămas doar o troică, o să vedeţi că nici nu m-au uitat şi nici nu m-au iertat ci, au încercat în continuare să-şi realizeze planul de nimicire a mea, în calitate de mari „dizidenţi" autodeclaraţi, după 1989. Doar cu unul dintre cei patru, şi anume cu I.S. drumurile mele nu s-au mai intersectat, din fericire. Fostul potcovar Neluţu`, aşa cum, din naivitate îi plăcea nevestei lui Livia să se „mândrească", zburase către zări „mai calde", fiind numit decan de către minister, la o nou înfiinţată Facultate de Mecanică din Sibiu.

Nu ştiu ce nume a lăsat în urmă pe acolo, poate că dacă ar fi trăit, îşi prezenta şi dumnealui vreun dosar de mare dizident, după revoluţie. Aşa, Dumnezeu să-l ierte, că eu nu-l mai pot ierta pentru tot răul pe care a dorit să mi-l facă şi n-a mai apucat..

Închei spunându-vă că, după acea şedinţă odioasă, mi-am dat seama că PCR-ul nu cultiva deloc îngeraşi nevinovaţi ci, mai ales, genul acela de specimene despre care poţi spune când le vezi „la treabă" că: „*Somnul raţiunii zămisleşte monştrii*".

Dar, cum ce nu te omoară, te întăreşte, aşa s-a întâmplat şi cu mine şi veţi vedea în continuare de ce. Pot spune că, am avut puterea să-mi trăiesc viaţa numai privind înainte, dar de înţeles, am înţeles-o privind uneori şi înapoi.

---

*) Referat olograf întocmit de către prof.Berceanu, în ian.1990 (3 pag.)

....şi proscris după revoluţie, sau fereşte-măDoamne de duşmani, că de prieteni mă apăr singur

N-aş putea începe să vorbesc despre mine şi despre tot ce mi-a marcat viaţa după 1990, fără să pomenesc mai întâi, ce a însemnat şi cum m-a schimbat, ceeace eu numesc în continuare revoluţie, iar alţii, mai cunoscători în ale conspiraţiilor politice numesc „lovitură de stat” sau „revoltă populară”. Oricum, eu prefer să mă menţin la termenul de revoluţie fiindcă nu-mi propun să elucidez adevărul la scara întregii societăţi româneşti ci numai adevărul celor ce s-au petrecut în universul cu mult mai „mărunt”, la propriu şi la figurat, în care eu eram integrat la data aceea de 21 decembrie care ne-a schimbat vieţile, unora mai mult, altora poate mai puţin.

Aşadar ziua de 21 decembrie şi evenimentele care au început în Bucureşti, în jurul prânzului, pe mine m-au găsit pe drumul Bucureşti – Cornu, unde îmi duceam fetiţa să stea în perioada vacanţei de iarnă, care începuse. De fapt, de cum am intrat în casă, unde mama cu o vecină de-a ei se uitau la televizor, ochii mi-au căzut pe scena din Piaţa Palatului când Ceauşescu îşi rostea parcă rătăcit, ultimele cuvinte din ...ultimul lui discurs.

Întorcându-mă puţin în timp am să vă spun că, ştiam destule (credeam eu atunci) despre cele ce se întâmplau la Timişoara şi asta nu din varianta oficială lansată la televizor de Nicolae Ceauşescu cu „huliganii, derbedeii, trădătorii”.. care în combinaţie cu puteri străine ostile încearcă să ne strice nouă ordinea socialistă şi să o abată din drumul ei spre culmi, etc. Ascultasem la Europa Liberă cam tot ce se spusese despre situaţia din România dar şi acele transmisii în direct, în care se auzeau rafale de arme automate, voci îngrozite de oameni şi mai ales de femei care ţipau disperate, şi–mi dădusem seama că lucrurile se îndreaptă pe o pantă fără de întoarcere.

După ce am văzut la televizor ce se întâmpla în Bucureşti (v-am spus că doar intrasem în casa mamei mele) m-am hotărât să mă întorc, luându-mi doar răgazul să-i dau un telefon soţiei mele şi apoi să mă odihnesc puţin. Cel mai mult mă îngrijora faptul că, la plecare, soţia mea îmi

spusese şi părea foarte decisă în acest sens, că dacă în Bucureşti se vor petrece evenimente similare celor de la Timişoara ea se va implica. Asta mă speria puţin pentru că o ştiam destul de hotărâtă să facă ce zisese.

Am găsit-o la telefonul de la institutul unde lucra, atunci imediat când am sunat-o, pe 21 decembrie, în jurul orei 13.00 şi mi-a confirmat că ştie (ascultase la radio, la serviciu ce se întâmplase în Piaţa Palatului) iar eu i-am confirmat ce văzusem la televizor. Ştiind ce îmi spusese că va face, am rugat-o insistent să mă aştepte şi pe mine că mă întorc în Bucureşti.

M-am reîntors în Bucureşti, unde am ajuns cam în jurul orei 18.00 după amiază şi, ca să văd ce se întâmplă am trecut şi pe la institut (aşa cum a-ţi reţinut din capitolul precedent, revoluţia m-a găsit în poziţia de conferenţiar, ca grad didactic şi respectiv secretar ştiinţific al senatului IANB).

Încă de la intrarea pe poarta institutului, atmosfera mi s-a părut extrem de agitată. În biroul meu din corpul A, l-am găsit lucrând, pe prof. Milu Oşlobeanu, fostul secretar ştiinţific, înaintea mea, şi la propunerea lui am lăsat-o pe fiica mea Diana cu el iar eu m-am dus să văd care e atmosfera în rest. La comitetul de partid erau foarte multe persoane, unii în civil, alţii îmbrăcaţi în hainele gărzilor patriotice şi din comentariile lor am înţeles că se pregătesc pentru a rezista eventualelor asalturi ale huliganilor care puseseră stăpânire pe centrul Bucureştiului. Între cei prezenţi nu am prea văzut decât câteva persoane dintre colegii mei de la FIF dar asta nu m-a preocupat deloc în momentele acelea.

Cel mai mult mă preocupa să dau de soţia mea care nu răspundea pe telefonul de acasă, iar la institut ştiam că programul se încheiase deja.

Între timp, trecuse de ora 19.00 şi, din ce în ce mai agitat, am acceptat să-mi las fetiţa în grija prof. Milu Oşlobeanu, care s-a oferit s-o ia pe Diana la el acasă, pentru ca eu să mă pot duce să-mi caut soţia. Sincer să fiu nici nu ştiam încotro aş putea să o iau, pentru că deja se auzise că în centrul Bucureştiului nu se mai putea circula, mai ales cu maşina, că se aud focuri de armă şi multe alte zvonuri alarmante.

În intervalul acesta am făcut două, trei drumuri acasă şi de fiecare dată soţia mea tot nu apăruse, când, în sfârşit, în jurul orei 22.00, am găsit-o teafără, acasă. N-am să vă mai redau aici ce mi-a povestit printre

lacrimi, deşi ar fi o mărturie interesantă despre ce se petrecuse în Piaţa Universităţii între orele 14.00 şi 21.00 cât Natalia stătuse acolo. Oricum am avut confirmarea că nu era nicidecum vorba de huligani care comit fapte reprobabile aşa cum mersese zvonul la IANB de unde veneam eu.

Printre picături i-am povestit şi eu care era atmosfera şi ce zvonuri se vehiculau la mine la institut şi bineînţeles că i-am spus de Diana că am lăsat-o acasă la prof. Oşlobeanu. Siderată, Natalia mi-a zis să mă duc şi să aduc imediat copilul acasă, certându-mă (pe bună dreptate) că am putut să fiu atât de inconştient încât să nu o las la bunică-sa aşa cum planificaserăm anterior producerii evenimentelor.

Sincer să fiu, pentru mine totul se succedase atât de rapid încât n-am avut răgazul să mă gândesc prea mult cum ar fi mai bine să procedez în privinţa copilului şi am adus-o înapoi cu mine în Bucureşti, poate cu intenţia secretă s-o oblig şi pe nevastă-mea să fie mai raţională în privinţa reacţiilor ei riscante, faţă de cele ce se petreceau în stradă.

O clipă chiar m-a tentat să dau curs chemării ei de a o însoţi din nou în Piaţa Universităţii, ca să văd cu ochii mei ce se petrecea acolo.

Ţinând cont de evoluţia ulterioară a evenimentelor se pare că, instinctul meu de conservare şi poate şi firea mea mai raţională ne-au salvat atunci pe amândoi de la o moarte sigură, pentru că ştim cu toţii ce a urmat acolo: represiunea sângeroasă din noaptea de 21 spre 22 decembrie, în cursul căreia şi-au pierdut viaţa sau au fost grav răniţi, încarceraţi, atâţia zeci de nevinovaţi.

Cert este că, liniştit măcar de faptul că Natalia se întorsese teafără acasă m-am dus şi am adus-o pe Diana, după care am vrut să plec din nou către IANB.

Soţia mea m-a întors din drum cu vorbele care mi-au răsunat în cap multă vreme după ce ecoul evenimentelor acelei nopţi s-a stins:

- Victor, nu te duce pentru că au să vă îmbrace în haine de gărzi patriotice, au să vă dea şi arme şi te vor trimite în Piaţa Universităţii să tragi poate, în proprii tăi studenţi...

N-am mai plecat fiindcă, sincer să fiu, în sinea mea îi dădeam dreptate faţă de atmosfera pe care o constatasem în institut.

A doua zi, adică pe 22 decembrie, amândoi am plecat la lucru, soţia începea programul mai devreme, eu, cu o oră mai târziu. Când am ieşit din casă pe la ora 8.30 a.m. am auzit voci, strigăte ca la o manifestaţie şi, în intersecţia de la Pasajul Lujerului am văzut câteva TAB-uri oprite, din care se trăgea în sus, iar nişte militari făceau totuşi semne prietenoase către lumea parcă înlemnită în aşteptare pe trotuare.

Imediat ce TAB-urile au părăsit intersecţia, plecând în sus pe bulevardul Păcii (actualmente Iuliu Maniu) în direcţia autostrăzii, a apărut şi o coloană masivă de manifestanţi, dinspre Drumul Taberei.

M-am îndreptat spre coloană şi m-am ataşat şi eu fiindcă mi-au spus că sunt muncitori şi salariaţi de la Electrotehnica şi, avându-l în frunte pe secretarul lor de partid se duceau „să-l dea jos pe Ceauşescu" (relatez exact spusele celor cu care am vorbit atunci). De altfel unii din manifestanţi purtau pancarte improvizate pe care scriseseră „Jos Ceauşescu".

Am plecat şi eu cu ei, coloana cotise deja pe bulevard şi, ocupa întregul ecartament al drumului, şi se tot lungea în fiecare moment pentru că alte şi alte grupuri de oameni se ataşau la ea. La un moment dat, dintr-un bloc s-a aruncat un cearceaf, pe care, fiind mai aproape l-am ridicat şi am văzut că pe el, era scris cu litere destul de mari: „Jos comunismul". Prin urmare, eu nu ştiu când au auzit alţii prima oară în revoluţie cuvintele „Jos comunismul" dar eu, atunci le-am văzut pentru prima oară scrise şi, asta mi-a dat încrederea că lucrurile sunt cu adevărat pe făgaşul cel bun.

Am intrat în vorbă şi cu cetăţeanul care mergea în fruntea coloanei, un tip pe care, am aflat vreo două săptămâni mai târziu, îl chema Costache Tinel, atunci când mi-a dat o declaraţie referitoare la împrejurările în care ne cunoscuserăm. O să povestesc în cele ce vor urma de ce şi pentru ce am avut nevoie de declaraţia acelui om. Pe drum, care a continuat pe bulevardul Ştirbei spre Piaţa palatului, în dreptul Conservatorului am întâlnit o coloană de TAB-uri care se îndreptau în direcţia opusă mersului coloanei noastre. La început, vederea blindatelor ni s-a părut ameninţătoare şi toată coloana, ca la un semn, ne-am aşezat în genunchi, gândindu-ne că nu vor trece peste noi aşa.

Am văzut însă că tancurile s-au oprit şi militarii din ele au început să ne facă semne prietenoase. Ca la un semn şi noi am început să strigăm „Armata e cu noi” şi să ne bucurăm de zvonul care a început să se propage imediat că armata „a întors armele” şi că TAB-urile acelea primiseră de fapt ordinul să se retragă la garnizoană.

În rest, toată ziua aceea de vineri 22 decembrie a decurs şi pentru mine, ca şi pentru alte câteva sute de mii de bucureşteni. Am intrat cu coloana, pe platoul din faţa clădirii CC-ului, acolo m-am bucurat, am lăcrimat, m-am entuziasmat şi eu auzind că dictatorul şi nevastă-sa au fugit cu elicopterul, deşi parcă tot nu-mi venea să cred că lucrurile pot fi chiar atât de simple (şi nici nu au fost după cum s-a dovedit ulterior). Am stat în piaţă până în jurul orei 15.30, când lucrurile părându-mi-se deja clare, m-am îndreptat către casă, ca să mă bucur împreună cu ai mei de schimbarea care părea că se produsese pentru noi românii.

La IANB am ajuns de-abia a doua zi, pe 23 decembrie, când l-am găsit pe prof. Oşlobeanu în birou, cu care am schimbat impresii despre cele petrecute cu o zi înainte. I-am povestit mai ales ce văzusem cu ochii mei, pentru că el, în vârstă fiind nu plecase din casă, dar ascultase la televizor şi văzuse care a fost succesiunea evenimentelor. Poate că acea discuţie întâmplătoare cu un coleg pe care îl ştiam onest ar fi trecut fără nici-o consecinţă, dacă mai târziu, când au apărut acuzaţiile absurde pe care unii le-au proferat împotriva mea, nu mi-aş fi amintit şi de discuţia mea cu prof.Oşlobeanu şi nu l-aş fi rugat să-mi consemneze şi în scris*) ce-i povestisem despre modul în care mi-am petrecut zilele de 21 şi 22 decembrie 1989.

Între timp, conform anunţului afişat pe uşa de la intrare în corpul principal am aflat şi eu că, la ora 11.00 a.m. în amfiteatrul mare fusese convocată o şedinţă, în care urmau să se discute lucruri importante.

---

*) Declaraţia olografă a prof. Milu Oşlobeanu din data de 5.02.1990

D E C L A R A T I E

Subsemnatul COSTACHE TITEL primitor-distribuitor la Intreprinderea Electrotehnica Bucureşti, domiciliat în str. Valea Lungă nr. 5, bloc 139, ap.5, tel.69.78.29 declar următoarele:

In dimineaţa zilei de 22 decembrie 1989 am fost coordonatorul unui grup de salariaţi din întreprinderea noastră care la orele 7,45 am pornit în coloană spre a demonstra în Piaţa Palatului pentru înlăturarea dictatorului Ceauşescu.

La intersecţia din zona blocului Turn - Fabrica de Lapte - cartier Militari, am fost interpelat de un domn care m-a întrebat de unde venim şi a cerut să se alăture coloanei de manifestanţi. L-am remarcat din primele momente ca un bun organizator şi om de iniţiativă, participînd permanent la acţiunile coloanei noastre: confecţionare de lozinci din cearceafuri,(zona magazin Skoda), îndepărtarea unei pancarde ceauşiste de la IAUPS, mobilizarea oamenilor din tramvaie spre a se alătura acţiunii noastre(Grozăveşti). In forme diferite coloana noastră a crescut numeric ajungînd la 2-3000 persoane cînd am ajuns în Piaţa Palatului în jurul orelor 10,30. M-a impresionat reacţia acestui domn în momentul în care armata a fraternizat cu demonstranţii (Stirbei Vodă).

Ajunşi în Piaţa ne-am despărţit deoarece am fuzionat cu mulţimea. La ieşirea din schimb în ziua de 05.02.1990 orele 15,45 m-a aşteptat la poarta unităţii acelaşi domn pe care aflam că-l cheamă VICTOR BURCHIU, locuieşte în zonă şi este cadru didactic la Institutul Agronomic Bucureşti.

Dau această declaraţie în numele participanţilor din sistemul de ordine al manifestaţiei şi adresez felicitări colegilor D-lui Conf.Dr.ing. VICTOR BURCHIU şi tuturor studenţilor acestui

Mărturia poate fi susţinută şi personal, inclusiv cu participarea unor oameni de bine prezenţi la istoricul eveniment

Declaraţia lui Costache Tinel, conducătorul coloanei de manifestanţi de la ELECTROTEHNICA Bucureşti, privitoare la modul în care s-a întâlnit cu autorul, în ziua de 22. 12.1989, la orele 8.30 a.m.

M-am dus şi eu acolo şi am găsit un amfiteatru plin de oameni, când, un şef de lucrări de la medicină veterinară, unul Popa Viorel, a intrat pe uşă şi, foarte excitat a început să ne vorbească spunîndu-ne că vine direct de la tovarăşul Iliescu, cu sarcina să înfiinţăm CFSN-ul şi în institutul nostru.

Imediat din fundul sălii s-a ridicat O.N. (unul din „tripleta de prieteni" de la FIF, de care am pomenit în capitolul anterior), care, după o listă pe care o ţinea în mână, a început să facă propuneri pentru componenţa acelui CFSN, de care cred că unii nici nu auziseră încă, cu ce se mănâncă.

Fără să aştept să mi se dea cuvântul, fiindcă acolo toţi vorbeau alandala, m-am ridicat şi am spus că nu prea mi se pare normal să se procedeze aşa, că trebuie să ştim cine, cum şi pe ce criterii a fost întocmită acea listă de propuneri. În fine, s-au mai făcut şi alte propuneri, dar până la urmă nu s-a ales nici-un CFSN, în schimb cineva a propus să se redacteze o scrisoare de adeziune pentru „noua conducere a ţării". Chestia asta, ca să parafrazez o expresie celebră, era cu înţelesul de: „ca să se ştie cine suntem şi ce vrem", chiar dacă atunci s-au folosit puţin alte cuvinte.

În săptămâna care a urmat, principala acţiune „ţintită" a fost debarcarea vechii conduceri a institutului, iar mie, în calitate de secretar ştiinţific mi s-au cerut cu insistenţă procesele verbale ale biroului de senat. Sigur că eu ţinusem un asemenea caiet, în care eu sau secretara institutului, doamna Davidescu, consemnam cele mai importante lucruri din cele care se discutau, după care se redactau ad literam şi se distribuiau informările scrise la toate facultăţile din institut.

Reţineţi deci că nu era nimic secret sau subversiv în toate acele consemnări, dar unii, cuprinşi de febra „revoluţiei" vedeau numai conspiraţii în tot ce se făcuse, bun sau rău, în institut, aşa că au început să mă preseze să le dau „consemnările secrete", adică vezi doamne cele pe care nu le făcusem publice. Am dat toate asigurările că nu există nici cea mai mică diferenţă între ceeace este consemnat în caietele de procese verbale şi notele scrise, de informare, difuzate în institut, dar parcă vorbeam cu pereţii. Cei mai aferaţi erau, nu întâmplător, cei pe care îi deranjase atitudinea mea mai intransigentă la concursurile de admitere pe

care le organizasem şi cu care chiar avusesem unele ciocniri deschise pe diferite teme legate de nerespectarea regulamentului concursului (Popescu Vifor, Nicolae Pomohaci, Velicica Davidescu, Victor Bârnaure şi bineînţeles că nu puteau lipsi nici doi dintre mai vechii mei „prieteni” de la FIF: O.N. şi Ghe. F.)

Le dădusem caietul de procese verbale şi, când am văzut cum decurg lucrurile şi mai ales câtă lipsă de caracter dovedesc vechii mei colegi, am realizat că s-ar putea preta la orice măgărie şi le-am cerut insistent să-mi restituie caietul de procese verbale, care pentru mine era proba cea mai bună că spusesem numai adevărul. A trebuit să ameninţ că voi intra în greva foamei ca să reuşesc să primesc înapoi caietul, după câteva zile.

Aici îmi amintesc o zicală care are destul de multă legătură cu ceeace a urmat pentru mine: „*Prietenii te învaţă să faci ce trebuie, iar duşmanii, te obligă*”.

Mi se pare important să vă reamintesc că, în toată acea perioadă, studenţii noştrii erau în vacanţa de iarnă şi nu prea i-am văzut pe mulţi apărând prin institut.

Au fost şi câteva excepţii, nişte studenţi de la diverse facultăţi, care s-au prezentat ca mari revoluţionari, au ocupat sediul asociaţiei şi au stat acolo zi şi noapte, mai mult făcând orgii decât revoluţie, dar ce să vă mai spun.

Se hrăneau şi se „adăpau” (şi iar citez aici vorbele unui celebru personaj) cu tot ce se primea din ajutoarele străine care invadaseră România, iar dintre cadrele didactice, cei care le ţineau „bâzu`” erau mai ales un şef de lucrări de la zootehnie, unul Ignat Alexandru, fost secretar de cabinet al lui Manea Mănescu şi secretar cu probleme profesionale în comitetul PCR pe institut, secondat şi de „marele nostru dizident” conferenţiarul O.N. de la FIF.

În primele două săptămâni, cam până la jumătatea lunii ianuarie 1990, când studenţii au început să se reîntoarcă din vacanţă, jocurile erau făcute, adică fuseseră „clocite” structurile administrative pe facultăţi (decani, prodecani, secretari ştiinţifici, etc.), şi se mai aştepta venirea studenţilor pentru a se desăvârşi manipularea. Prin toate facultăţile se întocmiseră deja aşa numitele „liste negre” pe care, acum pot să o spun,

fuseseră incluşi în general cei cărora, marii „revoluţionari” din institut vroiau să le plătească poliţe, pe motive mai mult sau mai puţin inventate. De reţinut că studenţii au fost doar figuranţi în întocmirea listelor pentru că, şi am dovezi în acest sens, „listele fuseseră făcute înainte ca marea masă a studenţilor să se întoarcă din vacanţă”.

La FIF, dintr-un total de 33 de cadre didactice, 22 ne-am regăsit pe lista neagră. Şi ca să nu se spună că nu au existat criterii serioase, fiecăruia din cei prezenţi pe lista neagră ni s-a ataşat câte o etichetă (a se citi, acuzaţie) precum: *incompetenţă profesională*, *luare de mită*, *ceauşism şi abuz de putere politică*.

În ce mă priveşte, eu eram singurul de pe lista de la FIF, acuzat de ceauşism, epitet pe care, ulterior am auzit cui i-l datoram: tovarăşului şef de lucrări Ignat Alexandru, căruia îi datoram de fapt includerea mea pe lista neagră, a cadrelor didactice „non grata”. Mult mai târziu, am obţinut declaraţia scrisă a unui student Trifan Alin)*, student la IF în anul IV seral, în care se descrie exact rolul jucat de Ignat în includerea mea pe aşa zisă lista neagră*).

Tuturor cadrelor inscrise pe acea listă ne-a fost interzisă intrarea la ore, mai întâi, cei care aveam programate examene (între care mă număram şi eu) ni s-a interzis să intrăm la clasă, şi, ca să ne arate ce

puţin conta persoana noastră a fiecăruia, au adus profesori din exterior cu care studenţii să susţină examenele. Sigur că acele examene au fost o formalitate îndeplinită cu „brio”, iar cea mai mare parte a studenţilor (fiindcă au fost şi câteva excepţii, dar cu atât mai lăudabile) s-au pretat la acel joc murdar, pe care, din păcate, unii dintre profesorii lor îl conduceau. Pentru mine, acelea şi cele care au urmat, au fost cele mai negre zile din întreaga mea existenţă.

Nu puteam să cred că devenisem personajul principal al acelei liste negre şi că mi se puteau aduce acuzaţii de o asemenea absurditate. Trebuie totuşi să mai subliniez că din tot ce am aflat atunci şi mai ales după ce totul a intrat în uitare (a unora, că a mea, NU), nici-un fost secretar PCR şi nici-unul dintre personajele care se remarcaseră substanţial în „munca de partid”, nu intraseră pe acele liste negre.

Iată conţinutul listei din data de vineri 19.01.1990 :

1. Şef lucrări dr. Alexe Ion - matematică 1973
2. Prof.dr. Ionescu Claudiu Bujor - matematică 1970
3. Asistent Gîrbea Horia - rezistenţă 1988
4. Asistent ing.Roşu Gabriela - materiale construcţii 1975
5. Şef lucrări Dr.ing. Stoianovici Angela - hidrologie 1972
6. Conf.dr. Olteanu Aurel - fitotehnie 1970
7. Şef lucrări dr.ing. Moraru Octavian - mecanizare 1973
8. Conf.dr. Elena Dragomireacu - fizică - 1970
9. Şef lucrări ing.Dumitrescu Doru - electrotehnică 1972
10. Şef lucrări ing.Marin Gabriela - hidraulică 1979
11. Conf.dr. ing. Pricop Gheorghe - irigaţii 1972
12. Asistent ing. Anastasiu Teodor - construcţii hidrotehni 1974
13. Conf. dr.ing. D.Burchiu - staţii de pompare 1971
14. Asistent ing. Dobrescu Nicolae - organizare 1979
15. Asistent ing. Paula Iancu - staţii de pompare 1974
16. Şef lucrări Dr.ing.Ştef Ioan - construcţii agro 1975
17. Asistent ing. Roşu Ion - construcţii agro 1985
18. Ing. proiectant gr.I Giuşcă Ion Radu - staţi de pompare 1970
19. Şef lucrări dr.ing. Siminea Ioana - hid[illegible]ologie 1980
20. Asistent Ludu Gheorghe - topografie 1975
21. Asistent Dr.ing. Leu Ion - topografie 1973
22. Asistent ing. Dobrescu Aurora - rezistenţă 1973

<u>LISTA ALBĂ</u>

1. Conf. dr. R.Sofronie - rezistenţă 1975
2. Asistent ing. Borlovschi Mihaela - rezistenţă 1975
3. Conf.dr.ing. Florescu Gh. - CES 1984
4. Asistent dr.ing. Lucia Otlăcan - CES 1975
5. Şef lucrări Dr.Mărăcineanu Florin - 1976
6. Şef lucrări Dr. Măgdălina Ion - exploatare 1976
7. Asistent ing. Dumitrescu Niculina - topografie 1976
8. Asistent ing. Lazăr Toader - irigaţii 1985
9. Şef lucrări dr. Nedelcu Haralambie - mecanică 1975
10. Conf.dr. Gogonea Sorin - matematică 1975
11. Conf.dr.ing. Nicolescu Lazăr - mat.de construcţii 1975

“Lista neagră” şi “Lista albă” a cadrelor didactice de la FIF, aşa cum circulau prin facultate, la data de 19.01.1990

Mai ales la noi, la FIF, vă pot spune cu siguranţă, că nu. Toţi cei care avuseseră funcţii semnificative pe linie de partid, deveniseră candidaţii cei mai „credibili” la funcţiile de conducere pe care le râvniseră dintotdeauna, dar, nu prea întruniseră criteriile profesionale pentru a le ocupa.

În schimb, mulţi dintre cei care s-au văzut târâţi în acel vârtej de natură să-i anihileze pe cei mai slabi de înger, au avut un sfârşit trist de care, eu cel puţin, îi acuz şi azi pe aceia care s-au ocupat din umbră, ca nişte păianjeni cu muşcătură otrăvită, să ţească acea reţea a răului.

Astfel, dintre cei supuşi în acele zile şi chiar luni de zile la rând, unor presiuni imense şi unui val nimicitor de calomnii, astăzi nu mai sunt printre noi: prof. Gheorghe Pricop, fost decan şi şef de catedră de îmbunătăţiri funciare, prof. Ionescu Claudiu Bujor, şef de lucrări Dumitrescu Doru şi conf. Moraru Octavian. Toţi au fost cadre care au funcţionat în facultatea noastră încă de la înfiinţare, chiar se poate spune că au crescut odată cu ea. Răsplata le-a fost dată cu cinism tocmai de către „tovarăşii lor de drum”.

În ce mă priveşte, chiar dacă nu am murit, aşa cum, n-am să înţeleg niciodată de ce, unii şi-ar fi dorit cu ardoare, am putut să văd mai târziu consecinţele acelor măgării cu care unii dintre „respectabilii” mei colegi au încercat să mă distrugă. În anii care au urmat, m-am îmbolnăvit grav de inimă şi de diabet, dar de distrus, până la urmă nu au reuşit să o facă.

Una dintre amintirile legate de acele zile negre, m-a măcinat multă vreme după ce toate s-au estompat pentru regizorii acelor piese, nu şi pentru actori.

Îmi amintesc că atmosfera din facultate era sumbră şi cadrele didactice stăteau ascunse prin birouri, atunci când mai treceau pe acolo şi practic, nici unul dintre cei care fuseseră înscrişi pe lista neagră nu avea curajul să ia legătura cu studenţii, pentru că fuseseră persuadaţi că prin votul majoritar al acelora fuseseră incluşi pe listă. Eu n-am crezut nici-o clipă aşa ceva, cu atât mai mult cu cât deja mă contactaseră studenţi, care mi-au spus sideraţi că nici ei nu înţeleg ce se întâmplă, necum să mai fi votat împotriva mea sau a oricărui alt profesor de pe listă.

Prin urmare, în acea fatidică zi de 19 ianuarie 1990, tocmai sosisem la facultate, când pe aleea de intrare în clădirea facultăţii noastre am depăşit un grup de studenţi, care purtau tot felul de pancarte injurioase la adresa unor profesori (dintre cei de pe lista neagră), între care n-am remarcat nici-o figură cunoscută; l-am remarcat în schimb pe un şef de lucrări, Ghereşi, de la catedra de matematici, care dădea indicaţii grupului turbulent, unde să se oprească şi ce să scandeze.

Auzeam urlete sparte de genul: „Demisiaaa, demisiaa...”.

Ulterior, punând cap la cap ceeace îmi aminteam, am realizat că acel Ghereşi îmi era cunoscut dintr-o întâmplare extrem de neplăcută, petrecută în timpul unei practici studenţeşti la ferma institutului de la Belciugatele, unde şi el şi eu însoţeam nişte grupe de studenţi.

O studentă din grupul supravegheat de mine mi-a atras atenţia că nu poate să se ducă într-o anumită zonă, să ia coşurile pentru ce culegeau ei acolo, fiindcă tov. profesor Ghereşi face plajă cam sumar îmbrăcat în spatele unor tufe şi ei îi era jenă să-l vadă în postura aceea.

Jenat la rândul meu m-am dus la el şi văzând că, ceeace îmi spusese studenta se confirma, i-am zis pe loc lui Ghereşi că treaba nu este deloc în ordine şi că atitudinea lui aruncă oprobriul asupra tuturor cadrelor didactice. Se vede că individul nu mi-a putut-o ierta şi, atunci când i s-a oferit prilejul să mi-o plătească a făcut-o fără să ezite.

Sincer să fiu, am trecut pe lângă acest grup gălăgios fără să-i acord prea multă atenţie, dar am auzit ulterior, că după ce m-am îndepărtat puţin, Ghereşi le-a făcut semn cu capul acelor „glotaşi”, racolaţi de el în marea lor majoritate de la alte facultăţi din institut, şi care, fie vorba între noi erau şi cam afumaţi, ca de altfel şi „domnul profesor” care-i „îndruma”.

Nu am ajuns bine în biroul meu şi deja am auzit ecoul strigătelor lor, mai întâi în depărtare şi apoi, din ce în ce mai aproape până ce au ajuns în dreptul uşii biroului meu. Cum uşa era deschisă, i-am întrebat ce doresc de la mine. Ei mi-au răspuns cu urletele pe care deja le auzisem: „Demisiaaa, demisiaa...”.

A fost imposibil să decelez o figură cât de cât cunoscută în gloata aceea, cu care să mă pot înţelege cumva. Am încercat să aflu de la ei ce-

mi reproşează de fapt şi n-am auzit decât că, ştiau că n-am fost corupt sau incompetent, dar că sigur, nu degeaba, am fost pus pe lista neagră. Ba mai mult, unul mi-a strigat din spate că am avut două nepoate studente la FIF, adică vezi doamne mă fac vinovat de nepotism.

Şi acum fac iar o paranteză ca să spun că, într-adevăr, fiica cea mare a fratelui meu Jean, Patricia, terminase IF-ul în 1983, ca şefă de promoţie absolută, pe întreaga ţară, având cea mai mare medie de absolvire la specializarea de îmbunătăţiri funciare, dintre toţi absolvenţii celor trei centre universitare – Iaşi, Timişoara şi Bucureşti. Fără să mă laud deşi am motive în acest sens, Patricia a rămas în analele facultăţii noastre cu această performanţă şi nimeni, nici măcar cei mai înverşunaţi adversari ai mei nu s-au mai gândit vreodată să i-o conteste. Cealaltă nepoată, Minerva, sora Patriciei, era încă studentă în anul IV, la revoluţie. Şi ea a fost şefă de promoţie, chiar în condiţiile în care duşmănia unora împotriva mea atinsese cotele absurdului.

Ambele mele nepoate au făcut facultatea purtând numele Burchiu, pentru că aşa le chema şi nu pentru că ar fi dorit să beneficieze de „relaţiile" mele. De altfel s-a şi văzut cît de mulţi prieteni am avut în facultate şi mai ales, cât de dornici au fost să-mi facă „favoruri".

Tot ce scriu aici am încercat să le explic şi acelor indivizi care urlau la uşa mea, dar, din păcate nu adevărul îl voiau ei ci fuseseră montaţi şi incitaţi să-mi ceară demisia. Văzând că în final nu am cu cine să vorbesc omeneşte, cu calm, m-am aşezat la birou şi am scris trei rânduri pe o foaie hârtie, pe care le-am întins-o cu dispreţ. Scrisesem pe foaie că-mi dau demisia şi sincer, atunci chiar îmi doream din toată inima să nu-i mai văd niciodată în viaţa mea nici pe ei, dar mai ales pe cei care bănuiam că i-au incitat să facă ce făcuseră. N-am să vă spun că unii păruseră chiar că ar dori să mă agreseze fizic şi numai statura mea mai impunătoare i-a oprit probabil, pentru că, îmi amintesc că, deşi uşa biroului meu rămăsese deschisă, niciunul n-a îndrăznit să treacă dincolo de pragul uşii. Cu toată responsabilitatea profesiei mele vă spun, că mi-au rămas în amintire ca o haită de câini întărâtaţi, pe care cineva (adică eu) încearcă să-i ţină la distanţă cum poate.

În fine au plecat şi, pentru mine lucrurile s-au liniştit aparent, dar vă spun că n-a fost aşa, acea întâmplare m-a rănit profund şi doar după multe luni, unul dintre studenţii din acel grup (cu care nu avusesem încă ore, fiindcă era de-abia în sem.I din anul III) mi-a povestit cum se petrecuse toată acea uriaşă manipulare*).

Cu o seară înainte, Ghereşi venise la cămin, le adusese băutură şi băuse împreună cu ei şi atunci au pus la cale acel „colind" vindicativ pe la uşile unor cadre din lista neagră.

La câteva zile a avut în sfârşit loc şedinţa pe facultate în care s-a ales noul consiliu profesoral, în care, după câte ni s-a spus direct nouă, celor de pe „lista neagră", că avem „dreptul" să-i alegem pe cei care se propuneau singuri în consiliu, dar că nu avem dreptul să fim aleşi, noi fiind proscrişi.

Şedinţa era condusă tot de „binevoitorul" meu coleg O.N, care iradia de fericirea de a fi fost mare „disident" (nimeni nu cred că ştia pentru ce motiv) şi mai ales că se auzise că în baza acestui titlu asumat va ajunge rectorul institutului (ceeace, din fericire, nu s-a întâmplat).

Din păcate, dintre toţi cei 22 de „*listaci negri*" doar eu nu m-am abţinut să-mi ţin gura, spunându-le că ceeace doresc ei să facă o fi posibil, dar drept şi corect nu este în nici-un caz. Ceilalţi au tăcut mâlc, de parcă nu viaţa şi cariera lor erau în joc. Am auzit după aceea că li se promisese în particular că, dacă nu se vor împotrivi alegerii noului consiliu, vor fi salvaţi şi recuperaţi de pe lista neagră.

În fine şi acum la uşa sălii A II.2 în care se ţinea şedinţa era un grup de presiune, format mai mult din studenţi de la alte facultăţi decât FIF şi care urlau că vor să fie ales şi decanul, nu numai consiliul.

În acele momente tensionate, se pare că, din umbra „zidurilor" a ţâşnit viitoarea stea a „trupei conspiraţioniste" – R.S. care, într-o atmosferă de cântec, joc şi voie bună, a fost „ales" decan cu votul noilor consilieri, aşa cum v-am povestit anterior.

-*) Declaraţiile olografe ale studenţilor Olteanu Alexandru şi Stanciu Marian, din data de 07.06.1990

Între timp, „listacii negri” care au dat să plece, după ce-şi făcuseră „datoria” de a alege noul consiliu au fost blocaţi de gloata de studenţi care alcătuiau grupul de presiune şi care i-au dus pe unii cam forţat, în sala A II.1, pentru un fel de „*judecată de apoi*”.

Eu personal am fost lăsat să plec fără alte comentarii decât:

- Pe ăsta lăsaţi-l bă să plece că a fost domn, şi-a dat demisia...

Aşa am putut să-i identific, ca fiind în principal aceeiaşi indivizi pe care îi auzisem urlând la uşa biroului meu, cu doar o zi în urmă.

De fapt, plecasem şi eu de la şedinţa de consiliu, împreună cu alte două colege, P.I. şi A. S., pe care nemernicii aceia nu le-au lăsat să treacă şi care, în cele din urmă au reuşit să scape de ei, fugind prin laboratorul de hidraulică (prin spatele clădirii).

În continuare, văzând ce este pe cale să li se întâmple colegilor mei, m-am dus direct la Ministerul Învăţământului, unde deja fusese numit noul ministru, Mihail Şora. Am intrat chiar în cabinetul ministrului Şora unde în prezenţa mai multor persoane i-am relatat ce se petrecea în facultatea noastră, în fapt i-am spus despre acea adunare unde colegii mei fuseseră luaţi să participe aproape cu forţa, de către grupul acele de studenţi turbulenţi. Ministrul, vizibil îngrijorat, când a auzit şi asta a chemat la el un inspector, pe care l-a delegat să mă însoţească la institut ca să vadă cum ar putea să calmeze situaţia.

L-am dus la institut pe acel domn, al cărui nume nu mi-l mai amintesc din păcate şi odată ajunşi acolo am convenit de comun acord că nu mai este cazul să-l însoţesc şi eu în sală, având în vedere experienţa neplăcută prin care trecusem.

Am aflat apoi de la cei care participaseră la „judecata” din amfiteatrul acela, cum că totul s-a transformat într-o umilinţă nespusă. Profesorii de pe lista neagră au fost acuzaţi şi terfeliţi în fel şi chip, de acei aşa zişi studenţi pe care nici nu-i cunoşteau şi, unii de frică, alţii din spirit de autoconservare, şi-au pus chiar cenuşă în cap, ca să poată scăpa de acei derbedei. Se pare că nici măcar prezenţa inspectorului de la minister nu i-a făcut să se liniştească pe studenţii aceia turbulenţi şi, în cele din urmă, când toţi au părăsit sala, am auzit că în urma lor a rămas un întreg dezastru... la propriu

- sticle goale şi ambalaje de toate felurile, iar la figurat - nişte bieţi oameni terorizaţi, dintre care care unii poate că aveau vârsta părinţilor lor.

După alegerea noului consiliu profesoral şi a decanului, lucrurile păreau să se mai liniştească. pentru unii, cei al căror unic scop fusese să se aleagă cu o funcţie oarecare. Pentru mine însă nimic nu era încă suficient de clar, ca să mă pot linişti.

Nu ştiu cât au suferit alţi colegi de-ai mei, deşi cu unii chiar am stat de vorbă şi am constatat că aveau aceeaşi nemulţumire ca şi mine, dar nu prea doreau să şi-o manifeste, de parcă îşi închipuiau că lucrurile se vor linişti de la sine. În curând am fost anunţaţi că, în facultate s-au format câteva „comisii de analiză” a cadrelor didactice aflate pe lista neagră.

Noul decan, plin de importanţa noii lui demnităţi şi într-o dispoziţie mai iertătoare, că de, acum era sigur pe „foncţie”, şi-a exercitat chipurile atribuţiile de „mediator” între cadrele acuzate şi „studenţii contestatari”, cărora le-a cerut (aşa cum am auzit mai târziu) să mai reducă lista neagră, că sunt prea mulţi profesori acuzaţi (şi rămânea fără cadre care să facă treabă eventual şi gândind niţel, rămânea adică decan la... turmă, aş adăuga eu).

Cert este că, în ce mă priveşte nu am solicitat nici clemenţa lor şi nici să mă scoată ei de pe listă, pentru că datorită „prietenilor” fusesem şi inclus acolo ci, numai să se dea la iveală adevărul în privinţa acuzaţiei de ceauşism pe care nici atunci şi nici acum nu pot să accept că mi-au atârnat-o de gât, împotriva oricăror evidenţe. Nu avusesem „înalte” funcţii de partid, nu obţinusem nimic în plus în dauna nimănui, nu-mi bârfisem şi nu-mi săpasem colegii ci doar când am avut de spus ceva în faţă cuiva i-am spus-o fără sfială, fără „tact şi stil de muncă” cum ar zice *cel mai drag dintre duşmanii mei nedeclaraţi*- profesorul R.S.

Aşadar, ca să nu-şi epuizeze dintr-o dată potenţialul lor distructiv, numai unul dintre cei trei „evanghelişti” a fost pus în mod explicit membru în comisia care trebuia să mă analizeze şi, iată că, de data asta, îi voi da numele întreg – noul ales prorector, Gheorghe Florescu – pentru că O.N. şi R.S. au preferat să stea mai în umbră ca să poată lovi în continuare în mine, cât puteau de tare.

Preşedintele comisiei de analiză, a fost numit un coleg cu care, după ştiinţa mea, nu avusesem niciodată nimic de împărţit – conf. Nicolescu Lazăr. Am scris „după ştiinţa mea”, pentru că, după a lui, se pare că nu prea a fost aşa, fiindcă şi-a făcut treaba în mod jenant, într-un adevărat stil stalinist al anilor `50. Cel de-al treilea membru al comisiei, conferenţiarul (pe atunci) S.G. avea aşa un contencios moral la anul V ingineri, unde ar fi trebuit să se intereseze ce au de reproşat în ce mă priveşte, încât, nici măcar nu a avut curajul să se mai ducă şi să stea de vorbă cu studenţii.

Probabil că îi era mai mult teamă decât ruşine, că va fi şi el inclus pe lista neagră pentru imoralitate, pentru că de data asta nu se mai stătea de vorbă cu studenţii aceia turmentaţi şi manipulaţi, care nu ştiau nici de unde au venit nici încotro erau împinşi ci, veniseră deja la facultate studenţii adevăraţi, şi cei care fuseseră membri de partid şi cei care nu fuseseră, dar ştiau exact ce s-a petrecut pe la facultate fiindcă ei frecventaseră cursurile normal, nu ca mulţi dintre ceilalţi, la...fără ştiinţă.

Cu toate încercările de denaturare a unor fapte sau declaraţii ale studenţilor, comisia nu a putut să-mi reţină nici-o vină şi „analiza” s-a încheiat cu concluzia că *„nu se confirmă faptul că dnul Burchiu Victor ar fi fost ceauşist”*[*)].

Fostul secretar PCR din facultatea noastră (şi fost secretar şi pe întreg IANB), Florescu Gheorghe, nu a acceptat să semneze procesul verbal cu această concluzie care mă disculpa.

Cred eu că s-a gândit să nu dispar din linia întâia de ochire pentru că s-ar putea ca cineva să-şi amintească că, dacă toţi mâncaserăm r....t, unii mai mult, alţii mai puţin, dumnealui făcea cu siguranţă parte dintre cei care ceruseră „supliment”.

De altfel, pentru a se mai atenua puţin concluzia procesului verbal, mult prea favorabilă mie, şi care te ducea cu gândul la întrebarea „qui prodest” linşajul la care fusesem supus, procesul verbal a fost completat şi

---

-[*)] Proces verbal al Comisiei de Analiză (4 pagini dactilografiate, din 03.03.1990)

cu recomandarea pur formală: „*să fiu mai apropiat de studenţi şi să acord mai mare atenţie efectuării lucrărilor practice*”. Pentru cei care mă cunosc, această recomandare este din start rizibilă.

Oricum, ca să le pot râde mai bine în nas unora dintre denigratorii mei, le-am urmat sfatul şi m-am apropiat de studenţi, aşa de mult încât, cu tot ce am aflat despre manipulările pe care unii dintre „bunii” mei colegi le-au condus, am umplut un dosar de peste 135 de pagini, cu mărturii olografe, pe care mi-am propus să îl servesc la cerere celor care nu se vor simţi mulţumiţi de modul în care se regăsesc pomeniţi în această carte.

Am inclus în acest dosar şi o copie a unui *Extras din procesul verbal**) al şedinţei de consiliu profesoral în care ar fi trebuit să fie prezentate şi discutate concluziile comisiei mele de analiză. În realitate, a fost o şedinţă ca din epoca stalinistă, în care fiecare a avut prilejul să mă înfiereze, scotocind şi ivind acuze de la Adam şi Eva, să-şi deverseze propriile frustrări, vis a vis de mine şi de presupusele prejudicii pe care li le adusesem.

Mi-e jenă de jena unora dintre cei care mi-au rămas colegi, să reproduc în continuare unele dintre aberaţiile care s-au debitat în acea şedinţă, totuşi, pentru posteritate, vreau să rămână consemnat aici, de data asta cu nume şi prenume întregi, cine m-a „înfierat” mai cu foc: Nicolae Oanea, Gheorghe Florescu, Florin Mărăcineanu, Sorin Gogonea, Odlăcan Lucia şi indispensabilul nostru decan post revoluţionar, Ramiro Sofronie.

Aş încheia acest episod de tristă amintire cu urarea: Aşa să le ajute Dumnezeu, precum dumnealor au spus atunci numai „adevărul”, şi mi-au vrut mie „binele” în acea şedinţă.

Poate singurul care a avut totuşi minima morală de a face unele precizări şi corecţii în legătură cu acuzele absurde ce mi se aduceau, a fost prof. Nicolescu Lazăr, cel care de altfel fusese şi şeful comisiei de analiză.

Totuşi, am remarcat că, nici unul dintre cei prezenţi nu s-a sculat în două picioare să spună: Fraţilor, ce facem noi aici, că omul ăsta nu are nici-o vină, chiar comisia care l-a analizat spune asta.

---

*) Extras din PV al şedinţei Consiliului profesoral al FIF din 05.03.1990

E X T R A S

din procesul verbal al Consiliului profesoral
din ziua de 5 martie 1990

Ordinea de zi:

1 -Procesul de învăţămînt
2 -Comisii disciplinare
3- Diverse

Dl conf.dr.ing. Lazăr Nicolescu prezintă referatul comisiei disciplinare a conf.dr.ing. Burchiu V.

Studentul Kiss-relatează o întîmplare după venirea studentului dintr-o internare profesorul l-a amenţaţat că nu are nicio şansă să ia examenul şi nici să nu vină (nr.mare de absenţe pe care-l avea).(examenul nu l-a mai dat cu dînsul).

Dl Oanea-în 1972 s-a constituit o comisie de analiză a unui referat analizator (Burchiu V,Petre Dumitru) împotriva lui Sava Ion;I-au adus acuzaţii complet nefondate ;Burchiu şi Petre D. se aflau sub patronajul lui Pacoste Cornel Comisia şi materialul au încercat să muşamalizeze cazul.Toţi au înţeles că nu aveau dreptate.In funcţiile avute şi-a adus aportul avînd o vină mai mare sau mai mică.

In B.O.B. din anul trecut a făcut o mărturisire care a rugat să nu se treacă în procesul verbal dar institutul a aflat-o-Pe 16 noiembrie,Burchiu l-a admonestat"vorbeşti dar nu cunoşti realita+-a Participarea la revoluţie-toată admiraţia dar pe 23 dec. s-a constituit CFSN .Oanea a propus ♦ adeziune.Burchiu nu a fost de acord . Administrativ-didactic a fost secretar ştiinţific:Consiliul F.S.N. a cerut dosarele biroului de senat şi nu le-a avut (notiţe de caiete);după 2 zile a declarat greva foamei dacă nu i se dau caietele;un alt moment -prezentarea demisiei şi apoi s-a prezentat la minister.Profilul moral-i-a cerut să pice un student la examen - acest aspect incompatibil cu un cadru didactic.

Conf.dr.Nicolescu Lazăr- în 1972 caul Sava+Nicolau+Burchiu dl Oanea era secretar de partid ;Pacoste nu a avut nici ûn amestec Borceanu a făcut referatul şi l-a pus pe prof.Nicolau în discuţie în şedinţa a rezultat că incriminările erau false.Se referă la

Extrasul din Procesul Verbal al "nou alesului" Consiliu profesoral al FIF IM, din data de 5.03.1990, în care s-a dezbătut "cazul" conf. Victor Burchiu (pag. 1)

studentul de "picat" (Vasilescu,mare puglama)tatăl s-a prezentat la rector.

Conf.Remiro Sofronie- dacă în condițiile moderne poate fi restabilit.

Studentul Igna - trebuie ținut cont de ce a făcut .

Conf.Oanea N- de ce dl Burchiu a intrat la cursuri?

Conf.Nicolescu L- studenții l-au recuzat și ei l-au cerut

Şef lucr.Mărăcineanu - a avut de suferit și ca secretar de partid de "infantilisme" (s-a adresat prof.Nicolau să-i dea o medalie).Profesional este cel mai bun (Timişoara şi Iaşi) pe linie de cura Stații de pompare .Să predomine profesionalismul sau omul?

Şef lucr.Măgdalina Ion- trebuie avută în vedere continuitatea şcolii.

Asist.dr.Otlăcan Lucia - are putere de muncă,inițiativă,

Conf.Oanea N - un cadru didactic trebuie să modeleze studenții;moral nu corespunde unui cadru didactic.

Conf.Dr.Sorin Gogonea-modul de gîndire a fost grevat de obsesia avansării în post;nu a fost în grațiile conducerii la modul clanului;a fost "frecat" a fost recompensat puțin pentru cît a făcut;nu a fost singurul nedreptățit la capitolul post de-a lungul anilor ;a făcut multe lucruri ce apar în ina itut.

Studentul Vîța- prof.Burchiu ne-a vorbit,ne-a dat un rînd de copii și relații orale cu privire la revoluție (și-a căutat soția și a rămas).

Conf.dr.Nicolescu L.- (are declarații pt.22 dec) .Studentul relatează momentul "participării" la revoluție;nu știe cît este de revelator participarea la revoluție.

Conf.dr.Florescu Gh.- se detașează 2 linii- un caracter care lasă de dorit și nu știe cum v-a evolua ; un bun om pregătit profesional.Calitatea de secretar al senatului -i-a fost impus de conducere să nu consemneze în procesul verbal lucrurile ;nu a cedat ore din postul său-referitor la partea morală.

Conf.Dr.Sofronie R.- un referat și discuții pro și contra.Se poate găsi o anumită propunere?să ne concretizăm pe o anumită concluzie.

Dl.Oanea-comparîndu-l cu Marin Gabriela,Olteanu A.,ne mai punem probleme?

Otlăcan Lucia- cei de la seral nu au avut de a face cu activitatea de partid doar cu cea profesională,de aceea și-au exprimat adeziunea.

Igna- nu poate fi judecat pe o latură.Se supune la vot :5 pt sanct.4;4 ptr.sancț.3 ; Concluzie:sancțiune de transfer.

Extrasul din Procesul Verbal al "nou alesului" Consiliu profesoral al FIF IM, din data de 5.03.1990, în care s-a dezbătut "cazul" conf. Victor Burchiu (pag. 2)

O să vă întrebaţi de unde ştiu eu toate lucrurile astea, pentru că, natural n-am fost chemat să fiu de faţă nici măcar în şedinţa unde mi se hotăra soarta. Ştiu, pentru că, mult mai târziu, am obţinut de la secretară, doamna Viorica Colceriu, o copie a procesului verbal al acelei şedinţe ruşinoase pentru mulţi. Pe scurt, nu numai că nu am fost chemat să mi se ceară scuze aşa cum ar fi trebuit, dar mi s-a propus sancţiunea aberantă de „transfer”, unde, cum şi de ce, ştiau cei care au ridicat mâna să voteze.

Revenind la procesul verbal al comisiei de analiză, tot acolo se mai consemna, cu „mărinimie”, ca pe viitor să mi se permită totuşi să predau ore dar numai la anii care îmi dăduseră votul de încredere (şi aceştia erau cam toţi studenţii mei). Era exceptat doar anul III ingineri zi, cu care de fapt nici nu începusem orele până la revoluţie, însă acolo era îndrumător de an bunul meu coleg R.S., care avusese grijă să mă descrie în culoarea care-i era lui cea mai dragă (adică negru).

Pentru o corectă aducere aminte am să vă spun că, fiind rugat de către studenţi şi ignorând concluziile tâmpite şi antagonice ale acelei comisii de toată jena (între timp aberaţia cu „transferul”, propus de consiliul pe facultate, fusese abrogată) eu am ţinut totuşi orele şi la anul III, care-mi fusese interzis, cu toate că nu fusese desemnat nici un alt cadru care să ţină orele, pentru că nimeni dintre colegii mei din exteriorul facultăţii n-a marşat la această ticăloşie.

Ei şi acum să vedeţi ce buni şi corecţi colegi am avut şi cum au avut dumnealor grijă de banii poporului, nu cumva să intre pe mâna duşmanului de clasă, sau mai precis a duşmanului lor personal, cel care le făcuse cel mai mare rău din lume şi nu plătise pentru asta. Şi m-au făcut ei să plătesc la propriu, adică, nu mi-au mai plătit munca, pentru că ştiau că eu nu m-am dat niciodată în lături să-mi fac meseria, chiar dacă asta nu a însemnat întotdeauna să fiu plătit, ci aşa eram eu un fraier care punea cârca la greu, la o adică şi fără bani.

Prin urmare, situaţia de plată cu ora*), adică circa 94 de ore convenţionale mi-a fost refuzată la semnat atât de către şeful de catedră, cât

---

*) Situaţii de plată cu ora, din 07.06.1990 şi 17.06.1990

şi de către decan. După ce, la insistenţele mele şi puşi în faţa evidenţei, cei doi nu au mai putut refuza să semneze situaţia de plată, au introdus-o în linia întâia de opoziţie pe noua secretară ştiinţifică pe facultate, şefa de lucrări L.O. Aceasta şi-a motivat refuzul de a semna, prin faptul că are în vedere dispoziţia „dizidentului” rămas fără „coledzi” domnul O.N.

Aşa că, eu treaba mi-o făcusem dar banii... ioc. Poate să-i primesc acum, după ce m-am pensionat, eventual să mi-i restituie cei patru implicaţi în această porcărie, în părţi egale.

Ca să închei definitiv cu acest capitol extrem de trist din existenţa mea şi mai ales din cariera mea de dascăl am să vă spun cum s-a încheiat „analiza” mea şi intenţia manifestă de proscriere pe care colegii mei nu s-au sfiit de loc să o dea pe faţă.

De la bun început am fost încredinţat că, includerea mea pe lista neagră nu avusese la bază votul studenţilor ci fusese o pură manipulare a celor care doreau să mă ţină departe de funcţiile pe care le râvneau doar pentru ei înşişi*).

Ca urmare, după ce am mai auzit şi ce se întâmplase în consiliul pe facultate, am mers la toţi cei opt ani de studii şi cu acceptul studenţilor, am refăcut integral votul de încredere sau ...de neîncredere după cum le-am spus atunci studenţilor, când i-am rugat să facă acest lucru, ca să se lămurească odată pentru totdeauna de ce şi de către cine eram acuzat.

După ce am avut toate listele nominale cu semnăturile originale, inclusiv peste patruzeci de declaraţii individuale de la cei mai merituoşi dintre studenţi, le-am prezentat biroului de senat pe institut şi, în mod mai direct prorectorului Florescu, care, nu doresc să reproduc aici mojicia pe care a rostit-o iritat, când a văzut dosarul cu cele 135 de pagini de documente pe care le strânsesem, în încercarea mea de a reconstitui acele evenimente.

---

*) Declaraţiile olografe ale studentului Kiss Adrian din 18.06.1990 şi 10.09.1990 – Şef autoimpus, al Ligii Sudenţilor, student în anul IV ingineri IF, secţia serală, repetent cu vechimea...de opt ani

Declaraţie referitoare la
Nota informativă predată
pe 18.06.1990 d-lui prof.
L. Niculescu privind situaţia
d-lui conf. dr. V. Burchiu.

În respectiva notă se aduce la cunoştinţa comisiei de disciplină însărcinată cu analizarea situaţiei d-lui V. Burchiu faptul că în urma cererii studenţilor care au lucrat şi lucrează în special, cu dl. V. Burchiu, acesta trebuie scos de pe lista cu cadrele didactice recuzate de studenţi. Opţiunea studenţilor aflată pe bază de tabele cu semnături, prezentate în dosar.

10.09.1990

Adrian Kiss

Declaraţia olografă a studentului Kiss Adrian, din 10.09.1990, privitoare la modul în care conf. Victor Burchiu a fost inclus pe lista cadrelor didactice recuzate

Cum la acel dosar ataşasem şi o contestaţie scrisă a sancţiunii date de consiliul pe facultate, biroul de senat le-a retrimis contestaţia mea, cu rugămintea să-mi reanalizeze cazul, în speţă, sancţiunea propusă. Nu ştiu dacă această acţiune a fost dictată de ceeace se văzuse negru pe alb în

dosarul de documente dat „în mână” şi subliniez acest lucru, prorectorului Florescu, dar ştiu cu certitudine că sancţiunea de „transfer” mi-a fost abrogată, însă m-au lăsat „sancţionat” cu retragerea ultimei gradaţii profesionale, timp de trei luni*) (cei interesaţi pot citi în nota de subsol care a fost motivaţia de faţadă a sancţionării mele, cât despre motivaţia reală...trebuie să mai reflectăm). Ajunşi aici te rog să mă scuzi cititorule nevinovat dacă voi reaminti o vorbă care poate-ţi va părea vulgară, dar este perfect potrivită pentru a descrie situaţia penibilă în care m-au pus bunii mei colegi şi „pretini”: „Şi f...t şi cu banii luaţi”.

Ce a fost mai grav şi mi-a arătat apoi fără dubiu că intenţia premeditată de a mi se face tot răul din lume a existat, în caz că aş mai fi avut vreo îndoială, a fost „pierderea dosarului meu de documente”, cele pe care le depusesem în mâna lui Florescu personal.

A crezut probabil că aşa îmi şterge şi memoria şi probele zdrobitoare ale manipulării, dar, surpriză...originalele documentelor erau la mine şi aşa au rămas până în ziua de azi.

Şi tot până în ziua de astăzi îi mai aştept pe unii dintre studenţii aceia manipulaţi să vină şi, ca o tardivă reparaţie morală să–mi spună şi mie şi poate şi altora care ar dori să afle, cine i-a dus de nas, cine şi-a dorit cu orice preţ să arunce cu noroi în vieţile noastre, ale celor care poate ca şi ei, înainte de 1989 fuseserăm supuşi unor presiuni şi represiuni morale cărora doar puţini au avut tăria să le reziste.

Eu am rectitudinea să mă uit în ochii oricui şi să o spun:

Eu am rezistat şi tocmai de aceea *atunci* n-am înţeles de ce a trebuit să plătesc pentru ce nu făcusem sau pentru ceeace de fapt făcuseră alţii. *Acum* am înţeles şi chiar dacă unii ar spune că e prea târziu, eu sunt mulţumit fie şi pentru faptul că am învăţat că nu toţi cei care par a-ţi vrea binele, ţi-l şi doresc în realitate, adică exact ce spuneam la început de capitol: *Apără-mă Doamne de prieteni, că de duşmani mă apăr singur.*

---

*) Dispoziţie de sancţionare nr.41/1990, din 05.04.1990 – pentru „....*exagerări în ce priveşte stilul şi metodele de muncă, în raporturile cu colegii cât şi cu studenţii*”

Şi n-au murit domnule caii
... aşa cum au „pohtit-o” câinii

Poate că în titlul acestui capitol în loc de *domnule* ar fi trebuit să pun apelativul *tovarăşe*, că numai de domnie n-au dat dovadă cei care i-au manipulat pe studenţi înscenându-mi tot ce s-a întâmplat după aceea.

Dar.. *îi las aşa să vadă, răii, că un biet profesor, are inimă mai bună decât au avut-o ei**).

După ce ecourile răului care a bântuit prin institutul şi mai ales prin facultatea noastră s-au mai amortizat (că de stins nu s-au stins decât mult mai târziu) am auzit că deja cei care fuseseră rămaşi în afara listelor şi mai ales cei care ocupaseră funcţii de conducere îşi începuseră campaniile de promovare profesională. După cum cred că mulţi dintre cei care vor citi aceste rânduri, au auzit cu siguranţă, în ultimul deceniu de dictatură comunistă, nu s-au mai permis promovări şi asta s-a întâmplat în special în domeniul cercetării şi în învăţământul superior.

Evident că mai ales posturile de profesor universitar fuseseră prohibite, de parcă Elena Ceauşescu, cocoţată de ilustrul ei soţ în fruntea CNŞT dorise să le oprescă pe toate doar pentru sine.

În fine, fiind conferenţiar de aproape 20 de ani, dar îndeplinind şi toate criteriile profesionale pentru avansare, prin luna iunie 1990 mi-am întocmit şi eu dosarul pentru a mă putea înscrie la concursul pentru ocuparea postului de profesor. Este adevărat că îndeplineam toate criteriile obiective pentru a aspira la acest post, dar în calculele mele nu am avut în vedere că existau încă şi criterii subiective, cum ar fi de pildă „graţiile” noii conduceri a facultăţii şi chiar a institutului pe care nu le cucerisem... ba aş zice că dimpotrivă. Exonerarea mea de acuzaţia care mă împinsese pe lista lor neagră se pare că n-a fost deloc suficientă pentru unii pentru că, atitudinea de respingere a tot ceeace de drept solicitam eu a continuat.

---

*) Parafraza unui vers din poezia „Căţeluşul şchiop”, a Elenei Farago (poate că o recitesc şi cei care nu au nepoţei)

Şeful de catedră, pe care l-am contactat primul, ca să-i solicit scoaterea postului la concurs, a fost destul de evaziv, cerându-mi iniţial să mai aştept, să mai vedem, că poziţia mea din acel moment nu era „prea favorabilă” şi s-ar putea să pierd concursul, în cazul care acesta s-ar fi organizat mai rapid.

Replica mea a fost că îmi asum şi acest risc, chiar dacă ar putea veni cineva din...exteriorul ţării, aşa cum mi-a sugerat şeful de catedră, care fusese în acelaşi timp şi ministru al apelor în primul guvern Roman. Văzând că eu sunt mai mult decât hotărât să merg mai departe, a decis totuşi să dea drumul la concurs şi, în calitate de preşedinte al comisiei de concurs mi-a întocmit şi referatul final, prezentat apoi în consiliul profesoral al FIF, în cursul sem.II.

Nu ştiu cu exactitate în ce termeni s-a discutat în consiliu despre dosarul meu de concurs, ştiu însă că rezultatul final al votului a fost că am avut şase voturi împotrivă, pe care mulţi dintre colegii mei care făceau parte din consiliu au încercat să le pună pe seama studenţilor, dar nu a fost aşa.

Studenţii ca să iasă din jocul murdar în care se încerca în continuare a fi atraşi, ceruseră să voteze separat pe hârtie de culoare diferită de cea pe care votaseră cadrele şi aşa s-a văzut care a fost realitatea. Totuşi, cum votul majoritar al consiliului pe facultate îmi fusese favorabil, dosarul meu a fost trimis la senatul pe institut, care trebuia să acorde votul final.

Regulamentul de concurs prevedea ca dosarul să fie prezentat în senatul universitar de către preşedintele de comisie, fie că acesta era, fie că nu era membru în senat şi ar fi fost doar invitat ca să-şi prezinte concluziile.

În cazul meu însă, preşedintele n-a fost invitat la şedinţa de senat în care se discuta şi dosarul meu, drept care, acesta a fost prezentat de către decanul de la IF, care, atât de bine mi-a „susţinut” dosarul încât, mulţi dintre senatorii prezenţi şi care au votat cu da sau nu, nu aflaseră nici măcar ce activitate profesională şi publicistică îmi susţinea cererea de promovare (aveam să aflu asta ulterior chiar de la prof. Pomohaci, membru în senat şi decan la Horticultură). Pe scurt, am aflat că am avut o majoritate ostilă de 12 senatori din cei prezenţi şi, dosarul mi-a fost

LIGA STUDENTILOR
IMBUNATATIRI FUNCIARE SI INGINERIA MEDIULUI

NOTA DE PROTEST

Liga studentilor din Facultatea deImbunatatiri Funciare si Ingineria Mediului,luind la cunostinta decizia Senatului I.A.N.B. din ziua de 17-01-1991 cu privire la respingerea dosarului de promovare in postul de profesor a conf.dr.ing. Victor Burchiu,titularul disciplinei de Instalatii de pompare si masini hidraulice protestam impotriva unei asemenea decizii.

In sprijinul protestului nostru aducem urmatoarele argumente:

-avem convingerea ca promovarea sus numitului pe postul de profesor trebuie sa se fundamenteze strict pe criterii de valoare profesionala,calitati didactice si pedagogice si criterii privind moralitatea in raporturile cadru didactic-studenti;

-dupa constatarile noastre si pe baza informatiilor obtinute de la unii absolventi ai facultatii noastre,domnul conf.dr.ing.Victor Burchiu este un cadru didactic cu o temeinica pregotire profesionala si cu incontestabile calitati didactice si pedagogice.

-afirmatia de mai sus se confirma prin faptul ca multi din absolventii facultatii activeaza,direct sau in strinsa legatura pe baza cunostintelor dobindite in cadrul disciplinei de statii de pompare si pompe,care de altfel reprezinta pentru noi,viitorii ingineri de imbunatatiri funciare o disciplina de baza in practicarea meseriei pentru care am optat.

-din punct de vedere al moralitatii,consideram ca domnul conf.dr.ing. Victor Burchiu nu poate fi acuzat de existenta unor relatii viciate in raporturile cadru didact-studenti.

Studentii facultatii noastre,prin reprezentantii lor si prin organizatia lor sindicala LIGA STUDENTILOR,pot sustine ca domnul conf.dr.ing.Victor Burchiu este un om cu corectitudine si probitate morala in relatiile cadru didactic-studentii.

Avind in vedere cele expuse anterior si necunoscind alte criterii sau motivatii ce au condus la respingerea de catre Senat a dosarului de promovare in postul de profesor a domnului conf.dr.ing.Victor Burchiu reprezentantii studentilor din Facultatea de Imbunatatiri Funciare si Ingineria Mediului va propun urmatoarea modalitate de reanalizare si rezolvare a cazului:

1)Convocarea in cel mai scurt termen a unei sedinte extraodinare a senatului la care sa participe,in prima parte,in calitate de invitati domnul conf.dr.ing.Victor Burchiu,unul sau mai multi reprezentanti ai catedrei din care face parte conf.dr.ing.Victor Burchiu,seful comisiei de concurs domnul prof.dr.doc.Simion Hancu,un reprezentant al Ministerului Invatamintului si Stiintei.

2)Reefectuarea operatiunii de votare, in urma unei analizari obiective a memoriului de activitate si a referatelor intocmite de comisia de concurs.

Se impun asemenea discutii ,deoarece profilul facultatii noastre,specificul disciplinei care face obiectul concursului si specializarile in care activeaza membrii senatului,pot genera aplicarea unor criterii subiective de apreciere.

Va rugam sa luati in consideratie argumentele aduse in cadrul acestei note de protest si speram ca prin cintarirea lor justa veti ajunge la concluzia ca propunerea noastra contribuie la evitarea unei grave injustitii si daune morale ce i se pot aduce unui om pe care studentii il respecta si apreciaza.

Nota de protest a Ligii Studenţilor din FIF IM, către Senatul IANB, din 17.01.1991, cu privire la respingerea dosarului pentru promovarea ca profesor, a conf. Victor Burchiu

respins. Chiar şi după ce trecusem prin tot ce-am trecut după revoluţie, parcă totuşi nu-mi venea să cred că lucrurile se rostogolesc în continuare şi pe linie profesională, pentru că, poate nu am spus-o până acum dar, chiar şi în focul acuzaţiilor absurde care mi se aduseseră, nici cei mai aprigi detractori ai mei nu au avut curajul să-mi nege profesionalismul şi activitatea meritorie, pe linie didactică.

Ba mai mult, întâlnindu-mă cu unii dintre cei care fuseseră prezenţi la şedinţa aceea a senatului, fiecare îmi spunea că el n-a votat împotriva mea, aşa încât la număr mi-au ieşit mai mulţi dintre cei care votaseră pentru, decât împotrivă. Situaţia era hilară dar pentru mine extrem de tristă, fiindcă şi de data asta, parcă întreaga mea carieră profesională şi în fond viaţa mea, se jucau la ruleta rusească.

Dar, cum *ce nu te omoară te întăreşte* şi de data asta mi-am revenit din şoc, am strâns din dinţi şi am căutat să descâlcesc ghemul de mizerie alcătuit de cei care doreau cu orice preţ să mă distrugă. Cred că, după ce am demontat şi această lovitură, mulţi dintre detractorii mei îşi vor fi spus în sinea lor: „*Greu de ucis* mai e şi Burchiu ăsta..”

Primul care „m-a luminat” cu privire la mistificarea (prin omisiune intenţionată) din şedinţa de senat a fost prof.Pomohaci, care mi-a mărturisit cinstit, că s-a abţinut de la votul asupra dosarului meu, din două motive: unul, era că i-am „subapreciat” soţia, fosta mea asistentă timp de un semestru, când predasem în regim de plată cu ora, cursul de geometrie descriptivă şi desenul tehnic la FIF. Asta se întâmplase cu douazeci de ani în urmă şi bineînţeles că nu era real că o subapreciasem eu pe nevastă-sa ci singură îşi dovedise slaba competenţă la disciplinele pe care, apoi a ajuns să le şi predea. La reproşul ăsta am tăcut şi recunosc că nu i-am spus atunci în faţă soţului ce-am scris acum aici, dar îmi dădeam seama că n-ar fi acceptat realitatea asta neplăcută din partea mea, chiar dacă şi el o cunoştea, pentru că era de notorietate în FIF.

Prof.Pomohaci a continuat însă cu cel de-al doilea motiv pentru care, vezi doamne nu a votat în favoarea mea, mai adăugând şi că, peste asta, chiar că n-a putut să treacă şi îl citez, textual:

- Vrei să fi profesor, domne, fără să fi scris măcar o carte?...

Am rămas cu gura căscată şi, în acelaşi moment mi-am dat seama de ce R.S. vrusese să-mi „susţină” personal dosarul. De fapt nu spusese probabil nimic din ceeace trebuia spus, într-o astfel de ocazie, pentru că eu, în afara listei de lucrări, care oricum nu putea lipsi dintr-un asemenea dosar, adăugasem şi xerocopiile coperţilor celor 12 cărţi publicate de mine până la acea dată .

Mai era o neregulă în legătură cu acel vot şi anume faptul că, senatul universitar nu se exprimase cu „majoritatea membrilor” ci doar cu „majoritatea celor prezenţi”.

După ce i-am pus în cunoştinţă de cauză pe unii dintre membrii senatului, în principal pe cei care nu avuseseră, în mod obiectiv, cum să-mi cunoască activitatea publicistică, ei având alte specialităţi, nu mai spun şi despre ce făcusem notabil pe linie didactică, am făcut o contestaţie, pe care am depus-o la minister.

Am spus că i-am încunoştiinţat doar pe unii membri ai senatului cu privire la ce scrisesem şi publicasem pentru că, de pildă, pe prof. Gheorghe Florescu n-am considerat necesar să-l mai „luminez” în această privinţă, şi iată de ce: Florescu fusese şi decan şi cadru didactic în facultatea noastră şi chiar îmi amintesc că eram frecvent invitatul dumnealui, să-i ţin anumite cursuri cu specific de Staţii de Pompare la Facultatea de Agricultură unde avea cursul de Îmbunătăţiri Funciare. Mă prezenta studenţilor ca pe „cel mai mare profesor de pompe din ţară” şi mai adăuga tot felul de alte epitete elogioase la adresa mea.

Pentru că tot am făcut o paranteză, voi mai face una şi anume cea legată de al treilea motiv al respingerii mele, poate cel mai important în ochii unora. Fusesem şi eu unul dintre zecile de mii de participanţi la mitingurile maraton din Piaţa Universităţii şi lucrul acesta s-a aflat în institut prin contribuţia unor „binevoitori”, pe care însă nu cred că mai are rost să-i numesc aici, deşi îi bănuiesc. Ba mai mult, cu ocazia semnării unei liste de adepţi ai înfiinţării unui post de televiziune alternativă (cred că a fost vorba de postul SOTI, înfiinţat ulterior) m-am dus şi eu şi am semnat cu numele şi calitatea mea complete, aşa încât, atunci când, într-o

seară la Europa Liberă s-a citit lista aderenţilor, a fost auzit şi numele meu, ceeace se pare că mulţi colegi de-ai meu au dezaprobat.

Nu ştiu cât de mult a mai contat şi asta în opinia celor care mi-au pregătit noua lovitură cu dosarul de promovare, dar de contat sigur a contat destul pentru că, am avut confirmarea de la secretara care redacta procesele verbale la şedinţele de senat – doamna D. şi care asistase la discuţiile în care s-a invocat şi acest motiv „obiectiv” al respingerii dosarului meu. Vă las să decideţi şi dumneavoastră cât de obiectiv a fost, pentru că, eu m-am lămurit încă de pe atunci.

Între timp, răspunsul ministerului la contestaţia mea cu privire la votul neregulamentar dat de senat, a fost că am avut dreptate şi că votul trebuie să se reia*).

De data asta, la insistenţele mele, a fost prezent şi prof.Lazăr Nicolescu, în calitate şi de proaspăt ales şef al sindicatului cadrelor didactice din institut şi activitatea mea a fost corect şi complet prezentată, iar în final, dosarul mi-a fost acceptat cu majoritate absolută de voturi.

Cea mai mare plăcere a mea a fost să aflu că, toţi cei circa doisprezece studenţi - membri în senatul universitar- au votat pentru, deşi unii nu erau studenţi ai facultăţii noastre.

Se pare că, în institut se aflaseră destule despre „cazul” meu, mai ales se dusese vestea cu refacerea votului studenţilor, când eu, singurul dintre cadrele proscrise, am vrut să dovedesc tuturor că nu studenţilor le datorasem includerea pe „*listă neagră*”. Asta i-a impresionat pe mulţi dintre studenţi, care au realizat de-abia atunci ce manipulare uriaşă avusese loc şi al cărei subiect fuseseră nu numai anumite cadre didactice, ci chiar ei, studenţii corecţi.

Şi aşa, pe data de 25.02.1991 am devenit profesor universitar, în baza numirii primite de la MEI.

Nu ştiu nici azi... *câţi au plâns şi câţi mai suspină de a nu fi putut uita* că m-au scăpat din laţul pregătit ca să mă linşeze. Cert este că, pentru mine, acum, după ce mi-am spus oful în această ultimă carte pe care o

---

*) Adresa Ministerului Educaţiei şi Invăţământului nr.30873 /21.01.1991

mai scriu (aşa mi-am propus şi aşa le-am promis-o demult multora dintre colegii mei), toate acele întâmplări şi toţi cei care au contribuit, mai ales în rău, la derularea lor, sunt iertaţi. De uitat... să uite dumnealor, pentru că eu am cartea şi propria memorie... atât cât mă va mai ţine.

Dacă unii dintre cei care au vrut cu obstinaţie să-mi facă rău şi în cele din urmă nu au reuşit, au primit ulterior lovituri de multe feluri, să ştie că nu le-au datorat blestemelor mele, pentru că nu am dorit nicidată răul nimănui.

INSTITUTUL AGRONOMIC DIN
BUCUREŞTI
- Rectorat -

In legătură cu adresele dv. nr.379 şi 389/1991, vă facem cunoscut că, potrivit prevederilor art.106 din Legea nr.6/1969 privind Statutul personalului didactic, avizele sau hotărîrile privitoare la ocuparea posturilor didactice se iau de către senate, prin vot deschis, cu majoritate de cel puţin jumătate plus unu din numărul membrilor.

Din dosarele de concurs privind ocuparea posturilor de profesor, Catedra de Hidraulică, poziţiile 8 şi 11, Facultatea de Imbunătăţiri Funciare şi Ingineria mediului - Institutul Agronomic din Bucureşti, rezultă că Senatul, în şedinţa din 17 ianuarie 1991, nu a luat nici o hotărîre legală cu privire la ocuparea posturilor.

In consecinţă, vă recomandăm să se rediscute dosarele de concurs în senat, pentru ca acesta să ia o hotărîre fie de admitere, fie de respingere, în condiţiile legii (cu majoritate de voturi).

Vă restituim dosarele candidaţilor Pricop Gheorghe şi Burchia Victor.

DIRECTOR GENERAL,
O. Ianculescu

Adresa MEI din 21.01.1991, prin care se solicita rediscutarea dosarelor respinse de Senatul USA MV

Pe de altă parte, în ce mă priveşte, am crezut întotdeauna în zicala: „*Dumnezeu nu bate cu băţul*”, al cărui sens, probabil, îl cunoaştem cu toţii, inclusiv cei care eventual s-ar simţi cu musca pe căciulă.

După 1989 şi după ce am devenit profesor titular de disciplină, preocupările mele nu s-au modificat ci, poate chiar s-au amplificat, pentru că, şi asta s-a putut vedea şi cu ochiul liber, cui i-a plăcut să muncească înainte de revoluţie şi mai ales cui i-a plăcut „în fond” cariera de dascăl a făcut-o cu dăruire şi după `89, desigur că în împrejurări mai favorabile, pentru că acuma nimeni nu te mai putea bănui că munceşti pentru „partid”, ba chiar era nevoie de oameni care să facă treabă în mod dezinteresat.

În ce mă priveşte, m-am simţit eliberat de şedinţele lunare de partid (trei, patru ore pe puţin), de cele de BOB (două, trei ore) în perioadele când am fost membru al acestuia la care se mai adăugau lecţiile lunare de învăţământ politic, de activitatea de integrare în CAP care-mi mai „mânca” vreo două zile pe lună, de regulă din timpul meu liber. Tot timpul liber la care înainte visam să-l pot avea, am putut să-l folosesc pentru a scrie cărţi, articole, comunicări ştiinţifice şi mai ales să fac cercetare şi dezvoltarea bazei materiale a facultăţii.

Am să enumăr câteva dintre realizările pe care eu le consider notabile, din această periodă:

În primii ani, după 1990, am organizat în facultatea noastră două expoziţii naţionale, cu tematică specifică, în primul rând cu scopul de a populariza profilul şi preocupările FIF IM (se adăugase între timp şi specializarea de Ingineria Mediului) şi mai ales pentru a atrage candidaţi mai valoroşi, în condiţiile în care, facultăţile tehnice trecuseră pe planuri cu totul secundare, faţă de ASE şi Drept unde se înghesuiau toţi candidaţii, ca la pomana de patruzeci de zile. Firmele expozante au plătit taxe de participare care au fost folosite pentru extinderea bazei materiale a disciplinei de Pompe şi Staţii de pompare şi înfiinţarea a două laboratoare noi la parterul clădirii A, dotate cu tehnică de calcul şi standuri moderne, unde studenţii mei au putut să înţeleagă pe viu, ce sunt pompele, cum pot fi folosite în diverse scopuri utile şi multe alte aspecte de mare utilitate practică.

La solicitarea Departamentului de Îmbunătăţiri Funciare, facultatea noastră, în speţă eu, ca titular de disciplină, am organizat şi susţinut un curs post universitar de scurtă durată pentru circa 80 de ingineri hidro şi electromecanici din sistemele de irigaţii, menit să-i pună la curent cu noutăţile domeniului, cu tehnicile şi noile tehnologii care năvăliseră peste noi după revoluţie şi care trebuiau cunoscute şi folosite ca atare.

Legat de imaginea bună pe care am avut-o întotdeauna în rândul specialiştilor domeniului, în anul 1992, tot la solicitarea Departamentului de Imbunătăţiri Funciare am fost inclus în delegaţia specialiştilor care s-au deplasat în Spania, la Madrid, pentru a verifica performanţele de funcţionare pe standul de încercări, a primului lot de 150 de pompe destinate modernizării unor staţii de pompare mari din câteva sisteme de îmbunătăţiri funciare. A fost prima mea ieşire din ţară după 1989 şi deşi responsabilităţile asumate erau destul de serioase, îmi amintesc de ea cu plăcere.

În anul 2000 am mai fost şi unul dintre principalii organizatori al jubileului – 30 de ani de la înfiinţarea facultăţii noastre – ceeace a presupus o uriaşă muncă de organizare şi coordonare, pentru că, personal am contactat peste 110 firme de profil, din care peste 80 au acceptat participarea la expoziţia jubiliară.

Firmele, avându-i în mare parte ca patroni sau manageri pe unii dintre absolvenţii mai vechi ai facultăţii noastre au făcut donaţii, sponsorizări sau au plătit taxe de participare în valoare de peste 500 milioane lei vechi, bani din care a putut fi modernizat amfiteatrul A II1 (botezat apoi cu numele primului nostru decan „Cezar Nicolau”), s-au realizat bustul din bronz al profesorului Cezar Nicolau şi fântâna arteziană, postate în faţa facultăţii şi a mai fost amenajat şi grupul social de la parterul corpului A..

Prin 2005 m-am ocupat personal, împreună cu decanul – prof. Gheorghe Alexe de sistematizarea spaţiului rezultat în urma dezafectării vechiului laborator de Hidraulică şi Staţii de pompare (cel la crearea căruia am contribuit decisiv în per.1972-75) pentru a realiza în final ceeace astăzi este noul nostru Laborator de Maşini Hidraulice şi Instalaţii de pompare. Din 2008-2009 s-a adaugat şi partea dedicată standurilor de surse de

energie regenerabile, acestea din urmă, extinse şi pe o platformă exterioară, amenajată în spatele corpului C.

Finanţarea noilor laboratoare a fost obţinută pe baza unui contract de cercetare al cărui director a fost prof. Sorin Câmpeanu, actualul decan al FIF IM şi fostul meu student. Aici trebuie să devansez puţin cele pe care le voi spune în finalul acestei părţi pentru a preciza că, deşi teoretic, legea ne-a permis nouă profesorilor universitari să funcţionăm până la vârsta de 70 de ani, de la 65 de ani, nouă, profesorilor „mai de rând” ni se retrăgeau anumite drepturi altfel fireşti, cum ar fi acelea de a ocupa o funcţie de conducere (decan, şef de catedră) şi mai ales nu mai puteam fi directori de programe de cercetare.

Aşa cum vă spuneam, după 1990, cu toate evenimentele neplăcute prin care am trecut sau, poate tocmai în ciuda acestora, mi-am reluat o foarte dragă mie activitate, aceea de a scrie, atât pentru actualii mei studenţi - cursuri, îndrumătoare de laborator, de proiectare – cât şi pentru absolvenţii noştri, deveniţi la rândul lor, specialişti în domeniu. Crearea noii secţii de mediu, m-a stimulat să-mi diversific disciplinele predate, ceeace a făcut necesară scrierea cursurilor de Utilaje pentru Protecţia Mediului şi a celui de Energii Regenerabile, pentru studenţi, masteranzi şi specialişti interesaţi de acest domeniu.

Deşi cariera mea didactică nu se încheie cu aceste ultime rânduri, aş dori totuşi să-i răspund într-un fel prof. Ramiro Sofronie, care, într-o împrejurare de dată foarte recentă mi s-a adresat cu un rânjet răutăcios şi satisfăcut spunându-mi de faţă cu mulţi colegi din catedră:

- Şi ce ai realizat domnule Burchiu dacă ai muncit şi ai făcut atâtea câte spui, că uite nici decan n-ai reuşit să ajungi, nici şef de catedră.....

Ce puteam să-i replic atunci unuia care, se vedea cu ochiul liber că, singurele lucruri cu care avea a se lăuda erau nişte funcţii efemere pe care le ocupase cândva, obţinute cu mijloace nu tocmai ortodoxe şi în condiţii mai mult decât tulburi, imediat după o revoluţie sau o revoltă, cum doriţi să-i spuneţi, în care muriseră atâţia tineri, pentru ca un personaj oarecare, să poată rânji satisfăcut că a ajuns decan şi şi-a tras şi un ONG ca să-şi

mai rotunjească fondurile cu care s-a plimbat prin lume. Că a făcut asta pentru sine, să-i fie de bine, poate era dreptul dumnealui, dar de aici şi până a-i lua în tărbacă pe cei care nu i-au urmat exemplul este o cale cam lungă şi presărată cu mult cinism, cu prea mult chiar.

De fapt, în ultimii ani de activitate, mulţi dintre actualii şi chiar foştii mei studenţi, cei care în prezent sunt masteranzi, m-au întrebat în esenţă, cam acelaşi lucru (evident fără nuanţa jignitoare pe care a încercat să o dea aceloraşi vorbe, *bunul* domn R.S.). Adică, de ce eu nu am vrut să fiu niciodată decan sau şef de catedră, sau în fine, orice ar putea fi considerat „funcţie de conducere” în facultate.

Am zâmbit la întrebarea, care venită din partea studenţilor, mi s-a părut legitimă, dar le-am răspuns doar vag, că acuma nu mă mai interesează nimic din toate aceste demnităţi trecătoare, dar le-am spus de asemenea că, un răspuns mai concret la această întrebare vor găsi poate în această carte, dacă vor avea curiozitatea să o citească cu atenţie.

Doctoranzii mei

Înainte de a povesti câte ceva despre activitatea mea de conducător de doctorat, în spiritul onestităţii cu care v-am relatat toate avatarurile prin care a trebuit să trec pentru a deveni profesor, am să vă spun şi cum am fost atestat în calitate de conducător de doctorat, la circa patru ani după ce devenisem profesor cu drepturi depline.

Îmi amintesc că dosarul, mi l-am întocmit imediat după ce am devenit profesor şi, conform legii apărute după 1990, care deschidea şi calea concursurilor de admitere la doctorat, dosarul de solicitare a calităţii de îndrumător trebuia să conţină, în linii mari, următoarele: CV-ul, lista de lucrări, domeniul de competenţă, etc. Cererea se aproba de către senatul universitar al instituţiei organizatoare de doctorate şi, în baza acestei aprobări numirea era făcută de către Comisia Superioară de Diplome a Ministerului Educaţiei.

Zis şi făcut, dosarul odată întocmit l-am predat prorectorului cu probleme ştiinţifice, care cine credeţi că putea fi? Păi nimeni altul decât prof.Gheorghe Florescu. Convins că, de data asta lucrurile vor decurge pe linia normalului şi a bunului simţ, mi-am văzut de celelalte treburi ale mele...până ce am constatat că, trecuseră doi ani de când înaintasem dosarul la prorector şi m–am dus să mă interesez de el direct la sursă. A doua zi am primit un răspuns scris, destul de vag în care mi se spunea că faţă de cererea mea şi constatând dumnealor că nu aş prea îndeplini condiţiile cerute pentru a deveni conducător de doctorate, îmi recomandă să mai aştept, din „grija părintească” adaug eu, de mă feri de deziluzia unui eventual refuz. N-am apucat să mă enervez prea tare de această nouă malversaţiune că, am şi aflat că legea fusese completată cu o prevedere care-mi permitea să solicit calitatea de conducător de doctorate fie la instituţia unde funcţionam (recte USA MV), fie la instituţia absolvită de solicitant (UPB, în cazul meu), fie la institutul de acelaşi profil cu facultatea în care funcţionam (adică Universitatea Tehnică de Construcţii Bucureşti). Prin urmare, mi-am trimis dosarul la UTCB care, mi l-a aprobat fără discuţii şi apoi l-a trimis la Ministerul Educaţiei. Întrucât dosarul era însoţit şi de o motivaţie scrisă în care arătam că USA MV mi-a refuzat cererea de a deveni conducător de doctorat, în 1996, ministerul mi-a aprobat calitatea de conducător de doctorate la ambele institute, adică şi la UTCB şi la USA MV.

În perioada care a urmat am îndrumat zece doctoranzi şi toţi şi-au finalizat tezele şi au devenit doctori. Din cei zece, doi au fost doctoranzi în cadrul USA MV şi pe diploma lor apare titulatura de doctor în agronomie, iar ceilalţi opt au devenit doctori în ştiinţe tehnice, fiind îndrumaţi în cadrul UTCB.

Toate tezele doctoranzilor mei au fost bine apreciate de membrii comisiilor de doctorat, precum: prof. Simion Hâncu, prof. Mircea Cazacu, prof. Constantin Isbăşoiu, prof.Dan Robescu, prof. Octavian Luca , prof. Florin Chiriac, prof. Virgil Petrescu, prof. Ovidiu Ianculescu, prof. Virgil Tatu, prof. Drobotă şi mulţi alţii.

Profesorul Burchiu şi colaboratorul său, cadru didactic asociat dr. ing. Victor Drăgan (foto jos), cu una dintre seriile de absolvenţi ai FIF IM (martie 2009)

Poate că a fost şi avantajul meu, că, între primii doctoranzi pe care i-am avut şi care şi-au finalizat doctoratul în timp record, s-au numărat vechi şi foarte buni şi cunoscuţi profesionişti pe domeniile pe care le-au atacat în teză. Cu unii dintre ei am continuat colaborarea şi după ce şi-au finalizat doctoratul, am scris cărţi împreună, mi-au devenit colaboratori permanenţi sau tranzitorii la catedră, am lucrat împreună la punerea la punct a dotărilor noilor laboratoare, am publicat articole şi comunicări .

În ordinea în care şi-au susţinut public tezele, doctoranzii mei, de care am fost şi rămân în continuare foarte mândru, sunt următorii:

Dr. ing. Natalia Burchiu – cercetător principal gr.I la ICEMENERG Bucureşti;

Dr. ing. Liviu Gheorghiu – Manager MULTIGAMA – reprezentant KSB Germania;

Dr. ing. Victor Drăgan – Manager AQUAMONTAJ Bucureşti;

Dr. în ştiinţe agronomice ing.Dragoş Drăcea – Dispecer la APANOVA Bucureşti;

Dr. în ştiinţe agronomice ing. Gheorghiţă Pandelea – Inginer proiectant la AVERSA Bucureşti;

Dr. ing. Petrişor Stănescu – Şef secţie de proiectare la AVERSA Bucureşti;

Dr. ing. Florin Rotaru – Inginer la Centrul de Calcul al CF;

Dr. ing. Ion Niţu – Şef serviciu Marketing la VENTILATORUL Bucureşti;

Drd. ing. Ştefan Goran – Colonel MAPN;

Drd. ing. Ovidiu Rotaru – Pilot elicoptere şi inginer de mediu la Primăria sector 1.

***

În ceeace mă priveşte, oficial, din octombrie 2010 mi-am câştigat binemeritatul, spun eu, statut de pensionar şi profesor consultant. N-am părăsit de tot facultatea, pentru că, din păcate sau mai bine zis din fericire mai sunt multe, foarte multe de făcut. Cu ajutorul bunilor mei colaboratori sper să ajung să le văd finalizate pe toate şi mai ales laboratorul de surse regenerabile care este poate, cântecul meu de lebădă, în acest loc, în care iată că mi-am petrecut mai mult de jumătate din viaţă.

Principalele domenii de expertiză pe care m-am format, la origine ca specialialist hidromecanic şi hidroenergetic, devenit apoi cadru didactic de carieră şi practician într-o facultate al cărei specific leagă problematica domeniului apelor cu necesităţile agriculturii moderne, bazată mai ales pe irigaţii, sunt: fondul funciar, energetica generală şi cea pentru agricultură, gestionarea şi pomparea apei în aplicaţii industriale, casnice şi din sectorul agro-zootehnic, reabilitarea sistemelor de îmbunătăţiri funciare, gospodărirea complexă a resurselor de apă, bilanţuri energetice şi probleme de optimizare, energii neconvenţionale curate (eoliană, solară, biomasă, geotermală, energia apei, a valurilor, etc.) dezvoltarea energetică durabilă în special a zonelor rurale, pompe şi instalaţii de pompare industriale, utilaje pentru protecţia mediului.

Prin urmare, pot spune fără falsă modestie, că pe majoritatea acestor domenii am avut câte ceva semnificativ de spus, în diferite perioade ale evoluţiei mele profesionale şi ştiinţifice. Spaţiul şi cadrul specific al acestei cărţi care nu este de profil tehnic aşa cum am fost obişnuit să scriu, nu-mi permit să dezvolt şi să-mi detaliez realizările. Dar, dacă ar fi să trag o linie, să adun şi să vă dau rezultatul sec, inginereşte, în doar câteva cifre, cariera mea ştiinţifică şi didactică s-ar putea rezuma cam aşa:

- 105 articole de sinteză publicate în reviste de specialitate;
- 45 de comunicări la sesiuni ştiinţifice naţionale şi internaţionale;
- 43 *de* contracte de cercetare ştiinţifică;
- 24 de cărţi tehnice şi manuale**,** publicate în edituri de specialitate, însumând un număr de peste 7500 pagini.

Şi ultimii, dar nu cei de pe urmă, îi voi adăuga la lista realizărilor mele (cu voia lor, sper), pe cei aproape 5000 de studenţi şi masteranzi, care mi-au frecventat cursurile, cei care s-au bucurat sau s-au întristat la examenele pe care le-au dat cu mine, cei care m-au admirat şi lăudat, dar şi cei care poate m-au urât şi înjurat (aceştia sper din toată inima să fi fost cât mai puţini sau chiar deloc), pe care, pe ansamblu, eu i-am iubit şi am dorit din toată inima, să le transmit cât mai multe lucruri utile din cele pe care le ştiam.

Dacă am reuşit, numai absolvenţii noştri o pot spune şi dacă n-am reuşit, tot ei o ştiu mai bine. Oricum, la fiecare întâlnire pe care o am cu multele serii de absolvenţi care s-au perindat prin facultatea noastră, mă străduiesc să aflu câte ceva din cum mă vedeau ca profesor, cu ochii lor de studenţi, de atunci. Chiar şi în prezent, când se pare că nu ar mai avea nici-o importanţă, dacă aflu ceva de bine, mă bucur ca un copil, iar dacă mi se spune un lucru ce nu li s-a părut tocmai OK, mă întristez în sinea mea, gândindu-mă cum ar fi fost dacă, la timpul respectiv aş fi făcut sau procedat altfel.

Dar ca să nu închei într-o notă prea tristă sau melancolică am să vă spun că, în general ceeace îmi spun absolvenţii noştri la întâlnirile jubiliare nu este de natură să mă întristeze sau să mă facă să-mi analizez greşelile trecute. Dimpotrivă, toate întâlnirile acestea sunt extrem de plăcute pentru mine şi după cum am constatat şi pentru ei, depănăm amintiri vesele şi plănuim să ne revedem la viitoarea întâlnire, la care, în ce mă priveşte, sper din toată inima, ca Cel de sus să-mi permită să pot participa încă mulţi ani de acum înainte.

Partea a CINCEA

VREAU SĂ FIU DIN NOU CORNEAN

Profesor consultant, pensionar şi bunic fericit

După cum spuneam şi anterior, pensionarea mea s-a produs, la vârsta de aproape 71 de ani, pentru că, cei 70 de ani reglementari conform legii în vigoare, i-am împlinit în decembrie 2008, adică în plin an universitar şi a trebuit să-mi continui activitatea până la începerea noului an universitar (adică până la 01.10.2009).

Prin urmare am avut tot timpul din lume să mă obişnuiesc cu noul regim de profesor pensionar, mai ales că mi s-a acordat statutul de profesor consultant, calitate în care pot să-mi finalizez o serie de activităţi începute, legate de intrarea în deplină funcţionalitate a laboratorului de surse regenerabile, pot de asemenea să-mi continui activitatea de îndrumare a unor doctoranzi aflaţi încă în stagiu şi să-mi pregătesc colaboratorii pentru a prelua cursul de energii regenerabile, predat la secţiile de ingineri mediu şi la masteranzi.

Cât timp îmi voi mai păstra acest statut ?... Nu depinde numai de mine, aş zice că în primul rând depinde de evoluţia legii în vigoare, de deciziile consiliului profesoral şi, mai ales de ce va decide Cel de Sus în privinţa mea, adică a menţinerii capacităţilor fizice şi intelectuale de a-mi mai exercita atribuţiile.

Ca să destind puţin atmosfera, care în acest punct poate deveni puţin cam sumbră, am să vă redau aici unul din dintre mult gustatele bancuri pe care hâtrii le leagă de memoria regretatului profesor şi mare matematician, Grigore Moisil.

Se spune că, un profesor consultant intră în facultate, probabil conform vechiului său obicei, încă de la primele ore ale dimineţii. Portarul, îl vede că se învârteşte derutat prin holul de la intrare şi îl întreabă:

- Pe cine căutaţi sau pe cine aşteptaţi domnule profesor, eu v-aş putea ajuta cu ceva?

Parcă surprins de întrebare, profesorul îngaimă:

- Nnn...uu, nu cred că aştept pe cineva, dar fi bun, dumneata ai putea să-mi spui, eu am venit la facultate sau acum trebuie să plec?

Aş râde mai cu poftă la acest banc, aşa cum am făcut-o când l-am auzit prima oară, dar cred că mă găsesc deja în situaţia de a mă gândi, doamne fereşte că mi s-ar putea întâmpla şi mie într-o zi şi ce mă voi face, că la intrarea în laborator noi nu avem deloc portar.

Şi să vă mai spun una nostimă. Mi-am început viaţa de pensionar „oficial” cu... stânga, da, da, n-am scris greşit, pentru că în primele zile ale lunii octombrie m-am împiedicat, la propriu, de-un ciot şi am căzut cât sunt de mare, rupându-mi mâna stângă, chiar la încheietură. Atunci nu mi s-a părut deloc nostim, dar acum, când de bine de rău mâna mi s-a refăcut, îmi permit totuşi să fac haz de necaz.

În perioada aceea, un vecin de-al meu, văzându-mă cu mâna legată de gât şi povestindu-i cum mi s-a întâmplat asta tocmai când mă pensionasem şi eu, mi-a spus râzând:

- Vezi dragă vecine că se adevereşte zicala aia că nu ştim ce dracu ne pun ăştia în pensii, dar uite că toţi cădem ca muştele de cum ne atingem fie şi numai de prima pensie.

Aşa o fi fost dar, uite că eu, încă nu luasem nici măcar prima pensie aşa că nu m-am putut gândi decât că asta mi s-o fi tras de la facultate, vreun blestem „prietenesc” al vreunui coleg care nu mai suporta să-mi vadă mutra pe acolo, dar imediat am exclus şi varianta asta. Dacă m-ar fi blestemat colegii, îmi rupeam probabil mâna dreaptă ca să nu mai pot scrie, că prea am scris multe cărţi, de parcă n-aş fi avut şi altceva de făcut. Tot studenţii mi-au dat cea mai plauzibilă explicaţie, mai precis o serie de vechi absolvenţi, cei care exact în ziua în care eu îmi pusesem mâna în ghips au venit la facultate pentru a sărbători 25 de ani de la absolvire. Unul dintre ei mi-a spus, evident, tot în glumă:

- Dom` profesor, studenţii v-or fi copt-o, pentru că dacă şi acuma faceţi ca pe vremea noastră, adică desenaţi „la două mâini” şi vorbiţi în acelaşi timp, or fi zis şi ei „Ia-i Doamne o mână că pe ăsta numai tu îl mai poţi opri...parţial”.

N-am crezut nici în explicaţia asta pentru că, după cum le-am spus, activitatea noastră didactică se desfăşoară în prezent în conformitate cu conceptul „Bolognia”, adică studenţii cască ochii şi gura la un ecran video

şi profesorul are sarcina importantă să-i menţină „treji” schimbând din când în când imaginea şi mai şi spunând câte o glumă ca să-i destindă. Iată de ce nu mai avem nevoie aproape de nici-o mână, doar gura şi eventual... mintea trebuie să ne meargă în continuare.

Sper să înţelegeţi că glumesc puţin în legătură cu modul cum decurg cursurile mele cu studenţii, pentru că, cel puţin în ce mă priveşte, nu voi mai putea renunţa niciodată să le scriu şi să le desenez cu cretă colorată pe tablă, ceeace consider eu, că trebuie să le rămână în memorie. Poate că sunt desuet dar, aşa am ajuns profesor şi aşa mi-am propus să rămân.

După părerea mea, multe s-au schimbat în bine dar tot aşa de multe s-au modificat şi în rău după revoluţie. Una dintre cele rele ar fi (după părerea mea), abolirea prezenţei obligatorii la cursuri şi seminarii şi de aici lipsa oricărui (auto)control pe parcurs al pregătirii studenţilor, care, profitând din plin de „libertăţile câştigate”, se pregătesc pentru examene (sau încearcă să o facă) doar în sesiune. De fapt aş putea spune că mulţi dintre studenţi nu mai învaţă nici măcar în sesiune pentru că, ei înşişi realizează cât de inutilă este această încercare, atunci când tot semestrul n-ai deschis cartea, sau măcar caietul de notiţe.

De altfel, am ajuns să ştiu când se apropie sesiunea nu neapărat după orarul afişat al examenelor ci, după modul cum îi văd pe unii studenţi că se închină cu pioşenie în tramvaiul 41, când acesta trece prin faţa bisericii Caşin.

Îmi vine în gând o parafrază după „ţipuritura” unui grup de fete de la Apaca, din perioda când condamnau cu mânie proletară „corupta Piaţă a Universităţii”, unde erau probabil sincer convinse că „ticăloşilor de intelectuali” li se distribuie mormane de dolari: „*Dumnezeu ajută şi fără valută*”. Văzându-i deci pe studenţi închinându-se, cred că-şi zic probabil în gând că: „*Dumnezeu ajută şi fără... ştiinţă*” şi, fără a dori să ofensez pe cineva, din experienţa mea didactică de atîtea decenii, am văzut că unii studenţi cred (sau speră) sincer, că pot ajunge ingineri şi aşa... pe neştiute.

Ca să-i mai stimulez fie şi în glumă pe studenţii mei să deschidă cartea mai des, le spun adesea că, la mine, examenul poate avea trei finalităţi: dacă ai învăţat şi reuşeşti să mi-o şi demonstrezi, eşti promovat, dacă nu, ai la alegere, alte două variante: **TVT** sau **TVA**.

Curioşi ce ar putea însemna ultimele două variante încriptate, ei mă întreabă şi eu le explic că, varianta **T**e **V**ăd la **T**oamnă nu este deloc plăcută pentru ei, dar nici pentru mine şi sigur este extrem de păguboasă pentru părinţii lor, dar pe lângă asta, cea care înseamnă **T**e **V**ăd la **A**nul, este catastrofică. Aşa că alegerea lor ar trebui să fie clară şi fără echivoc. Şi apoi, cui i-ar conveni oare să „plătească" cu **TVA**, mai ales că ăsta nu este de tip *returnabil*, pentru că nimeni nu-ţi va mai putea da înapoi timpul pierdut, din cauza propriei delăsări.

Până şi eu, încerc din toată inima să-i ajut să scape de varianta **TVA**, fiindcă la vârsta mea şi în calitatea pe care o am sunt dureros de conştient ce înseamnă să pierzi un an din viaţă, când ar fi atâtea lucruri importante de făcut, drept care, la examen, când am parte de câte unul dintre studenţii care evident n-a înţeles nimic din pildele pe care le-am dat pe parcurs şi inconştient că: „*fugit irreparabile tempus*" (timpul trece ireversibil), în final îi spun cu ironie dar şi cu amărăciune pentru abdicarea mea şi de fapt, a lui:

- Du-te la Caşin (biserica din apropierea institutului nostru), aprinde o lumânare şi ia un cinci pentru care să-i mulţumeşti în primul rând lui Dumnezeu, că eu nu vreau nici măcar mulţumiri de la tine, atât îmi este de lehamite că mă pui într-o astfel de situaţie.

De altfel, gluma anterioară mă face să–mi amintesc de o alta care spune că, de multe ori, examenul cu unii studenţi decurge ca la biserică: când profesorul (precum popa) întreabă ceva, studentul se închină, iar când studentul răspunde, se închină uluit, profesorul.

Voi spune totuşi că nu toţi studenţii pe care i-am avut sau pe care încă îi mai am, în aceşti ultimi ani de învăţământ, se încadrează în imaginea glumeţ amăruie pe care am evocat-o în aceste ultime paragrafe.

Deşi mai rare, există şi unele excepţii care însă, conform unei zicale mai vechi nu fac altceva decât să confirme regula. Şi regula este că, nu mai există mare interes pentru învăţătură, ci mai mult pentru hârtia aceea cu care, în final, toţi cred că pot proba că sunt ingineri de valoare şi poate că aşa şi este, pot proba, dar hârtia nu-i şi transformă automat în ceeace unii nu s-au străduit deloc să devină.

După cum vedeţi, reflexul meu de profesor, care a funcţionat ca atare timp de peste patruzeci de ani, mă face parcă să revin iarăşi şi iarăşi la subiectul preferat: studenţii mei, parcă îndepărtându-mă de ceeace doresc să vă mai spun despre mine şi despre viaţa mea, în această ultimă parte a cărţii.

Cu circa trei ani în urmă (pe data de 4.05.2007), în viaţa mea a apărut cel mai drag viitor învăţăcel pe care un profesor pensionar şi-l putea dori: primul meu nepoţel, David Christian, fiul unicei mele fiice Diana şi al soţului ei, Alexandru. N-am să mai insist asupra bucuriei imense pe care acest adevărat eveniment a adus-o în existenţa mea şi de fapt, a noastră, a întregii familii.

De cum a putut să rostească silaba „ta", David mi-a completat titlurile academice cu titulatura de „tatata", iar eu m-am simţit mândru şi onorat de aceasta, pentru că, era evident că nepoţelul meu făcea distincţie între adresarea „tata", către taică-său şi acest triplu „ta" cu care mi se adresa numai mie.

Adică eram un fel de tată la puterea a treia. Ce responsabilitate pe mine! Şi, deşi la vremea aceea nu eram încă «la pensie», cu toate multiplele ocupaţii pe care le aveam, mi-am luat în serios rolul de bunic şi mi-am făcut un program aproape zilnic de plimbare cu nepotul, de joacă şi de glume împreună, pentru că, vorba cuiva: De-aia bunicul şi nepotul se înţeleg mult mai bine decât tata cu feciorul, fiindcă amândoi sunt la «mintea copiilor»

După ce a mai crescut, David s-a hotărât definitiv pentru apelativul „*tataie"* şi aşa îmi zice în prezent. De când eu pot să am mai mult timp disponibil pentru el dar şi de când David a devenit un omuleţ cu care poţi să te înţelegi, poţi vorbi şi face multe lucruri „serioase", relaţia noastră a devenit şi mai strânsă, plimbările mai lungi şi mai fructuoase în privinţa cunoaşterii vieţii, în lumea înconjurătoare.

Naşterea lui David mi-a stimulat mai mult ca orice altceva, dorinţa de a mă duce mai des la Cornu, împreună cu el şi cu soţia mea Natalia, să ne bucurăm de natură, de aerul curat şi proaspăt al dimineţilor şi serilor în pavilionul din livadă, pe care eu l-am construit după planuri proprii aproape imediat după naşterea lui David (în primăvara şi vara anului 2007). Dar

veţi afla în următorul capitol, cam cum îşi petrece un profesor pensionar timpul în comuna lui natală şi ce mai poate şi ce-i mai place să facă, pentru a nu rămâne doar cu acel apăsător sentiment de scurgere inexorabilă a timpului.

Chiar dacă ştiu bine că timpul trece oricum, mi-am zis ca măcar să treacă cu folos şi nepoţelul meu David să afle cândva că, tot ce am făcut la Cornu înainte, dar mai ales de când el s-a născut, a fost făcut cu multă dragoste şi cu gândul secret că lui îi va plăcea şi că într-o zi, când va fi mai măricel, va şti să preţuiască. Ca să văd cât de mult poate ajunge un copil de numai trei ani să se ataşeze de un loc care, pentru el, nu înseamnă deocamdată decât o grădină mare în care să se poată juca în voie, l-am învăţat în glumă să spună despre casa de la Cornu că este: *„Cornu, moşia mea”.* A prins-o din zbor şi acum, uneori, când nu suntem acolo, mă întreabă cu naivitatea lui de copil care n-a învăţat încă să se prefacă:

- Ce mai face Co`nu, moşia mea?

Aţi înţeles că nu poate încă să pronunţe litera „r”, iar pentru el Cornu este deocamdată un numitor comun pentru Zizio (nume originar Azazelo, interpretat de David în stil personal), motănelul negru ca tăciunele, nu mai mare ca o coadă de lingură, pe care David l-a găsit astă vară jigărit şi flămând pe o stradă din Cornu şi l-a adus acasă, unde toţi l-am adoptat, iar el a crescut până la dimensiunea impresionantă pe care o are în prezent. Tot pentru David, Cornu mai înseamnă şi locul unde îi reîntâlneşte pe Gianina, vecina noastră atât de săritoare, cea care are grijă să ne fie cald când uneori ajungem în plină iarnă la Cornu şi ne aprinde focul în sobe; tot Cornu se mai asociază în mintea lui de copil şi cu vecinul nostru, nea Mihai, care toată ziua coseşte, strânge fânul şi îl aşează în căpiţe şi mai are şi nişte oiţe şi mieluşei jucăuşi de toată frumuseţea, şi nu în ultimul rând, curtea plină de păsări pe care David le admiră şi le imită sunetele, ori de câte ori are ocazia, a vecinului nostru din fundul grădinii - domnul notar Săvulescu.

Evident că ar mai fi multe altele de semnalat şi de ţinut minte, de la Cornu, lucruri pe care David ar şti cu mult mai bine decât mine să vi le prezinte, în ordinea importanţei pe care doar el ştie să le-o dea.

David are tot timpul din lume să o facă, eu însă, cu toată bunăvoinţa, am timpul limitat şi n-am terminat încă tot ce am vrut să vă spun.

Aşa că, aveţi răbdare să continuăm împreună, aşa cum am început.

Ce mai bricolează un profesor pensionar la Cornu

Mai întâi, consider că de-abia acum a sosit momentul să vă spun cum puteţi să ajungeţi în comuna mea natală, plecând din drumul naţional DN1, pe variantă cum îi spun cornenii, după ce ai lăsat în urmă comuna Băneşti. Când veţi ajunge la staţia Peco – Lunca Cornului trebuie să faceţi dreapta, după care urcaţi dealul Cornului pe serpentine, până ajungeţi în punctul „*La cruce*”. Acolo, faceţi din nou dreapta intrând pe strada Provinceanu (este numele preotului şi părintelui meu spiritual, de care vă povesteam în Partea a doua a acestei cărţi) şi mergeţi pe ea, drept înainte, până ce, pe partea stângă, veţi da de casa noastră.

Un element sigur de identificare este bradul falnic, cu o vârstă care depăşeşte cu mult suta de ani şi care străjuieşte faţada principală a casei. Nici un alt brad de pe strada noastră şi chiar din întreaga comună nu se mai poate asemăna cu acesta, care este unic prin dimensiuni şi folosit ca reper de către cartografi.

Celor care se aşteaptă poate, să dea peste o vilă falnică, cu ferestre din termopan şi cu alte elemente decorative mai mult sau mai puţin utile, le voi spune să nu se grăbească, pentru că, vor fi sigur dezamăgiţi.

Conacul ”moşiei lui David” este de fapt bătrâna mea casă părintească, pe care mama şi tata au ridicat-o împreună, după ce s-au căsătorit, prin 1937-38. Casa este deci o veche construcţie din lemn, specifică zonelor de deal munte, solidă şi călduroasă pe timp de iarnă, dar şi plină de o primitoare răcoare în verile toride, când ne refugiem la Cornu ca să mai scăpăm de zăduful Bucureştiului.

Timp de peste 35 de ani, de când tatăl meu s-a prăpădit, eu şi soţia mea, am încercat să ţinem această casă, ca de altfel şi tot ce o înconjoară, nu numai pe linia de plutire, ci chiar să-i mai adăugăm pe cât se poate, acele elemente de utilitate şi de confort care, din păcate îi

lipseau, ţinând seama de perioda în care a fost întemeiată întreaga gospodărie şi mai ales, când a fost construită casa.

În afara curţii încăpătoare, unde odinioară creşteau numeroase animale şi păsări de curte, în spatele casei se întinde livada cu pomi fructiferi şi fâneaţă, pe care dacă ai norocul să o vezi primăvara când înfloresc toţi pomii sau chiar vara sau toamna când pomii se umplu de rod, poţi crede că ai ajuns în rai.

De fapt, ce să mai spun, la Cornu este frumos în orice anotimp, chiar şi când plouă, pentru că ai ce să faci, ai unde să intri şi să te adăposteşti de ploaie, pentru ca apoi să stai şi să admiri natura.

Livada noastră de la Cornu are o poveste care începe undeva în negura vremurilor, de la împroprietărirea lui Vodă Cuza şi a fost transmisă ca atare din generaţie în generaţie.

În toţi anii în care am devenit principalul sprijin al mamei mele, am căutat să fac din Cornu, ceva care să-i sporescă confortul şi utilitatea, fără a afecta prea mult aspectul originar nici al casei şi nici al acareturilor pe care de asemenea le-am păstrat, dându-le eventual noi utilităţi, adecvate cerinţelor actuale.

Aşa cum v-am mai spus, am făcut totul cu forţe şi idei proprii şi mai ales, fără ambiţia de a concura vilele grandioase pe care „bucureştenii" şi uneori chiar unii cornenii mai „ajunşi" şi le-au construit.

Deşi Cornu a fost şi este poate şi în prezent un sat de constructori prin excelenţă, întotdeauna a fost greu să găseşti mână de lucru, pentru că, meseriaşii buni preferă să lucreze prin ţară sau în străinătate şi dacă vin acasă, încearcă în primul rând să-şi mai realizeze câte ceva în propriile gospodării.

Totuşi, în diferite perioade am mai avut şi eu câte un ajutor mai necalificat, care să mă sprijine la treburile mai puţin sofisticate, care sunt necesare cvasi permanent, într-o gospodărie rurală.

Îmi amintesc de pildă, de unul dintre aceste ajutoare, un tip care, iniţial m-a contactat pentru că auzise că sunt profesor „la facultate" şi voia să-l sfătuiesc în legătură cu fiul lui, elev în ultima clasă de liceu, dorind să ştie ce meserie sau profesie i-aş recomanda să urmeze. Bineînţeles că, din câteva întrebări mi-am dat seama ce confuzie era în capul acelui biet om.

“Conacul” de la Cornu cu falnicul brad părintesc, iarna şi vara

Mai întâi, să vă spun că am început discuţia cu el, în condiţiile în care eu lucram în grădină la nişte răzoare, pe care voiam să punem ceapă, usturoi, etc.

Omul stătea pe lângă mine şi, din câte l-am întrebat eu, îmi spunea că băiatul lui nu se descurcă prea grozav nici cu ştiinţele exacte (matematică, fizică, chimie), dar nici cu cele umaniste (română, limbi străine).

- Păi atunci, dumneata cam ce ai vrea să urmeze băiatul, i-am zis eu nedumerit, dă-l eventual la o meserie, poate că aşa îşi va da seama ce-i place să facă în viitor...
- Nuuuu, mi-a replicat omul repede, eu mă gândeam de fapt că ar putea să se facă inginer, ca să aibă şi el o viaţă mai uşoară, că de muncă sunt eu sătul.

Bineînţeles că m-am amuzat în sinea mea de ideea lui evidentă că, fiu-său ar putea ajunge inginer fără să-i placă sau să ştie să facă nimic în mod special, adică, cum s-ar spune *„fără ştiinţă"* şi ,mai ales, că odată ajuns inginer, va avea o viaţă extrem de uşoară. Aşa că i-am spus:

- Păi uite, eu sunt de meserie inginer, ţi se pare că este atât de uşoară viaţa mea, în condiţiile în care eu trag la greblă iar dumneata te uiţi la mine şi filozofezi despre ce înseamnă să fi inginer? Ia hai să schimbăm rolurile dacă vrei să-ţi dau un răspuns corect la întrebarea dumitale.

Fâstâcit, mi-a zis că sigur, dacă vreau şi am nevoie, el mă ajută la treabă când am să-l chem, deoarece ştie că la mine poate să găsescă o ţuică curată de prună, cu care să-şi amelioreze efortul.

Şi aşa a fost, până într-o zi, când, mai în glumă mai în serios m-a întrebat de ce nu-i mai dau şi eu câte un whisky cum fac şi alţi bucureşteni pe care-i mai ajută la treabă? Când i-am răspuns că nici măcar eu nu am şi nu beau aşa ceva, s-a convins probabil că nu fac parte din categoria „inginerilor" cu viaţă uşoară de care auzise el probabil şi aşa am rămas fără „preţiosul" lui ajutor.

Au mai fost şi alţii pe care i-am probat ca ajutoare la treburile prin curte şi grădină, dar toate experienţele pe care le-am avut în acest sens,

cu foarte puţine excepţii, m-au convins că, vorba aia: *„ce-şi face omul cu mâna lui este... lucru manual”.*

Prin urmare, nevoia de a menţine pe linia de plutire casa şi de fapt, întreaga gospodărie de la Cornu, m-a învăţat să mă descurc cel mai adesea singur singurel, în multe meserii, dar mai ales în zidărie, faianţerie, dulgherie, vopsitorie, instalaţii sanitare şi electrice, construcţii de sobe de teracotă, coşărit şi aş mai putea continua cu lista lungă şi uneori chiar amuzantă a meseriilor pe care am fost nevoit să învăţ să le practic la Cornu, dacă mă gândesc la situaţiile în care mă regăseam uneori, când eram nevoit să-mi rezolv singur, repede şi bine, multe treburi stringente.

Printre primele lucruri cu adevărat serioase pe care le-am demarat la Cornu a fost totuşi ceva care ţinea strict de specializarea mea, adică mi-am făcut singur o instalaţie de apă curentă, având ca sursă un vechi puţ săpat (cred că, la data respectivă, avea peste patruzeci de ani), în care am instalat prima pompă Kama pe care mi-am achiziţionat-o. A urmat desigur şi construcţia primei băi din casă, cu grup sanitar, pentru că, între timp se născuse fiica noastră, care a crescut la Cornu, unde am dus-o aproape imediat după cutremurul din 1977, când avea doar patru luni.

Chiar dacă această primă instalaţie mi-a dat multe bătăi de cap şi n-a rezistat un timp prea îndelungat, pentru că la Cornu iernile pot fi uneori destul de grele, iar instalaţia mea, deşi respecta toate exigenţele tehnice, a îngheţat bocnă la primul ger mai serios, eu n-am abandonat ideea de a avea acolo o instalaţie de apă performantă şi o baie funcţională, pentru că erau în joc specialitatea şi prestigiul meu de „*inginer de ape*”. Nu mai vorbesc de faptul că şi Natalia, soţia mea, fiind inginer de instalaţii vă imaginaţi ce mai „brain storming” făceam, ca să găsim soluţiile de a menţine instalaţia de apă în stare funcţională, mai ales în timpul iernii.

Ne-a luat ceva vreme ca să ajungem la acest rezultat, dar, de prin anul 1981, am reuşit, în sfârşit, să avem o instalaţie de apă „aproape” fără probleme. Refăcusem aproape integral vechea (de acum) instalaţie, într-o soluţie mai fiabilă, nu mai îngheţa iarna şi, în plus, se alimenta de la reţeaua stradală de apă curentă, care se înfiinţase între timp şi pe strada noastră din Cornu.

Bucuria ne-a fost cu atât mai mare, cu cât, vechiul nostru puţ avea frecvente perioade, mai ales vara, când nu mai putea asigura debitul mărit de apă pentru consumul casnic de la baie şi bucătărie, drept care, când ne era lumea mai dragă, rămâneam fără apă în puţ. Că şi în reţeaua stradală presiunea scădea uneori atât de mult încât se putea să nu avem apă de consum la anumite ore, asta este altă poveste, ţinând de faptul că, pe vremea aceea se făceau economii „la sânge" de apă, dar şi de energie electrică pentru acţionarea pompelor din staţia comunei.

Prin urmare, când de prin 1981 am dispus de o instalaţie de apă nouă şi funcţională, tot aşa şi de o baie care nu mai îngheţa iarna, reamenajată într-un spaţiu mai mic, dar fără pereţi exteriori, putem spune că, la Cornu aveam condiţii mai bune decât la Bucureşti, unde căldura şi apa caldă erau „pe sponci". Toate aceste utilităţi pe care mi le-am amenajat, mi-au permis (sau mai precis m-au obligat) să mă acomodez şi cu meseriile de instalator, faianţar, şi chiar de instalator de gaze prin 1992 când s-au băgat şi gazele combustibile pe strada noastră.

Din toată experienţa dobândită cu instalaţiile pe care tot aproape singur le-am realizat în diferite etape la Cornu, din toate reuşitele sau nereuşitele tehnice bifate, a rezultat şi o carte, publicată în editura CERES, în anul 1988: „*Instalaţii de alimentare cu apă pentru folosinţe individuale şi microirigaţii*", avându-i coautori pe colegul meu, prof. Pleşea de la Agronomie şi pe soţia mea.

Cât de practică şi de interesantă pentru utilizatorul obişnuit a fost această carte, aveam să aflu printr-o întâmplare, la circa un an de la apariţia cărţii, când aceasta era deja şi epuizată din librării.

Într-o zi, mă aflam în birou şi tocmai ieşisem de la curs, pentru că aveam încă pe mine halatul albastru care-mi proteja hainele de praful de cretă colorată, cu care v-am spus că-mi făceam desenele.

La un moment dat, la uşă s-a auzit un ciocănit sfios şi, la invitaţia mea şi-a făcut apariţia un bărbat cam pirpiriu, care părea să aibă vreo 60 de ani, după prima mea apreciere. Văzându-mă probabil în halatul acela cu un aspect cam muncitoresc, m-a întrebat nesigur dacă aici este biroul profesorului Burchiu.

I-am răspuns afirmativ, gândind în sinea mea că o fi poate părintele vreunui student, de care vrea să se intereseze şi am adăugat imediat că eu sunt persoana căutată. Omul s-a luminat parcă la faţă de bucurie că m-a găsit şi s-a prezentat ca fiind Comănescu de la Voineşti.

L-am poftit să ia loc pe scaun şi să-mi spună care-i problema în care mă caută.

- Domnule profesor, a zis omul, de mult vreau să dau de dumneavoastră. Mai precis de când am cumpărat şi am citit cartea aia cu pompe şi instalaţii, că tare interesantă şi utilă pentru mine mi s-a părut. Am înţeles aproape tot, chiar şi cum devine treaba cu cavitaţia aia, am rămas doar cu o nelămurire legată de formulele colegului dumneavoastră *Bernoulli....*

Eu am zâmbit la auzul ultimei afirmaţii, dar din vorbă în vorbă am constatat că aşa era, omul înţelesese şi reţinuse multe din ceeace trebuia să-i folosească pentru a-şi face şi el propria instalaţie de apă „*cu Kama*” în gospodăria de la Voineşti. Am mai aflat însă că marele lui necaz era că, nu ştiu în ce împrejurare pierduse cartea, sau i-o dăduse cuiva care nu i-a mai înapoiat-o, aşa că venise la mine cu gândul că voi putea să-i procur alta. Aşa cum v-am spus, cartea era deja epuizată din librării, dar i-am dat asigurări că în curând urmează să apară o nouă ediţie şi că să-mi lase adresa lui, pentru a i-o trimite prin poştă, imediat ce va apare noua ediţie. I-am dat şi eu cartea mea de vizită şi omul a plecat fericit, după ce ne-am luat un călduros la revedere.

A doua zi, cred că nici nu făcusem ochi că era cam cinci şi jumătate dimineaţa, când a sunat telefonul şi, ce să auzi, era nea Comănescu din Voineşti:

- Domnu` profesor, iertaţi-mi deranjul dar eu v-am spus ieri că sunt de la Voineşti, ştiţi acolo unde se fac ionatanele alea vestite şi acum sunt cu mere la vânzare în piaţa Progresul. Aş avea plăcerea să vă dau şi dumneavoastră nişte mere, deşi mi-a-ţi spus că la Cornu aveţi livadă cu meri, dar ca astea ale mele, sigur nu aveţi.

Aşa este, vorbisem cu o zi înainte şi de livada mea cu pomi fructiferi de la Cornu şi îi spuneam că nu se mai fac merele de altădată, că pomii au cam îmbătrânit şi au început să facă diferite boli specifice, ceeace alterează calitatea fructelor.

Deşi nu prea aveam chef să mă duc tocmai la dracu-n praznic pentru nişte mere, nu m-a răbdat inima să-l refuz, fiindcă simţeam cât de sincer bucuros era, să-mi facă şi el mie un serviciu, aşa că, i-am promis pe loc, că o să-l caut.

Zis şi făcut, în jurul prânzului am ajuns în piaţa Progresul şi conform indicaţiilor pe care mi le dăduse la telefon, l-am găsit destul de repede pe nea Comănescu. Avea într-adevăr o frumuseţe de mere ionatane, de-ţi venea să faci poze cu ele şi vânzarea mergea bine, chiar erau mai multe persoane care stăteau la coadă să-i cumpere merele. De cum m-a văzut şi-a lăsat baltă cumpărătorii şi m-a poftit să-mi aleg ce mere doresc, din mai multe lăzi care erau expuse. Chiar el îmi punea în sacoşă merele cele mai frumoase. Cei de la coadă au început să se impacienteze şi cineva a zis:

- Ce faci nene, îi dai dumnealui toată „faţa”, deşi a venit mai târziu şi nici n-a stat deloc la coadă?
- Uite ce e doamnă, dacă n-ai ştiut, atunci îţi spun eu acuma: dumnealui este *profesorul meu* şi dacă vreau îi dau toate merele ăstea, că sunt ale mele şi dumnealui merită chiar mai mult decât atâta.

Eu, m-am amuzat dar m-am şi înduioşat de sinceritatea cu care părea că spune asta şi l-am asigurat şi pe el, dar şi pe ceilalţi de la coadă, că nu voi lua prea multe mere, pentru că nici măcar nu mă dusesem acolo cu maşina.

Cunoştinţa mea cu nea Comănescu nu s-a încheiat acolo, eu i-am trimis cartea când a apărut noua ediţie, am mai vorbit la telefon din când în când, ba chiar într-o anumită împrejurare, după revoluţie, mi-a trimis nişte puieţi de meri şi de pruni, pe care i-am plantat în livada de la Cornu. Deşi sunt ani buni de când nu mai ştiu nimic de nea Comănescu, i-am păstrat o amintire luminoasă, de om simplu, dar sincer şi plin de acel bun simţ şi respect pentru omul „*cu carte*”, pe care numai cei mai nealteraţi dintre

ţăranii români din ziua de astăzi şi le-au mai păstrat. Dar mă întreb, oare câţi dintre aceştia, au mai rezistat vremurilor dure pe care le trăim noi în prezent ?

Am făcut multe la Cornu şi înainte, dar mai ales după ce am început să mă apropii de vârsta pensionării. Acum însă, lucrurile sunt cu atât mai plăcute pentru mine, pentru că dispun de scule performante pe care am avut grijă să mi le adun una câte una, după necesităţi.

Mai dispun şi de timpul care înainte îmi cam lipsea şi de o mulţime de motivaţii pentru a continua să bricolez şi să fac ceeace de multe ori îmi doream poate să fac, dar neavând prea mult timp trebuia să fac totul pe fugă şi uneori, din cauza asta mi se întâmpla să ratez sau să fiu mai superficial.

Deşi îmi vin în minte enorm de multe lucruri, dintre cele pe care le-am făcut sau le-am încercat şi înainte de 1990, mă voi opri aici, pentru că, totuşi, ce este mai important am făcut tot după aceea, sau mai precis, după ce s-a născut nepoţelul meu.

Cea mai recentă şi dragă amintire a mea se leagă de construcţia foişorului de lemn din livada de la Cornu, pe care aş putea spune că l-am proiectat mai întâi în cap, în multele mele nopţi de nesomn. Stând culcat, îmi veneau în minte tot felul de detalii privind construcţia şi, după ce le suceam şi le răsuceam în gând, văzându-le cu ochii minţii, mă sculam şi aşterneam pe hârtie soluţiile pe care le consideram bune, ca să nu le uit până a doua zi, când le mai luam odată la refec, discutându-le la cafeaua de dimineaţă, împreună cu soţia mea, până ce deveneau definitive.

Cel mai important mi s-a părut să pot folosi cât mai complet, adică fără prea multe rebuturi, elementele din lemn (scânduri şi dulapi) pe care depozitele le livrau la lungimea standard de patru metri. Şi, după toate frământările mele, pot spune că am reuşit.

În final, au rezultat extrem de puţine deşeuri lemnoase de la construcţia foişorului, care a fost realizat ca o construcţie hexagonală, folosind o tehnologie care mi-a permis să-l montez aproape de unul singur, deşi uneori nu a fost deloc uşor. Aici aş vrea totuşi să spun că l-am avut drept consilier şi ajutor mai sporadic, dar cu atât mai preţios, pe regretatul meu frate, Jean, care s-a prăpădit la puţină vreme după

Foişorul, leagănul şi “arteziana” din grădina de la Cornu

Foto 1 – Bătrânul puţ cu accesorii noi

Foto 2 – Cuptorul multifuncţional

Foto 3 – Fântâna arteziană şi “pomul” cu lămpi solare

finalizarea foişorului. A apucat totuşi şi el să-l vadă terminat şi adeseori ne admiram „opera” comună şi ne minunam singuri cum om fi reuşit, pentru că nici el, nici eu nu mai eram tineri, iar sănătoşi...de, cam atât cât se putea spera, la peste 70 de ani fiecare.

Din fotografiile ataşate în această carte, se pot observa multe dintre detaliile construcţiei (din păcate nu în culorile originale), mai puţin poate masa rotativă, tot hexagonală, din centrul foişorului, decupată de mine dintr-o planşetă A0, pe care soţia mea îşi lucrase planşele pentru proiectul de diplomă, în 1970.

În exterior, în partea dreaptă a foişorului am realizat o fântână arteziană la scară mai redusă, iar în partea stângă, se află leagănul în care odinioară s-a dat fiica mea, devenit acum principala atracţie a lui David. Ca să se integreze armonios în ansamblu, l-am renovat şi i-am făcut o mică şarpantă, în acelaşi stil cu cel al acoperişului foişorului şi al puţului din „curtea mică”.

Pentru ca totul să fie complet, am mai cumpărat şi o mulţime de lampioane solare, care-şi fac treaba excelent şi, mai ales fac ca nopţile de vară să devină cu adevărat feerice în preajma foişorului. Şi ghivecele cu panseluţe multicolore, completează în mod fericit tabloul de zi sau de noapte al „*Foişorului lui David*” cum l-am botezat noi.

Să nu uit însă să vă spun, pentru că sigur se va observa din fotografiile anexate, că mi-am construit şi un cuptoraş, în soluţie originală, folosibil mai ales ca grătar la reuniunile de familie sau cu prietenii şi, mai ales toamna, când se pot coace vinete, ardei graşi şi orice altceva mai este necesar în cantităţi „industriale” (pentru zacuscă sau alte conserve).

Ca să nu vă mai plictisesc cu ce mai bricolez eu la Cornu, am să vă spun doar că, planul reparaţiilor şi modernizărilor pe care doresc să le mai fac eu în gospodăria de acolo, îl întocmesc de regulă, încă din iarnă, adică încep să mă frământ ce-aş vrea, de fapt, ce-ar mai trebui să fac, cam imediat după Anul Nou, aşa încât, de cum dă colţul ierbii la Cornu, încep să-mi pun planul în aplicare.

Şi aşa, în fiecare an, „moşia lui David„ devine tot mai frumoasă şi mai îngrijită, iar eu, bătrânul ei custode, cum mă consider acum, de când David

este „proprietarul” de facto, veghez ca lucrurile să rămână aşa şi când David va fi mare, iar Cornu să nu devină un loc plin de mărăcini şi de ziduri crăpate.

Bătrâneţea nu trebuie să fie neapărat urâtă

În fiecare an, vara, când activităţile mele la Cornu ating de regulă apogeul, îi spun soţiei mele că, probabil, sunt ultimele treburi „majore” pe care le mai am de făcut şi...gata. Niciodată nu se întîmplă însă să ajung să „şomez”, pentru că, atât idei noi pentru ce-aş putea să mai fac, dar şi treburi şi reparaţii stringente se ivesc mereu.

Chiar dacă uneori mai bombăn, că nu am o clipă de odihnă şi mereu trebuie să tot fac câte ceva, în sinea mea mă bucur, pentru că, mi-am dat seama că, activitatea fizică mă menţine în formă şi-mi face bine. Cornu mă va face să nu mă simt niciodată inutil şi fără rost, cum i-am auzit adesea pe mulţi dintre cei care se pensionează sau... nu se pensionează, ducându-se la vechiul loc de muncă, până la adânci bătrâneţi.

Poate că unii consideră că asta este lăudabil. Mie însă, mi se pare trist şi cenuşiu, să nu ai în viaţă alt reper decât un loc de muncă, unde poate că te-ai simţit foarte bine şi foarte util până la un moment dat, dar tot vine o vreme când, din modul în care te privesc cei mai tineri, îţi dai seama că gândesc: „Oare ăsta ce mai încurcă lucrurile pe aici, n-o fi având nimic altceva mai bun de făcut?”

Mi-am propus aşadar, să nu mă mulţumesc să stau prin Bucureşti şi să fac plimbări lungi pe aleea din faţa blocului, înghiţind aerul plin de smog al metropolei şi suspinând după „anii tinereţii”, împreună cu alţi bătrânei pensionari.

Ştiu că unii dintre dumneavoastră veţi gândi probabil: „ Sigur, îi convine să spună asta fiindcă el are... Cornu, unde se poate refugia”.

Aşa este poate, dar vă voi răspunde la rândul meu că, dacă meritul de a avea eu astăzi Cornu aparţine la origine părinţilor mei, pentru că ei mi l-au lăsat moştenire, am şi eu meritul, deloc neglijabil, de a fi păstrat şi sporit cu dragoste această moştenire, în fapt, meritul de a-mi fi ascultat vocea inimii, şi parcă îndemnul acela emoţionant din cântecul lui Fuego:

„*Casa părintească nu se vinde*, / *Nu se vinde bradul părintesc...”.*

Foto 1 – David face irigaţii la Cornu; **Foto 2** – David a împlinit trei anişori; **Foto 3** – David... iarna, pe uliţă la Cornu; **Foto 4** – Doi bunici fericiţi, cu nepoţelul lor în faţa foişorului de la Cornu.

Şi nu-mi rămâne decât să cred şi să sper, că şi urmaşii urmaşilor mei vor asculta aceleaşi voci şi aceleaşi îndemnuri... în veacul vecilor.

Şi pentru că trebuie să fac şi o încheiere acestei cărţi, pe care mărturisesc, în cea mai mare parte a ei am scris-o cu mare plăcere, dar şi cu o nereprimată melancolie, fiindcă scrierea ei mi-a amintit şi multe lucruri bune, dar şi multe din cele rele de care viaţa nu m-a ferit deloc, nu cred că ar fi ceva mai potrivit de spus în final, decât să vă redau un citat din monografia „*Cornu, un sat cu nume latinesc*” de Matei Stăncioiu, apărută în editura Mectis din Ploieşti, în anul 1998.

Citatul pe care doresc să vi-l dau, înseamnă de fapt „crezul de viaţă”, al unuia dintre fii satului, prezentat şi el în acea monografie. Acest fiu al satului, sunt de fapt eu, profesorul Victor Burchiu şi, conform afirmaţiei autorului monografiei, la sărbătoarea „*Satul îşi cheamă fii”,* organizată de Primăria Cornului, îi spuneam următoarele:

„Astăzi, când merg către sfârşitul carierei mele universitare, mă gândeam să aştern în scris, câteva crâmpeie din viaţa mea. Unele vor fi triste, altele străbătute de veselie. Dar şi în unele şi în celelalte, mă voi strădui să vorbesc fără ură şi fără părtinire. Amintirile trebuie scrise cu sinceritate, redând faptele în mod obiectiv, fără a ocoli adevărul. Am preţuit totdeauna prietenii adevăraţi, care mi-au dăruit sufletul şi sfatul lor. Pe cei care mi-au purtat ură, unii din mărunte motive subiective, alţii nu ştiu nici eu de ce, căci abia i-am cunoscut, i-am lăsat să-şi rumege singuri mânia şi ura şi niciodată nu le-am răspuns cu aceeaşi monedă. Nu din lipsă de curaj, ci din neşovăitoarea mea credinţă că meritul oricărui om nu poate fi înăbuşit şi nici înlăturat de cei nevolnici sau invidioşi. Cu vrăjmăşie, cu pizmă şi ură, cu izbucniri ale sufletului înăcrit de sfaturi şi de îndemnuri rele, ascultate la colţul străzii, la cafenea şi la bodegă, nu poţi clădi nimic temeinic pentru tine, nici pentru semenii tăi. Viaţa e muncă şi luptă: muncă cinstită şi luptă dreaptă. Acesta a fost crezul meu. L-am urmat fără abatere de-a lungul vremii. Mărturisirea aceasta o adresez colegilor mei, dar mai ales studenţilor mei, cărora, în orele de curs continui să le dau aceleaşi îndemnuri.”

Deşi acest „crez” a fost rostit de mine cu aproape doisprezece ani în urmă, în 1998, eu nu-l consider deloc depăşit. Tot ce am spus atunci rămâne la fel de valabil, ba poate chiar mai valabil în prezent, iar amicii şi inamicii îmi pot înţelege mesajul, exact aşa cum le-a fost adresat fiecărora.

În ce mă priveşte, mi-a crescut doar vârsta, sunt cu doisprezece ani mai matur, dar în esenţă am rămas acelaşi, gândesc şi simt în acelaşi mod şi aşa sper că va fi până la ....

S F Â R Ş I T

SUMAR